

Instans: Kommunstyrelsen
Tid: 2018-03-19 kl.08:30
Plats: Sämsjön (B)Kommunhuset

Johnny Carlsson
Kommunstyrelsens ordförande

Emelie Cergic-Boberg
Sekreterare

Förslag på justerare: Auli Karnehed

Samtliga ärenden har beretts av kommunstyrelsens ordförande. I samtliga beslutsärenden föreslås kommunstyrelsen besluta i enlighet med förvaltningens/tidigare nämnds förslag till beslut om inget annat framgår av ordförandeskrivelse.

Information:

- KS = slutgiltigt beslut fattas i Kommunstyrelsen.
- KF = slutgiltigt beslut fattas i Kommunfullmäktige.
- Info = Information.
- Ett X markerar att handlingar finns bifogade i kallelsen.
- VS markerar att handlingar presenteras vid sammanträdet.

<i>KL</i>	<i>NR</i>	<i>Besluts -organ</i>	<i>Ärende</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>	<i>Föredragande/ Kommentar</i>
08.30			Sammanträdet öppnande			Ordförande
			Upprop			Kanslichef
			Val av justerare och tid för justering			Ordförande
08.35	1	KS	Information: Projekt Sänkt sjukfrånvaro	KS 46/2018 102	X	Ordförande
08.45	2	KS	Månadsuppföljning per 2018-02-28	KS 20134/8 942		Ekonomichef
08.55	3	KS	Verksamhetsberättelse för kommunstyrelsen 2017	KS 263/2017 942	X	Controller
09.05	4	KF	Verksamhetsberättelse för Herrljunga kommun 2017	KS 51/2018 942	X/VS	Ekonomichef
09.15	5	KF	Hantering av nämndernas över- respektive underskott från 2017	KS 43/2018 942	X	Ekonomichef
09.25	6	KF	Ombudgetering av investeringsmedel 2017-2018	KS 44/2018 942	X	Ekonomichef
10.00	7	KF	Årsredovisning 2017 Sjuhärads Samordningsförbund	KS 42/2018 992	X	Ekonomichef
10.10	8	KS	Internkontroll för Administrations- och kommunikationsenheten	KS 28/2018 906	X	Nämndsamordnare
10.20	9	KF	Internkontroll 2017	KS 28/2018 906	X	Ekonomichef
10.30	10	KS	Utvärdering av Vision 2020, Våga – Vilja – Växa	KS 176/2017 101	X	Nämndsamordnare
10.40	11	KS	Policy för informationssäkerhet och personuppgiftshantering	KS 47/2018 101	X	Nämndsamordnare
10.50	12	KF	Biblioteksplan Herrljunga kommun	KS 52/2018 101	X	Bibliotekschef
11.00	13	KF	Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SoL och LSS per 2017-12-31	KS 7/2017	X	Ordförande
11.10	14	KF	Konsekvensbeskrivning tvättverksamhet	KS 113/2017	X	Teknisk chef
11.20	15	KF	Redovisning av ej färdigberedda motioner 2018	KS 41/2018 901	X	Kanslichef
11.30	16	KF	Redovisning av ej färdigberedda medborgarförslag 2018	KS 40/2018 901	X	Kanslichef

<i>KL</i>	<i>NR</i>	<i>Besluts -organ</i>	<i>Ärende</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>	<i>Föredragande/ Kommentar</i>
11.40	17	KF	Tillståndsansökan Stiftelsen Herrljunga industrilokaler gällande uppförande av hall för bilreparation	KS 32/2018 264	X	Kommundirektör
11.50	18	KF	Startbeslut för VA-anlutningar Södra Horsby	KS 35/2018 828	X	Teknisk chef
13.00	19	KF	Svar på medborgarförslag om GC-väg Eggvena till Fölene och Herrljunga	KS 220/2017 351	X	Teknisk chef
13.10	20	KS	Svar på Medborgarförslag om laddstolpar i Herrljunga kommun	KS 141/2017 529	X	Kommundirektör
13.20	21	KS	Godkännande av lokalresursplan 2018-2027	KS 48/2018 261	X	Kommundirektör
13.30	22	KS	Nationaldagsfirande 6 juni 2018	KS 24/2018 679	X	Kanslichef
13.40	23	KS	Godkännande och antagande av handlingsplan för psykisk ohälsa 2018-2020	KS 27/2018 109	X	Ordförande
13.50	24	KS	Medborgarförslag - Mer valfrihet i skolan	KS 16/2018 220	X	Ordföranden
14.00	25	KS	Medborgarförslag - Det digitala samhället	KS 280/2017 945	X	Ordföranden
14.10	26	KS	Medborgarförslag - Den smarta Herrljungabygden	KS 279/2017 945	X	Ordföranden

<i>NR</i>	<i>Meddelandeförteckning</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>
1	Protokoll Nossan Förvaltningsaktiebolag 2018-02-05	KS 33/2018	X
2	Revisionsrapport - Utvecklings- och förändringsarbete inom socialnämndens ansvarsområde	KS 37/2018	X
3	Revisorerna sammanträdestider våren 2018	KS 38/2018	X
4	Protokoll från Sjuhärads samordningsförbund 2018-01-22	KS 5/2018	X
5	Ombudgetering investeringar 2017 till 2018	KS 44/2018	X
6	Reviderad budget för socialnämnden	KS 33/2017	X
7	KSAU protokoll 2018-03-05	Pärm i närarkiv	X

Information om Projekt Sänkt sjukfrånvaro 2017-2019

Sammanfattning

Herrljunga kommun har två personalpolitiska mål varav ett är att sjukfrånvaron bland de anställda ska minska. För att nå målet startades projektet "sänkt sjukfrånvaro 2017-2019" i januari 2017. Målen för 2017 har varit att analysera Herrljunga kommuns sjukfrånvaro och kartlägga behov av förbättringsmöjligheter. Som metod för detta har samverkansmöten, arbetsmiljökartläggning, hälsoanalyser, omvärldsbevakning och chefsmöten utförts. För att få en djupare förståelse över vad som ligger bakom sjukfrånvarosiffrorna har bl.a. hälsoanalyser genomförts tillsammans med HR, chef och Avonova. Två metoder har även använts för att undersöka arbetsmiljön inom de deltagande enheterna – en enkätundersökning "Arbetsplatsens Psykosociala puls, samt en särskild form av djupintervjuer, "Arbetsinnehållsanalys ARIA. De huvudsakliga förbättringsmöjligheterna som kom fram i undersökningen var bl.a. resurs och organisationsförbättringar. Som en del i att inhämta extern kunskap och ta lärdom av hur andra kommuner arbetar med att sänka sjukfrånvaron har projektledarna besökt Tidaholms kommun, Lidköpings kommun, samt Torsby kommun som minskat sin sjukfrånvarostatistik från 9 % till idag 3,5 %. Omvärldsbevakningen har bidragit till flera nya arbetssätt bl.a. ny sjukanmälningrutin och att arbeta mer med tidig rehab.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen.

Carolina Forsberg
HR-specialist

Marie Granberg Klasson
Personalchef

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
till:

Bakgrund

Herrljunga kommun har två personalpolitiska mål varav ett är att sjukfrånvaron bland de anställda ska minska. För att nå målet startades projektet ”sänkt sjukfrånvaro 2017-2019” i januari 2017. Inledningsvis valdes enheter ut för att delta i projektet och för Herrljunga blev det Hemgården demens avd., Hemtjänsten, förskolorna Innerby och Ytterby. Projektansvarig är personalchef. Projektledare är en HR-specialist, samt en HR-strateg utbildad till arbetsmiljöingenjör. Målen för 2017 har varit att analysera Herrljunga kommuns sjukfrånvaro och kartlägga behov av förbättringsmöjligheter. Som metod för detta har samverkansmöten, arbetsmiljökartläggning, hälsoanalyser, omvärldsbevakning och chefsmöten utförts.

Samverkansmöten

Målen för 2017 har varit att analysera Herrljunga kommuns sjukfrånvaro och kartlägga behov av förbättringsmöjligheter. Som metod för detta har samverkansmöten, arbetsmiljökartläggning, hälsoanalyser, omvärldsbevakning och chefsmöten utförts. Teman vid mötena har bl.a. handlat om uppdatering i projektet, rehabiliteringsprocess, ansvarsuppgifter, tolkningar av läkarintyg, förebyggande sjukpenning m.m. Tyvärr har projektet inte lyckats att nå en samverkan med Närhälsan. Informationsmöten har genomförts för skyddsombud för att få en ökad samförståelse för de förbättringsmöjligheter som framkommit och förändrade rutiner.

Hälsoanalyser

För att få en djupare förståelse över vad som ligger bakom sjukfrånvarosiffrorna har s.k. hälsoanalyser genomförts där HR specialist och enhetschef tillsammans med rehabcoach från Avonova gör en fördjupad genomgång och analys av den totala sjukfrånvaron och personer i den s.k. riskzonen. Utifrån analysen bokas sedan hälsosamtal med aktuella personer som syftar till att utreda och besluta om insatser – en s.k. rehabiliteringsplan. Hälsosamtal är ett så kallat trepartsmöte där medarbetare och rehabcoach initialt inleder mötet och därefter ansluter chef för en gemensam planering och vid behov, påbörjas en rehabiliteringsplan. Uppfattningen är att hälsosamtal är ett bra stöd för att minska risken med att frågor ”faller mellan stolarna”, som bl.a. kan handla om brister i återkoppling av samtal och rehabiliteringsplan, vilket kan fördröja eller stoppa hela processen. Ett utvecklingsområde är dock att tydliggöra rutiner för samtalen för att syftet med själva mötet ska vara klart för alla parter.

Arbetsmiljökartläggning, resultat och handlingsplaner

Två metoder har använts för att undersöka arbetsmiljön inom de deltagande enheterna – en enkätundersökning ”Arbetsplatsens Psykosociala Puls APP(Runeson R & Kjölrsrud BM 2006)” samt en särskild form av djupintervjuer, ”Arbetsinnehållsanalys ARIA (Kerstin Waldenström, manual version 1:1)”. De huvudsakliga förbättringsmöjligheterna som kom fram i undersökningen var bl.a. resurs och organisationsförbättringar. Respektive enhetschef, verksamhetschef och skyddsombud har sedan tagit fram en handlingsplan utifrån resultatet av undersökningen som sedan är tänkt att presenteras, tillsammans med projektansvarig, för medarbetarna vid ett APT.

För förskolenheterna är det tydligt att svårigheten i att rekrytera ny personal har ökat arbetsbelastningen för både arbetstagare och chefer. Något som samtidigt leder till stor oro för större barngrupper och hur man ska lösa tillväxten av förskolor/avdelningar i framtiden. Det som även påverkat den psykosociala arbetsbelastningen är det växande behovet av tolkar då det krävs mer av personalen när det gäller att bl.a. få ut information. Samtidigt visar förskolorna goda resultat på att rutiner och samarbetsformer finns och att det finns goda möjligheter till förkovring.

Hemgårdens demensavdelningar har en grundbemanning på 0,64 % vilket innebär en bemanning i genomsnitt på två till tre personal dagtid, en till två personal kvällstid samt tre personal på 6 avd. under natten. Då det finns avdelningar som har fem vårdtagare med en vårdtyngd som kräver två personal vid lyft så resulterar detta i en hög fysisk och psykisk arbetsbelastning. Personal uttrycker att de flera gånger utför lyft själva, att de hoppar över lunchrasten, har värk i stora delar av kroppen och upplever sig själva bortprioriterade av ledning, samtidigt som de har stort förtroende för enhetschefen som prioriterar besöken ute på avdelningarna. Det finns flera avvikelser för vårdtagare som bl. a. handlat om att de legat i kiss på morgonen på grund av att nattpersonalen inte hunnit med alla sex avdelningar under natten. Ett av verksamhetens mål är att sänka sjukfrånvaron och att öka tryggheten hos de boende vilket uttrycks vara en utmaning inom nuvarande budget. På grund av fördröjd uppföljningsprocess på Hemgården har Hemtjänstens intervjuer inte trätt i kraft än.

Resultaten av kartläggningarna för förskolans och Hemgårdens verksamheter har mottagits av såväl enhetschefer som verksamhetschefer. Förskolans verksamheter har även utfört handlingsplaner tillsammans med skyddsombud. För Hemgårdens verksamhet finns ännu ingen handlingsplan.

Chefsmöten

I syfte att informera, samla ihop och utbyta erfarenheter har medverkande chefer deltagit i regelbundna och gemensamma chefsmöten tillsammans med projektansvarig. Förutom utbyte av information och erfarenheter har Företagshälsovården och Försäkringskassan deltagit där cheferna haft möjligheten att ställa frågor och samtala kring rehab och sjukfrånvaroregler. Sjukfrånvarokostnader har varit ett aktuellt ämne så vi har även gått igenom kostnader som ligger i sjukfrånvaron. Uppföljningsenkäten visade att cheferna är generellt nöjda med våra chefsmöten men att man önskar mer praktisk tillämpning på chefsmötena. vilket planeras för 2018 med bl.a. utbildning i att hantera svåra konflikter, att fånga tidiga signaler på stress och hur man prioriterar sin arbetstid.

Omvärldsbevakning

Som en del i att inhämta extern kunskap och ta lärdom av hur andra kommuner arbetar med att sänka sjukfrånvaron har projektledarna besökt Tidaholms kommun och Lidköpings kommun där samtal fördes kring kommunernas erfarenheter och arbetssätt. Projektledarna deltog även vid en heldagskonferens i Torsby kommun där kommunens arbete redovisades med att minska sjukfrånvaron från 9 % till idag 3,5 %. Omvärldsbevakningen har bidragit till flera nya arbetssätt bl.a. att arbeta mer strukturerat med förebyggande sjukpenning, tidig rehab, sjukankningsrutiner och värdet av ett gott samarbete med våra externa aktörer

som försäkringskassan, företagshälsovård och på sikt även Närhälsan som visat lågt intresse för samverkan.

Uppföljningsenkät

Under november månad fick alla berörda enhetschefer möjlighet att utvärdera dessa möten genom en enkät på tre stycken ja och nej frågor och två öppna. Resultatet blev att cheferna generellt är nöjda med projektet men att man önskar mer utbildning och workshop inom vissa frågor som har med tidig rehab att göra och få mer grepp om kostnaderna i en sjukfrånvaro.

Jämställdhetsanalys

I Försäkringskassans statistik i *Statistikbilaga till pressmeddelande, november 2016* framgår att de kvinnodominerade yrkena inom kommunal verksamhet har högre sjukfrånvaro än de mansdominerade yrkena. Ett antagande är att kvinnodominerade yrken har större krav på sociala arbetsåtaganden och en tuffare arbetsmiljö. I Arbetsmiljöverkets arbetsmiljöundersökningar upplever medarbetare från vård, skola, omsorg och socialtjänst i högre grad av brister inom den psykosociala arbetsmiljön.

Utifrån ett jämställdhetsperspektiv har projektets inriktning varit de kvinnodominerade yrkena, förskola, hemtjänst, lokalvård och måltidsverksamhet där arbetsmiljökartläggningar genomförts och förbättringsåtgärder tagits fram för att minska sjukfrånvaron och då framförallt för kvinnor. En av förbättringsmöjligheterna, utifrån ett jämställdhetsperspektiv, är att i någon form göra en riskanalys utifrån arbetsmiljöpåverkan inför beslut och målformuleringar på alla nivåer.

Ekonomisk bedömning

Ärendet utgör ingen ekonomisk påverkan

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Jonathan Arnljung

Tjänsteskrivelse
2018-02-12
DNR KS 263/2017 942
Sid 1 av 1

Verksamhetsberättelse kommunstyrelsen 2017

Sammanfattning

Kommunstyrelsen redovisar en negativ avvikelse om -295 tkr. Utfallet summeras till 34 019 tkr mot budgeten på 33 723 tkr. Den negativa avvikelsen härrör främst till det underskott som uppstått i med ökade kostnader under kommunledningen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-02-12

Verksamhetsberättelse 2017-12-31 Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner verksamhetsberättelsen per 2017-12-31.

Jonathan Arnljung
Controller

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
till:

DIARIENUMMER: 2018-xx
FASTSTÄLLD/INSTANS: 2018-xx-xx
VERSION: 1
SENAST REVIDERAD: 2018-
GILTIG TILL: -----
DOKUMENTANSVAR: Kommunchef

Verksamhets- berättelse 2017-12-31

Kommunstyrelsen

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Sammanfattning.....	2
Ansvar och uppdrag.....	3
Organisationsförändring.....	3
Krisledningsnämnd.....	3
Verksamhetsberättelse.....	4
Framtid.....	7
Inriktningsmål och prioriterade mål.....	10
Personal.....	12
Ekonomi.....	13
Drift.....	13
Investeringar.....	15
Tabell för Målindikator 1.2 Kommunens demografiska sammansättning.....	16
Bilaga målbildningar.....	18
Målbildningar.....	18

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för omvärldsbevakning och utveckling av kommunal och regional verksamhet. Kommunstyrelsen redovisar vid årets slut en negativ avvikelse om -200 tkr. Utfallet summeras till 34 019 tkr mot en budget på 33 723 tkr. Underskottet om -295 tkr beror främst på de ökade kostnader som uppstått under kommunledningen.

Ansvar och uppdrag

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen har samordningsansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning med uppdrag att övergripande leda och styra den kommunala verksamheten. Styrelsen leder och fastställer övergripande förutsättningar för planeringen och uppföljningen av hela den kommunala verksamheten. Styrelsen avger kommunens yttranden till regeringen och andra myndigheter samt bereder kommunfullmäktiges ärenden.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för omvärldsbevakning och utveckling av kommunal och regional verksamhet.

Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för den ekonomiska förvaltningen och för samordning av övergripande ekonomisk planering. Kommunstyrelsen har genom sin uppsiktsplikt ansvar för den kommunövergripande uppföljningen under året och i bokslut. Kommunstyrelsen ansvarar för ägarstyrningen av den kommunala verksamhet som bedrivs i bolagsform. Ägarstyrningen bedrivs genom formella ägardialoger och informella möten med berörda bolagspresidier, ägardirektiv m.m.

Organisationsförändring

Kommunstyrelsen genomgick en organisationsförändring i början av 2015. Förändringen kan delas upp i två delar, dels infördes gemensamma servicenämnder och dels flyttade en del verksamhet från kommunstyrelsen till Bildningsnämnden och Tekniska nämnden. 2017 är tredje året med den nya ansvarsfördelningen vilket har renodlat kommunstyrelsens ansvar med uppsiktsplikt.

Gemensamma servicenämnder

Två gemensamma servicenämnder inrättades 1 januari 2015 mellan Herrljunga kommun och Vårgårda kommun. En servicenämnd består av verksamheterna ekonomi och personal och har Vårgårda kommun som huvudman. Den andra består av verksamheterna it, växel och telefoni och har Herrljunga som huvudman. 2017 är tredje året med den nya ansvarsfördelningen. Omorganisationen har genomförts med goda effekter avseende kvalitet, effektivitet och resultat. Fortfarande finns vissa förbättringsbehov. En utvärdering av servicenämnden görs tre år efter start och beräknas vara färdig våren 2018.

Krisledningsnämnd

I kommunen ska finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extra ordinära händelser samt de övriga uppgifter som regleras i lagen om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting. Nämnden träder i funktion först i samband med extraordinär händelse och ligger under kommunledningens ansvar.

Verksamhetsberättelse

Kommunledningen

Kommunledningens verksamhet har under året framförallt riktats till att leda och samordna förvaltningarnas gemensamma ansvarsområden.

Vidare har kommunledningen, under kommunstyrelsen, bedrivit folkhälsoarbete och besöksnäringarbete i enlighet med antagen verksamhetsplan. Ansvaret för näringslivsutveckling verkställs genom samarbete med Fokus Herrljunga.

Särskilt fokus har lagts på Kris- och beredskapsarbete, säkerhetsarbete, säkerhetsskyddsarbete samt påbörjade insatser med syfte att stärka det civila försvaret i samarbete med länsstyrelse och myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Den översiktliga samhällsplaneringen har lett till fastställande av ny översiktsplan för Herrljunga kommun. Planeringsarbete har genomförts tillsammans med olika organisationer och myndigheter avseende förändringar och kvalitetsförbättringar för infrastruktur och kollektivtrafik. Samordning av planutveckling har genomförts genom Plankommittén.

Folkhälsa

Prioriterade områden har bland annat varit:

- Barn och unga
- Trygghetsskapande arbete
- Ett jämställt och integrerat Herrljunga

En viktig del i brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete var Samverkansöverenskommelsen som tecknades mellan lokalpolisområde Alingsås och Herrljunga kommun i slutet av 2017. Som grund till detta dokument ligger en gemensam framtagen lägesbild där följande prioriteringar framkommit:

- Tidigt identifiera riskfaktorer för barn och unga.
- Våld och hot samt fridsbrott. Särskilt mot flickor/kvinnors otrygghet.
- Ökad polisiär närvaro.
- Inbrott/stöld/skadegörelse hos företagare/kommunala fastigheter och villaägare.
- Belysnings och andra trygghetsskapande åtgärder i det offentliga rummet.
- Trafiksäkerhet; flest skadade, singelolyckor cykel samt personbil.

Besöksnäring

Inom besöksnäringen har det under våren framtagits en besöksbroschyr som är tänkt att fungera under 2017 fram till våren 2019.

Arbetat kontinuerligt upplägg på turistsidan på webben. Startat nätverk med fokus på mat och kulturarv. Vidare har det arbetats med att marknadsföra Herrljunga kommun tillsammans med övriga kommuner i Boråsregionen i olika kanaler.

Översikt av hemsida för besöksnäringen påbörjades under slutet av hösten, då Turistrådet Västsverige har lagt om webbsidan och arbetet med denna kommer att fortsätta under 2018.

Uppstart av Infopoints. Samarbetat med Crea Diem bokcafé med turistinformation.

Administration och kommunikationsenheten

Avdelningen har ansvaret för kommunens centrala administration och kommunikation. Det övergripande målet är att upprätthålla en rättssäker, transparent och effektiv nämnds- och ärendeadministration. Enheten har det strategiska uppdraget kring utveckling av kommunikation, medborgardialog och demokratiprocesser samt ansvarar för centralarkivet och övergripande arkivfrågor.

Avdelningen har under året lanserat en ny hemsida för Herrljunga kommun som är mer användarvänlig och följer den standard som börjar bli praxis för Sveriges kommuner. Utbildningsinsatser inom några av kriskommunikationens områden har genomförts för att vara förberedda i händelse av kris.

Det tvååriga utbildningsprojektet om medborgardialog har avslutats. Såväl en policy som riktlinje för medborgardialog har arbetats fram och antagits. Ett flertal utbildningar och medborgardialoger har genomförts.

Informationssäkerhetsprojektet fortlöper enligt plan och avdelningen har inventerat samtliga sina informationstillgångar. Avdelningen har övertagit driftansvaret för föreningsarkivet och påbörjat arbetet med att digitalisera arkivförteckningen.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Under 2017 har servicenämnden IT, växel och telefoni genomfört utbildningar kring ITIL, processororienterat arbetssätt, och ett förändringsarbete som har tagit avdelningen ett steg närmare målet till alla rätt! IT avdelningen 2.0.

Avdelningen har även jobbat med att sänka antalet störningar i det dagliga arbetet med ett större fokus på förändringsarbetet.

En konsolidering av datahallarna har genomförts där vi nu har en primär datahall i Herrljunga. Denna aktivitet kommer att generera en besparing på ca 2 Mnkr under 3 år.

Ytterligare aktiviteter är informationssäkerhetsprojektet som har pågått under 2017 där vi ligger i framkant i förhållande till andra verksamheter och organisationer.

Ett projekt som säkerställer trådlöskommunikation för Kunskapskällan i Herrljunga har genomförts med ett gott resultat och ger oss en trygghet i det fortsatta arbetet med projektet IT-grundplattformen under 2018.

Servicenämnd Ekonomi

Under 2017 genomförde ekonomiavdelningen bland annat utbildningsinsatser riktade till nya chefer i Herrljunga och Vårgårda kommun. Utöver dessa insatser genomfördes ytterligare två utbildningsdagar riktade till både medarbetare inom ekonomiavdelningen och chefer i kommunerna; en utbildningsdag i komponentavskrivningar tillsammans med Samhällsbyggnad i Vårgårda och Tekniska i Herrljunga och en utbildningsdag i skatteintäkter och generella statsbidrag/utjämningsystemet tillsammans med andra Sjuhärads kommuner.

Årets utvecklingsarbete har framförallt handlat om att se till att båda kommunerna följer de rekommendationer som finns att följa kring komponentredovisning samt utforma och utveckla avdelningens rutiner och arbetssätt.

En större insats genomfördes efter tertial 1 med att strukturera om äldre komponenter som finns i båda kommunernas anläggningsregister. Omstruktureringen har bidragit till att både Vårgårda och Herrljunga kommuner nu följer de rekommendationer som finns gällande komponentredovisning. Effekten av

förändringen i anläggningsregistret blir att kommunerna gör en viss besparing i avskrivningskostnader då den genomsnittliga avskrivningstiden förlängs.

Arbetet med att säkerställa rutiner och arbetssätt har påbörjats och det handlar om att avdelningen ska minimera risker om någon medarbetare slutar, är tjänstledig eller blir sjuk. Varje rutin ska fungera som en standard och ska uppdateras kontinuerligt av respektive rutinansvarig. Arbetet med rutiner som standard planeras pågå till delåret 2018.

Under hösten påbörjade ekonomiavdelningen arbetet med att införa en ny portal, LRP (leverantörsfakturaportal), vilket kommer att förändra och förbättra fakturaflödena i ekonomisystemet. Arbetet förväntas vara klart under tertial 2 2018.

Ytterligare utvecklingsområden som ekonomiavdelningen arbetat med under 2017 har bestått i att se över resursfördelningsmodellen med differentierad prisuppräknings, införsel av e-faktura till privatkunder, uppdatering av attestreglementena, skapa förutsättningar för internbudgetering (hantera interna motparter i budgeten) samt se över modellerna för internprissättning.

Servicenämnd Personal

Projekt Sänkt sjukfrånvaro har pågått ett år med gemensamma samverkansmöten med Försäkringskassa, företagshälsovård.. Ett flertal aktiviteter har genomförts för de medverkande enheterna bl a har projektledaren genomfört fördjupade arbetsmiljökartläggningar genom djupintervjuer s k ARIA och enkäter, Företagshälsovårdens rehab-coach har genomfört hälsoanalyser tillsammans med chefer och HR-specialist samt har ny mall för sjukfrånvarorutin tagits fram. Medverkande chefer i projektet har fått särskilt stöd av HR, särskilda utbildningsinsatser och varit med att ta fram nya arbetssätt och metoder för både förebyggande och åtgärdande insatser inriktad på hälsa och rehabilitering.

Projekt heltid som norm 2017 - 2019

En förstudierapport är framtagen och utifrån denna har Kommunfullmäktige fattat ett inriktningsbeslut där alla medarbetare som nyanställs ska anställas på heltid, att alla deltidsanställda ska erbjudas heltidsarbete, att fler av dem som redan har en heltidsanställning men av olika anledningar jobbar deltid i dag, ska erbjudas heltidsarbete. Projektet "Heltid som norm-deltid som möjlighet" – 2017-2019 genomförs successivt och i etapper, både på kommunövergripande nivå och ute i föreslagna pilotverksamheter.

Chef- och Ledarutvecklingsinsatser

HR-enheten har under 2017 genomfört tolv utbildningsmoduler för nya chefer samt har flera utbildningsinsatser gjorts för medverkande chefer i sjukfrånvaroprojektet inriktat mot hälsa och arbetsmiljö. Under hösten påbörjades arbete med ar HR-enheten genomfört workshops för chefer och skyddsombud för att komma igång med arbetet med system för organisatorisk och social arbetsmiljö.

Under hösten genomfördes den återkommande kommunövergripande medarbetarenkätundersökningen för tredje gången. Arbete med arbetsplatsernas och förvaltningarnas handlingsplaner utifrån resultat pågår under våren 2018.

I september 2017 påbörjades arbetet med 2018 års löneöversyn som kommer att pågå fram t om maj 2018.

Löneenhetens arbete med att effektivisera användandet av kommunernas personal- och lönesystem sker enligt plan. Under våren blev allt klart med det förenklade sättet att utfärda anställningsavtal samt införande av en chef- och medarbetarportal som gör det enkelt för både medarbetare och chef att få en direktingång till ”sina sidor”.

Krisledningsnämnd

Krisledningsnämnden har inte varit aktiverad under 2017. Under året har man haft informationsgenomgångar samt övningar utifall en extra ordinär händelse skulle inträffa och berörd personal vet rutinerna.

Framtid

Kommunledningen

Inflyttning till kommunen ska öka, bland annat genom att skapa bästa möjliga företagarklimat i kommunen i samarbete mellan företagarna samt Focus Herrljunga. Kvaliteten inom förskola/skola ska fortsätta locka familjer att flytta till Herrljunga.

Besöksnäringen arbetar med kvalitetsförbättringar med syfte att öka upplevelseföretagandet i Herrljunga.

Den nyligen antagna översiktsplanen med fördjupad översiktsplan för Herrljunga tätort, ger kvalitetssäkrade förutsättningar för framtida fysisk planering med fler detaljplaner för bostadsbyggande och verksamheter. Planering och genomförande av bostadsbyggande måste öka, med syfte att långsiktigt skapa förutsättningar för tillräckligt antal bostäder per år.

Befolkningsökningen kräver gemensam planering av ökad kapacitet för förskolor och skolor.

Stora insatser behövs inom integrationsarbetet och skapa boendemöjligheter för nyinflyttade.

Samhällsutvecklingen förutsätter bättre standard avseende infrastrukturen i kommunen, särskilt på våra huvudtrafikleder. Järnvägsknuten Herrljunga med Västra Stambanan och Älvsborgsbanan har hög utvecklingspotential, vilket kräver särskilda insatser.

Vision 2020 är under utvärdering, Vision 3.5 – ”Herrljunga på Spåret”, ska arbetas fram.

Centrumupplevelsen i Herrljunga Centralort behöver förbättras. Stationshuset med omgivningar har förutsättningar att kunna bli ett mer levande centrum samt att affärsgatorna behöver lyftas avseende attraktivitet.

Den artificiella intelligensen utvecklas i snabb takt. Digitaliseringen ska förbättra service och stöd i beslutsfunktioner. Fördjupat arbete behöver genomföras avseende informationssäkerhetsarbete.

Utvärdering av samarbetet mellan Herrljunga/Vårgårda pågår, vilket förhoppningsvis ska skapa underlag för fördjupat samarbete.

Med bakgrund i den allmänna samhällsutvecklingen kräver trygghetsarbetet nya insatser med syfte att förbättra den totala säkerheten och tryggheten för medborgare, företagare, förtroendevalda och medarbetare.

Folkhälsoarbetet fokuserar på samverkansöverenskommelsen mellan kommun och polis. Skyndsamma och samordnade insatser ska riktas till barn och unga som far illa/riskerar att fara illa eller som bedöms vara i riskzon för att hamna i kriminalitet.

Kris- och beredskapsarbetet kräver insatser för utveckling av det civila försvaret.

Inför ny mandatperiod 2019-2022, krävs särskilda insatser med syfte att skapa god säkerhet och trygga förutsättningar för den nationella, regionala och lokala demokratins bevarande och utveckling.

Folkhälsa

Inom folkhälsoområdet kommer man kommande året fokusera huvudsakligen mot:

- Kraftsamling kring det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet
- Fullföljda studier. Minska frånvaro i högstadiet samt öka behörigheten till gymnasiet.
- Genomföra delar av Handlingsplan för jämställdhetsarbetet i Herrljunga kommun

Besöksnäring

Under 2018 kommer arbetet fortsätta med att uppdatera besöksidan på webben där alla presentationssidor ska läggas om på nytt. Upplägg av evenemang.

Marknadsföra kommunens olika områden såsom sevärdheter, aktiviteter, boenden och besöksföretag, paketeringsmöjligheter samt evenemang. Fortsatt satsning på naturturism (outdoor).

Fortsatt samarbete med besöksnäringen i Boråsregionen och med fokusområdena mat, kultur och naturupplevelser. Starta nätverk för boendekategori. Än mer utveckla den digitala närvaron.

Fortsatt arbeta med InfoPointsutveckling och samarbete med turistinformation med Crea Diem bokcafé.

Administration och kommunikationsenheten

Under verksamhetsåret 2018 ska enheten arbeta med att utveckla Herrljunga kommuns medborgardialog. Målet är att kommuninvånarna i större utsträckning, och i ett tidigt skede, ska få delta i beslutsprocesserna i de vardagsnära frågorna.

Utöver det kommer arbetet fokusera kring genomförandet av valet samt införandet av den nya dataskyddsförordningen. Arkiven behöver redovisas, vårdas och förtecknas. Verksamhetens arbetsätt ska digitaliseras och effektiviseras. Det gäller såväl nämndsamordningen som arkiven.

Inom kommunikationsområdet ska den nylanserade hemsidan utvecklas, med satsningar på användarvänlighet, funktionalitet och närvaro i sociala medier. Utbildningar och förbättrade arbetsätt inom området prioriteras. Även kriskommunikationen och jämställdhetsperspektivet kommer att belysas för att säkerställa effektivitet och riktighet vid kris, och för leva upp till handlingsplanen för ett jämställt Herrljunga kommun 2016-2019.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Arbetet med att sätta samman de två kommunernas organisationer till en enhet är nu genomförd.

Under 2018 och 2019 kommer ett arbete med att implementera en ny grund IT-plattform vilket innebär att operativsystemet Novell byts ut till operativsystemet Microsoft för våra behörigheters funktioner med mera. I detta skede ingår även byte av vårt mailsystem med tillhörande kringfunktioner så som Skype for business till Office 365. Utbyte och förtätning av våra trådlösa nätverk (Wifi) för i första hand skolorna kommer att genomföras under 2018 och 2019 där vi tillser att följa den nationella skol IT-strategin.

IT kommer även att fortsätta att arbeta med vårt interna arbete med att bygga vidare på processarbetet som startades under 2017.

Servicenämnd Ekonomi

Ekonomiavdelningens har satt upp ett antal målsättningar för 2018, vilka bland annat handlar om att implementera nytt system för internprissättning, förbättra och förtydliga processen för budget, uppföljning och redovisning av investeringar, införa nya arbetssätt inom personalekonomiområdet samt se över och utveckla de rutiner som har identifierats och dokumenterats under 2017.

Servicenämnd Personal

Personalavdelningens huvudsakliga fokus 2018-2019 blir de två kommunövergripande projekt inriktade på kommunens politiska mål för personal – att sänka sjukfrånvaron och öka andel heltidsanställningar.

Arbetet kommer även att inriktas på tre mindre kommunövergripande projekt – att utveckla kommunen som attraktiv arbetsgivare, och implementera steg 3 och 4 i chefsutvecklingsplanen för att stärka och utveckla chefers uppdrag som ledare och chefer samt att upparbeta ett gemensamt fungerande system för det systematiska arbetsmiljöarbetet – SAM.

Krisledningsnämnd

Under 2018 har man planerat informationsträffar och övningar för berörda parter som arbetar/samarbetar med Krisledning.

Inriktningsmål och prioriterade mål

1. Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!

Prioriterat mål	Uppfyllt per 171231	Kommentar
1:1 Antal bostäder, lägenheter och småhus ska öka		Under 2017 har det färdigställt 5 nya bostäder.
1:2 Andel av befolkningen inom åldersgruppen 25-40 år ska öka		En marginell ökning på 2,3 procent, motsvarande 38 kommuninvånare inom åldersintervallet.

2. Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!

Prioriterat mål	Uppfyllt per 171231	Kommentar
2:1 Tätorter och byar planeras och bebyggs på ett sådant sätt att energi och bränslen kan användas effektivt		Mätning ej genomförd
2:2 Natur- och kulturvärden tas till vara och utvecklas		Mätning ej genomförd

3. Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla!

Prioriterat mål	Uppfyllt per 171231	Kommentar
3:1 Förbättra integrationsarbetet med positiva effekter på samhällsutveckling genom medverkan och delaktighet av anställda och medborgare.		Integrationsarbetet sker ute i verksamheterna socialförvaltningen arbetar med att skapa kontaktytor för målgruppen. Bildningsförvaltningen mäter man uppföljning mot målet med SFI för målgruppen.
3:2 Andel medborgare som rekommenderar andra att flytta till Herrljunga ska öka		Mätning ej genomförd

4. Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!

Prioriterat mål	Uppfyllt per 171231	Kommentar
4:1 Samarbetet gymnasieskola - näringslivska stärkas		Skolans attityd till företagande ligger i Herrljunga på plats 2 av 290 kommuner i svenskt näringslivsranking. Man bibehåller samma placering som 2016.
4:2 Företagsklimatet ska förbättras		Herrljunga försämrar sin placering med 13 platser och placerar sig på plats 27.

5. Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!

Prioriterat mål	Uppfyllt per 171231	Kommentar
5:1 Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till 2 % av kommunens intäkter, skatter och generella bidrag.		Kommunstyrelsens resultat uppgår till minus 295 tkr (-0,8 %).
5:2 Investeringarna ska över en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat.		En avvikelse om 31 %, avvikelsen härrör till överskott av investeringsmedel avsatt för markköp.
5:3 För att undvika urholkning av det egna kapitalet ska soliditeten inte understiga 70 %.		Följs endast upp kommunövergripande.

Herrljunga kommun i egenskap av att vara arbetsgivare.

6. Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet.

Prioriterat mål	Uppfyllt per 171231	Kommentar
6:1 Antalet sjukfrånvarodagar ska minska.		Sjukfrånvaron uppgår till 7,02 %, en höjning mot föregående period.

6:3 Antalet medarbetare med önskad sysselsättningsgrad ska öka.		Andelen heltid uppgår till 75 %, en minskning med 8 % mot förgående period.
---	---	---

Personal

Förvaltning: Kommunstyrelsen	MÅL sjukfrånvaro %:
------------------------------	---------------------

Nyckeltal

	% sjuktal		Sjuktal % – lång > 60 dgr av totalt sjuktal		Andel heltid % 30 nov 2017	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Kvinnor	9,08	1,82	77,44	0,00	100	100
Män	2,18	1,10	0,00	0,00	33	60
Totalt	7,02	1,61	70,25	0,00	75	83

Förändring i jmf med 2016

Enhet som ökat % sjukfrånvaro		Enhet som minskat andel heltid	
Enhet	Ökat %	Enhet	Minskat %
Adm-och utv.avd	9,17	Adm-och utv.avd	5

Ekonomi

Drift

RESULTATRÄKNING (tkr)	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse
1 Intäkter	-11 247	-14 726	-13 217	-17 936	4719
Summa intäkter	-11 247	-14 726	-13 217	-17 936	4719
3 Personalkostnader	16 127	20 521	18 434	19 898	-1464
4 Lokalkostnader, energi, VA	2 344	2 421	2 383	2 619	-236
5 Övriga kostnader	25 160	25 984	24 001	28 251	-4250
6 Kapitalkostnad	561	977	2 122	1 186	936
Summa kostnader	44 192	49 903	46 940	51 955	
Summa Nettokostnader	32 945	35 177	33 723	34 019	
Kommunbidrag	-34 620	-35 389	-33 723	-33 723	
Resultat	-1 675	-212	0	-295	295

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse
Kommunstyrelsen	-5 505	-7 023	-4 519	-4145	-374
Kommunledningen	-7 414	-8 000	-7 980	-9571	1 591
A.K-enheten	-3 728	-3 841	-4 037	-3919	-118
IT/Växel/Telefoni	-4 752	-5 456	-5 840	-5437	-403
Ekonomi	-4 979	-4 197	-4 580	-3 902	-678
Personal	-6 074	-6 229	-6 324	-6 602	278
Reception	-493	-428	-443	-442	-1
Evakueringsboende	-	-2	-	0	0
Summa verksamhet	-32 945	-35 177	-33 723	-34 019	-295
<i>Intäkter</i>	<i>-11 247</i>	<i>-14 726</i>	<i>-13 217</i>	<i>-17 936</i>	<i>4 719</i>
<i>Kostnader</i>	<i>44 192</i>	<i>49 903</i>	<i>46 940</i>	<i>51 955</i>	<i>- 5 015</i>
Nettokostnad	32 945	35 177	33 723	34 019	-295

*Budget 2017 inkl. tilläggsanslag

Kommentar till utfall drift

Kommunstyrelsen redovisar sammantaget ett negativt resultat om -295 tkr. Underskottet om -295 tkr beror främst på de tillfälligt ökade personalkostnader som uppstått under kommunledningen (Se tabell sida 13). Intäkterna har under året varit betydligt högre men likaså har kostnaderna stigit.

Kommunstyrelsen finns uppdelad i två kostnadsställen, kommunstyrelsen och kommunstyrelsen satsningar. Under kommunstyrelsen finns utfallet främst för arvodering och politikens kostnad. Kommunstyrelsen satsningar innehåller de satsningar man gjort under året. De kostnader som uppstår under kommunstyrelsen satsningar härrör till de satsningar/prioriteringar som skett löpande under året.

Kommunstyrelsen gemensamt (båda kostnadsställen) redovisar ett positivt resultat om 374 tkr. Det positiva resultatet härrör till lägre kostnader för sommarjobb. Under slutet på året tilldelats ett bidrag om 108 tkr avseende sommarjobb.

Kommunledningskontoret redovisar ett underskott om -1584 tkr (-1591 tkr inkl folkhälsa och strategisk planering, MSB). Underskottet beror främst på högre personal, drift och försäkringskostnader. Försäkringskostnaderna för kommunstyrelsen uppgick 2017 till 275 tkr, mot en tidigare uppräknad budget på 92 tkr. Personalkostnaderna fick en negativavvikelse under året med omkring -1500 tkr.

Folkhälsan redovisar ett underskott om -185 tkr. Underskottet beror främst på högre lönekostnader och ej fullt ut nyttjade bidrag.

Strategisk planering lämnar ett överskott om 170 tkr, överskottet beror på att tjänsten varit vakant stora delar av året och främst konsulttjänsterna inte uppgått till motsvarande summa.

Adm.-och kommunikationsenhet redovisar ett överskott om 118 tkr, överskottet härrör främst till lägre personalkostnader och emellertid vakanta tjänster då omsättning av personal under skett under året.

IT/Växel/Telefoni redovisar ett överskott om 403 tkr. Överskottet beror främst på att man haft lägre kostnader för IT-material under året. Andra faktorer som påverkar det goda resultatet är lägre kapital- och personalkostnader.

Ekonomienheten redovisar ett positivt resultat om 678 tkr. Överskottet beror på att ekonomienheten har haft lägre lönekostnader i med tjänstledigheter. Utöver detta har man lägre kostnader för systemverktyg.

Personalenheten redovisar vid årets slut ett negativt resultat om -278 tkr.

Investeringar

RESULTAT NETTO (tkr)	Ursprungsbudget 2017	Tillägg/ ombudg 2017	Summa Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse
S:a investeringar gm TN	0	0	0	0	0
Markköp	1 000	0	1 000	180	- 820
IT-Investeringar	500	0	500	589	89
IT-Investeringar HJA/VGA	900	0	900	895	5
			0		
S:a investeringar egna	2 400	0	2 400	1 664	- 726
TOTALA INVESTERINGAR	2 400	0	2 400	1 664	- 726

Kommentar till utfall investeringar

Kommunstyrelsen avsatte inför 2017 en miljon till markköp, detta för att kommunen skall kunna möjliggöra om eventuellt köp av mark. Under året har kommunen anskaffat Kyrke1:5 för att anordna mer plats åt den nya skolavdelningen vid Molla. Kostnaden för denna mark uppgick till 180 tkr och förblev där med kommunens enda markinköp under 2017.

Tabell för Målindikator 1.2 Kommunens demografiska sammansättning.

Statistiken bygger på underlag per den 2017-11-01 från Statistiska centralbyrån (SCB). Föda, avlidna samt flyttningsnetto för 2017 finns inte statistikfört ännu.

KVINNOR	2016	2017	Förändring	MÄN	2016	2017	Förändring
0-4 år	265	261	-1,5%	0-4 år	265	262	-1,1%
5-14 år	541	538	-0,6%	5-14 år	516	523	1,4%
15-24 år	511	471	-7,8%	15-24 år	593	582	-1,9%
25-34 år	503	527	4,8%	25-34 år	553	567	2,5%
35-44 år	477	489	2,5%	35-44 år	518	505	-2,5%
45-54 år	645	638	-1,1%	45-54 år	661	666	0,8%
55-64 år	617	596	-3,4%	55-64 år	609	605	-0,7%
65-74 år	597	611	2,3%	65-74 år	656	673	2,6%
75-84 år	327	345	5,5%	75-84 år	326	336	3,1%
85-94 år	175	169	-3,4%	85-94 år	104	105	1,0%
95+ år	22	22	0,0%	95+ år	7	6	-14,3%
Summa	4680	4667	-13	Summa	4808	4830	22

Andel	2016	2017	Förändring
0-14	16,2%	16,7%	0,5%
15-24	12,3%	11,1%	-1,2%
25-54	36,0%	35,7%	-0,3%
55-64	12,7%	12,6%	-0,1%
65 +	22,7%	23,9%	1,2%

ÅR	Totalbefolkning	Födda	Avlidna	Flyttningsnetto
2016	9488	107	100	130
2017	9497			
Förändring	9	-	-	-

Sammanställning av hållbara riktpunkter för demografins sammansättning.

Component	Definition	Vulnerability	ref. year
Age group 0-14	Total number of people aged 0-14 years as a % share of total population	Share below 17.5%	2011
Age group 15-24	Total number of people aged 15-24 years as a % share of total population	Share below 12.5%	2011
Deficit of age group 25-54	Total number of people aged 25-54 years as a % share of total population	Share below 37.5%	2011
Surplus of age group 55-64	Total number of people aged 55-64 years as a % share of total population	Share above 14.0%	2011
Surplus of age group 65+	Total number of people aged 65 years and over as a % share of total population	Share above 18.0%	2011
Female < male	Total number of females per 100 males	Under 100	2011
Female < male (age group 15-64)	Total number of females in age group 15-64 years per 100 males in age group 15-64 years	Under 95	2011
Crude birth rate	Total number of life births per 1000 inhabitants	Below 11.0	2009-2010 average
Crude death rate	Total number of deaths per 1000 inhabitants	Above 10.0	2009-2010 average
Net migration	Difference between in- and outmigrated persons as a % share of total population	Below 0.0%	2006-2010 average

Bilaga målindikationer

Målindikationer

1. Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2015	Boksl 2016	Mål 2017	Utfall 2017
1:1 Antal bostäder, lägenheter och småhus ska öka	Antalet nybyggda bostäder	10	30*	54	5*
1:2 Andelen av befolkningen inom åldersgruppen 25-40 år ska öka	Andel inom åldersgruppen 25-40 år i relation till befolkningen i sin helhet	16,5%	16,9%	Ökad andel	17,3%
	Antalet invånare i kommunen per åldersgrupp	Se tabell	Se tabell	Öka	Se tabell

2. Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2015	Boksl 2016	Mål 2017	Utfall 2017
2:1 Tätorter och byar planeras och bebyggs på ett sådant sätt att energi och bränslen kan användas effektivt	Andel tomer som planeras inom 1 km från hållplats för kollektivtrafik ökar	-	-	-	-
	Antalet resor med kollektivtrafiken ökar	-	-	-	-
	Bilnehavet i tätorter minskar	-	-	-	-
	Andel invånare som har mindre än 1 km till samhällsservice, så som livsmedelsbutik, skola, förskola, vårdcentral, hållplats för kollektivtrafik etc. ökar.	-	-	-	-
2:2 Natur- och kulturvärden tas till vara och utvecklas	Befolkningens genomsnittliga avstånd till skyddad natur minskar	-	-	-	-

*Utfallet om 4 är faktiskt färdigställda bostäder under 2017. Att det står 30 stycken bokslut 2016 bygger på att man fört statistik på beviljade bygglov. Styrbjörn är inte färdigställd under 2017 utan beräknas till våren 2018.

3. Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2015	Boksl 2016	Mål 2017	Utfall 2017
3:1 Förbättra integrationsarbetet med positiva effekter på samhällsutveckling genom medverkan och delaktighet av anställda och medborgare	Mätindikator saknas	-	-	-	-
3:2 Andel medborgare som rekommenderar andra att flytta till Herrljunga ska öka	Rekommenderar du andra att flytta till kommunen?	-	-	-	-
	Nöjdhet med kommunal service?	-	-	-	-

4. Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2015	Boksl 2016	Mål 2017	Utfall 2017
4:1 Samarbetet gymnasieskola - näringsliv ska stärkas	Kommunpolitikernas attityd till företagande	66	24	Förbättra	50
	Tjänstemäns attityder till företagande	68	22	Förbättra	35
	Skolans attityd till företagande	26	2	Förbättra	2
4:2 Företagsklimatet ska förbättras	Service till företag	62	9	Förbättra	28
	Tillämpning av lagar och regler	52	14	Förbättra	24
	Allmänhetens attityder till företagande	72	10	Förbättra	10
	Rankingens sammanfattande omdöme	37	14	Förbättra	27

Tabell 4 visar utfallet visar Herrljungas placering av Sveriges 290 kommuner.

5. Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2015	Boksl 2016	Mål 2017	Utfall 2017
5:1 Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till 2 % av kommunens intäkter, skatter och generella bidrag.	Avvikelse från driftbudget.	2,7 %	1 %	0 %	-0,8%
5:2 Investeringarna ska över en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat.	Avvikelse från investeringsbudget.	-	6 %	-	31 %
5:3 För att undvika urholkning av det egna kapitalet ska soliditeten inte understiga 70 %.	Följs endast upp kommunövergripande.				

6. Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet.

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2015	Boksl 2016	Mål 2017	Utfall 2017
6:1 Antalet sjukfrånvarodagar ska minska.	Minskat antal sjukfrånvarodagar.	6,2%*	5,8 %	Minska	7,02 %
6:2 Antalet medarbetare med önskad sysselsättningsgrad ska öka.	Andel heltider skall öka.	64%*	83 %	Öka	75 %

*Siffran bygger på kommunen som helhet, 2015 mätte man inte resultatet för enbart kommunstyrelsen utan samtliga förvaltningar (det återfinns i årsbokslutet Herrljunga kommun). Siffrorna under kommunstyrelsen från personal bygger på utfall inom administrations och kommunikationsenheten.

Årsredovisning Herrljunga kommun 2017

Sammanfattning

För 2017 har kommunen genererat ett historiskt sett högt resultat, 23,6 mnkr mot budgeterat 11,4 mnkr. Det kan framför allt förklaras med tre delar; 1) att nämnderna har haft en god budgetföljsamhet och levererat överskott 2) att utfallet av avskrivningarna blivit lägre än budgeterat 3) att utfallet visar en god utveckling av skatteintäkter och generella statsbidrag mot budget.

Herrljunga kommun har under 2017 noterat den största nettoinvesteringen under den senaste tioårsperioden, 46,5 mnkr i förhållande till budgeterat 88,3 mnkr. Målet om självfinansiering har inte uppnåtts för det enskilda året, men har under en femårsperiod kunnat uppnås. Nämnderna redovisar ett överskott på totalt 6,4 (14,9) mnkr. Samtliga nämnder visar en positiv avvikelse mot budget. Skatteintäkter och generella statsbidrag redovisar ett utfall på totalt 524,8 (504,4) mnkr, en ökning med 3,9 procent mot föregående år. Årets resultat uppgår till 4,5 (3,7) procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Under en treårsperiod har kommunens resultat uppgått till 3,5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, vilket överstiger kommunens finansiella resultatmål. Kommunkoncernen visar ett lägre resultat än kommunens (22 mnkr) och förklaringen till det är en nedskrivning i Herrljungabostäder om 18 mnkr.

I upprättad årsredovisning föreslås en RUR-avsättning om 12 mnkr.

Utöver siffermaterialet i årsredovisningen, redogörs även en sammanställning över koncernen, måluppfyllelser, ekonomiska analyser samt nämndernas och styrelsens verksamhetsberättelser. Årsredovisningen innehåller också ett personalavsnitt som tar upp personalnyckeltal, sjukfrånvaron, arbetsmiljö och pensioner. Nya avsnitt i år innefattar även redovisning av kommunens folkhälso- och miljöarbete.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-03-05
Herrljunga kommuns årsredovisning 2017

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna upprättad årsredovisning för 2017.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: kommunens revisorer
För kännedom till:

Hantering av nämndernas över- respektive underskott från 2017

Sammanfattning

Enligt kommunens ekonomistyrningsprinciper skall nämndernas under- respektive överskott överföras till kommande år. Vid fastställande av belopp skall hänsyn tas till orsaker till över/underskott och om beslutad verksamhet uppnåts. Om ett underskott överförs till nämnd skall detta inarbetas under kommande treårsperiod. Ett överfört överskott är inte nivåhöjande. Ovanstående regler tillämpas i den omfattning som det budgetmässiga läget tillåter.

Ett överfört överskott får tas i anspråk först efter kommunstyrelsens godkännande.

Enligt upprättad årsredovisning för 2017 uppgår nämndernas avvikelser till totalt plus 6 374 tkr. Korrigering har gjorts med totalt 6 685 tkr, varav avvikelse kapitalkostnader står för 4 059 tkr, avräkning demografimodell 1 947 tkr, flyktingbuffert 1 079 tkr samt kostnader trafikverket för Tekniska -400 tkr.

Beslutsunderlag

Verksamhets och ekonomistyrningsprinciper Dnr 2017-152
Nämndernas verksamhetsberättelser
Årsredovisning 2017

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att korrigerat resultat från 2017 enligt sammanställningen nedan överförs till överskottsredovisningen

NÄMNDER	Korr utfall
Belopp netto (tkr)	2017
Kommunfullmäktige	204
Kommunstyrelse exkl SeN	-1 385
Servicekommittéer	153
Bildningsnämnd	1 133
Socialnämnd	690
Teknisk nämnd	-1 672
Bygg- och miljönämnd	565
Summa	-311

Kommunstyrelsen samt tekniska nämnden får uppdrag att arbeta in uppkomna underskott under åren 2018-2020. Plan för hur underskottet ska regleras redovisas till kommunstyrelsens sammanträde senast 24 september.

Överskott som överförs är inte nivåhöjande. Ett överskott överfört till överskottsredovisningen får användas först efter kommunstyrelsens godkännande. För servicekommittéerna ska servicekommittén godkänna ett användande av överskott.

Överskottsredovisningen efter överföring av årets korrigerade resultat:

NÄMNDER		Korr utfall	
Belopp netto (tkr)	IB 2017	2017	UB 2017
Kommunfullmäktige	-14	204	190
Kommunstyrelse exkl SeN	556	-1 385	-829
Service nämnder	579	153	732
Bildningsnämnd	3 657	1 133	4 790
Socialnämnd	10 521	690	11 211
Teknisk nämnd	-22	-1 672	-1 694
Bygg- och miljönämnd	1 334	565	1 899
Summa	16 610	-311	16 299

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Samtliga nämnder
För kännedom: Ekonomiavdelningen
till:

Bakgrund

Enligt kommunens ekonomistyrningsprinciper skall nämndernas under- respektive överskott överföras till kommande år. Vid fastställande av belopp skall hänsyn tas till orsaker till över/underskott och om beslutad verksamhet uppnåts. Om ett underskott överförs till nämnd skall detta inarbetas under kommande treårsperiod. Ett överfört överskott är inte nivåhöjande. Ovanstående regler tillämpas i den omfattning som det budgetmässiga läget tillåter.

Ett överfört överskott får tas i anspråk först efter kommunstyrelsens godkännande

Ekonomisk bedömning

Enligt upprättad årsredovisning för 2017 uppgår nämndernas avvikelser till totalt plus 6 374 tkr enligt följande:

NÄMNDER	År Utfall	År Budget	År Diff
Belopp netto (tkr)	2017	2017	2017
Kommunfullmäktige	1 390	1 595	204
Kommunstyrelse exkl SeN	18 077	16 979	-1 098
Servicenämnder	15 941	16 744	803
Bildningsnämnd	239 581	240 596	1 015
Socialnämnd	192 780	197 185	4 405
Teknisk nämnd	18 611	18 755	144
Bygg- och miljönämnd	13 932	14 833	901
Summa	500 313	506 687	6 374

Redovisat resultat korrigeras sedan utifrån om nämnderna erhållit kommunbidrag på grunder som inte uppfyllts. Avvikelse budget – utfall av kapitalkostnader, avräkning demografimodell, om nämnderna erhållit kommunbidrag för att utföra specifika uppdrag men dessa inte utförts. Under 2017 har även justering gjorts av avskrivningstider för gamla investeringar, sk komponentredovisning har införts. Detta har bidragit till lägre kapitalkostnader och denna effekt räknas bort från redovisat utfall. Socialnämnden har lyft tidigare års överskott från flyktingverksamheten. Dessa delar räknas bort vid beräkning av vilket belopp som ska föras över till nästkommande år.

NÄMNDER	Utfall	Korrigering	Korr utfall
Belopp netto (tkr)	2017	2017	2017
Kommunfullmäktige	204		204
Kommunstyrelse exkl SeN	-1 098	-287	-1 385
Servicenämnder	803	-650	153
Bildningsnämnd	1 015	118	1 133
Socialnämnd	4 405	-3 715	690
Teknisk nämnd	144	-1 816	-1 672
Bygg- och miljönämnd	901	-336	565
Summa	6 374	-6 685	-311

Korrigerig har gjorts med totalt 6 685 tkr, varav avvikelse kapitalkostnader står för 4 059 tkr, varav införande av komponentredovisning 1 500 tkr, avräkning demografimodell 1 947 tkr samt flyktingbuffert 1079 tkr. Tekniska nämnden får tillgodoräkna sig 400 tkr för en kostnad som härrör sig 10 år tillbaka i tiden.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige gjorde under 2017 ett resultat på 204 tkr.

Kommunstyrelsen exklusive servicenämnder

Av kommunstyrelsens (ex servicenämnder) resultat på – 1 098 tkr korrigeras 287 på grund av för högt erhållet kommunbidrag för kapitalkostnader. Korrigerat resultat blir då 1 385 tkr.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Reglementet för servicenämnderna fastslår att ett eventuellt över- eller underskott överförs till följande verksamhetsår. Av servicenämnden ITs korrigerade resultat på -247 tkr förs därför hela beloppet över till över/underskottshanteringen. Underskottet balanseras av tidigare års ackumulerade överskott.

Servicenämnd Ekonomi/Personal

Reglementet för servicenämnderna fastslår att ett eventuellt över- eller underskott överförs till följande verksamhetsår. Av servicenämnden Ekonomi/Personals resultat på 400 tkr förs därför hela beloppet över till över/underskottshanteringen.

Bildningsnämnden

Bildningsnämndens resultat på 1 015 tkr korrigeras dels med avvikelse kapitalkostnader - 90 tkr, samt avräkning demografimodell 208 tkr. Korrigerat resultat 1 133 tkr.

Socialnämnden

Socialnämndens resultat på 4 405 tkr korrigeras med avvikelse kapitalkostnader -480 tkr, avräkning demografimodellen visar att nämnden fick 2 155 tkr för mycket år 2017. Under 2017 har överskott för tidigare års flyktinggrupp lyfts med 1 079 tkr, detta belopp räknas bort från resultat som föreslås överföras till 2018. Korrigerat resultat: 690 tkr

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden redovisar ett resultat på +144 tkr. Korrigerig görs dels på grund av avvikelse kapitalkostnader innevarande år men också på grund av ändrade avskrivningstider för gamla investeringar. Nämnden får även tillgodoräkna sig 400 tkr för en kostnad som härrör sig 10 år tillbaka i tiden. Totalt räknas 1 816 tkr bort från resultatet och därmed blir det korrigerade resultatet ett underskott på 1 672 tkr. Inget ackumulerat överskott finns att avräkna mot, nämnden bör därför redovisa plan för återbetalning 2018-2020.

Bygg- och Miljönämnden

Bygg- och Miljönämndens resultat korrigeras med -336 tkr på grund av avvikelser på kapitalkostnader. Korrigerat resultat: 565 tkr

Sammanställning ackumulerat över/underskott

NÄMNDER		Korr utfall	
Belopp netto (tkr)	IB 2017	2017	UB 2017
Kommunfullmäktige	-14	204	190
Kommunstyrelse exkl SeN	556	-1 385	-829
Servicenämnder	579	153	732
Bildningsnämnd	3 657	1 133	4 790
Socialnämnd	10 521	690	11 211
Teknisk nämnd	-22	-1 672	-1 694
Bygg- och miljönämnd	1 334	565	1 899
Summa	16 610	-311	16 299

Samverkan
CSG 14 mars

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Magnus Grönvall

Tjänsteskrivelse
2018-02-20
DNR KS 44/2018 942
Sid 1 av 1

Ombudgetering av investeringsmedel 2017-2018

Sammanfattning

För flera investeringsobjekt, som är beslutade om sedan tidigare, behöver investeringsmedel överföras till 2018. Det kan vara projekt som ännu ej är påbörjade eller projekt som inte är avslutade. Kommunfullmäktige beslutar slutligen årligen om ombudgetering av investeringsmedel.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-02-20
Ombudgeteringar investeringar 2017-12-31

Förslag till beslut

Ombudgetering investeringar 2017-12-31 antas.

Magnus Grönvall
Controller

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

DIARIENUMMER: 2018-44
FASTSTÄLLD/INSTANS: 2018-02-20
VERSION: 1
SENAST REVIDERAD: 2018-
GILTIG TILL: -----
DOKUMENTANSVAR: Förvaltningschef

Ombudgetering Investeringar 2017-12-31

BN, SN, TN och BMN

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Sammanställning	2
Projektbeskrivning.....	2
Projekt 5300 Inventarier/IT BN.....	2
Projekt 5302 Lekplatser.....	3
Projekt 5307 Förstudie Mörlanda.....	3
Projekt 5311 Inventarier Horsby	3
Projekt Ombyggnad Hemgården	3
Projekt Hemgården larm.....	3
Projekt 5200 Markköp.....	4
Projekt 5310 Horsby förskola/ skola	4
Projekt 5508 Mindre gatuaneläggningar	4
Projekt 5515 Verksamhetsanpassningar	4
Projekt 5516 EPC B.....	4
Projekt 5533 Säkerhetshöjande åtgärder	4
Projekt 5539 Förskolan lyckan	5
Projekt 5542 Hagen etapp 4	5
Projekt 5551 Reinvestering fastighet.....	5
Projekt 5560 Tillbyggnad Mollaskola	5
Projekt 5562 Ventilation Altorp	5
Projekt 5575 Södra Horsby etapp 1	5
Projekt 5576 Ventilation gamla sporthallen	6
Projekt 5577 Dusch och omklädningsrum gamla sporthallen	6
Projekt 5702 Vattenrutschkana.....	6
Projekt 5703 VA Säms camping	6
Projekt 5401 Ställplatser husbilar.....	6
Projekt 5604 Släck-/ tankbil	6

Sammanställning

Projekt (tkr)	Ursprungs budget 2017	Tillägg/ ombudg 2017	Summa Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse	Äskat till 2018
Bildningsnämnd						
Inventarier/IT BN	1 000	574	1 574	1 427	147	147
Lekplatser	300	114	414	77	337	337
Förstudie Mörlanda förskola	200		200	0	200	200
Inventarier Horsby	750	206	956	391	565	565
Socialnämnden						
Ombyggnad Hemgården	2 000	2 650	4 650	3 028	1 622	1 600
Hemgården larm	1 000		1 000	0	1 000	1 000
Tekniska						
Markköp	1 000		1 000	180	820	200
Horsby förskola/skola	13 000		13 000	2822	10 178	10 178
Mindre gatuanslagningar	2 000	-650	1 350	-34	1 384	735
Verksamhetsanpassningar	1 000	200	1 200	982	218	171
Ställplatser husbilar	0	100	100	0	100	100
EPC B	8 900		8 900	190	8 710	8 710
Säkerhetshöjande åtgärder	1 000		1 000	436	564	564
Förskolan lyckan	0	350	350	318	32	32
Hagen etapp 4	0	7 510	7 510	4843	2 667	2 667
Reinvest fastighet	6 400		6 400	5548	852	852
Tillbyggnad Mollaskola	0	14 694	14 694	14097	597	597
Ventilation Altorp	2 400		2 400	1973	427	427
Södra Horsby etapp 1	0	1 243	1 243	551	692	692
Ventilation g:a sporthallen	0	250	250	0	250	250
Dusch o omklum g:a sporthallen	0	500	500	0	500	500
Vattenrutschkana	0	800	800	54	746	746
VA Säms camping	0	250	250	2	248	248
BoM						
Släck-/ tankbil	4 300		4 300	1138	3 162	3 162
TOTALT	45 250	28 791	74 041	38 023	36 018	34 680

Projektbeskrivning

Projekt 5300 Inventarier/IT BN

Inventarier/IT är till för att både förnya och utöka befintligt möblemang inom skolan. Investeringen är till för att säkerställa en funktionell och trivsamt skolmiljö för både personal och elever. Huvudsakligen av investeringarna går till att upprätthålla goda standarder inom undervisningssalar och korridorer.

Skäl för ombudgetering

Behovet är större än investeringsbudgeten, ett överskott tyder inte på att behovet inte finns utan att rektorer i många fall uppskattat kostnaden fel i början av året. Detta resulterar till att investeringsbudgeten får en positiv avvikelse när beställningar väl sker.

Projekt 5302 Lekplatser

Många skolgårdar och dess lekplatser behöver idag förnyas eller rustas upp.

Skäl för ombudgetering

Hudene får hjälp av kunskapskällans byggprogram att bygga ett större vindskydd på skolgården. Dock är denna investering försenad 5 månader och färdigställs våren 2018. Säkerställa att fler barn får en sundare och framför allt roligare utomhus miljö än den som finns idag. Att bygga en gunga är inte dyrt, men att rusta upp alternativt bygga en redig lekplats är betydligt dyrare.

Projekt 5307 Förstudie Mörlanda

Förstudie för att säkerställa och planera lokalresurserna framöver.

Skäl för ombudgetering

Förstudien är inte färdigställd.

Projekt 5311 Inventarier Horsby

Inventarier till Horsby.

Skäl för ombudgetering

Har inte haft möjlighet att nyttja budgeten i brist på plats då nybyggnationen är försenad.

Projekt Ombyggnad Hemgården

2 650 tkr ombudgeterades för hygienutrymmen på två av hemgårdens avdelningar. Ytterligare 1 250 äskades inför 2017 då det beräknades bli dyrare än vad som var budgeterat. Någon extra budget tilldelades ej. Ombyggnaden är färdigställd och utfallet blev 3 000 tkr, något mer än vad som var avsatt för detta. Resterande medel, 2 000 tkr, budgeterades för kontor.

Skäl för ombudgetering

Ombyggnad till kontor har inte blivit gjord och begärs därför överförd till 2018. Summan som äskas är kvarvarande medel efter ombyggnaden av hygienutrymmen.

Projekt Hemgården larm

Hemgården är i stort behov av att uppgradera och förnya sitt larmsystem. Syftet med investeringen är att säkerställa kallelsealarmets funktion och skapa en bättre boende miljö samt en bättre arbetsmiljö.

Skäl för ombudgetering

Enhetschef för Hemgården har haft uppdraget att införskaffa larmet. Detta har av olika anledningar inte gjorts men behovet kvarstår och är akut.

Projekt 5200 Markköp

Investeringsmedel för köp av strategisk mark.

Skäl för ombudgetering

För rivning av byggnad samt återställande av mark av fastigheten Kyrke 1:5 som förvärvades hösten -17.

Projekt 5310 Horsby förskola/ skola

Bygge av mellanstadieskola på Horsby.

Skäl för ombudgetering

En överprövning i upphandlingen har inneburit en tidsförskjutning av projektet.

Projekt 5508 Mindre gatuanläggningar

Mindre anläggningar inom området gata, park ,mark.

Skäl för ombudgetering

Projekt som är påbörjade med ej avslutade samt ej fakturerade projekt.

Projekt 5515 Verksamhetsanpassningar

Mindre anpassningar av lokaler, som beställts av verksamheten

Skäl för ombudgetering

Påbörjade, men ej fakturerade anpassningar.

Projekt 5516 EPC B

Energibesparingsåtgärder på kommunens fastigheter.

Skäl för ombudgetering

Projektet är påbörjat men inte färdigställt då startbeslutet kom i slutet av 2017.

Projekt 5533 Säkerhetshöjande åtgärder

Större och mindre åtgärder på kommunens fastighetsbestånd i syfte att höja säkerheten och åtgärda lagkrav.

Skäl för ombudgetering

Projektet är påbörjat men inte färdigställt.

Projekt 5539 Förskolan Lyckan

Del av etableringskostnaden för den nya förskolemodulen.

Skäl för ombudgetering

Projektet är påbörjat men inte färdigställt.

Projekt 5542 Hagen etapp 4

Ombyggnad av Hagen Etapp 4, vilket skapar nya platser för särskilt boende

Skäl för ombudgetering

Projektet är huvudsakligen färdigställt, men kommer att belastas med kostnader även under 2018.

Projekt 5551 Reinvestering fastighet

Reinvestering av åtgärder på kommunens fastighetsbestånd.

Skäl för ombudgetering

Projektet är huvudsakligen färdigställt men kvar finns byte av maskiner i storkök, stambyte Gäsenegården samt byte av ytskick i Altorpshallens duschar och omklädningsrum.

Projekt 5560 Tillbyggnad Mollaskola

Om- och utbyggnad av skola och förskola i Molla

Skäl för ombudgetering

Projektet är huvudsakligen färdigställt, men kommer att belastas med kostnader för både förskolan och skolans utegårdar även under 2018.

Projekt 5562 Ventilation Altorp

Nytt ventilationssystem i Altorpsskolan

Skäl för ombudgetering

Projektet är påbörjat men inte färdigställt.

Projekt 5575 Södra Horsby etapp 1

Första etappen av det nya etableringsområdet.

Skäl för ombudgetering

Projektet är påbörjat men inte färdigställt. Arbetet med asfaltstoppen kvarstår.

*Projekt 5576 Ventilation gamla sporthallen
Upprustning av ventilation i gamla sporthallen*

Skäl för ombudgetering

Projektet är inte påbörjat. Projektering pågår.

*Projekt 5577 Dusch och omklädningsrum gamla sporthallen
Upprustning av dusch och omklädningsrum i gamla sporthallen*

Skäl för ombudgetering

Projektet är inte påbörjat. Projektering pågår.

*Projekt 5702 Vattenrutschkana
Utbyte av vattenrutschkana i simhallen*

Skäl för ombudgetering

Projektet är inte påbörjat. Projektering pågår.

Projekt 5703 VA Säms camping

Ny anläggning för vatten och avlopp med nya slutna tankar och en ny brunn för vatten.

Skäl för ombudgetering

Beslutet om projektet kom sent på året. Arbetet är beställt och kommer utföras under våren 2018.

Projekt 5401 Ställplatser husbilar

Etablering av ställplatser för husbilar vid Orraholmen.

Skäl för ombudgetering

Projektet är inte påbörjat. Projektering pågår.

Projekt 5604 Släck-/ tankbil

Investeringen avser en ny släck/tankbil i Annelund där den nya bilen skall ersätta både släckbil och tankbil på stationen.

Skäl för ombudgetering

Beställning på ny bil är gjord där beräknad leverans är april 2018. Utfallet 2017 är för betalning av chassit.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Linda Rudenwall

Tjänsteskrivelse
2018-03-06
DNR KS 42/2018 992
Sid 1 av 1

Godkännande av revisionsberättelse och Årsredovisning för Sjuhärads Samordningsförbund år 2017

Sammanfattning

Årsredovisning har inkommit från Sjuhärads samordningsförbund.

Som medlemmar har Herrljunga kommun att ta ställning till redovisad årsberättelse och ekonomisk redovisning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2018-03-06

Revisionsberättelse Sjuhärads samordningsförbund

Årsredovisning Sjuhärads samordningsförbund

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att:

- Kommunfullmäktige godkänner för Herrljunga kommuns räkning årsredovisningen för Sjuhärads samordningsförbund 2017.
- För Herrljunga kommuns räkning beviljas styrelsen ansvarsfrihet för 2017 års verksamhet och räkenskaper.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Sjuhärads samordningsförbund, kommunfullmäktige
För kännedom
till:

ÅRSREDOVISNING FÖR SJUHÄRADS SAMORDNINGSFÖRBUND 2017-01-01 – 2017-12-31

Ordförande har ordet

Ordförandeklubban lämnades över till mig i november när dåvarande Ordförande Ann Larsson gått vidare till nya arbetsuppgifter i annat geografiskt område. När jag nu från denna roll tittar tillbaka på 2017 blir min sammanfattning ”ett år fullt av aktiviteter”, utökat med en projektansökning som bifölls redan 2016 och extra medel som fördelades sent. Med nya medarbetare och nya arbetsätt har förbundet ändå hållit fast vid att leverera verksamhet på ett enkelt sätt med så liten administrativ överbyggnad som möjligt, detta tack vare ett energiskt kansli och engagerade utförare i hela Sjuhärad.

Samordningsförbundet erbjuder aktiviteter och stöd så den enskilde individen ska uppnå eller förbättra sin förmåga till förvärvsarbete, vilket ju i grunden handlar om att ge människor ökad möjlighet till egen försörjning. Genom att förbundet har fokus på att stärka människor till, eller tillbaka till, arbete krävs en stor portion av flexibilitet och förbättringskunskap. Det handlar om att hela tiden hitta nya vägar och nya arbetsätt som vidareutvecklar aktiviteter så att deltagare ges bästa möjliga insatser, något som jag personligen ser som en av förbundets främsta styrkor.

Även om förbundet erbjuder en kontinuitet av basutbud så är nog ändå styrkan i att starta upp och förändra aktiviteterna utifrån nya behov. Ett exempel kan vara Vägen framåt som är nyutvecklad för en specifik målgrupp. Styrelsen har viljan att förenkla och hitta aktiviteter för de grupper som ägarna gemensamt arbetar för vilket kan visa sig genom allt ifrån att vissa aktiviteter förs samman till att målgrupperna för aktiviteterna breddas.

Nytt för 2017 var att förbundet även påbörjat ett kompetensutvecklingsprojekt, Positiv Rörelse, inom ESFs Programområde 1. Där är fokus att öka psykisk hälsa och hållbarhet i arbete, främst genom förebyggande och strukturövergripande insatser.

Kan vi genom förebyggande insatser minska risken för att individer blir beroende av olika samhällsinsatser så är arbetet intressant utifrån den enskilda individens hälsa, ur ett rent samhällsekonomiskt perspektiv, samt ur ett arbetsgivarperspektiv sett till kompetensförsörjning. Det projektarbetet kommer vi att följa med spänning.

Styrelsen består av kvinnor och män som är både tjänstemän och politiker och som ger en härlig mix med olika ingångar i förbundsfrågorna. Alla har ett samtidigt och stort intresse av att tillsammans skapa aktiviteter som ger stöd för människor att nå ett hållbart arbetsliv vilket gör oss till ett starkt lag som jobbar åt samma håll.

Min förhoppning är att den goda anda som funnits i styrelsen 2017 följer med och att vi tillsammans kan fortsätta vårt viktiga arbete på samma sätt 2018.

Cecilia Andersson, Västra Götalandsregionen
Ordförande Sjuhärads samordningsförbund

Innehållsförteckning

sida

1. Förvaltningsberättelse.....	3
1.1 Sammanfattning av verksamhetsåret.....	4
1.2 Om förbundet	5
1.3 Beskrivning av verksamheten	6
1.3.1 Målgrupper	6
1.3.2 Strukturövergripande Insatser.....	6
1.3.3 Individinriktade insatser	8
1.4 Måluppfyllelse och resultat	9
1.4.1 Övergripande, Deltagarantal	9
1.4.2 För individen	10
1.4.3 För verksamheterna.....	10
1.4.4 För förbundet.....	11
1.4.5 För samhället	11
1.5 Styrelse, ledning och administration	11
1.5.1 Styrelse	11
1.5.2 Beredningsgrupper	12
1.5.3 Personal och lokaler.....	12
1.5.4 Externa resurser	13
2. Ekonomiskt utfall	14
2.1 Ekonomisk sammanfattning.....	14
2.2 Resultaträkning.....	14
2.3 Balansräkning.....	16
2.4 Uppföljning per kostnadsställe	17
2.5 Kassaflödesanalys	18
2.6 Redovisningsprinciper.....	19
3. Styrelsens beslut	19

1. Förvaltningsberättelse

Sjuhärads samordningsförbund omfattar geografiskt åtta kommuner och befolkningsunderlaget i området är enligt SCB ca 215 000 invånare.

Ändamålet för förbundet är att underlätta och uppnå en effektiv resursanvändning.

De gemensamma resurserna ska användas för samordnade bedömningar och insatser som syftar till att den enskilde ska återta eller förbättra sin förmåga att förvärvsarbete.

Genom ett fristående samordningsförbund kan de fyra ägarparterna verka tillsammans och komma närmare varandra i en permanent samarbetsform. Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för budgetåret 2017.

1.1 Sammanfattning av verksamhetsåret

När 2017 inleddes var Ann Larsson (Försäkringskassan) ordförande och Cecilia Andersson (Västra Götalandsregionen) vice ordförande. Då Ann lämnade sin tjänst i Sjuhärad för ett uppdrag i Göteborg tillträdde tidigare vice ordförande istället som ordförande, och därtill skedde nyval av Sofia Sandänger (Försäkringskassan) som vice ordförande. Detta följer tidigare års ambition om att en tjänsteman (dvs Försäkringskassans eller Arbetsförmedlingens ledamot) och en politiker (av kommunernas eller regionens ledamöter i förbundsstyrelsen) samtidigt innehar förbundets båda högsta förtroendeposter och bildar presidium.

Basverksamheter bedrevs kontinuerligt av förbundets ägare enligt fastställd verksamhetsplan, främst för pre-rehabilitering för individer 16-64 år som varit aktuella hos två eller fler av medlemmarna i förbundet. Utbudet av aktiviteter har skiftat något inom det geografiska området. Oavsett i vilken sjuhäradskommun deltagaren bor fanns möjlighet att ta del av de olika insatserna, men flertalet platser nyttjades lokalt.

Ett fåtal verksamheter har bedrivits genom fristående utförare. Uppåt-framåt som initierades genom Finsam 9,0 har sedan fortsatt finansierats. Verksamheten har riktats till långtids-sjukskriven kommun- och landstingsanställd personal där Sjuhärad har haft mer negativa siffror än riket i övrigt. Sverigekompassen hälsa hade grupper i Borås, Ulricehamn, Svenljunga och Tranemo. De personer ur målgruppen som bedriver sin rehabilitering genom arbete för Sociala företag har under året fortsatt kunnat få individinriktad kompetensutveckling för att stödja dem att etablera sig i yrkeslivet. Urvalet av vilka utbildningar som ges har avgjorts av dessa individer i samverkan genom Sjuhäradsmusketörerna, helt i enlighet med den metod om hjälp-till-självhjälp och empowerment som är de sociala företagens grundförutsättning.

Inför sommaren 2017 öppnade Försäkringskassan för ansökan om utökad tilldelning av statliga medel under förutsättning att detta medfinansierades av kommunerna och VG-regionen. Sedan flera år tillbaka har Sjuhärads förbundsmedlemmar/ägarrepresentanter önskat en budget om 20 miljoner, vilket nu för första gången efter styrelsens ansökan beviljades. Dessa medel har avsatts till en verksamhet som särskilt anpassas för personer som varit långtidssjukskrivna ca två år.

Redan tidigare år har mycket verksamhet bedrivits med extra finansiering från ESF, Europeiska socialfonden, för olika projekt. Av de projekt som bedrivits 2017 är Point störst. Pointprojektet involverar ett samarbete med föreningsliv och företag. IF Elfsborg mfl har bidragit till kontakter med både företag och föreningsliv, och till nyskapande handledarutbildning. Bland annat har ACT använts med framgång som metod för att minska den utbredda psykiska ohälsan och Supported Education samt Supported Employment för att etablera deltagarna i studier eller arbete. En spännande mötesplats inrättades när förbundet genom projektet inbjöd till Gala för att hylla arbetsgivare som tar goda initiativ för målgruppen. Utöver Point är förbundet projektägare till Space som ger utlandspraktik till unga och Positiv Rörelse som ska stärka psykisk hälsa och hållbarhet i arbetslivet för anställda personer inom olika kontaktyrken som annars vore särskilt utsatta för långtidssjukskrivning.

Ekonomiskt ligger verksamheten inom anslagen budget och i stora drag har Sjuhärads samordningsförbund nyttjat de medel som stått till förfogande. Både strukturövergripande samverkan och individinriktade åtgärder har finansierats.

Avsikten var ett +/-noll resultat, medan utfallet visar ett överskott om 399tkr. Om samtliga projektmedel hade räknats hem under året vore differensen större, men ett kommande underskott beräknas enligt plan i projekten.

1.2 Om förbundet

Organisation

Samordningsförbundet är en fristående juridisk organisation med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen samt Borås Stad, Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda kommuner som medlemmar.

Förbundet har en styrelse som utses av medlemmarna. Till sin hjälp har den ett kansli.

Historik

Sjuhärads samordningsförbund är från och med 2011 en sammanslagning av Samordningsförbundet Tranemo-Ulricehamn, som bildades den 1 november 2005, Bollebygd-Mark-Svenljunga Samordningsförbund, som bildades den 1 januari 2006, och Borås Samordningsförbund som bildades den 1 april 2006. Kommunerna Vårgårda och Herrljunga som tidigare saknat förbundstillhörighet trädde in i förbundet i samband med sammanslagningen.

Lagrum

Samordningsförbundet verkar utifrån Lagen om finansiell samordning av rehabiliterings-insatser (2003:1210) och en förbundsordning som beslutats av samordningsförbundets medlemmar.

Lagens syfte är att ge lokala aktörer möjligheter att utveckla samverkan inom rehabiliteringsområdet och samordna gemensamma insatser riktade till personer i behov av samordnad rehabilitering samt underlätta en effektiv resursanvändning.

Samordningsförbundet följer även lagen om kommunal redovisning (1997:614) och kommunallagen (1991:900) i tillämpliga delar.

Uppdrag

De verksamheter som förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet. Samordningsförbundets uppgift är i första hand att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering till egen försörjning. På individnivå verkar samordningsförbundet genom att finansiera insatser som främst bedrivs av de samverkande parterna. Samordningsförbundet stödjer också aktivt insatser som syftar till skapa strukturella förutsättningar för att myndigheterna ska kunna samarbeta bättre. Det kan t.ex. handla om kompetensutveckling och kunskapsutbyte.

Finansiering & Medlemsavgifter

Europeiska socialfonden, ESF, står för en stor del av de medel som bekostat aktiviteter i Sjuhärad under 2017. Förbundet bedriver projekt inom två olika programområden (PO1 och PO2). Över en treårsperiod har förbundet beviljats att ansöka om 30 337 606 kr för projekt Point och 6 427 935 kr för projekt Space. För projekt Positiv Rörelse som påbörjats under 2017 är motsvarande belopp 4 960 662 kr.

Ersättning för kostnader inom ESF-projekten baseras på en blandning av schablonbelopp och faktiska kostnader inom olika tidsintervall som inte alltid sammanfaller med kalenderår.

Projektredovisningen släpar i relation till förbundets egna medel och nettoberäkningen av förbundets kostnader kan skilja över tid.

Vid årsavslut har förbundet tillämpat en schablonberäkning av differensen mellan förbundets kostnader och vad ESF slutligt kommer att täcka efter ansökan om utbetalning. Vid projektavslut kommer eventuella skillnader över tid att ha utjämnats och nettokostnaden för förbundet att ligga inom ramarna för beslutad budget.

Ägarparterna bidrar med fyra lika delar till medlemsfinansieringen. Kommunerna bidrar med andel i relation till befolkningsmängd vid föregående halvårsskifte.

Ägarparternas bidrag	tkr
Försäkringskassa	5 000
Arbetsförmedlingen	5 000
Kommuner	5 000
Hälso- och sjukvårdsnämnd	5 000
Totalt	20 000

Bollebygd	207
Borås	2493
Herrljunga	214
Mark	776
Svenljunga	242
Tranemo	267
Ulricehamn	544
Vårgårda	257

Verksamhetsidé och vision

Samordningsförbundet är ett sätt att finansiera rehabilitering och ett sätt att arbeta för nytänkande och flexibilitet genom att pröva nya vägar att arbeta och tillsammans göra det som ingen enskild part har ansvar för att göra.

Samverkande professioner och organisationer skapar ett gemensamt sammanhållet arbetssätt och synsätt på individens aktivitetsförmåga och olika behov.

Gemensam kraft med människans möjligheter i fokus!

1.3 Beskrivning av verksamheten

1.3.1 Målgrupper

Målgruppen har under verksamhetsåret generellt varit arbetssökande personer mellan 18-64 år som är arbetsföra men ej omedelbart anställningsbara, och som är aktuella hos minst två myndigheter. Oftast fanns sammansatt problematik och lång frånvaro, eller avsaknad debut, i arbetslivet. Många som skulle ha riskerat passivisering till följd av arbetslöshet eller sjukdom har också deltagit.

Utöver denna generella målgruppsbeskrivning finns särskilda avgränsningar för vissa verksamheter. Bland dessa kan nämnas:

Personer med stressrelaterad problematik

Personer med utländsk bakgrund och/eller funktionsnedsättning

Personer med aktivitetsersättning

Långtidsjukskrivna personer med kommunal eller landstingsanställning

Unga med funktionsnedsättning som riskerar ett långvarigt utanförskap

Antalet deltagare i åldern 16-29 år är för 2017 lägre än antalet äldre deltagare. En inbördes variation finns mellan insatserna beroende på om utbudet varit specifikt riktat till ungdomar eller ej. Könsfördelningen bland de yngre är relativt jämn, med något fler män. I den äldre gruppen är skillnaden fortsatt stor med 63% kvinnor och 37% män men andelen män har från 2016 ökat med 6%. Könsfördelningen i hela deltagargruppen är 57% kvinnor och 43% män och även här ser vi en jämnare fördelning än tidigare år.

Generellt är utbildningsnivån låg i deltagargruppen. 38% har bara grundskola som högsta avslutade studieform. 44% har gått ut gymnasiet (dock ej säkerställt att det är med kompletta/godkända betyg). Av de 18% som har någon form av högskolestudier eller annan eftergymnasial utbildning är 33% män vilket är en något högre andel än föregående år. Nedan följer en fördelning av de deltagare som nyregistrerats med kompletta uppgifter (omfattar 457 individer). Observera att en deltagare kan ha flera olika försörjningsformer varför det totala antalet deltagare är något större än antalet individer.

<u>Försörjningsform</u>	<u>Antal deltagare</u>	<u>Andel</u>
Sjukpenning/Rehabpenning	196	36%
Aktivitetsersättning	67	12%
Sjukersättning	24	4%
A-kassa	5	1%
Aktivitetsstöd	76	14%
Försörjningsstöd	161	30%
Studiestöd/Studiemedel	3	1%
Annan offentlig försörjning	12	2%
Ingen offentlig försörjning	36	7%

1.3.2 Strukturövergripande Insatser

Förbundsfinansierade verksamheter samverkar med parternas egna insatser och har i olika grad kontakter med primärvård och/eller psykiatri, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, individ- och familjeomsorg, socialtjänst och socialpsykiatri. Flertalet har även kontakter med företag och andra aktörer i näringslivet.

Konferenser och utbildningstillfällen har under året riktats till personal hos de samverkande parterna och föredrag har skett i samband med möten som parterna själva eller andra arrangerat. Flera representanter ur styrelsen deltog vid den Nationella Finsam-konferensen då även förbundets modell för medlemssamråd spreds genom seminariepass.

Projekt Positiv Rörelse påbörjades 2017 och inleddes med analys-och planeringsfas. Till en början köptes tillfälliga tjänster för projektledning för att därefter i september bemannas på heltid enligt plan. Projektet har stora inslag av strategiskt arbete för att öka den psykiska hälsan och hållbarheten i arbetslivet, främst för kvinnor i kontaktyrken. Även genom projekt Point och Space har strukturpåverkan bedrivits.

ESF-rådet har bjudit in till olika sammankomster och informationer där förbundet medverkat. Spridning av erfarenheter har skett både nationellt och transnationellt. En tysk samarbetspart har besökt Sjuhärad och har haft utländska deltagare på besök samt genomfört praktik hos Svenska företag och offentliga organisationer. Spacepersonal har medverkat i en tysk konferens. Som en del i Space har svenska ungdomar med personal rest till Italien och Island för utlandspraktik.

Förbundet har fortsatt att stödja hållbarheten hos sociala företag. De personer ur målgruppen som bedriver sin rehabilitering genom arbete för Sociala företag har under året fortsatt kunnat få individriktad kompetensutveckling för att stödja dem att etablera sig i yrkeslivet. Coachande administration och olika utbildningar köps in för dessa individer i samverkan genom Sjuhäradsmusketörerna, helt i enlighet med den metod om hjälp-till-självhjälp och empowerment som är de sociala företagens grundförutsättning.

Genomgående verkar förbundet för att minska psykisk ohälsa. Vid samordningsförbundets dag lyftes tex metoden ACT och projekt Positiv Rörelse som påbörjats under året. Att vid konferenser, och studieresor mm samla en blandning av politiker, chefer, medarbetare och deltagare har bidragit till otraditionella grupperingar med strukturövergripande syfte. Ytterligare utbildningsinsatser, bland annat t.ex. Supported Employment, och ACT-utbildning har bekostas med årets medel.

1.3.3 Individinriktade insatser

För varje individinriktad verksamhet har en utförande part haft egenanställd eller inhyrd personal som de har tagit ansvar för och hållit med lokaler för i enlighet med årets verksamhetsavtal. Till största del utfördes verksamhet av personal med grundanställning i Sjuhäradss olika kommuner. Därutöver har externa coacher arbetat i projekt Uppåt-Framåt och i liten del har utförande genomförts knutet till förbundets kansli. Ett studieförbund har fortsatt kontrakterats för Sverigekompassens insatser för att möta den psykiska ohälsa som nyanlända i hög utsträckning drabbas av men sällan vill medge. (Även för personer som vistats längre i Sverige men trots detta ännu lider av samma problematik som många nyanlända). Korta beskrivningar följer i övrigt nedan:

Olika myndighetsteam har i sin helhet finansierats inom parternas ordinarie verksamhet. De har mötts för samordningsbehov kring patienter med komplex problematik. En vårdcentral med privat drift omfattas och övrig samverkan sker med Närhälsan. Dessa samrådsmöten bidrar till utökade kunskaper om parternas olika uppdrag och ökar strukturövergripande samverkan.

Aktiv Hälsa har fortsatt att erbjudas med olika aktiviteter på bestämda tider, och respektive kommun som utförare i egna eller hyrda lokaler. Promenader, naturvistelse, mindfulness, yoga och träning på gym finns bland de aktiviteter som erbjudits – med stor lokal variation.

Ny kraft har bedrivits i Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda och under hösten har Borås medverkat i ett omställningsarbete för att erbjuda motsvarande. Arbetstiden för deltagare har som vid flera andra aktiviteter ofta varit låg (från början under tio timmar per vecka) för att sedan gradvis ökas. Ny kraft är den prerehabiliterande och aktiverande del som formats och implementerats efter Krutprojektet.

Första Steget, K-plus, K20, Unga vägval och Framsteget är separata aktiviteter som följt efter Krut och erbjudits inom Borås. Av dessa har under året beslutats att K-plus ska finnas kvar som fristående aktivitet och övriga att övergå och slås samman till en mer flexibel och större aktivitet med namnet Ny kraft.

Gröna Vägen har bedrivit verksamhet i Björbostugan och i naturen vid Ramshulan på Rya. Avgränsning har fortsatt varit 14 veckors deltagande per individ och deltagande riktat till personer med stressrelaterad problematik.

Space genomförde en praktikresa till Italien och en till Island. Konceptet bygger på längre tidsintervall före under och efter utlandspraktik än förbundets tidigare upplägg över gränserna. Detta är till följd av riktlinjer som ESF, Europeiska socialfonden utfärdat för alla länder i det transnationella samarbetet inom TLN-mobility. I samband med utlandsvistelsen köper förbundet tjänst av utländska samarbetspartners på motsvarande sätt som Tyskland köpt tjänster genom förbundet, Fristad folkhögskola och andra uppdragstagare när de skickat deltagare till Sverige.

Point har fortsatt erbjudit verksamhet i alla kommuner som ett uppskattat komplement till förbundsfinansierade insatser. Under året har implementering diskuterats och i vissa kommuner har processen påbörjats. Beslut om viss förlängning med förbundsmedel har fattats.

För Projekt Positiv Rörelse har upphandlingar av individinriktade kompetensutvecklingsinsatser skett. Modellen kommer att följa den metod som kallas Uppåt-Framåt, med anpassning till att målgruppen istället har en anställning som de riskerar att sjukskrivas ifrån.

Under året har ett nytt verksamhetskoncept kallat Vägen Framåt utarbetats och kontrakterats genom förbundsdrift i likhet med Gröna vägen. Det tar tid att etablera ny verksamhet och för att möjliggöra kontinuitet i drift och upphandling av ingående analyser har startdatum skjutits fram samt fördelats över två år. Till vissa delar sammanfaller innehållet med de delar som upphandlats för Projekt Positiv Rörelse.

1.4 Måluppfyllelse och resultat

Samtliga insatser registreras i ett nationellt system för uppföljning av samverkan, SUS. Flertalet aktiviteter har till största del registrerat med utförliga uppgifter som efter utskrivning ger uppföljningsmöjligheter av förändrad försörjning etc.

Utbildningsinsatser, konferenser och annat strukturövergripande mäts endast med antal.

1.4.1 Övergripande, Deltagarantal

Insatsnamn	Budget antal deltagare	Antal delt	Antal nya delt	Antal avslut delt	Antal nya anonyma
Aktiv hälsa i samtliga kommuner	360	1	1		436
Borås, förbundsaktiviteter ALF	165	143	92	124	5
Borås, Gröna Vägen	50	50	35	38	
Point, alla kommuner	351	349	235	164	1
Space, alla kommuner	24	32	24	22	
Uppåt Framåt	70				47
Ny kraft, alla kommuner förutom Borås	212	208	153	156	7
Framsteget	250				687
Samverkan, information & konferenser	230				574
summa	1712	783	540	504	1757

I de verksamheter som generellt registrerar med fullständiga personuppgifter har under året 783 personer deltagit. Årets nya deltagare med fullständiga personuppgifter är 540 personer. Antalet anonyma deltagare är 1757 personer. Endast 13 personer har registrerats anonymt till följd av skyddad identitet eller nekad registrering. 8 av dessa är kvinnor. 1261 personer har deltagit i volyminsatser. Övriga anonyma omfattar 47 personer inom uppåt framåt (varav endast 4 män) och 436 personer inom Aktiv hälsa som gett mer resurser till varje deltagare och stärkt individerna utan direkt avsikt att påverka deras försörjning under aktivitetens gång. I något fall har deltagare i Aktiv hälsa registrerats med kompletta uppgifter och under året har beslut fattats om att samtliga inom aktiv hälsa fortsättningsvis ska registreras med personuppgifter.

Alla dessa registreringar är inte unika individer. En deltagare kan tex delta i två olika aktiviteter samtidigt eller efter varandra vilket inte kan anges exakt med tanke på att flera är anonyma.

Differensen mellan totalt antal och antal unika individer är 49 personer.

Totalt har förbundet således arbetat för 2541 anonyma och komplett registrerade tillsammans. Detta överstiger vida de 1737 som budgeterats, vilket till stor del påverkas av Framsteget. Beslut har under året fattats om att inte längre registrera Framstegets antal av relevans mot omfattningen av resurser och antal i övriga aktiviteter.

Kännenheten om förbundet har ökat genom digitala nyhetsbrev, viss utdelning av trycksaker samt med olika studiebesök och andra mötesplatser. För konferenser, dialogmöten etc har antalsregistrering noterats till 574 deltagande. Strukturövergripande volymregistreringar har medvetet hållits på en låg nivå. Antalet överstiger budgeterat antal och inkluderar 63 personer som 2017 deltagit i Sverigekompassen inom föregående års kostnad. Endast aktiviteter som förbundet själva arrangerat och finansierat har räknats och varje person har enbart noterats en gång då upprepade träffar varit aktuella.

1.4.2 För individen

Målet är en ökad grad av egenförsörjning och en förbättrad arbetsförmåga, vilket oftast inleds genom utveckling av hälsa och livskvalitet, eller påbörjande av studier. Beroende på verksamheternas inriktning finns således en skiftande målsättning även om de i ett långsiktigt perspektiv har samma syfte.

Verksamheterna har gett förutsättningar till flexibilitet och personligt anpassade lösningar och aktiviteter för ökad anställningsbarhet. Deltagare har i viss utsträckning varit aktiva i planering och genomförande och har därmed stärkts i aktivitetsförmåga och tilltro till sin förmåga vilket styrks av positiva uttalanden etc. även om det inte genast leder hela vägen till egenförsörjning.

De deltagare som involverats i samband med gemensamma konferenser, studieresor etc ger starka vittnesmål om nyttan med att bli sedd, ta del av ansvaret och sträva mot egenuppsatta aktiviteter. Ökad daglig deltagandetid, från insatsens början till utskrivning, noteras för flera verksamheter. Detta kan indikera måluppfyllelse ur individernas perspektiv.

1.4.3 För verksamheterna

Verksamheter har bedrivits med bred geografisk spridning och platserna har fördelats till både kvinnor och män. Andel kvinnor och män har varierat mellan olika verksamheter.

Aktiv Hälsas deltagare har fortsatt många fler kvinnor. Totalt deltog 296 kvinnor (68%) och 140 män (32%). Även om antalet män ökat sedan föregående år har andelen således åter minskat.

Flera verksamheter har haft utbyte och konkret samverkan med andra verksamheter i förbundet. Bland insatserna förekommer deltagande över kommungränserna enbart i liten skala.

Överlag har tillgången till aktiviteter varit god och utan köer. Några verksamheter har haft platser till förfogande som inte fullt ut nyttjats av remittenterna, medan vissa periodvis har haft en väntetid på någon/några veckor inför deltagande. Borås har erbjudit ett större antal verksamheter som har varit mer specifika vilket ibland skapat köer på grund av hög efterfrågan till vissa aktiviteter samtidigt som andra delområden haft svårt att nå fullt deltagandeantal. Omprioriteringar av personella och ekonomiska resurser har gjorts under året och beslut har fattats om att organisera insatserna annorlunda för 2018 för att underlätta överskådlighet och flexibilitet.

1.4.4 För förbundet

Målet om grundläggande god ekonomisk hushållning som att driva verksamhet inom fastslagna medelsramar har uppfyllts under året. En förskjutning har skett till verksamhetsutveckling och aktiviteter från kansliets kostnadsställe då det har kunnat ske inom budget. Budgeten har följts upp och rapporterats till medlemmarna. Rapportering sker fortsatt tertialvis.

Ekonomi är i balans och förbundets eget kapital skapar handlingsfrihet inför 2019 samtidigt som det håller sig inom de ramar (den så kallade trappan) som fastställts av nationella rådet. Förbundet har inte haft några avkastningskrav, vilket är helt i linje med lagstiftningens intention.

1.4.5 För samhället

Målsättningen är minskade sjuktal och minskad andel personer i arbetsför ålder som är beroende av offentlig försörjning samt att fler förvärvsarbetar.

Ett litet antal personer arbetade i samband med inskrivning (16 av 455). Deras arbetsinsats motsvarade tillsammans 11,6 heltidstjänster vilket efter utskrivning ökade till 76 personer som utför motsvarande 61,3 heltidstjänster. Andelsmässigt i förhållande till antal utskrivna unika personer är detta en högre siffra än föregående år, vilket möjligen förklaras delvis av en starkare konjunktur. Antal studerande ökar från 15 till 37, vilket bedöms som ett steg i riktning mot arbete.

Förändring av försörjning syns tydligast gällande försörjningsstöd. I likhet med föregående år hade 31% av deltagarna försörjningsstöd vid inskrivning, vilket sänkts till 22% vid utskrivning då flera inte längre uppbär någon offentlig ersättning och ca 10% av sänkningen istället övergått till aktivitetsstöd.

Det finns en fortsatt stor skillnad mellan Antal och aktuella försörjningsformer för kvinnor och män. 189 män och 266 kvinnor har skrivits ut och då de skrivits in hade 37% av männen har försörjningsstöd, medan siffran bland kvinnor är 27%. Kvinnornas andel av sjukpenning/rehabiliteringsersättning är istället större, 46% mot männens 33%. Den procentuella förändring av försörjningsstöd som sker efter aktiviteterna är förhållandevis jämn, vilket kan tolkas som att män och kvinnor har samma nytta av insatserna.

1.5 Styrelse, ledning och administration

1.5.1 Styrelse

Styrelsen som leder Sjuhäradssamordningsförbundet har bestått av fyra ledamöter och tio ersättare. Kommunerna, som tillsammans utgör en part, har vardera haft en representant som fördelas på en ledamot och sju ersättare medan övriga tre parter haft en ledamot och en ersättare per part.

Styrelsen har under året haft sju möten: 24 januari, 23 mars, 1 juni, 24 augusti, 25 oktober, 16 november samt 13 december. Ordförande och vice ordförande har under året bildat presidium som har träffats inför styrelsemöten.

Beslutande ledamöter:

Ann Larsson Försäkringskassan, ordförande tom 25/10

Cecilia Andersson (C), Västra Götalandsregionen, vice ordförande tom 31/10, därefter ordförande

Sofia Sandäng, Försäkringskassan vice ordförande sedan 1/11, tidigare ersättare

Jonas Ryhr, Arbetsförmedlingen, ordinarie ledamot

Åsa Olsson (tidigare Mukhopadhyay) (M) Vårgårda, ordinarie tom 17/5, därefter ersättare

Gulli Håkanson (L), Ulricehamns kommun ersättare tom 17/5, därefter ordinarie ledamot

Ersättare

Hanne Jensen (S), Västra Götalandsregionen
Lars-Åke Johansson (S), Borås Stad
Kerstin Göss-Lindh (S), Svenljunga kommun
Barbro Orrestrand (S), Bollebygds kommun
Viktoria Haraldsson (C), Tranemo kommun tom 3/4
Gunilla Blomgren (L), from 4/4
Christina Abrahamsson (M) Herrljunga kommun
Anders Lindal (M) Marks kommun
Rickard Svahn, Arbetsförmedlingen tom 15/3
Arben Doroci, Arbetsförmedlingen från och med 16/3
Lars Hermansson, Försäkringskassan från 25/10

1.5.2 Beredningsgrupper

Till stöd inför styrelsens verksamhetsplanering konsulterades fyra olika beredningsgrupper som ger en relativt lokal förankring. Grupperna består av tjänstemän på ledningsnivå som beställarparter, plus utförare. Medverkande kommer från vardera av kommunerna (ofta kopplat till den enhet som ansvarar för försörjningsstöd) tillsammans med en representant från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och vårdcentral(/-er) för varje delområde. Borås har en egen grupp medan Bollebygd och Mark samverkar parvis liksom Herrljunga och Vårgårda. Svenljunga-Tranemo-Ulricehamn utgör med tre kommuner ytterligare ett gemensamt beredningsområde. I beredningsmöten medverkar även kommunernas utförare (tex chef för arbetsmarknadsenhet) och olika behov uppmärksammas i dialog. Parternas kanal för påverkan är respektive beredningsgrupp.

1.5.3 Personal och lokaler

Förbundet har följt sin policy för rekrytering av personal och har för gemensam övergripande administration under året köpt tjänster från medverkande parter:

Förbundschef: Anna Fagefors, En heltidstjänst för förbundets övergripande förvaltning enligt styrelsens anvisningar.

Projektledning Point och biträdande förbundschef: Pernilla Knutsson, heltid.

Projektledare Space: Linda Harju årets första tre kvartal och därefter Malin Karlsson, båda heltid. Under årets första tre kvartal arbetade Malin med ansvar för gruppaktiviteter inom projektet.

Projektledning Positiv Rörelse: heltid genom Marie Irvang sista kvartalet och dessförinnan deltid (mindre än halvtid, fördelat på Sofia Sandänger och Linnea Nilsson)

Projektadministration: Helena Thelin, deltidstjänst 80 % och Malin Ekunger, 50 % av heltid.

Det huvudsakliga direkta projektarbetet utförs enligt avtal med Sjuhäradskommunerna och där utöver har det funnits ett fåtal personrelaterade avtal, vilka övervägande tecknats genom parterna:

Projektmedarbetare: Avtal gällande Anki Hanssen för Point avslutades under sommaren.

För Space har Hanna Granander haft en heltidstjänst och Linda Hemphälä rekryterades med påbörjan av uppdrag under december. Även två volontärer har på deltid arbetat för projekt Space, vilket arrangerats i samarbete med Borås Stad. En person har tillfälligt arvoderats på timuppdrag genom VG-Regionens löneservice för att förbereda transnationellt samarbete med Tyskland.

Kansliet hyr lokaler på Österlånggatan 74 genom Arbetslivsförvaltningen i Borås Stad som även ställt upp med tillgång till konferenslokaler i samband med styrelsemöten och utbildningar. I viss mån har även externa lokaler hyrts för utbildningar, konferenser och samverkansmöten.

1.5.4 Externa resurser

Bokföring, redovisning och hantering av styrelsens arvoden etc. köps av Västra Götalandsregionen och utförs av ekonomiservice i Mariestad samt Löneservice i Vänersborg.

En person har gemensamt för förbunden i VGregionen arbetat med verksamhetsuppföljning, analyser, rapporter och utbildning kopplat till SUS (sektorsövergripande system för uppföljning av samverkan). På motsvarande vis har vissa informationsinsatser under året köpts och utförts för den gemensamma hemsidan www.samverkanvg.se.

Konsulter/Föredragshållare har anlitats i samband med olika konferenser och informationsinsatser. Förbundet betalar en årlig kostnad för revision. Kommunerna och regionen har genom Regionfullmäktige utsett Marie Engström Rosengren till gemensam revisor. För Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen utses en gemensam revisor. Sedan 2012 har Deloitte upphandlats med Pernilla Rehnberg utsedd som revisor.

2. Ekonomiskt utfall

2.1 Ekonomisk sammanfattning

Belopp i tkr	Utfall jan-dec 2017	Budget jan-dec 2017	Avikelse jan-dec 2017	Prognos helår 2017	Utfall jan-dec 2016
1. Nettokostnad och finansnetto	-19 601	-20 000	399	-20 000	-17 590
2. Bidrag	20 000	20 000	0	20 000	17 669
3. Resultat	399	0	399	0	79
4. Utgående EK	3 065				2 665

2.2 Resultaträkning

	Utfall jan-dec 2017	Utfall jan-dec 2016
<i>Intäkter</i>		
Space	2 203 852,45	1 526 908,55
Point	9 616 457,80	5 698 430,20
Positiv Rörelse	461 040,00	0,00
Övriga bidrag, (2016; Finsam 9,0)	0,00	496 200,00
Övriga intäkter, (2017; Space mottagande)	332 967,61	132,98
Summa Verksamhetens intäkter	12 614 317,86	7 721 671,73
<i>Kostnader</i>		
Arvoden	-156 114,16	-120 280,06
Reseersättning	-62 237,43	-52 852,61
Sociala avgifter	-47 024,00	-40 397,26
Övriga Personalkostnader	-969 989,03	-494 387,75
Verksamhetsanknutna kostnader	-30 637 203,03	-23 687 762,28
Lokalkostnader	-110 760,00	-86 762,00
Övriga kostnader	-230 132,83	-828 299,17
Summa Verksamhetens kostnader	-32 213 460,48	-25 310 741,13
RES1 Verksamhetens nettokostnad	-19 599 142,62	-17 589 069,40
Erhållna bidrag från huvudmännen	20 000 001,00	17 669 048,00
Övriga finansiella intäkter	788,20	1 056,04
Övriga finansiella kostnader	-2 191,00	-1 678,43
Summa Finansiella intäkter/kostnader	19 998 598,20	17 668 425,61
RES2 Resultat före extraordinära poster o spec beslut	399 455,58	79 356,21
Extraordinära intäkter	0,00	0,00
Extraordinära kostnader	0,00	0,00
RES3 PERIODENS RESULTAT	399 455,58	79 356,21

NOTER TILL RESULTATRÄKNING

<i>Not 1 Övriga intäkter</i>	<i>Jan-dec 2017</i>
3919 Intäkter från transnationellt samarbete	332 981,40
3740 Öres- och kronutjämning	-13,79
Summa:	332 967,61
<i>Not 2 Verksamhetsanknutna kostnader</i>	<i>Jan-dec 2017</i>
5538 Verksamhetsanknutna IT-kostnader	-7 019,65
5539 Övriga verksamhetsanknutna tjänster	-29 237 283,67
5540 Övriga verksamhetsanknutna kostnader	-23 464,38
5542 Verksamhetsanknutna resekostnader	-942 411,15
Verksamhetsanknutna utbildnings-, kurs- och	
5544 konferenskostnader	-410 573,36
5545 Verksamhetsanknutna trycksaker	-11 902,50
5548 Verksamhetsanknutna telefonkostnader	-4 548,32
Summa:	-30 637 203,03
<i>Not 3 övriga kostnader</i>	<i>Jan-dec 2017</i>
6230 Datakommunikation	-19 148,77
6412 Möbler	-3 200,00
6419 Övriga förbrukningsinventarier	-22 154,64
6451 Kontorsmaterial	-8 462,10
6911 Kostnader för information och	-401,60
7071 Representation (ej personal)	-1 746,11
7212 Tele, mobil	-1 164,32
7541 IT-tjänster	-7 092,60
7551 Konsultarvoden spec utredn	-63 525,00
7599 Övriga tjänster	-93 135,71
7619 Övriga kostnader	-10 101,98
Summa:	-230 132,83

2.3 Balansräkning

	Ingående balans 2017-01-01	Förändring	Utgående balans 2017-12-31	
TILLGÅNGAR				
<i>Anläggningstillgångar</i>	0,00	0,00		
Summa anläggningstillgångar	0,00	0,00	0,00	
<i>Omsättningstillgångar</i>				
Kortfristiga fordringar	6 125 772,75	-361 117,75	5 764 655,00	Not 1
Likvida medel	5 602 639,38	2 215 078,70	7 817 718,08	Not 2
Summa omsättningstillgångar	7 922 353,59	1 853 960,95	13 582 373,08	
SUMMA TILLGÅNGAR	7 922 353,59	1 853 960,95	13 582 373,08	
EGET KAPITAL, AVS. och SKULDER				
<i>Eget kapital</i>				
Eget kapital	2 665 272,38	0,00	2 665 272,38	
Periodens resultat	0,00	399 455,58	399 455,58	
Summa Eget kapital	2 665 272,38	399 455,58	3 064 727,96	
<i>Skulder</i>				
Kortfristiga skulder	9 063 139,75	1 432 505,37	10 495 645,12	Not 3
Summa skulder	5 336 437,42	1 432 505,37	10 495 645,12	
SUMMA EGET KAPITEL, AVS. och SKULDER	7 922 353,59	1 831 960,95	13 560 373,08	

NOTER

UB 2017-12-31

Not 1: Kortfristiga fordringar

1511 Kundfordringar	2 778 250,00
1687 Redovisningskonto, Ludvikamoms	102 647,00
1711 Förutbetalda kostnader	500,00
1712 Upplupna intäkter	2 883 258,00
Summa:	5 764 655,00

Not 2: Likvida medel

1930 Bankgiro	5 804 895,51
1970 Företagskonto	2 012 822,57
Summa:	7 817 718,08

Not 3: Kortfristiga skulder

2411 Leverantörsskulder	6 800 843,50
2711 Innehållen personalskatt	6 855,00
2931 Upplupna sociala avgifter	7 763,00
2991 Upplupna kostnader	3 680 183,62
Summa:	10 495 645,12

2.4 Uppföljning per kostnadsställe

Nettokostnad och finansnetto i tkr per område		Utfall jan-dec 2017	Budget jan-dec 2017	Avvikelse jan-dec 2017
1001	Styrelse (arvoden, konferenser, bilers etc)	-251	-200	-51
1003	Gemensamma kostnader (revision, SUS, ek service)	-111	-200	89
1010	Kansli (personal, hyra, IT, div mtrl)	-1 170	-1 550	380
2000	Information (del av VG-informatör, trycksaker)	-7	-44	37
3001	Verksamheter i Borås	-5 050	-4 850	-200
3002	Aktiv hälsa Borås	-600	-600	0
3004	Sociala företag	-460	-500	40
3005	Utbildning/Utveckling	-3 320	-3400	80
3006	Gröna Vägen i Borås	-1 250	-1 250	0
3007	Aktiv hälsa Mark	-225	-225	0
3008	Ny kraft Mark	-1 875	-1 875	0
3010	Aktiv hälsa Bollebygd	-75	-75	0
3011	Ny kraft Bollebygd	-450	-450	0
3012	Aktiv hälsa Svenljunga	-75	-75	0
3013	Ny kraft i Svenljunga	-550	-550	0
3015	Ny kraft i Tranemo	-650	-650	0
3016	Ny kraft i Ulricehamn	-1 250	-1 250	0
3018	Vårgårda arbetslivsinriktad verksamhet	-675	-675	0
3019	Herrljunga arbetslivsinriktad verksamhet	-575	-575	0
3020	Tranemo Aktiv hälsa	-75	-75	0
3021	Ulricehamn Aktiv hälsa	-150	-150	0
3036	Uppåt-framåt	-491	-500	9
*	Medfinansiering till ESF Projekt, se nedan	-266	-281	15
Summa		-19 601	-20 000	399

* Kostnadsställe 3001 ackumulerar kostnader för individinriktade aktiviteter genom Arbetslivsförvaltningen i Borås: Framsteget, K20, K-plus, Unga vägval och Första steget. Verksamheten har enligt styrelsebeslut tillförts extra medel (200tkr) under året.

* Kostnadsställe 3005 omfattar enligt budget samordningsförbundets dag och medel för prioritering under året. Summan var ursprungligen 1068tkr har därefter utökats med den extra tilldelning som medgivits av parterna vilket bekostar Vägen Framåt kommande år. Fria medel har under året nyttjats till ACT och Supported Employment utbildningar samt andra utvecklingsinsatser Medel att prioritera under året har därutöver kunnat ökas till följd av lägre kansliomkostnad.

* Medfinansiering till ESF-projekten är en estimering baserat på den totala summa som avsatts för projekten under den treårsperiod de pågår.

Nettokostnad och finansnetto i tkr per område		Utfall jan-dec 2017
3040	Space mottagande, avräknat intäkter enl RR not 1	3
3041	Space genomförande, faktiska	-239
3042	Space, Schablonbaserade	-2 243
3043	Point analys, faktiska	0
3044	Point genomförande, faktiska	-544
3045	Point Schablonbaserade	-9 096
3046	Sverigekompassen	0
3047	Positiv Rörelse -faktiska	-74
3048	Positiv Rörelse -Schablonbaserade	-355
Summa		-12 548

ESF-projekten baseras på en blandning av schablonbelopp och faktiska kostnader. Det finns en eftersläpning av sökta intäkter i projekten, och kostnaderna är inte linjära. Förbundets redovisning ovan omfattar endast direkta penningflöden och inte medfinansiering i form av deltagartid eller andra värden som på olika vis kan tillföras ett projekt. Förbundet har en extra förskjutning som beredskap för att kunna lösa eventuell medfinansiering som kan uppstå till följd av uteblivna externa värden etc. Projekten ska bedrivas under tre år och har budgetperioder för olika tidsintervall som inte sammanfaller med kalenderår. Projekten omfattar flera kostnadsställen vardera för att anpassa redovisning och uppföljning enligt de kriterier som ESF kräver. Projekten kommer att balanseras i samband med att respektive projektperiod upphör.

2.5 Kassaflödesanalys

<i>Löpande verksamhet</i>	Årets resultat	399 455,58
<i>Kassaflöde från löpande verksamhet</i>		399 455,58
	Kortfristiga fordringar	361 117,75
	Kortfristiga skulder	1 432 505,37
	Överlåtelse inkomster	
<i>Förändring av rörelsekapital</i>		1 793 623,12
	Investeringar	0,00
<i>Investeringsnetto</i>		0,00
	Långfristiga fordringar	0,00
	Långfristiga skulder	0,00
<i>Finansieringsnetto</i>		0,00
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		2 193 078,70
<i>Kontroll (Se Balansrapporten)</i>		
<i>UB Likvida medel</i>		7 817 718,08
<i>IB Likvida medel</i>		5 602 639,38
<i>Summa:</i>		2 215 078,70

2.6 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning i tillämpliga delar.

Styrelsen har bedömt att förbundet har ett långsiktigt behov av eget kapital på minst 2 mnkr för att kunna möta oplanerade verksamhetsförändringar. Det egna kapitalet uppgår till 3 mnkr per balansdagen.

Beträffande balanskravsavstämning är årets resultat enligt resultaträkningen 399tkr. Av detta avgår inga realisationsvinster och ingen justering mot övriga poster enligt KRL.

Förbundet har inga pensionsåtaganden åt personal eller styrelse. Förbundet har inga materiella anläggningstillgångar och har inte haft investeringsbudget 2017.

3. Styrelsens beslut

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och förbundets ekonomiska ställning.

Borås 2018- 01 - 22

.....
Cecilia Andersson
Ordförande
(Västra Götalandsregionen)

.....
Sofia Sandänger
Vice Ordförande
(Försäkringskassan)

.....
Gulli Håkansson
Ledamot
(Kommunerna, Ulricehamn kommun)

.....
Jonas Ryhr
Ledamot
(Arbetsförmedlingen)

Till

Styrelsen i Sjuhärads Samordnings förbund
Fullmäktige i respektive medlemskommun
Försäkringskassan
Arbetsförmedlingen

REVISIONSBERÄTTELSE för år 2017

Sjuhärads Samordningsförbund
Organisationsnummer 222000-2105

Vi har granskat räkenskaperna, årsredovisningen och förbundsstyrelsens förvaltning i Sjuhärads Samordningsförbund (organisationsnummer 222000-2105) för verksamhetsåret 2017.

Förbundsstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelsen upprättar en årsredovisning som ger en rättvisande bild samt svarar för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamhet och räkenskaper.

Vi ansvarar för att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om årsredovisningen ger en rättvisande bild och om den interna kontrollen som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter.

Vi har utfört vår granskning utifrån lagen om finansiell samordning, kommunallagen, förbundsordningen, god revisionsredovisning samt revisionsreglementet. Granskning enligt god revisionsredovisning innebär för den auktoriserade revisorn att han eller hon utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionsredovisning i Sverige. Dessa standarder kräver att den auktoriserade revisorn följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. *)

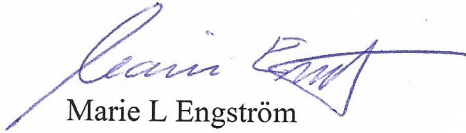
Vi bedömer sammantaget att styrelsen i Sjuhärads Samordningsförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats enligt med tillämpliga delar av lagen om kommunal redovisning och god redovisningsredovisningssed.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

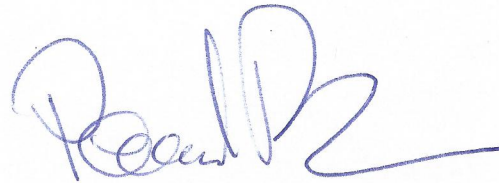
Vi tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Borås 2018

Marie L Engström

För Kommunerna och Västra Götalandsregionen

Deloitte AB /Pernilla Rehnberg
Auktoriserad revisor

För staten

*) Vår granskning av årsredovisningen innefattar att genom olika åtgärder inhämta underlag om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur förbundet upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i förbundets interna kontroll. Granskningen innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Bilagor:

De sakkunnigas rapporter

Internkontroll 2017 - uppföljning Administrations- och kommunikationsenheten

Sammanfattning

Kommunstyrelsens förvaltning Administration och kommunikation har genomfört kontroller av den egna verksamheten under år 2017 enligt kommunstyrelsens antagna plan. Kontrollmomenten har valts utifrån enhetens huvudsakliga arbetsuppgifter och kontrollen syftar till att säkerställa rättssäkerhet, transparens och effektivitet i verksamhetens rutiner. Rapporten från genomförd internkontroll ska enligt kommunens policy årligen lämnas till kommunstyrelsen som ansvarar för utvärdering av kommunens samlade internkontrollresultat.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-02-19
Internkontrollplan 2017, KS § 183/2016-10-79
Policy för internkontroll, KS § 126/2016-08-15
6 kap 7 § kommunallagen

Förslag till beslut

Redovisning av genomförd internkontroll 2017 för Administrations- och kommunikationsenheten godkänns.

Anthon Gustavsson
Nämndsamordnare

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

Bakgrund

Administrations- och kommunikationsenhetens internkontrollplan har tagits fram i syfte att få en helhetssyn över hur rutinerna på de olika verksamhetsområdena fungerar. 2015 års plan fokuserade på diarieföring och ekonomi medan i 2016 års plan har kommunikation och medborgardialog fått mer plats. I 2017 års plan har arkivet fått en egen punkt.

Resultaten för genomförd kontroll avseende 2017 visar inga avvikelser av allvarligare karaktär utan indikerar mest att kontroll skett på relevanta områden och att arbetsrutinerna fungerar tillfredsställande.

Rättssäkerhet (1)

Registrering av handlingar följer kraven enligt lagen (rätt tid och sökbarhet)

Stickprov har tagits på upprättade ärenden från 2017 där ärenderubrik har kontrollerats för att säkerställa ärendenas sökbarhet. Inga avvikelser finns att rapportera.

Slumpvisa prov har tagits på inkomna ärenden under året (2017) för att kontrollera att registrering har skett i rätt tid. Fyra avvikelser har förekommit med 2-3 dagars försening. Förseningen kan bero på att samtliga ärendena inkom via kommunmail under helgen och det är då inte möjligt att registrera ärendena förrän nästa arbetsdag.

Rättssäkerhet (2)

Utlämning av handlingar från arkiv

Varje arbetsdag skickas postlistan över föregående dags handlingar ut till de lokala tidningarna och SR. Vanligtvis begär dessa ut handlingar varje dag i varierande omfattning. Det är därför inte möjligt att ge en direkt uppskattning på antalet utlämningar av allmän handling under 2017.

Handlingarna skall lämnas ut omgående vid begäran från postlistan.

Med återkommande frekvens kommer förfrågningar från organisationer gällande allmänna ämnen inom specifika områden. Dessa skickas eller hänvisas till ansvariga för dessa områden på myndigheten och besvaras av dessa personer. Samma skeende infaller vid frågor från enskilda som vår del av myndigheten inte kan svara på eller äger handlingarna för.

Transparens (1)

Hemsidans nyhetsflöde uppdateras och jämn fördelning mellan olika områden/förvaltningar upprätthålls

Nyhetsflödet 2017 har granskats och varje nyhet har kategoriserats utifrån kommunens förvaltningar. Till kategorin övrigt räknas information som kommer utifrån organisationen till exempel: näringsliv, väderrapporter, information från myndigheter etc. Till kommunstyrelsens förvaltning räknas i denna kategorisering även folkhälsa, besöksnäring och nyheter kring politik in.

Bildningsförvaltningen	Bygg och miljö förvaltningen	Tekniska förvaltningen	Kommunstyrelsens förvaltning	Ekonomi och personal	IT/växel och telefoni	Övrigt
30	16	22	41	0	3	32

Totalt antal nyheter 2017 är 144 stycken. I snitt skrivs det cirka tre nyheter i veckan. Vad innehållet beträffar har nyheterna bedömts vara relevanta men spridning och variaton skulle kunna utvecklas. Arbete pågår med att påminna och uppmuntra handläggare och chefer inom de olika förvaltningarna att höra av sig till Administration och kommunikationsenheten när något är på gång. Den nya externa webbplatsen medför nya kategoriserinar för 2018 där varje kategori har ett eget nyhetsarkiv.

Transparens (2)

Kallelser och protokoll upprättas och görs tillgängliga för allmänheten och politikerna enligt reglementet

Genom stickprov har kallelser och protokoll gällande olika mötesdatum för olika politiska organ kontrollerats. En avvikelse har förekommit: Avvikelsen handlar om att en kallelse funnits tillgänglig i läsplattorna men saknats på hemsidan.

Måluppfyllelse och transparens

Medborgardialog sker

Granskning av synpunktshantering har skett genom slumpmässigt valda ärenden ur synpunktsdiariet. Totalt 18 ärenden har kontrollerats varav sju avviker: I fem synpunkter finns inget svar registrerat i ärendet och i ytterligare två ärenden har inte svar lämnats inom tio dagar. Att inte svar registrerats betyder inte automatiskt att synpunkten inte blivit besvarad då det ligger på den som ska svara att komma ihåg att lämna en kopia till diariet.

Gällande projektet medborgardialog har projektet under 2017 varit i faser att ta fram ett stöd för att genomföra medborgardialoger och sedan utbilda i dessa, därför har det under 2017 inte genomförts några medborgardialoger inom ramen för projektet.

Ekonomisk bedömning

Ärendet utgör ingen ekonomisk påverkan för verksamheten.

Uppföljning av internkontroll 2017

Sammanfattning

Nämnder och styrelse har genomfört internkontroll i enlighet med policyn för intern kontroll som antogs av kommunfullmäktige i december 2014.

Kommunstyrelsen har ansvar att tillse att nämnderna årligen genomför beslutad intern kontroll. Utifrån de till kommunstyrelsen inkomna dokument från nämnder och bolag kan kommunstyrelsen konstatera att nämnderna har genomfört den beslutade interna kontrollen för 2017.

Kommunstyrelsen ska utvärdera kommunens samlade resultat för internkontroll och i de fall förbättringar behöver göras föreslå sådana.

Bedömningen är att det samlade resultatet inte visar på några allvarliga brister. Det finns kontrollområden som visar avvikelser, vilket visar på att det finns förbättringsområden. Förbättringsområde till nästkommande år är att i riskanalysen se över vilka områden som är väsentliga att kontrollera samt eventuellt ta bort de områden som inte uppvisat några avvikelser under en längre period. Internkontrollen är godkänd av respektive nämnder. Se bilaga med respektive nämnds genomförda internkontroll 2017.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2018-03-05
Policy för intern kontroll
Uppföljning av intern kontroll 2017

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna genomförda internkontroller avseende 2017 års verksamhet.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Samtliga nämnder
För kännedom Kommunfullmäktige
till:

Herrljunga Kommun

Uppföljning av Intern kontrollplan 2017

Bildningsnämnden del 1. 2017/01-2018/08

Risk i process/ rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighetsbedömning	Ansvar för kontroll och rapportering	Uppnått resultat
Rättvisande redovisning	Kontroll av representationskonton	2	Controller	93 bokförda fakturor under perioden, avvikande fel 1 st. Berörd verksamhet informerad om rutiner för representation.
Kontroll av ramavtal	Kontrollera att köp är inom ramavtal	4	Controller	Stickprov på konto 6430 med fakturor i storlek 4-100 tkr. 2 fakturor tillhörande varandra ligger utanför ramavtal dock till ett ringa värde.
Registrering	Kontroll av PuL och sekretesshandlingar	6	Nämndsekreterare	Inga oegentligheter finns att rapportera, hanteringen har varit korrekt.
Myndighetsbeslut	Uppföljning av överklagande	4	Förvaltningschef	Två fall i förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten fann att

Ärende 9

	beslut			nämnden fattat korrekta beslut i dessa ärenden.
Kötid till förskolan	Uppföljning av kötider	12	Förvaltningschef	Utav vårens 45 placeringar i förskolan har 96 % fått plats inom fyra månader från ansökningsdatumet eller på önskat datum.
Likvärdig bedömning av beviljande av kulturstöd	Uppföljning av ansökningar	6	Bibliotekschef	Samtliga ansökningar måste uppfylla dess kriterier. Två avslag hittills i år.
Rättsäkra betyg	Skillnad slutbetyg och nationellt prov. Myndighetsutövningen i samband med betygssättning.	8	Utvecklingsledare, Förvaltningschef	Lärarna har även varit på gemensamma kompetensutvecklingsinsatser tillsammans med kranskommunerna i Sjuhärad för att stärka likvärdigheten inom bedömningarna.
Kränkningar och trakasserier	Redovisade utredningar	12	Utvecklingsledare, Förvaltningschef	Förvaltningen har antagit en övergripande plan syfte att motverka kränkningar och trakasserier som följs av verksamheterna.
Att rutinerna för	Att rutiner för närvarokontroll följs och att relevanta åtgärder	4	Utvecklingsledare	Förvaltningen har antagit rutiner för skolpliktsbevakning

Ärende 9

skolpliktsbevakning inte följs.	sätts in. Sker en gång per år.		Bildning	och i enlighet med rutinerna har 16 elever utifrån oroande frånvaro anmälts till nämnden.
---------------------------------	--------------------------------	--	----------	---

Bildningsnämnden del 2. 2017/08-2017/12

Risk i process/ rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighetsbedömning	Ansvar för kontroll och rapportering	Uppnått resultat
Rättvisande redovisning	Kontroll av representationskonton	2	Controller	Ingen avvikelse vid slumpvis kontroll av representationskonton.
Kontroll av ramavtal	Kontrollera att köp är inom ramavtal	4	Controller	Mindre avvikelse, genom att använda annan leverantör. Verksamheten informerad om avtalskatalogen.
Registrering	Kontroll av PuL och sekretesshandlingar	6	Nämndsekreterare	Inga avvikelser
Myndighetsbeslut	Uppföljning av överklagande beslut	4	Förvaltningschef	Inga nyinkomna efter delårsredovisningen
Kötid till förskolan	Uppföljning av kötider	12	Förvaltningschef	Kommer inte upp i önskad nivå

Ärende 9

Likvärdig bedömning av beviljande av kulturstöd	Uppföljning av ansökningar	6	Bibliotekschef	Ingen avvikelse
Rättsäkra betyg	Skillnad slutbetyg och nationellt prov. Myndighetsutövning i samband med betygssättning.	8	Utvecklingsledare, Förvaltningschef	Mindre avvikelser i matematik. I övrigt inga avvikelser
Kränkningar och trakasserier	Redovisade utredningar	12	Utvecklingsledare, Förvaltningschef	89 rapporterade fall, i 33 % har kränkning konstaterats
Att rutinerna för skolpliktsbevakning inte följs.	Att rutiner för närvarokontroll följs och att relevanta åtgärder sätts in. Sker en gång per år.	4	Utvecklingsledare Bildning	24 anmälda fall. Nya riktlinjer arbetas fram

Socialnämnden

Risk i process/ rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighetsbedömning	Ansvar för kontroll och rapportering	Uppnått resultat
Följsamhet till Ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete Socialt stöd Vård och omsorg	Personalen känner till rutiner och dess innebörd Avvikelser med synpunkter och klagomål samt Lex Sarah	6 (2*3)	SAS/Kvalitetssamordnare MAS/Kvalitetssamordnare	SAS har deltagit på 13 APT i olika verksamheter inom förvaltningen, à 1 timma utbildning och dialog gällande avvikelser (ca 70 personal). Även en genomgång på en ledningsgrupp, FLG.

Ärende 9

	Läkemedelsrutin			<p>Deltagande personal har generellt kunskap om Handboken och att det finns rutiner.</p> <p>Avvikelse fanns med som ett gransknings-område i egenkontroll på Hagen, finns brister i kunskaperna kring avvikelser och är ett förbättringsområde.</p> <p>Läkemedelsrutinen är känd.</p>
<p>Hantering gällande arbetskläder</p> <p>Vård och omsorg</p> <p>Socialt stöd – boende LSS</p>	<p>Tillämpliga bestämmelser följs</p> <p>Basala hygienrutiner</p> <p>Föreskrift</p>	9 (3*3)	MAS/Kvalitetssamordnare	<p>Basala hygienrutiner och klädregler:</p> <p>Mätning vår och höst: över riksgenomsnitt inom samtliga mätområden</p> <p>Arbetskläder:</p> <p>Omklädningsrum finns för personal.</p> <p>Klädskåp finns för personal.</p> <p>Arbetsordning finns i</p>

Ärende 9

				<p>verksamheten för hur ren tvätt hanteras (omhändertas och plockas upp på avsedd plats för rena arbetskläder).</p> <p>Arbetsordning finns i verksamheten för hur smutsig tvätt hanteras.</p>
<p>Brukares delaktighet i genomförande av insatser</p> <p>Socialt stöd</p> <p>Vård och omsorg</p>	<p>Dokumentation enligt socialtjänstlagen</p> <p>Genomförandeplaner finns</p> <p>Av genomförandeplanerna framgår: uppföljningsdatum och att den enskilde har varit delaktig upprättandet och på vilket sätt</p>	<p>6 (2*3)</p>	<p>SAS/Kvalitets-samordnare</p>	<p>Ett fortsatt behov av träffar med dokumentationsombud finns. Tydliggörande av bland annat brukares delaktighet och att sätta mål. Justera mallar efter behov.</p> <p>Grundläggande utbildning i dokumentation har skett för vård- och omsorgspersonal under våren (135 personer).</p> <p>Inom LSS har ett fortsatt arbete med dokumentation i verkställigheten skett</p> <p>2017-10-31 är alla genomförandeplaner uppdaterade.</p>

Ärende 9

				<p>Uppföljningsdatum i planer</p> <p>Av 21 granskade ärenden/planer:</p> <p>1 plan saknas</p> <p>3 planer inte aktuella</p> <p>7 planer - är datum för uppföljning inte korrekt (ligger tillbaka i tiden)</p> <p>Delaktighet</p> <p>Delaktighet i upprättande av genomförandeplanen är i de flesta planer dokumenterade som delvis delaktig. I 3 saknas helt uppgift om enskildes delaktighet. I 10 av 21 planer finns en kommentar på vilket sätt den enskilde har kunnat vara delaktig och oftast så är det på personalens bedömning att den boende uppfattas nöjd när insatser utförs.</p> <p>Övriga är delaktighet Ja eller nej.</p>
Barnperspektivet i	I dokumentationen framgår tydligt	4 (2*2)	SAS/Kvalitets-samordnare	I 8 av 10 (1 ej relevant, baby)

Ärende 9

<p>myndighetsutövningen</p> <p>IFO</p> <p>LSS</p>	<p>att och på vilket sätt barn deltagit i utredningen</p>			<p>granskade utredningar framkommer av dokumentationen att barnet har kommit till tals i utredningen.</p> <p>I 7 av de 10 (1 ej relevant, baby) granskade utredningarna framkommer inte, på vilket sätt eller vilken information, relevant till ålder och mognad som barnet har fått.</p> <p>Handläggare säger sig prata med barnet men det dokumenteras inte alltid. Dokumentationen behöver förbättras gällande barns deltagande.</p>
<p>Utbetalning till kontaktpersoner</p>	<p>Att arvode/utbetalning sker till aktuella personer med rätt belopp</p>	<p>4 (2*2)</p>	<p>Controller/ administratör</p>	<p>Nytt system infört där utbetalning initieras från VIVA och förs över till personalsystemet. Detta ger en bättre kontroll över vilka arvoden som går ut varje månad. Av 35 kontaktpersoner har 18 utbetalningar granskats. Av dessa saknades utbetalning av</p>

Ärende 9

				skattekompensation (130 kr) på en. Samtliga utbetalningar var i tid.
<p>Bemötande</p> <p>Socialt stöd</p> <p>Vård och omsorg</p> <p>Bistånd</p>	<p>Verksamheten arbetar aktivt med bemötande i enlighet med Arbetsplanen</p> <p>Introduktion av Socialtjänstplanen är genomförd</p> <p>Bemötande en punkt på varje APT</p>	9 (3*3)	<p>Enhetschef</p> <p>SAS/Kvalitetssamordnare</p> <p>MAS/Kvalitetssamordnare</p>	<p>Enligt uppföljning med enhetschefer har introduktion av Socialtjänstplan genomförts på Hemgården, Hagen, hemtjänsten, IFO barn och familj, IFO vuxen, bistånd.</p> <p>För några verksamheter har det ingått på utvecklingsdagar under året.</p> <p>Dialog kring bemötande och värdegrund tas upp kontinuerligt vid t.ex. händelser som skett alternativt finns återkommande på APT.</p>
<p>Nyckelhantering/tagg sker enligt rutin</p> <p>Socialt stöd – boende LSS</p> <p>Vård och omsorg – boende, hemtjänst</p> <p>Bistånd/administration</p>	<p>Följsamhet till rutin för nyckelhantering:</p> <p>För boende</p> <p>För personal</p>	9 (3*3)	<p>Enhetschef</p> <p>SAS/Kvalitetssamordnare</p> <p>MAS/Kvalitetssamordnare</p>	<p>Rutin för kodlås till ytterdörrar (numera tagg), expeditioner och läkemedelsrum finns för Hagen och Hemgården men är inte känd hos alla enhetschefer och sjuksköterskor. Rutinen följs inte.</p> <p>Det saknas rutiner i flertalet verksamheter kring</p>

Ärende 9

				<p>nyckelhantering och byte av koder.</p> <p>Saknas husansvarig på Gäsenegården och vem som då ansvarar för att byta koder till ytterdörrar.</p> <p>Tag/ID-brickor från tekniska upphör att gälla vid årsskiftet.</p> <p>Den/de rutiner som behövs för att upprätthålla säkerheten och undanröja risk för att obehöriga har tillgång till lokaler behöver upprättas.</p> <p>Dokumenterade rutiner för nyckelhantering finns gällande hemtjänstens hantering av brukares nycklar, inhämtande och återlämnande. Rutiner följs.</p> <p>Det har förekommit borttappade nycklar så att låskolvar har behövts bytas ut hos brukare.</p> <p>Kartläggning</p> <p><i>Hagen</i></p>
--	--	--	--	--

Ärende 9

Vård- och omsorgspersonal signerar när de hämtar och lämnar huvudnyckel, hos enhetschef, listor finns i pärm, nycklar förvaras i ett låst nyckelskåp. Tag till alla ytterdörrar hämtas hos enhetschef, även vikarier.

Legitimerad personal får vid anställning tag för huvudentrén. Personal får nyckel till sin expedition. Okänt av vem.

På Hagen finns en huvudnyckel inlåst i ett förråd med kodlås. Vilka som har koden till kodlåset är okänt. Nyckeln finns där att användas till rum där faxen finns. Denna huvudnyckel går "sannolikt" till de flesta - alla - dörrar på Hagen dock inte till läkemedels förråd. SSK expeditionen går att låsa upp med denna nyckel.

Hemgården

Personal kvitterar ut (tekniska förvaltningen), en tag till huvudentré på Hemgården.

En eller flera huvudnycklar finns på

Ärende 9

respektive enhet för personal i tjänst att tillfälligt låna om behov föreligger t.ex. till källaren, låsa boendes dörr.

Ingen rutin finns, ingen signeringslista.

Furuhagen

Nattpersonal får tag från tekniska, på chefens beställning. Det är kod på dörrar i huset. Ges ut till den personal som behöver.

Vaktmästare byter kod på husansvariges uppdrag.

Övrig hantering av nycklar till medicinskåp, huvudnyckel till boende, omklädningsrum i nyckelknippa och signeras på en lista vid uttag, vid varje arbetstillfälle. Boendes värdeskåpsnyckel är inlåsta i ett kodat nyckelskåp på kontoret, endast ordinarie personal har tillgång.

Ingen rutin finns.

Ärende 9

Hemtjänsten Herrljunga

Personal har ID-brickor till entrédörr (från tekniska, upphör vid årsskiftet). Kod in till grupplokalen. Kod byts emellanåt, dags att göra det, vaktmästare gör det på enhetschefens uppdrag. Extra ID brickor finns i grupplokalen till tim.vikarier som kvitterar vid utlämnande och när det lämnas in. Fungerar i stort, har vid tillfälle fått eftersöka.

Inga rutiner finns.

Hemtjänsten Ljung

Ytterdörr öppen dagtid. Övrig tid har personalen kod. Kod byts emellanåt, dags att göra det, vaktmästare gör det på enhetschefens uppdrag.

Inga rutiner finns.

En ytterdörr till huset (intill entré) har kod, som aldrig bytts. Fråga uppstod – är det tekniskas ansvar?

LSS Ringvägen

Ärende 9

				<p>Personal har kod till entrédörr, kod byts av husansvarig. Inga nycklar till gruppboendet, då det finns personal dygnet runt behövs det ej.</p>
--	--	--	--	---

LSS Nästegårdsgatan

Personal har ingen egen nyckel till gruppens lägenhet, då det finns personal dygnet runt. Om brukare vill lämna nyckel, kvitteras den ut av personalen och förvaras i nyckelskåp i grupplokalen.

TB-huset

Personal kvitterar ut en nyckel och återlämnar vid avslut. Assisten på TB-huset ansvarar för förteckningen som finns på plats.

Torshus

Nycklar kvitteras av personal vid utlämnande och återlämnande av nycklar. Signeringslistor finns. Finns en ansvarig för detta. Enligt rutin sak personal från AME gå ett varv i huset och stänga alla dörrar på eftermiddagen och låsa

Ärende 9

				ytterdörren, den låses inte automatiskt. Inga kodlås förekommer.
Hälsa och arbetsmiljö Socialt stöd Vård och omsorg	Handlingsplan/arbetsätt för hälsa och arbetsmiljö (minskad sjukfrånvaro) pågår på varje enhet enligt Arbetsplan Arbete fortgår Personalen medverkar	9 (3*3)	Verksamhetschef	Vård och Omsorg: två enheter (Hemgårdens demens enheter och Hemtjänst Herrljunga) deltar i projektet "sänkt sjukfrånvaro". Alla enhetschefer jobbar med uppföljning av korttidsfrånvaro och sätter in förstadagsintyg vid behov. Enhetscheferna följer rehabiliteringsprocessen och arbetar tillsammans med HR o försäkringskassan vid behov. Stor vikt läggs på att stärka personalen och uppmärksamma de som är på jobbet (med tex fika, bullar eller godis på fredagar, m.m.) Socialt stöd och Myndighet Socialt stöd och Myndighet följer resp arbetsplan med de framtagna aktiviteterna för minskad sjukfrånvaro. Enhetscheferna följer

Ärende 9

				<p>rehabiliteringsprocessen samt arbetar tillsammans med HR och försäkringskassan vid behov.</p> <p>Enhetschefer på Socialt Stöd använder mätstickan på samtliga APT för att mäta arbetsbelastning, trivsel samt mående hos personal. Verksamhetschef har kontinuerliga avstämningsmöten med 1:e socialsekreterare om arbetsbelastning och mående hos övrig personal.</p>
<p>Information</p> <p>Socialt stöd</p> <p>Vård och omsorg</p> <p>Bistånd</p> <p>Övrigt</p>	Information på hemsidan är relevant och lättillgänglig	4 (2*2)	Utredningssekreterare	<p>En ny hemsida är lanserad under hösten 2017. I och med detta har informationen gjorts mer lättillgänglig och lätthittad. Alla socialnämndens delar av hemsidan har gått igenom och är uppdaterad.</p>

Tekniska nämnden

Risk i process/ rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets-	Ansvar för kontroll och	Uppnått resultat
------------------------------	----------------	--------------------------	-------------------------	------------------

Ärende 9

		bedömning	rapportering	
Fel kost till personer i behov av specialkost.	Stickprov av egenkontroll	8	Kostchef	Inga fel
Obehöriga kommer åt och skadas av kemikalier.	Stickprov av skyddsrondsprotokoll	6	Teknisk chef	Inga fel
Bristfällig gatukonstruktion och underhåll leder till skador som medför skadestånd.	Stickprov av protokoll uppföljningsmöten	6	Teknisk chef	Inga fel*
Område för transporter är ej separerat från skola/förskola, vilket leder till olyckor.	Kontroll av projektering	6	Teknisk chef	Inga fel
Avsaknad av giltiga ritningar leder till att ledningar eller rör kapas och personer och egendom skadas.	Stickprov om förändringar överförts till ritning	8	Teknisk chef	Inga fel
Bristfällig badvattenkvalitet.	Stickprov av egenkontroll	8	Sim- och idrottshallschef	Inga fel
Risk att politiska beslut inte efterlevs.	Uppföljning till nämnd	4	Teknisk chef	Inga fel**

- * Går ej att kontrollera innan nytt fastighetssystem är fullt implementerat

- ** Alla beslut inte verkställda

Bygg- och miljönämnden

Risk i process/ rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighetsbedömning	Ansvar för kontroll och rapportering	Uppnått resultat
Hot och våld vid myndighetsutövning	Uppföljning av hot- och våldssituationer	8	Förvaltningschef	Inga hot- och våldssituationer registrerade under 2017.
Ej rättssäkra myndighetsbeslut	Uppföljning av överklagade beslut	4	Förvaltningschef	2 st ärende överklagat. Länsstyrelsen biföll den överklagande. Miljöenhetens handläggningsrutiner är reviderade så att situationen inte kan upprepas.
Ej miljötillsyn i skälighets omfattning	Antal miljöinspektioner	2	Förvaltningschef	87% av planerade inspektioner genomfördes. Återstående 13 % är högprioriterade under 2018. 5 inspektioner för 2017 återstår per 1 februari 2018.

Räddningstjänsten

Risk i process/ rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighetsbedömning	Ansvar för kontroll och rapportering	Uppnått resultat
Försämrad insatsförmåga	Utbildnings- och övningsplan genomförs och följs upp	6	Räddningschef	98% närvaro
För lång insatstid	Insatstid	4	Räddningschef	4 av 62 LSO uppdrag.

Kommunstyrelsen (Kansli)

Risk i process/ rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighetsbedömning	Ansvar för kontroll och rapportering	Uppnått resultat
Registrering av handlingar följer kraven enligt lagen (rätt tid och sökbarhet)	Stickprov utförs av registrator	2	Kontroll: nämndsekreterare Rapport: kanslichef	Fyra avvikelser har förekommit med 2-3 dagars försening. Förseningen kan bero på att samtliga ärendena inkom via kommunmail under helgen och det är då inte möjligt att registrera ärendena förrän nästa arbetsdag.

Ärende 9

Utlämning av handlingar från arkiv	stickprov utförs av arkivarie	3	Kontroll: arkivarie Rapport: kanslichef	Med återkommande frekvens kommer förfrågningar från organisationer gällande allmänna ämnen inom specifika områden. Dessa skickas eller hänvisas till ansvariga för dessa områden på myndigheten och besvaras av dessa personer. Samma skeende infaller vid Frågor från enskilda som vår del av myndigheten inte kan svara på eller äger handlingarna för.
Hemsidans nyhetsflöde uppdateras och jämn fördelning mellan olika områden/förvaltningar upprätthålls	Nyheter för 2017 kontrollerades gällande spridning över verksamheten	3	Kontroll: kommunikatör Rapport: kanslichef	Totalt antal nyheter 2017 är 144 stycken. I snitt skrivs det cirka tre nyheter i veckan. Vad innehållet beträffar har nyheterna bedömts vara relevanta men spridning och variation skulle kunna utvecklas.
Kallelser och protokoll upprättas och görs tillgängliga för allmänheten och politikerna enligt reglementet	Stickprov på samtliga politiska organ. Läsplatta samt hemsida.	2	Kontroll: nämndsamordnare Rapport: kanslichef	En avvikelse har förekommit: Avvikelsen handlar om att en kallelse funnits tillgänglig i läsplattorna men saknats på hemsidan.

Ärende 9

Medborgardialog sker	Granskning av synpunktshantering har skett genom slumpmässigt valda ärenden ur synpunktsdiariet.	3	Kontroll: nämndsamordnare Rapport: kanslichef	Under 2017 inte genomförts några medborgardialoger inom ramen för projektet. Totalt 18 ärenden har kontrollerats varav sju avviker: I fem synpunkter finns inget svar registrerat i ärendet och i ytterligare två ärenden har inte svar lämnats inom tio dagar.
----------------------	--	---	---	--

Servicenämnden (IT, växel och telefoni)

Risk i process/ rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighetsbedömning	Ansvar för kontroll och rapportering	Uppnått resultat
Ekonomi Leverantörsfakturerings skall genomföras på ett korrekt sätt. Inga kostnader skall godkännas innan momentet genomförs för att säkerställa budget och utfall	Alla fakturor skall granskas av IT/Växel kontroller innan sluttest	2/2	Kontroll Göran Lager Rapport Jan Pettersson	Kontrollen sker löpande och har fungerat till 100 %
Incident/problem Ex. Störning i Viva där användarna inte kan jobba i systemet vilket kan medföra	Kritiska incidenter skall hanteras utefter SLA	2/2	Kontroll Incident manager (Service Desk)	Inte mätbart ännu! SLA (servicenivåerna) kommer att sättas under 2017

Ärende 9

allvarliga konsekvenser för brukarna			Rapport Jan Pettersson	
Change processen Inga oförutsedda störningar i IT/miljön skall inträffa	Förändringsprocessen skall följas upp	2/2	Kontroll Change Manager (Drift) Rapport Jan Pettersson	Ny förändringsrutin införd och dokumenterad via system, följs upp månadsvis
Upphandlingsprocessen Vi skall följa LOU	Alla inköp skall gå genom utsedd roll innan inköp görs	2/2	Kontroll Göran Lager Rapport Jan Pettersson	Jan Aronsson är involverad i de upphandlingar som vi genomför.

Utvärdering av Herrljunga kommuns Vision 2020, Våga – Vilja – Växa

Sammanfattning

Herrljunga kommuns vision "Våga, Vilja, Växa" närmar sig sitt slutmål, år 2020. Denna rapport är en mindre utvärdering av visionens funktion och måluppfyllelse som kan ligga till grund för arbetet med en ny vision. Någon kontinuerlig utvärdering av visionen har inte genomförts över tid, sedan visionsstarten har endast en utvärdering genomförts. Således kan det vara svårt att mäta visionens måluppfyllelse i enlighet med de ambitioner som anges i ursprungsdokumentet "Utvecklingsplan för Herrljunga kommun fram till 2020". Visionens strategiskt övergripande mål, att nå 10 000 invånare år 2020, har vigts något större plats i rapporten, respektive inriktningsmål behandlas översiktligt.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet
Rapport-Utvärdering av Herrljunga kommuns vision 2020, Våga-Vilja-Växa
Referens- och tabellbilaga
Utvecklingsplan för Herrljunga kommun fram till 2020

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner rapporten och den läggs till handlingarna.

Anthon Gustavsson
Nämndsamordnare

Expedieras till:
För kännedom Kommunfullmäktige
till:

Referensbilaga Utvärdering Herrljunga kommuns Vision 2020

Antal invånare i kommunen

Källa: Statistik från SCB, www.scb.se

Antal invånare i åldern 25-44 år

Källa: Statistik från SCB, www.scb.se

Ohälsotal

Källa: Statistik från SCB, www.scb.se

Antalet byggnationer av bostäder

Källa: Statistik från SCB, www.scb.se

Prisutveckling villor

Källa: Statistik från Svensk mäklarstatistik, www.maklarstatistik.se

Antal kollektiva resor

Källa: Statistik från Västtrafik, www.vasttrafik.se

Slutanvändning av energi inom kommunen (geografiska ytan)

Källa: Energimyndigheten och SCB, www.energimyndigheten.se, www.scb.se

Lokalproducerad solel i det kommunala elnätet

Källa: Herrljunga elektriska ABs egen statistik.

Andelen hållbara livsmedelsinköp ska öka

Källa: Herrljunga kommuns egen statistik.

Antal utrikes födda folkbokförda i kommunen

Källa: Statistik från SCB, www.scb.se

Svenskt Näringslivs ranking av kommuner

Källa: Statistik från Svenskt näringsliv, www.svensktnaringsliv.se

Antal aktieföretag

Källa: Statistik från Bolagsverket, www.bolagverket.se

Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till 2 % av skatteintäkter och generellt statsbidrag.

Källa: Herrljunga kommuns egna uppgifter.

Investeringarna ska över en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat.

Källa: Herrljunga kommuns egna uppgifter.

För att undvika urholkning av det egna kapitalet ska soliditeten inte understiga 70 %.

Källa: Herrljunga kommuns egna uppgifter..

Sjukfrånvaron ska minska

Källa: Herrljunga kommuns egna uppgifter.

Andelen heltidsanställda medarbetare ska öka

Källa: Herrljunga kommuns egna uppgifter.

Indikatorer

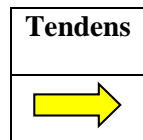
1. Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!

Antal invånare i kommunen

Statistik från SCB.

Befolkningsutvecklingen i Herrljunga kommun är över tid svagt positiv, år 2009 uppgick befolkningsmängden till 9348 personer för att 2017 uppgå till 9485 personer. En liten nedgång av befolkningsmängden skedde under mitten av mätperioden.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Invånare Herrljunga kommun	9348	9314	9284	9282	9274	9376	9349	9486	9485

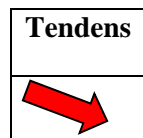

Andel invånare i åldern 25-44 år

Antalet invånare i åldersintervallet delat med kommunens folkmängd. Statistik från SCB.

Det är viktigt att ha en demografisk balans i kommunen så att den kommunala servicen kan upprätthållas och vara stabil. Den här åldersgruppen i befolkningen bildar familj och är dessutom aktiv i arbetslivet vilket gör den särskilt viktig att behålla i balans. Trenden under mätperioden är svagt negativ.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Invånare Herrljunga kommun 25-44 år	2115	2076	2058	2025	2009	2031	2010	2057	2088

Ohälsotal

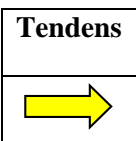
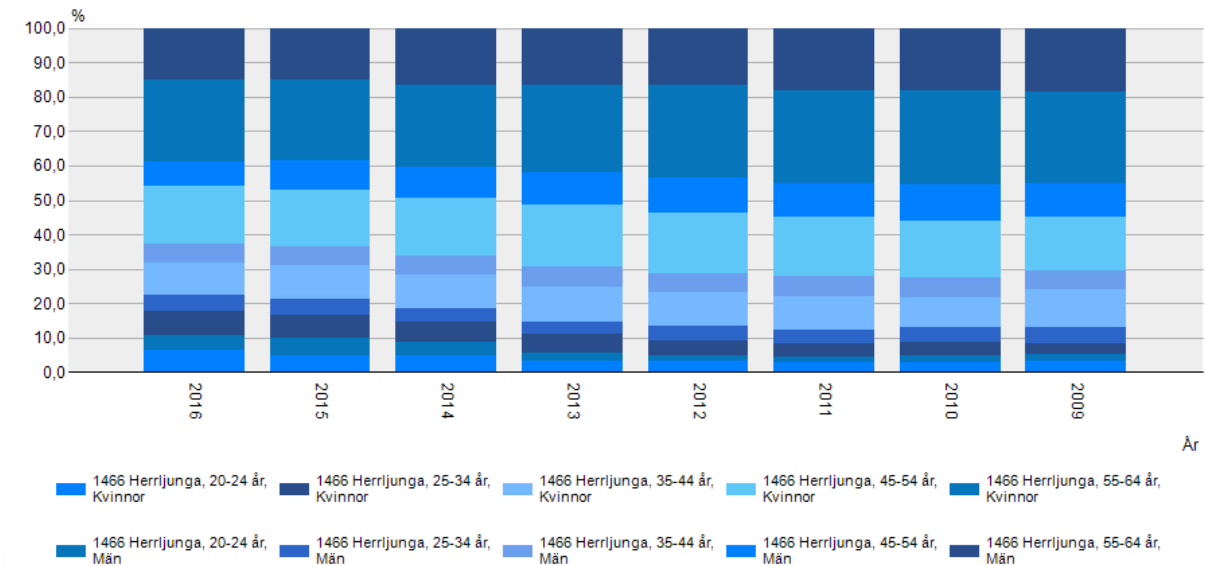
Ohälsotalet är ett mått på utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, sjuk - eller aktivitetsersättning (f.d. förtidspension och sjukbidrag) från socialförsäkringen (innehåller således inte dagar med sjuklön från arbetsgivare). Statistik från SCB.

Ohälsotalet har under visionstiden dalat men åter stigit och ligger år 2015 på ungefär samma nivå som år 2009. Bakom siffrorna döljer sig dock stora skillnader mellan både könen och olika åldersgrupper. Män har under mätperioden fått ett något bättre, d v s lägre, ohälsotal jämfört med kvinnor. Generellt ligger ohälsotalet för Herrljungas kvinnor mycket högt jämfört med riket och regionen. Den största förändringen under mätperioden återfinns i ohälsotalets fördelning mellan yngre och äldre, där de

yngre åldersgrupperna under mätperioden har fått ett mycket större ohälsotal medan äldre har minskat sitt.

Jämförelse fördelat på åldersgrupper och kön, som andelar av totala ohälsotalet i Herrljunga:

Ohälsotal (ohälsodagar per person och år) efter ålder, kön, region och år. Antal.

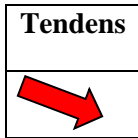

Antal byggnationer av bostäder

Antalet nybyggnationer av bostäder, flerbostadshus och småhus. Statistik från SCB.

Byggnationen av nya bostäder har ökat under de senaste åren. Från 2009 och fram till 2016 har 69 nya bostäder byggts, i *Riktlinjer för bostadsförsörjning* anges målet att 50 bostäder per år ska byggas vilket inte har gjorts under visionstiden.

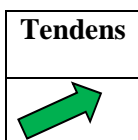
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Flerbostadshus	0	0	0	0	0	0	0	20
Småhus	5	4	5	11	3	11	0	8

Prisutveckling villor

K/T-talet (köpeskillingskoefficienten) anger förhållandet mellan erlagd köpeskilling och fastighetens taxeringsvärde vid en viss tidpunkt. Statistik från Svensk mäklarstatistik.

Prisutvecklingen på villor inom Herrljunga har stigit i likhet med utvecklingen i landet i stort, dock inte i lika hög takt de senaste åren. Vid mätperiodens början låg Herrljungs K/T-tal något högre än snittet för riket men vid mätperiodens slut (2016) något under.

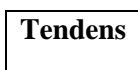

2. Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun

Antal kollektiva resor

Västrafiks resandestatistik uppdelad på buss, tåg och anropsstyrd trafik. Buslinjer inom Sjuhärad, tåglinjer samtliga genom Herrljunga och det anropsstyrda trafikkonceptet Närtrafik inom Herrljunga kommun. Statistiken avser åren 2013- 2016.

Antalet resor har ökat stadigt och kraftigt främst beroende på ett ökat resande med tåg. Däremot har resandet med busstrafik minskat stadigt. Resande med Närtrafiken har tredubblats sedan 2013, på grund av en satsning från regionen och bättre information.

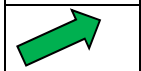
Slutanvändning av energi inom kommunen (geografiska ytan)

Slutanvändning av energi totalt mätt i megawattimmar (MWh) dividerat med antal invånare i kommunen. Avser total slutanvändning av energi som sker inom den geografiska kommunens gränser.

Källa: Energimyndigheten och SCB.

Energianvändningen inom kommunen har blivit effektivare då det skett en minskning räknat på per invånare. Den totala slutanvändningen av energi inom kommunens gränser har minskat med 15 procent per invånare under mätperioden.

Tendens

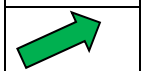

Lokalproducerad sol i det kommunala elnätet

Herrljunga elektriska ABs egen statistik.

Sedan 2012 distribuerar det kommunala bolaget Herrljunga elektriska AB lokalproducerad sol som produceras av enskilda solcellsägare som får ett överskott av sin produktion och säljer detta vidare. Ungefär hälften av det som produceras bedöms i dagsläget gå ut i det gemensamma nätet. Sedan starten 2012 har utvecklingen gått fort och drar vi ut trenden så kan solelen ha femfaldigats till år 2020 jämfört med 2016.

Tendens

Andelen hållbara livsmedelsinköp ska öka

Herrljunga kommuns egen statistik.

För hela kommunens verksamhet finns statistik gällande inköp av ekologiska livsmedel för perioden 2015-2017. För Måltidsservice finns statistik för perioden 2010-2017. Andelen inköp av ekologiska livsmedel har i kommunens totala verksamhet sedan 2015 legat kring 40%, jämfört med närliggande kommuner ligger Herrljunga väldigt högt. Gällande Måltidsservice uppgick inköpet av ekologiska livsmedel för 2010 till ca 9%, för 2017 uppgår siffran till 43%.

Måltidsservice	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kr/kg	18,63 kr	20,72 kr	21,49 kr	21,94 kr	21,49 kr	24,18 kr	25,85 kr	27,79 kr
Utanför avtal	29,0%	16,1%	16,7%	20,3%	18,6%	11,7%	8,4%	7,2%
Ekologiskt	9,2%	18,9%	23,0%	27,6%	35,8%	40,2%	40,6%	43,3%

Ärende 10

Svenskt kött	63,8%	68,8%	67,3%	73,3%	83,2%	95,5%	92,8%	97,9%
--------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Hela kommunen	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kr/kg						24,31 kr	27,80 kr	28,05 kr
Utanför avtal						14,0%	9,7%	11,9%
Ekologiskt						38,0%	40,1%	39,0%
Svenskt kött						92,8%	94,1%	92,6%

Tendens

3. Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande Vi-känsla!

Antal utrikes födda folkbokförda i kommunen

Statistik från SCB.

Visionens strävan efter öppenhet och en välkomnande Vi-känsla kan visa sig i ett ökat antal invånare födda i andra länder. Kommunen har under mätperioden haft en stadig ökning i likhet med riket, med en kraftigare ökning mellan åren 2015 och 2016 på grund av ökade flyktingströmmar.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Utrikes född	843	860	893	909	932	982	1001	1082	1115

Tendens

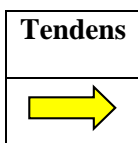
4. Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!

Svenskt Näringslivs ranking av kommuner

Statistik från Svenskt näringsliv.

Herrljunga kommun har under mätperioden placerat sig i topp-50 med lägsta notering 2014 och som bäst 2016 med placering 14 av Sveriges 290 kommuner.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sveriges näringslivs ranking av kommuner	41	37	37	29	28	48	37	14	27

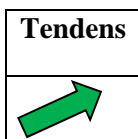

Antal aktiebolag

Statistik från Bolagsverket. Dels det totala antalet och dels antal nystartade inom kommunen.

Det har varit en jämn ökning av det totala antalet aktiebolag under hela mätperioden med 242 stycken år 2009 till 316 år 2017. Antalet nystartade aktiebolag har under mätperioden varierat med som mest 24 stycken under 2013.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antal aktiebolag Herrljunga kommun	242	253	259	275	292	292	301	313	316

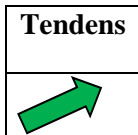

5. Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!

Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till 2 % av skatteintäkter och generellt statsbidrag.

Herrljunga kommuns egna uppgifter.

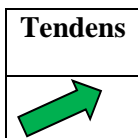
Under en femårsperiod (2013-2017) har Herrljunga kommun haft ett resultat som motsvarar 3,4 % av skatteintäkter och generellt statsbidrag. Resultatet av skatteintäkter och generella bidrag för 2017 var 4,5 % och det finns goda förutsättningar för att lyckas att hålla målet även fram till 2020.

Investeringarna ska över en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat.

Herrljunga kommuns egna uppgifter.

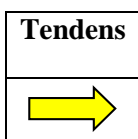
Herrljunga kommun har som många andra kommuner i Sverige stora framtida investeringsbehov. Kommunen har lyckats hålla självfinansieringsmålet under den senaste femårsperioden, men framöver ser det lite svårt ut att hålla full självfinansiering. Beslutad investeringsbudget för perioden 2018-2020 ger en självfinansieringsgrad på 50-60 %, vilket medför att likvida medel behöver användas, alternativt externa medel behöver tillföras. Självfinansieringsgraden har under perioden 2013-2017 uppgått till 105,5 %, vilket är helt i linje med målsättningen.

För att undvika urholkning av det egna kapitalet ska soliditeten inte understiga 70 %.

Herrljunga kommuns egna uppgifter.

Herrljunga kommun har under de senaste tio åren haft en soliditet som befunnit sig över 70 %. Soliditeten prognostiseras gå ner i samband med att balansomslutningen ökar med en högre investeringstakt än tidigare. En framtida parameter är också att ansvarsförbindelsen för pensionsskulden troligtvis kommer att läggas in i balansräkningen. Det medför en minskad soliditet och kommer efter införseln hamna på dryga 30 %.

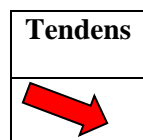
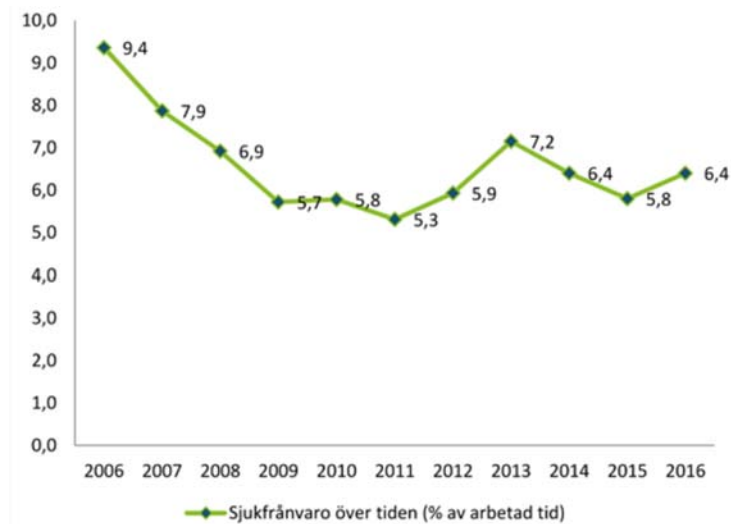

6. Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet.

Sjukfrånvaron ska minska

Herrljunga kommuns egna uppgifter, sjukfrånvaron i procent av ordinarie arbetstid.

Sjukfrånvaron i procent av ordinarie arbetstid uppgick 2009 till 5,7%, åren som följde både steg och föll sjukfrånvaron. En tydlig högstanotering för mätperioden är 2013 då sjukfrånvarotiden uppgick till 7,2%, lägst 2011 med 5,3%. Vid bokslutet 2017 uppgick sjukfrånvarotiden till 6,1%.

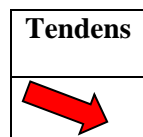

Andelen heltidsanställda medarbetare ska öka

Herrljunga kommuns egna uppgifter.

Andelen heltidsanställda medarbetare i kommunen har för mätperioden minskat marginellt.

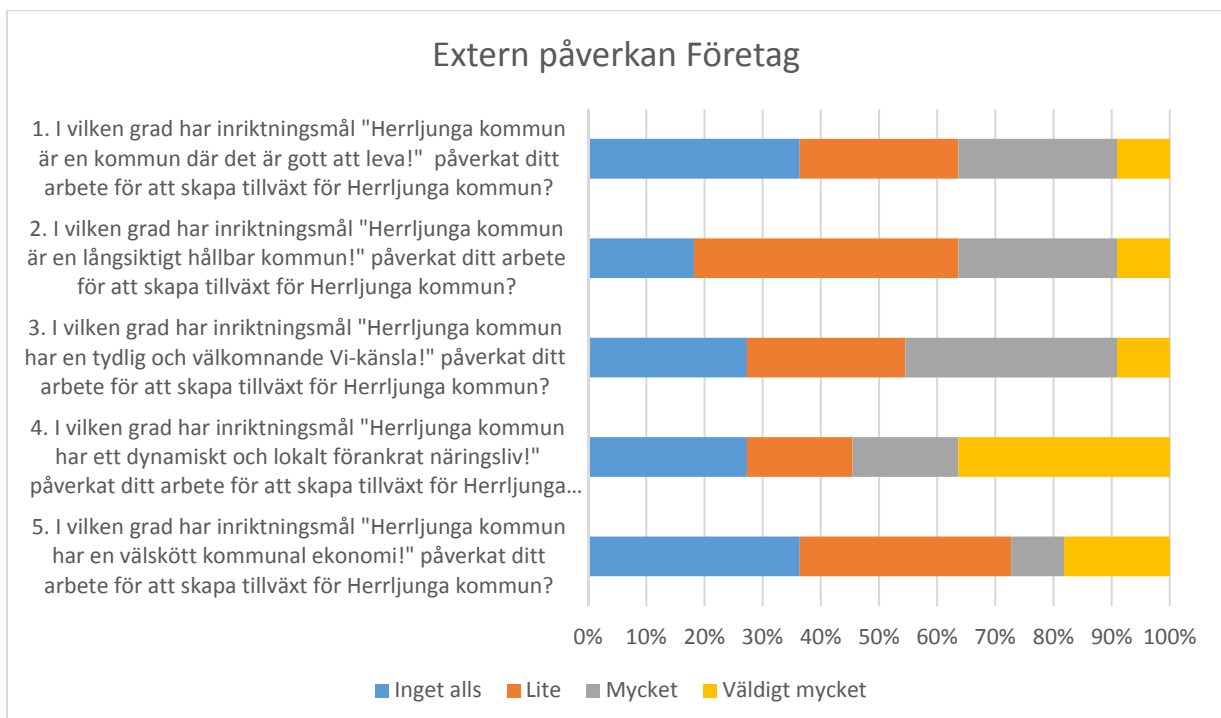
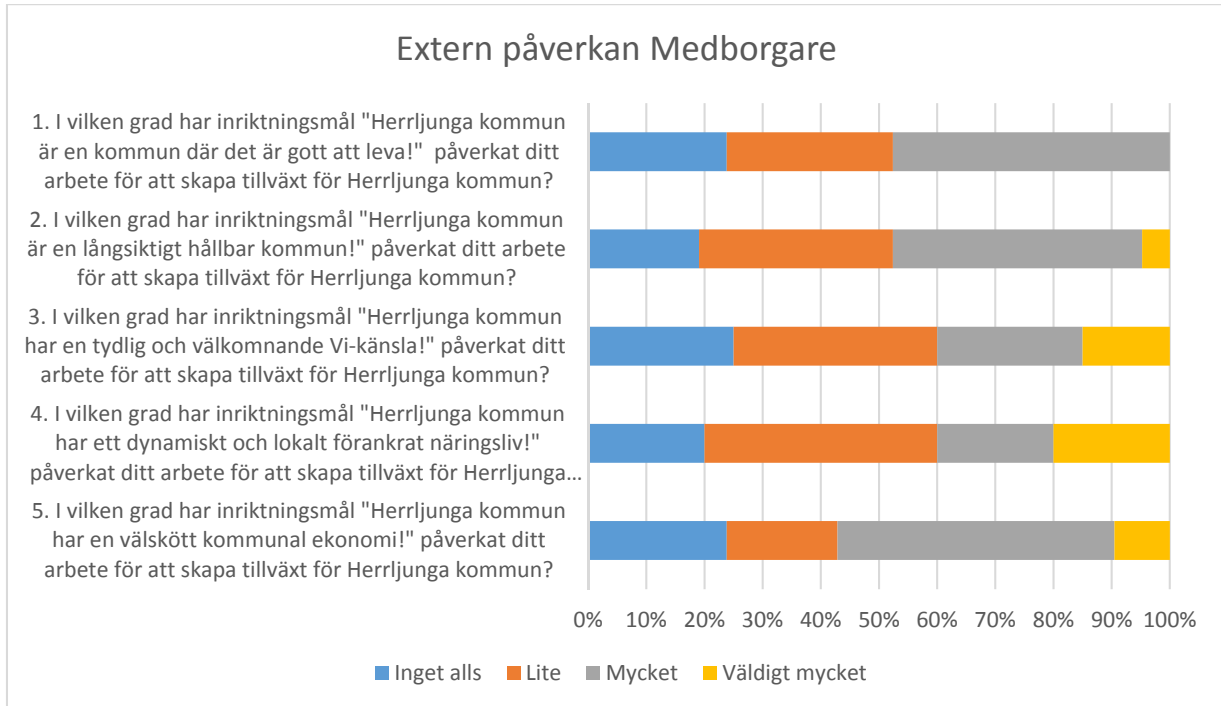
	2015	2016	2017
Andel heltidsanställda	64%	63%	63%

Visionens externa påverkan

Medborgare (ledamöter i fullmäktige) och företagare i kommunen tillfrågades om deras upplevelse kring hur Herrljunga kommun Vision 2020 påverkat deras arbete i att skapa tillväxt för Herrljunga kommun. Medborgare upplevde att visionen påverkade deras arbete i hög utsträckning. Företagare upplevde i mindre utsträckning att visionen påverkade deras arbete.

Antalet medborgare som svarade på enkäten uppgick till 21 av 53. Antalet företag som svarade på enkäten uppgick till 11 av 15.

DIARIENUMMER: KS 176/2017
FASTSTÄLLD: 2018-03-19
VERSION: 1
SENAST REVIDERAD: --
GILTIG TILL: --
DOKUMENTANSVAR: Kommunstyrelsen

Rapport

Utvärdering av Vision Växtkraft 10 000

Visionen närmar sig sitt mål-år 2020 och denna rapport beskriver en utvärdering av visionens funktion och måluppfyllelse, till grund för arbetet med en ny vision från år 2021 och framåt.

Innehåll

.....	0
Inledning.....	2
Bakgrund.....	2
Sammanfattning.....	4
Metod och genomförande.....	6
Indikatorer.....	6
1. Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!.....	6
2. Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun.....	6
3. Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande Vi-känsla!.....	6
4. Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!.....	6
5. Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!.....	7
6. Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet.....	7
Bedömning om genomförande och måluppfyllelse.....	7
1. Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!.....	7
2. Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!.....	8
3. Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande Vi-känsla!.....	8
4. Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!.....	8
5. Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!.....	8
6. Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet.....	9
8. Visionens externa påverkan.....	9
Slutsatser.....	10

Inledning

Herrljunga kommuns vision "Våga, Vilja, Växa" närmar sig sitt slutmål, år 2020. Den här rapporten är en övergripande utvärdering av visionens funktion och måluppfyllelse som kan ligga till grund för arbetet med en ny vision.

Utvärderingen vilar på en kvantitativ samt en kvalitativ bedömning, offentlig statistik tillsammans med Herrljunga kommuns egen information utgör källor.

Bakgrund

Visionen, tillika Utvecklingsplanen Växtkraft 10 000 (Våga, Vilja, Växa), antogs av ett enigt kommunfullmäktige 3 februari 2009. Fullmäktiges beslut föregicks av en långtgående process där politiker, tjänstepersoner, elever, medborgare och företagare med flera ingick och tillsammans formade visionen och dess visionsspår.

Vision för Herrljunga kommun till 2020

Vår vision är att Herrljunga år 2020 är en kommun:

- Där det är "gött att leva".
- Som tagit flera steg närmare en långsiktigt hållbar kommun.
- Med en tydlig och välkomnande VI-känsla i kommunen.
- Med ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv.

För att skapa möjlighet att förverkliga de fyra visionspunkterna krävs dessutom:

- En välskött kommunal ekonomi

Vårt övergripande strategiska mål (ibland kallat BHAG7) för tiden fram till år 2020 är:

- 10 000 invånare i kommunen.

Utvärdering av visionen genomfördes under början av 2014, utvärderingen gällde perioden mellan 2009-2013 och den innehöll en bedömning av förutsättningar att uppnå utvecklingsplanens visioner och mål år 2020. Betoningen lades på det övergripande strategiska målet att nå 10 000 invånare år 2020 vilket inte ansågs troligt, vid sommaren 2013 var befolkningen något mindre än vid visionens start 2009. Med utvärderingen som grund utformades dokumentet *Handlingsplan för fysisk planering och verkställighet av tillväxt och utveckling*. Kommunstyrelsen fastställde ursprungligen handlingsplanen 2014-11-17 och den har reviderats två gånger.

Juni 2014 fastställdes *Målstyrning för Herrljunga kommun*. Där omformulerades visionens mål något för att bättre anpassas till budget- och verksamhetsplansarbetet. Målets innebörd förblev desamma men benämndes som "Inriktningsmål". Beslutet innebar även att ett sjätte mål lades till visionen: Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet.

I utvärderingen som följer används begreppet "inriktningsmål" istället för "visionsspår" då olika verksamhetsuppföljningar har utgått från just inriktningsmål.

Vision för Herrljunga kommun till 2020

Övergripande mål:

- 10 000 invånare i kommunen 2020.

Inriktningsmål:

- Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!
- Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!
- Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VIKÄNSLA!
- Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!

- Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!
- Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet.

Sammanfattning

Herrljunga kommuns Vision 2020, ”Våga, Vilja, Växa”, har utvärderats och resultatet följer i denna rapport. Någon kontinuerlig utvärdering av visionen har inte genomförts över tid, sedan visionsstarten har en utvärdering genomförts. Således är det problematiskt att mäta visionens måluppfyllelse i enlighet med de ambitioner som anges i ursprungsdokumentet ”Utvecklingsplan för Herrljunga kommun fram till 2020”.

En övergripande undersökning i form av enkät gällande visionens externa påverkan har genomförts. Enkäten besvarades av medborgare (ledamöter i fullmäktige) samt företagare. Frågeställningen i undersökningen handlade om i vilken utsträckning visionen, med underliggande inriktningsmål, påverkade medborgare och företagare i deras arbete med att skapa tillväxt för Herrljunga kommun. Medborgare upplevde att visionen påverkade deras arbete i hög utsträckning. Företagare upplevde i mindre utsträckning att visionen påverkade deras arbete.

Det övergripande strategiska målet som anges i visionen är att nå 10 000 invånare år 2020. Befolkningsutvecklingen är över tid svagt positiv. Under mätperioden 2009-2017 har kommunens invånarantal ökat med cirka 150 personer, från 9 348 invånare (2009) till 9 485 invånare (2017). Med bibehållen befolkningsökningstakt kan det anses mindre troligt att övergripande målet kommer uppnås inom visionstiden. Antalet nybyggda bostäder uppgår till 67 stycken för mätperioden vilket är långt ifrån målet som är uppsatt i *Riktlinjer för bostadsförsörjning*. Där anges att 50 bostäder per år ska produceras. Det kan anses finnas ett samband mellan befolkningsutveckling och bostadsbyggande. För att nå en ökad befolkningsutveckling behöver bostadsbyggandet öka.

Utöver det strategiskt övergripande målet består visionen av inriktningsmål. Inriktningsmålen måluppfyllelse varierar men generellt är resultaten positiva. I många avseenden bedrivs ett framgångsrikt arbete samtidigt som förbättringspotentialer finns.

Nedan redogörs kort för respektive inriktningsmål och de olika indikatorerna:

Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!

Befolkningsmängden i Herrljunga kommun har ökat över tid, trenden är svagt positiv. Antalet invånare i åldersgruppen 25-44 år som bildar familj och är aktiva i arbetslivet har minskat något. Ohälsotalet ligger kvar på samma nivåer som tidigare. Antalet nybyggnationer av bostäder har ökat något de senaste åren men förbättringspotential finns.

Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!

Antalet kollektiva resor ökar stadigt, främst ökar resandet med tåg. Den totala slutanvändningen av energi inom kommunens gränser har minskat med 15 procent per invånare under mätperioden. Andelen inköp av ekologiska livsmedel har i Herrljunga kommun sedan 2015 legat kring 40%, jämfört med närliggande kommuner ligger Herrljunga kommun väldigt högt. Måltidsservice inköp av ekologiska livsmedel har ökat med cirka nio procent 2010 till 43% 2017.

Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande Vi-känsla!

Herrljunga kommun har ett ökat antal utrikes födda invånare.

Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!

I Svensk Näringslivs ranking över kommuner har Herrljunga kommun under mätperioden konstant placerat sig bland de 50 bästa. Det totala antalet aktiebolag i kommunen ökar.

Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!

Herrljunga kommuns ekonomi är i balans och de uppsatta målen om självfinansieringsgrad och soliditetskrav uppnås.

Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet

Arbete med att få ned sjukskrivningsnivåer bedrivs, förändringar är marginella. Andelen heltidsanställda medarbetare i kommunen har för mätperioden minskat marginellt.

Metod och genomförande

Utvärderingen vilar på en kvantitativ och en kvalitativ bedömning. Utifrån visionsspåren och sedermera inriktningsmålen har olika indikatorer valts ut och använts för att mäta visionens genomslag och måluppfyllelse. Av tidsskäl har inga omfattande medborgar- eller brukarundersökningar kunnat genomföras. En övergripande enkätundersökning har genomförts angående visionens externa påverkan. Tabeller och referenser redovisas separat i en bilaga.

Indikatorer

Här redovisas övergripande indikationer för inriktningsspåren. Resultatet redovisas i sin helhet i Tabell- och referensbilagan.

1. Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!

- Antal invånare i kommunen
- Andel invånare i åldern 25-44 år
- Ohälsotal
- Antal byggnationer av bostäder
- Prisutveckling villor

2. Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun

- Antal kollektiva resor
- Slutanvändning av energi inom kommunen (geografiska ytan)
- Lokalproducerad solel i det kommunala elnätet
- Andelen hållbara livsmedelsinköp i kommunens verksamhet

3. Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande Vi-känsla!

- Antal utrikes födda folkbokförda i kommunen

4. Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!

- Svenskt Näringslivs ranking av kommuner
- Antal aktiebolag

5. Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!

- Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till 2 % av skatteintäkter och generellt statsbidrag
- Investeringarna ska över en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat
- För att undvika urholkning av det egna kapitalet ska soliditeten inte understiga 70 %

6. Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet.

- Sjukfrånvaron ska minska
- Andelen heltidsanställda medarbetare ska öka

Bedömning om genomförande och måluppfyllelse

1. Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!

Befolkningsutvecklingen i Herrljunga kommun är över tid svagt positiv, 2009 uppgick befolkningmängden till 9348 personer för att 2017 uppgå till 9485 personer. Det är viktigt att ha en demografisk balans i kommunen så att den kommunala servicen kan upprätthållas och vara stabil. Åldersgruppen 25-44 år bildar familj och är dessutom aktiv i arbetslivet vilket gör den särskilt viktig att behålla i balans. Denna befolkningsgrupp har under mätperioden inte ökat i antal utan minskat något.

Ohälsotalet har under visionstiden dalat men åter stigit och ligger år 2015 på ungefär samma nivå som år 2009. Stora skillnader är det mellan både könen och olika åldersgrupper. Män har under mätperioden fått ett något bättre, d v s lägre, ohälsotal jämfört med kvinnor. Generellt ligger ohälsotalet för Herrljunga kommuns kvinnor mycket högt jämfört med riket och regionen. Den största förändringen under mätperioden återfinns i ohälsotalets fördelning mellan yngre och äldre, där de yngre åldersgrupperna under mätperioden har fått ett mycket större ohälsotal medan äldre har minskat sitt.

Byggnationen av nya bostäder har ökat under de senaste åren men för att tillgodose önskad befolkningmängd kan antas att antalet nya bostäder för låg. Från 2009 och fram till 2016 har 67 nya bostäder byggts, i *Riktlinjer för bostadsförsörjning* anges målet att 50 bostäder per år ska byggas. Prisutvecklingen på villor inom Herrljunga kommun stigit i likhet med utvecklingen i landet i stort, dock inte i lika hög takt de senaste åren. Vid mätperiodens början låg Herrljunga kommuns K/T-tal något högre än snittet för riket men vid mätperiodens slut (2016) något under.

2. Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!

Antalet kollektiva resor har ökat stadigt under mätperioden främst beroende på ett ökat resande med tåg. Däremot har resandet med busstrafik minskat stadigt. Resande med Närtrafiken har tredubblats sedan 2013, främst beroende på en satsning från regionen och bättre information.

Den totala slutanvändningen av energi inom kommunens gränser har minskat med 15 procent per invånare under mätperioden. Sedan 2012 distribuerar det kommunala bolaget Herrljunga elektriska AB lokalproducerad solel som produceras av enskilda solcellsägare som får ett överskott av sin produktion och säljer detta vidare. Ungefär hälften av det som produceras bedöms i dagsläget gå ut i det gemensamma nätet. Sedan starten 2012 har utvecklingen gått fort och drar vi ut trenden så kan solelen ha femfaldigats till år 2020 jämfört med 2016.

För hela kommunens verksamhet finns statistik gällande inköp av ekologiska livsmedel för perioden 2015-2017. För Måltidsservice finns statistik för perioden 2010-2017. Andelen inköp av ekologiska livsmedel har i kommunens totala verksamhet sedan 2015 legat kring 40%, jämfört med närliggande kommuner ligger Herrljunga väldigt högt. Gällande Måltidsservice uppgick inköpet av ekologiska livsmedel för 2010 till ca 9%, för 2017 uppgår siffran till 43%.

3. Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande Vi-känsla!

Visionens strävan efter öppenhet och en välkomnande Vi-känsla kan visa sig i ett ökat antal invånare födda i andra länder. Kommunen har under mätperioden haft en stadig ökning i likhet med riket, med en kraftigare ökning mellan åren 2015 och 2016 på grund av ökade flyktingströmmar.

4. Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!

I Svensk Näringslivs ranking över kommuner har Herrljunga kommun under mätperioden konstant placerat sig bland de 50 bästa. Lägsta placeringen är plats 48(2014) och högsta är plats 14(2016). Det totala antalet aktiebolag har under hela mätperioden ökat från 242(2009) till 316(2017). Antalet nystartade aktiebolag har under mätperioden varierat med som mest 24 stycken under 2013.

5. Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!

Under en femårsperiod (2013-2017) har Herrljunga kommun haft ett resultat som motsvarar 3,4 % av skatteintäkter och generellt statsbidrag. Resultatet av skatteintäkter och generella bidrag för 2017 var 4,5 % och det finns goda förutsättningar för att lyckas att hålla målet även fram till 2020.

Herrljunga kommun har som många andra kommuner i Sverige stora framtida investeringsbehov. Kommunen har lyckats hålla självfinansieringsmålet under den senaste femårsperioden, men framöver ser det lite svårt ut att hålla full självfinansiering. Beslutad investeringsbudget för perioden 2018-2020 ger en självfinansieringsgrad på 50-60 %, vilket medför att likvida medel behöver användas, alternativt externa medel behöver tillföras. Självfinansieringsgraden har under perioden 2013-2017 uppgått till 105,5 %, vilket är helt i linje med målsättningen.

Herrljunga kommun har under de senaste tio åren haft en soliditet som befunnit sig över 70 %. Soliditeten prognostiseras gå ner i samband med att balansomslutningen ökar med en högre investeringstakt än tidigare. En framtida parameter är också att ansvarsförbindelsen för pensionsskulden troligtvis kommer att läggas in i balansräkningen. Det medför en minskad soliditet och kommer efter införelsen hamna på dryga 30 %.

6. Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet

Sjukfrånvaron i procent av ordinarie arbetstid uppgick 2009 till 5,7%, åren som följde både steg och föll sjukfrånvaron. En tydlig högstanotering för mätperioden är 2013 då sjukfrånvarotiden uppgick till 7,2%, lägst 2011 med 5,3%. Vid bokslutet 2017 uppgick sjukfrånvarotiden till 6,1%.

Andelen heltidsanställda medarbetare i kommunen har för mätperioden minskat marginellt.

7. Övergripande strategiskt mål, 10 000 invånare i kommunen 2020

Det övergripande strategiska målet, att nå 10 000 invånare år 2020 förefaller inte troligt. Befolkningsökningen sker inte i den takt som behövs för att uppfylla målet, ökningen invånare sedan visionsstarten fram tills 2017-12-31 uppgår till 137 personer. För att målet ska uppfyllas behöver befolkningsökningen per år fram till 2020 uppgå till cirka 130 personer/år. Med nuvarande byggnationstakt av nya bostäder i Herrljunga kommun framstår det som mindre troligt att målet kommer uppfyllas.

8. Visionens externa påverkan

Medborgare (ledamöter i fullmäktige) och företagare i kommunen tillfrågades om deras upplevelse kring hur Herrljunga kommun Vision 2020 påverkat deras arbete i att skapa tillväxt för Herrljunga kommun. Medborgare upplevde att visionen påverkade deras arbete i hög utsträckning. Företagare upplevde i mindre utsträckning att visionen påverkade deras arbete.

Slutsatser

En kommunal framtidsvision är av värde i sig då den signalerar en viljeriktning och ambitioner. För att en vision ska ge direkta nyttor måste dock ytterligare krafter till. Det behöver finnas ett sömlöst system från den mest övergripande nivån i form av visionen till detaljerad, operativ verksamhet.

Varför Vision Växtkraft i flera avseenden har varit en positiv faktor för kommunen:

- Visionen har haft betydelse internt, bland annat vid rekrytering av chefer, som i flera fall uttalat sig positivt om att vilja jobba för en kommun med en tydlig vision.
- Den har även haft betydelse i olika sammanhang som målarbete, medarbetarsamtal och lönekriterier.
- Visionsspåren har varit utgångspunkt i många av kommunens planer och liknande.
- Visionen har haft viss påverkan externt för kommunens företagare och politiker (medborgare) i deras arbete med att skapa tillväxt för Herrljunga kommun.

Varför Vision Växtkraft inte har fungerat tillfredsställande som övergripande målbild:

- Det har inte funnits ett kontinuerligt ansvar för visionen.
- Det har inte funnits en budget direkt kopplad till genomförande av visionen.
- En handlingsplan för visionens förverkligande saknades till en början.
- Visionen hade inte från början en stark koppling till den kommunala verksamheten.
- Det finns en begreppsmässig otydlighet rörande visionen/utvecklingsplanen/Växtkraft/Våga, vilja, växa!?. Kommunens egen definition av vad som är en vision respektive en plan illustrerar problemet (se under Viktiga frågor för kommande arbete med en ny vision; Begreppsdiskussion).
- Det har inte gjorts en kontinuerlig uppföljning av visionen.
- Indikatorer har inte definierats så att det som har mätts genom åren inte säkert kan jämföras över tid, då tolkning av indikatorers innehåll/innebörd har kunnat göras olika av olika personer.

Omständigheter som har påverkat visionens genomslag:

- Bostadsbristen (nationellt)
- Flyktinginvandringen pga. kriget i Syrien (internationellt)
- Politisk turbulens kring valåret 2014 (kommunen)

Viktiga frågor för kommande arbete med en ny vision:

- Bygg en rustik organisation för ansvar för visionens genomförande såväl som löpande uppföljning. Det ska inte kunna falla mellan stolarna i händelse av att en eller flera personer slutar.
- Se till att visionen från början består av ett färdigt helhetskoncept med t ex mallar för åtgärder inklusive ansvar, tidplan, budget, uppföljning.
- Begreppsdiskussion behövs. Nu finns antagna riktlinjer för kommunövergripande styrdokument:
 - *Vision*
 - *Vision anger ett framtida önskat tillstånd och kommunen har en gemensam vision som ska vara en ledstjärna för all kommunal verksamhet och visa på en gemensam färdriktning. (Ex Växtkraft 10 000 Utvecklingsplan för Herrljunga kommun fram till år 2020)*
 - *Plan*
 - *En plan ska ange vad som ska uppnås inom ett visst område på en detaljerad nivå. Planen ska beskriva önskade åtgärder och ange vem som ansvarar för att åtgärderna genomförs, när de ska vara genomförda samt vilka prioriteringar som ska göras. Planen omsätter programmets inriktning till konkreta åtgärder, i de fall planen föregås av ett program. Planen ska ha en begränsad giltighetstid.*
- Använd med fördel nyckeltal som rekommenderas från nationellt håll då det förenklar både arbetet med uppföljning och jämförelser med riket och andra kommuner.

Policy för informationssäkerhet och personuppgiftshantering i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Denna policy innehåller Herrljunga kommuns viljeinriktning och övergripande principer gällande informationssäkerhetsarbetet och personuppgiftshandlingen i kommunen. Alla verksamheter inom Herrljunga kommun omfattas av denna policy, undantaget de kommunala bolagen.

Information är en av Herrljunga kommuns viktigaste tillgångar. Med informationstillgångar avses all information oavsett om den behandlas manuellt eller automatiserat och oberoende av i vilken form eller miljö den förekommer.

Informationssäkerhet handlar om att skapa och upprätthålla rutiner och skydd av information utifrån fyra aspekter:

- Tillgänglighet: åtkomlighet för behörig person vid rätt tillfälle.
- Spårbarhet: härledning av utförda aktiviteter till en identifierad användare.
- Konfidentialitet: att information inte tillgängliggörs eller avslöjas till obehörig.
- Riktighet: att information är korrekt, aktuell och fullständig.

Att arbeta med informationssäkerhet höjer värdet på våra tjänster och den service vi erbjuder. Ett korrekt och säkert arbetssätt ökar förtroendet och tilliten till organisationen. Ett tryggt och säkert arbetssätt och en hög medvetenhet ger högre kvalitet och bättre förutsättningar för att lösa arbetsuppgifter på bästa sätt

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad, 2018-03-02
Policy för informationssäkerhet i Herrljunga kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår fullmäktige att anta Policy för informationssäkerhet och personuppgiftshantering i Herrljunga kommun.

Anthon Gustavsson
Nämndsamordnare

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom För kännedom Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
till:

Bakgrund

En förstudie genomfördes i samverkan mellan Herrljunga och Vårgårda kommun hösten 2016, ”*Informationssäkerhet i allmänhet och Dataskyddsförordningen i synnerhet*”. Av förstudien framgick att informationssäkerhetsarbetet i kommunerna var bristfälligt; avsaknad av strukturerat arbetssätt, avsaknad av organisation och en otydlighet i organisationen.

De befintliga underlag, dokument, riktlinjer och rutiner som ska stödja processen, är i behov av revidering och aktualisering, samt göras kända i en strukturerad modell. EU:s Dataskyddsförordning träder i kraft maj 2018 och ersätter PUL. Individens rättigheter stärks och kraven på behandling och hantering av personuppgifter ökar, samt att en ny tillsynsfunktion inrättas i form av ett dataskyddsombud som ska vara oberoende i organisationen. Till detta kommer tillsynsmyndighetens möjlighet till vitesföreläggande om inte efterlevnad sker. En omställning för att tillmötesgå och uppfylla förordningens intentioner måste göras i hela organisationen.

För att möta ovan krav på bättre hantering av informationssäkerhetsarbetet samt en anpassning av organisationen inför dataskyddsförordningens ikraftträdande startades det kommungemensamma projektet ”*Infosäk 2018*”. Projektet består av styrgrupp, projektgrupp samt arbetsgrupper. Projektgruppen har tagit fram förslag till Policy för informationssäkerhet och personuppgiftshantering vilken behandlats av respektive ledningsgrupp samt styrgrupp.

Ekonomisk bedömning

Ärendet utgör ingen ekonomisk påverkan.

DIARIENUMMER: xxxx
FASTSTÄLLD: åååå-mm-dd
VERSION: xxxx
SENAST REVIDERAD: åååå-mm-dd
GILTIG TILL: åååå-mm-dd
DOKUMENTANSVAR: funktion

Policy

Policy för informationssäkerhet och personuppgiftshantering i Herrljunga kommun

Beslutsinstans, nämnd och/eller chef och vem dokumentet gäller för – förklarar man här på ett kortfattat sätt.

Innehåll

Inledning	2
Om informationssäkerhet.....	2
Om personuppgiftshantering.....	2
Principer	3
Arbetsätt	4
Uppföljning	4

Inledning

Denna policy innehåller Herrljunga kommuns viljeinriktning och övergripande principer gällande informationssäkerhetsarbetet och personuppgiftshanteringen i kommunen. Alla verksamheter inom Herrljunga kommun omfattas av denna policy, undantaget de kommunala bolagen. Det är inte tillåtet att besluta om lokala regler som avviker från denna policy.

Denna policy konkretiseras i styrdokument *Riktlinjer för Informationssäkerhet i Herrljunga kommun* och *Riktlinjer för Personuppgiftshantering*.

Om informationssäkerhet

Information finns och hanteras i alla kommunens verksamheter. Att information som kommunen hanterar i relationer med kommuninvånare, företag och organisationer såväl som inom vår egen organisation är korrekt, utgör en grund för tillit och förtroende. Det är viktigt att information i alla externa och interna relationer och kontakter är tillgänglig när det behövs och att information skyddas vid behov för att vi ska kunna fullgöra vårt uppdrag i samhället.

Informationssäkerhet handlar om att skapa och upprätthålla rutiner och skydd av information utifrån fyra aspekter:

- Tillgänglighet: åtkomlighet för behörig person vid rätt tillfälle.
- Spårbarhet: härledning av utförda aktiviteter till en identifierad användare.
- Konfidentialitet: att information inte tillgängliggörs eller avslöjas till obehörig.
- Riktighet: att information är korrekt, aktuell och fullständig.

Information kan vara text, ljud, bild, film, tal med mera som hanteras med stöd av IT, papper eller direkt av människor. Hantering av information kan vara insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning, utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring. Informationssäkerhet handlar således om administrativ säkerhet såväl som IT-säkerhet. Ägaren av en viss typ av informationstillgång kallas objektsägare.

Att arbeta med informationssäkerhet höjer värdet på våra tjänster och den service vi erbjuder. Ett korrekt och säkert arbetssätt ökar förtroendet och tilliten till organisationen. Ett tryggt och säkert arbetssätt och en hög medvetenhet ger högre kvalitet och bättre förutsättningar för att lösa arbetsuppgifter på bästa sätt.

Om personuppgiftshantering

I många avseenden förekommer även personuppgifter i information som hanteras. Personuppgifter står under särskilt skydd och råder under särskilda bestämmelser enligt Dataskyddsförordningen samt nationell kompletterande lag; Dataskyddslag. För personuppgifter

gäller således särskilda regler för hantering. Inom ramen för informationssäkerhet är det viktigt att identifiera personuppgifter som särskilt skyddsvärda samt ändamålsenligt hanterade.

Principer

Policyn ska vara normerande, stödjande och kontrollerande. Innehållet ska stödja arbetet med att identifiera hot, sårbarhet, risker och införliva risk- och sårbarhetsanalyser för våra behandlingar. Vidare möjliggöra processer för att genomföra åtgärder som reducerar hot, sårbarheter och risker till acceptabel nivå.

Arbete med informationssäkerhet och personuppgifter i Herrljunga kommun ska:

- Vara systematisk och bygga på standardserien SS-ISO/IEC 27 000 med mål att skapa ledningssystem för informationssäkerhet (LIS).
- Löpande ses över och utvecklas då omvärld och hot är under ständig förändring.
- Arbeta förebyggande och ha en förmåga att hantera säkerhets- och personuppgiftsincidenter, störningar, och eventuella kriser.
- Vara kommunicerat till verksamheten, personal ska vara medvetna, utbildade, få information för att nå och upprätthålla högt säkerhetsmedvetande, korrekt hantering av personuppgifter och leva upp till denna policy samt underliggande styrdokument för informationssäkerhet.
- Innebära säker och tillförlitlig informations- och personuppgiftshantering
- Efterleva krav i lagar, förordningar, föreskrifter och avtal
- Höja kvalitet, effektivitet, och stärka den personliga integriteten
- Följa och samverka med omgivande samhället: Myndigheter, företag och nätverk. Särskilt normgivande aktörer inom informationssäkerhet såsom Sveriges kommuner och landsting (SKL), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Swedish institute of standardization (SIS).

Med det möter vi förväntan och ställer krav på våra system och hantering. Organisationen säkerställer för säker personuppgiftshantering, e-arkiv och öppen data. Vi medverkar i det digitala samhället och den digitala utvecklingen.

Arbetsätt

Herrljunga kommuns informationssäkerhetsarbete ska vara långsiktigt och kontinuerligt. Arbetet bygger på den svenska och internationella standarden ISO 27000 (ledningssystem för informationssäkerhet, LIS). Med stöd av LIS får vi rätt nivå på informationssäkerheten samtidigt som våra anställda får ett stöd i sitt dagliga arbete.

Arbetet ska omfatta alla delar av vår verksamhet och de informationstillgångar som vi äger och/eller hanterar.

Uppföljning

Efterlevnaden av informationssäkerhetspolicy, riktlinjer för informationssäkerhet och riktlinjer för personuppgiftshantering ska regelbundet följas upp. Informationssäkerhetsansvarig ska rapportera läge och status gällande informationssäkerhet till kommunstyrelsen, rapporteringen ska ske en gång per år. Om särskilda skäl finns, som exempelvis allvarliga incidenter, brister eller behov, ska det motivera ytterligare rapporteringar.

BN § 26

DNR UN 19/2018 648

Revidering av biblioteksplan

Sammanfattning

Bildningsförvaltningen fick 2016-02-01 (BN §6) i uppdrag att revidera biblioteksplanen och införa ett avsnitt gällande skolbiblioteken. Förvaltningen har satt samman en arbetsgrupp med uppdrag att genomföra revideringen. Revideringen innebär att ett avsnitt av deskriptiv karaktär är författat om skolbiblioteken, samt att mål är föreslagna för verksamheten. Skolbiblioteken runt om i kommunen ser ganska olika ut, främst beroende på att skolorna runt om i kommunen skiftar till sin storlek och skolform. För att säkerställa att målen kan uppfyllas ser arbetsgruppen att det krävs en adekvat resurstilldelning till skolbiblioteken över tid.

Målen för skolbiblioteken i Herrljunga kommun föreslås bli:

- Skolbiblioteket ska stärka skolans måluppfyllelse
- Skolbiblioteket ska vara tillgängligt och inbjudande.
- Skolbiblioteket ska erbjuda en lugn läsmiljö, som stimulerar elevernas intresse för läsning och litteratur.
- Skolbiblioteket ska användas aktivt i undervisningen av lärare och elever.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-01-25
Presidieskrivelse i ärendet daterad 2018-02-09
Reviderad Biblioteksplan 2018-02-05

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Reviderad Biblioteksplan antas.

Presidiets förslag till beslut:

- I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens beslut

1. Reviderad biblioteksplan antas(bilaga 5, § 26 2018-02-26).

[Handwritten signature]

DIARIENUMMER: UN-19/2018
FASTSTÄLLD: 208-xx-xx
VERSION: 2
SENAST REVIDERAD:
GILTIG TILL: 2018-12-31
DOKUMENTANSVAR: Bibliotekschef

Plan

Biblioteksplan för Herrljunga kommun 2016-2019

KF, Bildningsnämnden, för Herrljunga kommuns verksamhet på biblioteksområdet

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

M RA

Innehåll

Varför en biblioteksplan?	2
Biblioteksverksamhet i allmänhet	3
Folkbiblioteksverksamhet.....	3
Prioriterade grupper i folkbibliotekets verksamhet:	4
Samverkan – samarbete.....	5
Växtkraft 10 000.....	6
Skolbiblioteksverksamhet.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Varför en biblioteksplan?

”Kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet.

Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.”

(Bibliotekslagen SFS 2013:801
17 § och 18 §)

Biblioteksplanen för Herrljunga kommun utgör det övergripande styrdokumentet för kommunens samlade verksamhet på biblioteksområdet. Den är ett politiskt dokument och ska ge en tydlig riktning in i framtiden.

Biblioteksplanen kompletteras med årliga verksamhetsplaner och revideras vart fjärde år.

Biblioteksplanen utgår från Bibliotekslagen.

Andra viktiga kommunala styrdokument att ta i beaktande är ”Fritids-, kultur- och turismpolitiskt program” (KF 2011-12-13) och ”Utvecklingsplan för Herrljunga kommun fram till år 2020 : Växtkraft 10 000 – våga, vilja, växa” (KF 2009-02-03).

Andra för Biblioteksplanen viktiga styrdokument är ”Regional biblioteksplan” (2016-), ”Sjuhärads kulturplan” (2016-), Västragötalandsregionens kulturplan” (2016-2018), ”En mötesplats i världen” (Kulturstrategi för Västra Götaland 2012 -) och ”VG2020” (Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014-2020).

En annan källa till inspiration och stöd är IFLA/Unescos olika internationella manifest för bibliotek, t ex Folkbiblioteksmanifestet och Skolbiblioteksmanifestet.

Li RA

Biblioteksverksamhet i allmänhet

En övergripande uppgift för all biblioteksverksamhet är att **främja**

- **litteraturens ställning**
och
- **intresset för bildning, utbildning och kulturell verksamhet i övrigt**
samt
- **verka för samhällets demokratiska utveckling, förmedla kunskap och bidra till fri
åsiktsbildning**

Prioriterade grupper i all biblioteksverksamhet

- **Personer med funktionsnedsättning**

Dessa ska utifrån behov och förutsättningar erbjudas litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

- **Nationella minoriteter**

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål.

- **Personer som har annat modersmål än svenska**

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål och lättläst svenska.

Folkbiblioteksverksamhet

Herrljunga kommuns folkbibliotek (Herrljunga bibliotek och filialbiblioteket i Ljung)
ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Att låna ska vara kostnadsfritt.

Hur?

- Ett generöst öppethållande.
- Tillgängliga lokaler.
- Medier och teknik anpassade till användarnas olika behov.
- Regelbundna användarenkäter.
- Biblioteket som kulturarena: Bjuda in till, för allmänheten, öppna arrangemang, som författarbesök, föreläsningar, debatt, musik, teater, konstutställningar och andra former av utställningar.

Biblioteket ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur och media, som är allsidiga, aktuella och av god kvalitet.

Hur?

Genom ett ambitiöst och professionellt arbete med bibliotekets medier och i kontakten med biblioteksanvändarna:

- Följa bokutgivningen och utifrån mediaanslaget se till att inköpen präglas av allsidighet och kvalitet och svarar upp mot användarnas behov och önskemål.
- Kontinuerlig kassation av sliten media och media som inte efterfrågats på flera år.
- Magasiner av sådan media som man bedömer bör finnas kvar trots att efterfrågan är svag.
- Ett litteraturförmedlande förhållningssätt i all biblioteksverksamhet.
- Bjuda in till författarbesök, bokcafé, berättarcafé, högläsning, bokcirkel eller liknande.

Biblioteket ska aktivt arbeta med att öka kunskapen om informationsteknik hos allmänheten.

Hur?

- Erbjud tillgång till internet via bibliotekets bokningsbara datorer och/eller via trådlös uppkoppling (Wifi) för den som använder egen laptop/surfplatta.
- Regelbundet återkommande internet-drop-in för användare med behov av stöd för att komma igång med användningen av datorer, internet och digitala medier och program.
- Bibliotekspersonalen vidareutbildar och uppdaterar sig i informationsteknik, informationssökning, källkritik, digitala medier och databaser.

Prioriterade grupper i folkbibliotekets verksamhet:

Barn och unga:

Dessa ska erbjudas litteratur utifrån sina behov och förutsättningar. Folkbiblioteket ska:

- Främja språkutveckling.
- Stimulera till läsning.

Hur?

- Aktuellt, allsidigt litteraturutbud.
- Erbjud tillgång till anpassad media och möjlighet till egen nedladdning av talböcker.
- Litteraturförmedling till förskolan/skolan. t ex boklådor med skönlitteratur och olika önskade teman.
- Gåvoböcker till vissa yngre åldersgrupper för att särskilt främja deras läsning.
- Tillfälle för grupper från förskolan/skolan att besöka biblioteket, låna böcker, sitta och läsa och/eller att bibliotekspersonal berättar om hur biblioteket fungerar och/eller tipsar om böcker.

RA

Personer med funktionsnedsättning

Dessa ska utifrån behov och förutsättningar erbjudas litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

Hur?

- Erbjuda ett aktuellt och attraktivt bestånd av anpassad media.
- Erbjuda möjlighet till egen nedladdning av talböcker.
- Uppsökande litteraturförmedling till enskilda och till vård- och omsorgsboenden.
- Läs- och skrivstation med olika hjälpmedel för t ex synnedsättning och läs- och skrivsvårigheter.

Nationella minoriteter

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål.

Hur?

- Erbjuda litteratur på romani chib och finska, de nationella minoritetsspråk som förnärvarande är aktuella i Herrljunga.

Personer som har annat modersmål än svenska

Dessa ska erbjudas litteratur på sitt modersmål och lättläst svenska.

Hur?

- I samverkan med skolan, t ex modersmålsundervisningen, introduktionsenheten och boenden för ensamkommande barn och asylsökande låna och/eller köpa in litteratur på de språk som för tillfället är aktuella i kommunen.
- Erbjuda ett aktuellt och attraktivt bestånd av lättlästa romaner och faktaböcker på svenska.

Samverkan – samarbete

Ett nära samarbete finns mellan folkbiblioteket och de verksamheter i kommunen där biblioteksverksamhet förekommer, t ex förskola, skola och äldreomsorg.

Folkbiblioteket samverkar nationellt och regionalt med andra bibliotek i Sverige.

Hur?

- Fjärrlåneverksamheten: möjligheten att för användares, t ex studerandes, räkning låna in litteratur från andra bibliotek i Sverige eller att i vår tur låna ut litteratur till andra bibliotek.
- Bli ett Libris-bibliotek, vilket innebär att vi under 2016 ansluter oss till och gör våra böcker sökbara i Kungliga bibliotekets nationella katalog, Libris.
- Möten i nätverk och kurser regionalt via Kultur i Väst.

U RA

Folkbiblioteket samarbetar särskilt med de övriga biblioteken i Sjuhärad. Regelbundna nätverksträffar förekommer för t ex bibliotekschefer och barnbibliotekarier och biblioteken driver gemensamma projekt med ekonomiskt stöd från kommunalförbund och region. Biblioteken ingår också i ett kluster som får ekonomiskt stöd från Västragötalandsregionen för inköp av litteratur på mångspråk.

Folkbiblioteken i Herrljunga och Vårgårda avser att titta på möjliga samarbetsområden för att berika och effektivisera biblioteksverksamheten i de båda kommunerna.

Folkbiblioteken i Herrljunga och Vårgårda ingår i ett samarbete med flera bibliotek i Skaraborg, ett kluster som tillsammans har upphandlat mediainköp.

Växtkraft 10 000

I förhållande till visionspunkterna i Växtkraft 10 000 – våga, vilja, växa (Utvecklingsplan för Herrljunga kommun fram till år 2020) ska biblioteken särskilt bidra när det gäller dessa:

- Där det är ”gott att leva.
- Med en tydlig och välkomnande VI-känsla i kommunen.

Hur?

- Erbjud en välkomnande och inkluderande miljö för våra besökare.
- En bred satsning på medier på andra språk än svenska.

Skolbiblioteksverksamhet

Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:8) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Bildningsförvaltningen är huvudman och ansvarar för skolbiblioteken i Herrljunga kommun. Bildningsförvaltningen är sedan 2015 även huvudman för folkbiblioteket.

Vilka skolbibliotek finns i kommunen?

I Herrljunga kommun finns sju F-6-skolor som alla erbjuder någon form av bibliotek med ett aktuellt bestånd av media, både facklitteratur och skönlitteratur, ljudböcker, talböcker och uppslagsverk. Lokalen där skolbiblioteket finns kan variera mellan att vara en del i matsal, korridor eller skyddsrum och ibland även användas som fritidshemslokal.

I högstadieskolan finns biblioteket i en stor och ljus lokal. Biblioteket innehåller enbart skönlitteratur. Facklitteraturen i form av bredvidläsningslitteratur är spridd ute på de olika ämnesinstitutionerna i skolan.

I gymnasieskolan ligger biblioteket centralt i skolan i rymliga, trevliga lokaler. Det finns studieplatser för enskilda studier, informationssökning och grupparbeten. Biblioteket innehåller skönlitteratur, facklitteratur och tidskrifter. Det finns romaner på engelska och en del andra språk tillsammans med lättlästa böcker, ljudböcker och talböcker. Biblioteket har gemensamt katalog- och utlåningssystem med Herrljunga bibliotek.

Vilken bemanningsgrad har skolbiblioteken?

Gymnasieskolan är bemannad av bibliotekarie 10 tim/vecka.

Högstadieskolan bemannas av svensklärare 80 min/vecka.

Den största F-6-skolan är bemannad av bibliotekarie 4 tim/varannan vecka. Bibliotekarien ansvarar också för mediainköp.

Vad gäller övriga F-6-skolor är vanligtvis en eller två lärare och ibland vissa elever ansvariga för ordningen i biblioteket.

Vilken samverkan finns det mellan skolbiblioteken och folkbiblioteket?

I F-6-skolorna består samverkan i första hand av lån av boklådor från folkbiblioteket samt studiebesök på folkbiblioteket.

I den största F-6-skolan finns bibliotekarie på plats och kan ta in önskemål och synpunkter från elever och lärare, ge boktips och bokprata i klasserna.

I högstadieskolan sker samverkan med folkbiblioteket genom lärarna direkt i sina ämnen, ej via skolbiblioteket.

Gymnasieskolan samverkar i stor utsträckning med folkbiblioteket genom att gymnasiebibliotekarien också arbetar där. Biblioteken förmedlar lån av böcker mellan sig.

Mål för skolbiblioteken i Herrljunga kommun

- Skolbiblioteket ska stärka skolans måluppfyllelse
- Skolbiblioteket ska vara tillgängligt och inbjudande.
- Skolbiblioteket ska erbjuda en lugn läsmiljö, som stimulerar elevernas intresse för läsning och litteratur.
- Skolbiblioteket ska användas aktivt i undervisningen av lärare och elever.

U RA

Revidering av Biblioteksplan

Sammanfattning

Bildningsförvaltningen fick 2016-02-01 (BN §6) i uppdrag att revidera biblioteksplanen och införa ett avsnitt gällande skolbiblioteken. Förvaltningen har satt samman en arbetsgrupp med uppdrag att genomföra revideringen. Revideringen innebär att ett avsnitt av deskriptiv karaktär är författat om skolbiblioteken, samt att mål är föreslagna för verksamheten. Skolbiblioteken runt om i kommunen ser ganska olika ut, främst beroende på att skolorna runt om i kommunen skiftar till sin storlek och skolform. För att säkerställa att målen kan uppfyllas ser arbetsgruppen att det krävs en adekvat resurstilldelning till skolbiblioteken över tid.

Målen för skolbiblioteken i Herrljunga kommun föreslås bli:

- Skolbiblioteket ska stärka skolans måloppfyllelse
- Skolbiblioteket ska vara tillgängligt och inbjudande.
- Skolbiblioteket ska erbjuda en lugn läsmiljö, som stimulerar elevernas intresse för läsning och litteratur.
- Skolbiblioteket ska användas aktivt i undervisningen av lärare och elever.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad, 2018-01-25

Reviderad Biblioteksplan 2018-02-05

Förslag till beslut

Reviderad Biblioteksplan antas.

Erik Thaning
Utvecklingsledare

Eva-Lena Liljedahl
Bibliotekschef

Expedieras till: Kommunstyrelsen
För kännedom: Bibliotekschef, Bildningsförvaltningen
till:

SN § 27

DNR SN 27/2017

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SOL och LSS per 2017-12-31

Sammanfattning

Socialnämnden ska till fullmäktige lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SOL och 9 § LSS som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Socialnämnden ska även rapportera gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SOL och 9 § LSS som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Denna rapporteringsskyldighet regleras i 16 kap 6 h § SOL och 28h § LSS. Anledning till ej verkställda beslut är oftast bristande resurser.

Det rapporterade ärendet gällande boendestöd har verkställts efter ca 5 månader från datum för det gynnande beslutet.

Av Individ och familjeomsorgens tre rapporterade ärenden har den enskilde tackat nej till erbjuden insats jourplacering. Gällande familjebehandling har den enskilde själv valt att avsluta ärendet innan verkställighet, då behovet inte anses kvarstå. Insatsen kontaktperson är verkställd efter 4 månader från datum för det gynnande beslutet.

Sex rapporterade ärendena enligt LSS, samtliga gäller kontaktperson och orsaken är svårigheten att finna lämpliga personer för uppdraget. Två av dessa rapporterade ärenden är verkställda efter närmare 6 månader från datum för det gynnande beslutet. Ett av de rapporterade ärendena avser ett avbrott i verkställighet men som åter har verkställts inom 8,5 månad från datum för avbrottet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-02-07

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt SOL och LSS 2017-12-31

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att lägga rapporten av ej verkställda gynnande beslut enligt SOL och LSS per 2017-12-31 till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Fortsättning SN § 27

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att lägga rapporten av ej verkställda gynnande beslut enligt SOL och LSS per 2017-12-31 till handlingarna.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut¹ enligt SOL och LSS 2017-12-31

SOCIALTJÄNSTLAGEN – SOL

Äldreomsorg

<u>Typ av bistånd</u>	<u>Datum för beslut</u>	<u>Datum för avbrott</u>	<u>Individ</u>	<u>Kön</u>
-----------------------	-------------------------	--------------------------	----------------	------------

Handikappomsorg

<u>Typ av bistånd</u>	<u>Datum för beslut</u>	<u>Datum för avbrott</u>	<u>Individ</u>	<u>Kön</u>
Boendestöd	2017-07-26		Vuxen	Man

Individ och familjeomsorg

<u>Typ av bistånd</u>	<u>Datum för beslut</u>	<u>Datum för avbrott</u>	<u>Individ</u>	<u>Kön</u>
Jourplacering	2017-07-07		Ungdom	Pojke
Familjebehandlare	2017-05-23		Ungdom	Pojke
Kontaktperson	2017-08-04		Ungdom	Pojke

LAG OM STÖD OCH SERVICE TILL VISSA FUNKTIONSHINDRADE – LSS

Handikappomsorg

<u>Typ av bistånd</u>	<u>Datum för beslut</u>	<u>Datum för avbrott</u>	<u>Individ</u>	<u>Kön</u>
Kontaktperson	2017-05-18		Ungdom	Pojke
Kontaktperson	2017-06-01		Ungdom	Pojke
Kontaktperson	2017-07-04		Vuxen	Kvinna
Kontaktperson	2017-07-06		Vuxen	Kvinna
Kontaktperson	2017-08-22		Vuxen	Man
Kontaktperson		2017-02-07	Vuxen	Kvinna

I tjänsten

Heléne Backman Carlsson
SAS/Kvalitetssamordnare

* Rapport kvarstår från föregående kvartal

** Rapport gjord två kvartal

*** Rapport gjord tre kvartal

**** Rapport gjord fyra kvarta kvartal

¹ Beslut är, per definition, verkställda om verkställighet har skett inom 3 (tre) månader från beslutsdatum.

TN § 7

DNR TK 130/2017

Konsekvensbeskrivning tvättverksamhet

Sammanfattning

Socialnämnden har föreslagit kommunfullmäktige att fatta ett inriktningsbeslut om att kommunens tvättverksamhet ska drivas i privat regi. Kommunstyrelsen har, i beredning av ärendet, begärt en konsekvensberedning av förslaget. Konsekvensberedningen visar att det inte är ekonomiskt fördelaktigt att driva kommunens tvättverksamhet i privat regi. Dessutom finns andra nackdelar som talar emot förslaget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-01-22
Tekniska nämnden § 90/2017-06-08
Socialnämnden §44/2017-05-02
Kommunstyrelsen §104/2017-05-29
Konsekvensberedning

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut

- Konsekvensberedningen redovisas till Kommunstyrelsen.
- Kommunfullmäktige föreslås avslå socialnämndens begäran om att anta ett inriktningsbeslut om att lägga ut tvätten på extern leverantör.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker

Tekniska nämndens beslut

1. Konsekvensberedningen redovisas till kommunstyrelsen.
2. Kommunfullmäktige föreslås avslå socialnämndens begäran om att anta ett inriktningsbeslut om att lägga ut tvätten på extern leverantör.

Expedieras till: Kommunstyrelsen, Kommunfullmäktige
För kännedom till: socialnämnden

Konsekvenser av förslag om drift av tvättverksamhet i privat regi

Sammanfattning

Socialnämnden har föreslagit kommunfullmäktige att fatta ett inriktningsbeslut om att kommunens tvättverksamhet ska drivas i privat regi. Kommunstyrelsen har, i beredning av ärendet, begärt en konsekvensberedning av förslaget.

Konsekvensberedningen visar att det inte är ekonomiskt fördelaktigt att driva kommunens tvättverksamhet i privat regi. Dessutom finns andra nackdelar som talar emot förslaget.

Beslutsunderlag

SN §44 2017-05-02
KS §104 2017-05-29
Konsekvensberedning

Presiets förslag till beslut

Konsekvensberedningen redovisas till Kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige föreslås avslå socialnämndens begäran om att anta ett inriktningsbeslut om att lägga ut tvätten på extern leverantör.

Alfred Dubow
Teknisk chef

Expedieras till:

Konsekvensberedning

Kommunens tvättverksamhet erbjuder så kallad cirkulationstvätt av sängkläder och handdukar för äldreomsorgen och tvättar även de boendes tvätt.

Cirkulationstvätt innebär att verksamheten får utbytesvaror som är likvärdiga när de lämnar in för tvätt. Vissa verksamheter, som måltidsservice, skolor och hemtjänst, tvättar arbetskläder och gardiner. Även privatpersoner kan utnyttja tvätten.

Socialnämnden har föreslagit kommunfullmäktige att fatta ett inriktningsbeslut om att kommunens tvättverksamhet ska drivas i privat regi. Kommunstyrelsen har, i beredning av ärendet, begärt en konsekvensbeskrivning av förslaget.

2003 var ett liknande ärende aktuellt och en konsekvensbeskrivning genomfördes, vilket ledde fram till att tvättverksamheten beslutades vara kvar i kommunal regi.

Marknadsanalys

Privata alternativ erbjuder ofta antingen cirkulationstvätt en enskild tvätt. Kombinationen är ovanlig och leverantörer som kan täcka hela kommunens behov av både cirkulationstvätt och tvätt av de boendes privata kläder har ännu inte hittats. Alternativet är att upphandla cirkulationstvätt och tvätt av de boendes privata kläder var för sig. Kostnaden för de boendes privata kläder bedöms dock bli mycket hög eftersom det är kemtvättinrättningar som normalt hanterar den typen av tvätt.

Ett annat alternativ är att enbart upphandla cirkulationstvätten och istället låta respektive avdelning tvätta de boendes privata tvätt. På de flesta avdelningar finns dock idag inget utrymme för tvättmaskiner av de modeller som krävs och ombyggnationer kan bli nödvändigt.

Beredskap

En fördel med att ha tvättverksamheten i kommunal regi är den beredskap som finns. Den egna verksamheten kan vara mer flexibel och hantera avvikelser, så som längre perioder med magsjuka på äldreboendena. Verksamheten kan även fungera som en del av krisberedskapen där tvätt är nödvändigt vid exempelvis tillfälliga boenden i andra lokaler.

Privata leverantörer bedöms kunna uppfylla flera av de beredskapsbehov som kommunen har, men det är troligt att den egna verksamheten kan agera snabbare än en privat leverantör. I en eventuell upphandling bör detta beaktas och krav bör ställas på att leverantören ska åta sig att vara en del av kommunens beredskap.

Externa tjänster

Idag erbjuder tvättverksamheten sina tjänster till privatpersoner. Kommunens medborgare tvättar årligen för ca 76 tkr. Vid större idrottsevenemang lånar ibland verksamheten ut sängkläder och handdukar och svenska kyrkan, posten,

Herrljunga Elektriska, golfklubben och föreningar är några av de privata organisationer som använder tvättverksamheten.

Kommunen har inget ansvar för de privatpersoner eller andra aktörer som utnyttjar tvättverksamheten, men tjänsterna uppskattas av användarna.

Ekonomisk bedömning

Socialnämnden har bedömt besparingen utifrån budgeterad kostnad för tvätt 2016 som motsvarade 1 335 tkr. I uträkningen har man jämfört cirkulationstvättens priser och kom då fram till en årlig besparing om 200 tkr (15 procent.)

Siffror från tvätten visar dock att det bara är ca 50 procent av kostnaderna som går mot cirkulationstvätt, resterande 50 procent är för privattvätt. Det innebär att faktisk besparing för cirkulationstvätten egentligen är 100 tkr.

Aktörer som tillhandahåller privattvätt har dubbelt så höga priser som kommunens tvätterier har. Det innebär att 50 procent av socialförvaltningens kostnader skulle dubblas.

Om samtliga delar av de behov som tvättverksamheten fyller ska ersättas blir bedömningen att den totala kostnaden ökar med omkring 500 tkr. Avvikelsen beror alltså främst på de höga priserna för att tvätta de boendes privata kläder. Total kostnad, med 2016 års budgetering som utgångspunkt, blir 1 835 tkr för kommunen. Alternativet är att ordna så att verksamheterna kan tvätta privattvätten själva.

Under 2017 går verksamheten med 400 tkr i underskott. Att låta tvättens verksamhet fortgå, även här med 2016 års budgetering som utgångspunkt samt 2017 års underskott, kostar kommunen totalt 1 735 tkr.

Juridisk bedömning

Det är fullt möjligt att driva tvättverksamheten i privat regi. Tjänsterna ska då upphandlas i enlighet med LOU.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mängden transporter förväntas öka om verksamheten ska upphandlas. Den totala miljöpåverkan är svårbedömd eftersom det är mycket svårt att bedöma hur fler transporter vägs upp av en möjligtvis mer energieffektiv tvätt till följd av större volymer.

Samverkan

Förslaget har varit föremål för samverkan.

Motivering av förslag till beslut

Eftersom det är inte är ekonomiskt fördelaktigt och dessutom förknippat med andra kvalitetsförluster föreslås kommunfullmäktige avslå begäran om att fatta ett inriktningsbeslut om att lägga ut tvätten på extern leverantör.

KS § 104

DNR KS 113/2017 7744

Hantering av tvätt

Sammanfattning

Socialnämnden leasar idag tvättservice från tekniska nämnden och kommunens eget tvätteri på Hemgården. I och med att socialnämnden införde arbetskläder inom verksamheten ser nämnden över möjligheterna kring hantering av övrig tvätt i samband med den upphandling som ska göras av arbetskläder.

Kostnaderna för tvätt budgeteras 2016 till 1 335 tkr. Skulle det läggas ut på extern leverantör beräknas kostnaden minska med ca 15 %.

Tekniska nämnden ansvarar idag för tvätten i kommunen. Utifrån deras expertis bör tekniska nämnden vara den som verkställer eventuellt beslut om att lägga ut tvätten på extern leverantör.

Beslutsunderlag

Socialnämnden § 44/2017-05-02

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-04-21

Förslag till beslut

Socialnämndens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige föreslås anta ett inriktningsbeslut om att lägga ut tvätten på extern leverantör samt att tekniska nämnden får i uppdrag att verkställa beslutet.
- Socialnämnden hemställer om att tekniska nämnden genomför en konsekvensberedning avseende ovan beslut.

Björn Wilhelmsson (S) föreslår att punkt 1 avslås och att punkt 2 bifalles.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen bifaller Björn Wilhelmssons (S) förslag till beslut.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen uppdrar åt tekniska nämnden att genomföra en konsekvensberedning avseende ett inriktningsbeslut om att lägga ut tvätten på extern leverantör.

Expedieras till:
För kännedom till:

Kommunfullmäktige, tekniska nämnden

HERRLJUNGA KOMMUN

AK-ENHETEN
Mirjana Lind

Tjänsteskrivelse
2018-02-26
DNR KS 41/2018 901
Sid 1 av 3

Redovisning av ej färdigberedda motioner 2018

Sammanfattning

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning skall kommunstyrelsen i april varje år redovisa ej färdigberedda motioner.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige lägger redovisningen av ej färdigberedda motioner under våren 2018 till handlingarna.

Mirjana Lind
Kansliassistent

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom
till:

Ej besvarade motioner per den 26 februari 2018

- Motion – Utöka Herrljunga Sportcenters öppettider, Inkom 180205 från Elin Alavik (L), Diarienummer 29/18
- Motion - Aktivitetscenter för alla äldre i kommunen, Inkom 180122 från Björn Wilhelmsson (S), Diarienummer 22/18
- Motion om Informationstavla i Annelund, Inkom 171130 från Anette Rundström (S) Diarienummer 249/17
- Motion om Struktur med ordning och reda på Återvinningscentralen i Annelund Inkom 171130 från Anette Rundström (S), Diarienummer 248/17
- Motion om fri pedagogisk måltid, Inkom 171127 från Elin Hegg (MP) Diarienummer 245/17
- Motion om höjt friskvårdsbidrag, Inkom 171127 från Elin Hegg (MP) Diarienummer 244/17
- Motion, Personalköp elcykel/cykel, Inkom 171009 från Bert-Åke Johansson (S) Diarienummer 215/17
- Motion – Staty av Helgonet Elisabeth Hesselblad, Inkom 170612 från Christina Abrahamsson (M), Diarienummer 140/17 ks 180219
- Motion angående platsen vid informationstavlan korsningen Hudene-Vedum Inkom 170407 från Jan-Olof Brorsson (L), Diarienummer 83/17
- Motion avseende gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer Inkom 170216 från Lennart Ottosson (KV), Diarienummer 42/17
- Motion avseende gratis wifi i kommunens verksamhetslokaler Inkom 170616 från Lennart Ottosson (KV), Diarienummer 41/17
- Motion om annonsering/marknadsföring av Allmänhetens frågestund Inkom 160929 från Tony Niva (SD), Diarienummer 252/16

Ärende 15

HERRLJUNGA KOMMUN

AK-ENHETEN
Mirjana Lind

Bilaga 1
2018-02-26
DNR KS 17/2017 901
Sid 3 av 3

- Motion om att avskaffa delade turer KS, Inkom 160304 från Robert Andersson (S)
Diarienummer 101/16

HERRLJUNGA KOMMUN

AK-ENHETEN
Mirjana Lind

Tjänsteskrivelse
2018-02-26
DNR KS 40/2018 901
Sid 1 av 2

Redovisning av ej färdigberedda medborgarförslag 2018

Sammanfattning

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning skall kommunstyrelsen i april varje år redovisa ej färdigberedda medborgarförslag.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige lägger redovisningen av ej färdigberedda medborgarförslag under våren 2018 till handlingarna.

Mirjana Lind
Kansliassistent

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom
till:

Ej färdigberedda medborgarförslag per den 26 februari 2018

- Medborgarförslag – Mer valfrihet i skolan, Inkom från Magnus Lennartsson, Herrljunga, Diarienummer 16/18
- Medborgarförslag – IT i skolan, Inkom från Magnus Lennartsson, Herrljunga Diarienummer 6/18
- Medborgarförslag – Det digitala samhället, Inkom från Magnus Lennartsson, Herrljunga, Diarienummer 280/17
- Medborgarförslag - Den smarta Herrljungabygden, Inkom 171222 från Magnus Lennartsson, Herrljunga, Diarienummer 279/17
- Medborgarförslag om cykel och gångväg från Eggvena via Fölene till Herrljunga tätort, Inkom 171016 från Ronny Norrman, Herrljunga, Diarienummer 220/17
- Medborgarförslag om tydligare kommunfullmäktigesammanträden, Inkom 170815 från Simon Fredriksson, Herrljunga, Diarienummer 171/17
- Medborgarförslag – Laddstolpar i Herrljunga kommun, Inkom 170612 från Simon Fredriksson, Herrljunga, Diarienummer 141/17
- Höja friskvårdsbidraget och ta tillbaka friskvårdstimmen för alla inom vården hos personal, Inkom 140403 från Elisabeth Svensson, Ljung, Diarienummer 70/14

2018-02-06

Dnr: KS 32/2018 Beslutningsnr: 264

2018-02-02

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler
Box 31, 524 21 Herrljunga
(Org. nr. 864000-0892)
0703 313 062

Kommunfullmäktige i Herrljunga

Tillstånds ansökan!

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler avser att uppföra en hall för bilreparation. Byggnaden skall etableras på en tomt som kommer att styckas av från Herrljunga kommun och köpas av Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler.

Byggnadens yta är ca 1000m²

Byggnaden skall hyrköpas av BeMa BIL& Motor AB

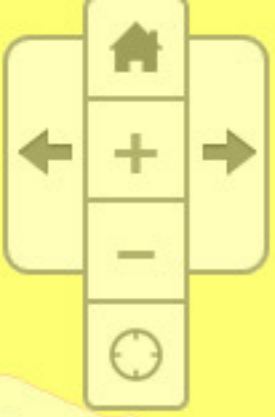
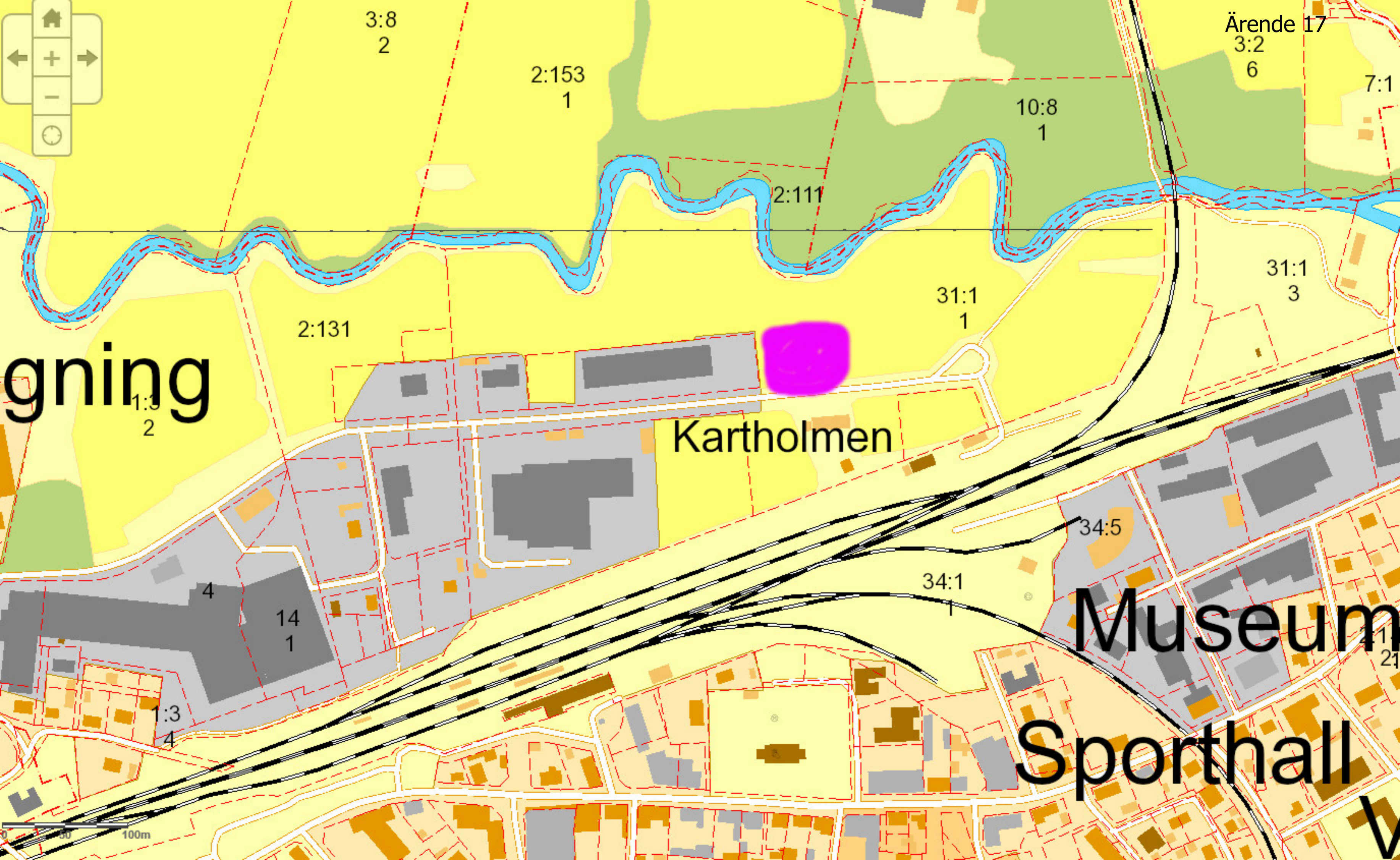
Beräknad kostnad 5 miljoner kronor.

Kostnaden ryms inom tidigare beviljad borgensram.

Härmed ansöks enligt ovan, tillstånd att uppföra Byggnaden.

För Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler,

Bengt Ottosson, Ordförande

3:8
2

2:153
1

10:8
1

Ärende 17
3:2
6

7:1

2:111

31:1
1

31:1
3

gning
1:3
2

2:131

Kartholmen

34:5

34:1

4

14
1

Museum

1:3
4

Sporthall

TN § 11

TK 36/2018

Startbeslut VA-anlutningar Södra Horsby

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har avsatt 4 600 tkr för anlutningar för VA (vatten och avlopp). VA-lagen anger att huvudmannen för VA ska ta ut anslutningsavgifter när förbindelsepunkten är förmedlad. Det innebär att byggklara tomter, där anslutning för VA är förberett ska debiteras anslutningsavgift även om en byggnad inte byggs på tomten.

Området Södra Horsby Etapp 1 färdigställdes i slutet av 2016. Kommunen, som fastighetsägare, ska därför ansluta även de obebyggda tomterna till VA-nätet. Anslutningsavgifterna kommer sedan debiteras de som köper tomterna. Sådan debitering sker då från kommunen och inte från VA-huvudmannen (Herrljunga Vatten).

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-01-19

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut

- Kommunfullmäktige föreslås bevilja igångsättning av projekt VA-anlutningar.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens beslut

1. Kommunfullmäktige föreslås bevilja igångsättning av projekt VA-anlutningar.

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom:

Justerandes sign

BA

HA

Utdragsbestyrkande

TN § 23

TK 281/2017

Svar på medborgarförslag om GC-väg Eggvena till Fölene och Herrljunga

Sammanfattning

Medborgarförslag har inkommit 2017-10-16 från Ronny Norrman, Herrljunga. Förslaget är att:

"En cykelväg från Eggvena skola till befintlig cykel/gångväg vid väg 1921 byggs utefter den redan befintliga landsväg 1927. Förslag till finansiering är att Tekniska nämnden budgeterar i 2018 års investeringsbudget samt söker pengar från Trafikverket och VGR."

Kommunstyrelsen har i mars 2016 antagit en cykelstrategi med prioritering av utbyggnadsobjekt. Beslutet innehåller de prioriteringar av utbyggnad gällande cykelvägar som kommunen vill göra, fördelat på kort-, längre- och lång sikt. Cykelväg längs landsväg 1927 från Eggvena skola finns inte med bland de prioriterade utbyggnadsobjekten. Avståndet från Eggvena skola till korsningen med väg 1927 är ca 7,3 km. Det finns några boende längs vägen om man räknar in de många, mindre anslutningsvägar som finns och vägen löper igenom Fölene, men bedömning är att sträckningen inte bör prioriteras framför de redan beslutade prioriterade utbyggnadsobjekten.

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktige § 183/2015-11-10

Medborgarförslag inkommer 2017-10-16

Cykelstrategi med prioritering av utbyggnadsobjekt 2017-2019

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut

- Kommunfullmäktige föreslås avslå medborgarförslaget.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens beslut

1. Medborgarförslaget avslås.

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom:

KF § 127

DNR KS 220/2017 351

Medborgarförslag om cykel och gångväg från Eggvena via Fölene till Herrljunga tätort

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2017-10-16 från Ronny Norrman, Herrljunga;

*”Som Eggvenabo så vill jag också kunna ta mig fram på cykel på ett säkert sätt, precis som de i Hudene, Remmenedal.
Landsväg 1927 används inte enbart av boende i Eggvena eller Fölene. Utan att det är många som använder den för att komma till E20.
Samt att det är många fordon som kommer ifrån E20 som skall till arbetsplatser i Herrljunga tätort.
Eggvena uppfyller kriterierna som nämns i Cykelstrategin. Eggvena växer, allt mer personer har ett miljötänk.
Vi vill kunna ta oss till Herrljunga tätort gående/cyklande på ett säkert sätt året runt.*

Så mitt förslag är följande:

*Att en cykelväg från Eggvena Skola till befintlig cykel/gångväg vid väg 1921 byggs utefter den redan befintliga landsväg 1927.
Förslag till finansiering är att Tekniska nämnden budgeterar i 2018 års investeringsbudget samt söker pengar från Trafikverket o VGR.”*

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om medborgarförslaget överlämnas till tekniska nämnden för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till tekniska nämnden för beredning.

Cykel & gångväg från Eggvena via Fölene till Herrljunga tätort

Som Eggvenabo så vill jag också kunna ta mig fram på cykel på ett säkert sätt, precis som de i Hudene, Remmenedal.

Landsväg 1927 används inte enbart av boende i Eggvena eller Fölene.

Utan att det är många som använder den för att komma till E20.

Samt att det är många fordon som kommer ifrån E20 som skall till arbetsplatser i Herrljunga tätort.

Eggvena uppfyller kriterierna som nämns i Cykelstrategin.

Eggvena växer, allt mer personer har ett miljötänk

Vi vill kunna ta oss till Herrljunga tätort gående/cyklade på ett säkert sätt året runt.

Så mitt förslag är följande:

Att en cykelväg från Eggvena Skola – till befintlig cykel/gångväg vid väg 1921 byggs utefter den redan befintliga landsväg 1927.

Förslag till finansiering är att Tekniska nämnden budgeterar i 2018 års

Investeringsbudget samt söker pengar från Trafikverket o VGR.

Ronny Norrman
Bergdalen 6
52491 Herrljunga
Tel: 0703642691
E-Mail: ponnyhasten@gmail.com

HERRLJUNGA KOMMUN Kommunstyrelsen	
2017 -10- 16	
Dnr	Beteckning
220/2017	351

15/10-17 Ronny Norrman Eggvena

Förslag till svar på

Medborgarförslag – Laddstolpar i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Kommunfullmäktige (2017-06-20 § 77) remitterade Medborgarförslag från Simon Fredriksson, daterat 2017-06-12, till kommunstyrelsen för beredning.

Yrkandet i medborgarförslaget lyder ”Herrljunga kommun under år 2017 utreder kostnaderna och möjligheterna för att sätta upp laddstolpar i kommunen”.

Som ett led i beredningen av medborgarförslaget har en beredningsgrupp bestående av representanter för Herrljunga kommun, Herrljungabostäder AB, Företagarna och Herrljunga Elektriska AB diskuterat förutsättningarna för laddinfrastruktur i Herrljunga kommun, med inledande föredragning av VD Anders Mannikoff.

Behovet av ladd-infrastruktur är uppenbart. Utvecklingen avseende elbilar och hybridbilar går med enorm hastighet. Batterikapacitet förbättras. Behovet av laddningsmöjligheter kommer uppenbart att finnas.

En stor fråga att ta ställning till är bland annat, när och i vilken takt ska förverkligande av laddinfrastruktur i Herrljunga kommun påbörjas eller vara på plats.

Uppsättning av ”laddstolpar” i kommunen förutsätter en genomtänkt strategi för laddinfrastruktur, såväl utifrån det regionala perspektivet som utifrån det lokala perspektivet.

Länsstyrelsen har arbetat fram Rapport 2017:43, ”Laddinfrastruktur för Elfordon, Strategisk studie för utbyggnad av publik laddning i Västra Götalands län”, vilken beskriver önskade insatser utifrån ett Västra Götalands läns-perspektiv. Länsperspektivet beskriver behovet i olika etapper och berör huvudstråken för biltrafik inom länet. Länsperspektivet bör även kopplas till ett lokalt perspektiv. Inom projekt ”Klimatklivet” kan sökas medfinansiering av ”laddstolpar”.

Lokala möjliga platser har identifierats såväl inom Herrljunga Centralort som i Annelund. Dessa platser är kopplade till transformatormöjligheter för leverans av önskad effekt av elström. Vidare bör behovet tydliggöras, kopplat till mängden el-fordon.

Även finansieringsfrågan bör lyftas. Är det rimligt att Herrljunga kommun agerar energiförsäljare, eller ska någon annan huvudman ges detta uppdrag? Ska Herrljunga kommun bedöma att det är förenligt med den kommunala kompetensen att agera säljare av driftsenergi för fordon?

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2018-03-05
DNR KS 141/2017 529
Sid 2 av 2

Ska näringslivet anses som ägare av frågan, där kommunen medverkar som möjliggörare?

Herrljunga Elektriska AB har satt upp en laddstolpe för intern och publik laddning (Mode 3, Type-2-kontakt, 2*22 kW, sk. Destinationsladdning), vid företagets kontor, Mariedalsgatan.

Herrljunga kommun har laddstolpar för kommunens el- och hybrid-bilar vid kommunhuset, samt en laddstolpe för besökare.

Inom utvecklingsområdet ”laddinfrastruktur”, finns en mängd frågeställningar att ta ställning till innan utplacering av ”laddstolpar” påbörjas.

Det är angeläget att Herrljunga kommun arbetar fram en ”Strategi för ladd-infrastruktur”, såväl utifrån ett regionalt perspektiv som ur ett lokalt perspektiv, där ansvarsfrågan belyses och där finansieringsfrågorna belyses.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-03-05

Länsstyrelsens VGR rapport 2017:43

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta godkänna förslag till svar på Medborgarförslag – Laddstolpar i Herrljunga kommun

Kommunstyrelsen ger i uppdrag till kommundirektören att arbeta fram förslag till ”Strategi för ladd-infrastruktur”.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
till:

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Laddinfrastruktur för elfordon

Strategisk studie för utbyggnad av
publik laddning i Västra Götalands län

Rapportnr: 2017:43

ISSN: 1403-168X

Rapportansvarig: Rapport framtagen av Gordon Strömfelt, Engineering Force AB, på uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götalands län, efter remiss hos kommuner och andra berörda aktörer. Innehåll och rekommendationer avspeglar inte nödvändigtvis Länsstyrelsens officiella ståndpunkt. Rapporten har producerats inom Länsstyrelsens projekt "E-WEST". Projektet är finansierat av Energimyndigheten.

Foto: Laddplats Hamnen Hjo, uppladdning.nu

Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Enheten för miljö- och klimatsamverkan

Rapporten finns för nedladdning på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland under Publikationer/Rapporter.

Förord

Att begränsa klimatförändringarna är vår tids stora utmaning. I Paris 2015 enades världens länder om ett avtal med målet att hålla temperaturökningen under 2 grader och helst till 1,5 grader. Sveriges riksdag har röstat igenom ett klimatpolitiskt ramverk, med en klimatlag och nya klimatmål om bland annat en minskning av utsläppen från transporter med 70 procent till 2030. I den regionala kraftsamlingen [Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om](#) är målet att minska utsläppen med 80 procent till 2030. Hållbara transporter utgör ett av fyra fokusområden, inom vilket en accelererad omställning till fossilfria fordon är en av fyra satsningar.

För att möjliggöra en storskalig omställning till elfordon är en utbyggd och väl fungerande laddinfrastruktur med både publika och icke-publika laddstationer en förutsättning. Icke-publik laddning av elfordon sker i huvudsak när fordonet står parkerat en längre tid, som vid hemmet eller arbetsplatsen. Publik laddning i form av snabbbladdning eller destinationsladdning utgör viktiga komplement vid långresor eller när den dagliga körsträckan överstiger bilens räckvidd.

Länsstyrelsen driver under 2017 och 2018 projektet EWEST i syfte att snabba på omställningen till elfordon. Att säkerställa tillgång till laddning i flerbostadshus samt på företag och organisationer kommer vara avgörande, men en utbyggnad av den publika laddinfrastrukturen behövs också och kan även bidra till landsbygdsutveckling och en stärkt turismnäring.

Inom ramen för projekten Infragreen och ECOAST togs en [rapport](#) fram år 2013 med rekommendationer för placering av snabbbladdning i Fyrbodalen och Göteborg vilket bidrog till att sträckan Göteborg-Oslo nu är väl utbyggd. Länsstyrelsen publicerar nu en uppdatering och utvidgning av rapporten för hela Västra Götalands län. Syftet är att erbjuda ett aktuellt planeringsunderlag som pekar ut platser utifrån rapportförfattarens bedömning av behov för utbyggd snabbbladdning, samt principer för placering av destinationsladdare. Fokus är avgränsat till publik laddning och hur offentliga aktörer kan vara pådrivande för en utbyggnad genom att lyfta behovet, upplåta mark och erbjuda samverkanslösningar. Olika aktörers roller i utbyggnaden av såväl publik som icke-publik laddning för boende i flerbostadshus och på arbetsplatser identifieras, men kommer att behandlas mer i detalj i kommande publikationer inom projektet EWEST. Förhoppningen är att dessa underlag ska underlätta för såväl offentliga som privata aktörer att kunna ställa om till fossilfria fordon och transporttjänster redan runt år 2020.

Camilla Funke, projektledare

Länsstyrelsen Västra Götalands län

December 2017

Innehållsförteckning

Sammanfattning	7
Rekommenderad utbyggnad	7
1. Inledning	8
2. Kunskapsöversikt	9
2.1. Elfordon och räckvidd	9
2.2. Elbilsförsäljning	9
2.2.1. Prognos för elbilsbeståndet i Västra Götaland	11
2.2.2. Regionala mål för andelen elbilar i Västra Götaland	11
2.3. Laddstandarder och laddeffekt	12
2.4. Kontakter för laddning	12
2.5. Hemmaladdning	14
2.6. Publik laddning	14
2.5.1. Destinationsladdning	15
2.5.2. Snabbladdning	15
2.5.3. Betalmodeller vid laddning	16
3. Nulägesbeskrivning	18
3.1. Befintlig laddinfrastruktur i Västra Götaland	18
3.1.1. Laddinfrastruktur Fyrbodalen	20
3.1.2. Laddinfrastruktur Skaraborg	23
3.1.3. Laddinfrastruktur Sjuhärad	26
3.1.4. Laddinfrastruktur Göteborgsregionen	27
3.2. Utbyggnadsplaner	32
3.3. Trafikflöden i Västra Götaland	34
3.4. Pendling/Resmönster i regionen	35
4. Strategi för utbyggnad i Västra Götaland	36
4.1. Principer för placering av snabbladdare	36
4.1.1. Korridorstruktur	36
4.1.2. Klusterstruktur	36
4.1.3. Kombinerad struktur	36
4.2. Lämpliga placeringar av snabbladdare	37
4.2. Rekommenderad uppförande av snabbladdare i en första etapp	37
4.3. Rekommenderad uppförande av snabbladdare i en andra etapp	40
4.4. Principer för placering av destinationsladdare	41
4.5. Rekommenderade placeringar av destinationsladdare	43
5. Olika aktörers roller i utbyggnaden	44
5.1. Laddoperatörer	44
5.2. Offentliga aktörer	44
5.2.1. Kommuner	44
5.2.2. Kommunala energibolag	44
5.2.3. Kommunala bostadsbolag	45
5.3. Privata aktörer	45
5.3.1. Fastighetsägare och bostadsrättsföreningar	45
5.3.2. Privata företag och arbetsgivare	45
5.3.3. Dagligvaruhandel och handelsplatser	45
5.3.3. Hotell och restauranger	45
6. Generella rekommendationer	46
6.2. Destinationsladdning	46
6.1. Snabbladdning	47

Sammanfattning

Det finns i nuläget snabbladdare på 50 platser i Västra Götalands län och utbyggnaden börjar ta fart på allvar med flera större laddoperatörer med finansiering genom nationella och europeiska projekt. Både E6 och riksväg 40 har väl sammanhängande korridorstruktur för att elbilsresor utan problem kan göras på dessa vägar genom hela länet. Dock finns fortfarande stora luckor i laddinfrastrukturen där exempelvis E20 öster om Mariestad och E45 mellan Vänersborg och Grums saknar snabbladdare.

Det saknas även laddmöjligheter i framförallt norra Fyrbodalen och södra Sjuhärad samt i stora delar av Skaraborg där sammanhängande korridorstruktur med snabbladdare helt saknas.

Rekommenderad utbyggnad

Studien visar att det endast krävs snabbladdare på 14 strategiska platser för att komplettera redan befintliga snabbladdare och möjliggöra längre elbilsresor genom i stort sätt hela Västra Götalands län. Ytterligare 3 platser rekommenderas för uppförande av större snabbladdningsstationer som kan ladda upp till tre elbilar samtidigt. På 18 av länets lite större orter rekommenderas dessutom uppförande av snabbladdare för att även tillgodose laddbehovet för elbilister som dagligen kör längre sträckor inom den egna kommunen.

För att möta behovet av ökad laddeffekt och minska laddtiderna rekommenderas att de snabbladdare som ska komplettera korridorstrukturen har en minsta laddeffekt på 150 kW. För att öka tillgängligheten bör dessa snabbladdare endast utrustas med DC-laddning med CHAdeMO och CCS. Även befintliga laddplatser utefter de större vägarna i länet behöver uppgraderas för att leverera 150 kW laddeffekt så att mer än en elbil ska kunna ladda åt gången. Genom att fler elbilar kan ladda samtidigt minskas risken för laddkö när elbilarna blir vanligare på vägarna i Västra Götalands län.

En satsning på utbyggd laddinfrastruktur för elfordon innebär möjligheter för turismnäringen i Västra Götaland. Mindre orter med besöksnäring som hotell, restauranger och hantverk kan öka antalet besökare genom att erbjuda laddning av elfordon. Beroende på näringsens art och den tid besökare spenderar på platsen kan laddeffekten anpassas för att öka tillgängligheten ytterligare.

Vid uppförande av laddplatser för både snabbladdning och destinationsladdning är det viktigt att redan från början planera för högre laddeffekt och erbjuda ett större antal laddpunkter på samma plats.

Generellt rekommenderas även att laddplatser förses med tydlig skyltning om parkeringsförbud och max laddtid. Det krävs även tydligt ansvar för drift och underhåll samt att samtliga laddplatser rapporteras in i Sveriges två nationella databaser. Även realtidsdata bör lämnas ut för att informera elbilister om laddplatsen är tillgänglig eller ej (ledig, upptagen eller trasig).

En väl utbyggd och rätt utformad laddinfrastruktur skapar förutsättningar för de aktörer, både offentliga och privata, som vill ställa om till fossiloberoende transporter redan till år 2020.

1. Inledning

Sverige har antagit målet om en fossiloberoende fordonsflotta till år 2030, vilket innebär att en snabb övergång till förnybara drivmedel måste göras inom transportsektorn – något som kommer att kräva engagemang, innovation och handlingskraft från samhällets olika aktörer. Flera alternativa drivmedel kommer sannolikt att finnas inom olika delar av den framtida fordonsflottan och elen kommer att ha en betydande roll. En elektrifierad fordonsflotta har fördelen att den är mer energieffektiv och kraftigt reducerar partikelutsläppen och buller från trafiken.

Trots att laddning av nuvarande elfordon till största delen sker i hemmet anses en begränsat utbyggd laddinfrastruktur fortfarande utgöra hinder för såväl elbilsförsäljning som för nyttjandet av befintliga elbilar. Publika laddplatser för såväl snabbaddning som destinationsladdning skapar en trygghet för elbilsförare och möjliggör användning av elbilar utöver den dagliga räckvidden. En väl fungerande publik laddinfrastruktur med god geografisk täckning är således en viktig förutsättning för att driva på omställningen till en fossilfri fordonsflotta.

Rapporten är framtagen som ett stöd för beslutsfattare inom offentliga organisationer och näringsliv vid etablering av i huvudsak publik infrastruktur för såväl snabbaddning och destinationsladdning av elfordon. Rekommenderade placeringar av publik laddinfrastruktur för snabbaddning i regionen bygger på en analys av faktorer som befintlig laddinfrastruktur, trafikflöden, resvanemönster, placeringssorter för större arbetsgivare i regionen etc. Placering av laddare har gjorts för att på enklast sätt stärka befintlig laddinfrastruktur och skapa robusta korridorer för arbetspendling och genomresor i länet.

Rapporten är en uppdatering och utvidgning av den studie som gjordes 2013 för placering av snabbaddare inom Fyrbodals och Göteborgsregionen i syfte att utreda förutsättningar att skapa en laddkorridor utefter E6 från norska gränsen ner till Halland. Rapporten kan även ses som en naturlig fortsättning på de ytterligare studier som gjorts för Halland & Skåne och Småland, Blekinge & Öland samt Östra Mellansverige.

2. Kunskapsöversikt

2.1. Elfordon och räckvidd

En rent eldriven bil släpper inte ut några avgaser i närmiljö och förorenar därför inte den lokala luftkvaliteten som en fossildriven bil. Vid inbromsning regenereras större delen av rörelseenergin tillbaka till batteriet vilket även gör att det frigörs betydligt färre partiklar från elbilens bromsar jämfört med konventionella bilar som bromsar bort all rörelseenergi. Däckslitage har visat sig vara oförändrat vilket innebär likvärdiga utsläpp av partiklar från båda biltyperna.

De största hindren för bredare acceptans av rena elfordon är den begränsade räckvidden och ett relativt högt inköpspris. Elbilens högre inköpspris kompenseras av energieffektiviteten vid körning vilket ger en låg driftskostnad. Beroende på väderlek och hastighet förbrukar elbilar allt mellan 1,2 – 2,5 kWh el per mil vilket ger en milkostnad kring 1,50 – 3,00 kr vid hemmaladdning med hushållsel.

Elbilar hämtar sin energi från stora batteripack som laddas upp då elbilen står parkerad. Elbilarna som lanserades under åren 2011-2015 hade batterier på 16-24kWh vilket innebar en praktisk räckvidd på 100-150 km. Modernare elbilar som lanserats under senaste året har utrustats med något större batterier på 30-40 kWh vilket utökar den verkliga räckvidden till 150-250 km. Elbilstillverkaren Tesla har redan idag modeller med mycket stora batteripack på 60-100 kWh som ger en faktisk räckvidd på 300 - 450 km.

Motorvägskörning och användning av klimatanläggning är faktorer som ökar energiförbrukningen för samtliga elbilar vilket förkortar den verkliga räckvidden.

Den snabba teknikutvecklingen leder till energitätare batterier i kommande elbilar vilket gör det möjligt att utöka kommande elbilars räckvidd. Teknikutveckling och ökade tillverkningsvolymerna leder också till lägre pris på elfordon under kommande år och vi kommer troligen se olika varianter av elfordon – dels lite större elbilar med räckvidder på upp till 50-60 mil samt mindre elfordon med lite mindre batteripack för vardagspendling och räckvidd på upp till 20-25 mil. Lägre priser och förbättrad räckvidd kommer i sin tur att öka intresset för elfordon och med större försäljningsvolymerna väntas ytterligare prissänkningar på elbilar under kommande år.

Många biltillverkare kommer lansera helt eldrivna bilar under närmaste åren vilket redovisas i tabellen på kommande sida. Vissa tillverkare har aviserat att de kommer släppa elbilar men har inte angivit några mer specifika detaljer kring dessa, och är därför inte inkluderade i tabellen.

2.2. Elbilsförsäljning

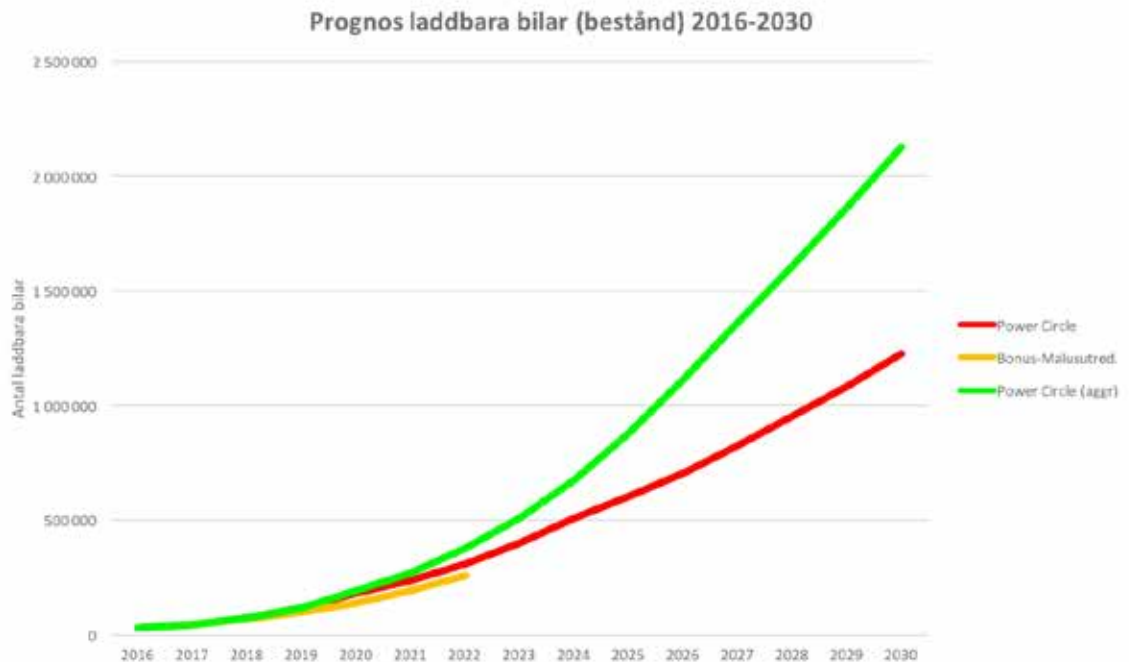
Försäljningen av laddbara fordon har tagit ordentlig fart under senaste året, mycket tack vare supermiljöbilspremien samt att fler nya bilmodeller lanserats. I oktober 2017 utgjorde laddfordon 6,6% av den totala personbilsförsäljningen, de flesta av dessa är dock laddhybrider som har sin primära framdrivning via en bensinmotor. Laddhybrider har vanligtvis en deklarerad elektrisk räckvidd på 30-60 km vilket i verklig körning innebär 20-40 km beroende på hastighet och väderlek. Bara 2% av alla sålda personbilar i oktober utgjordes av rent eldrivna bilar.

Fabrikat och Bilmodell	Säljstart i Sverige	Räckvidd (NEDC)	Snabbladdning		Normalladdning	
			Laddintag	Effekt	Laddintag	Effekt
Audi e-tron Quattro	2018	500 km	CCS	150 kW	Typ 2	7,4 kW
BMW i3 63Ah	2014	190 km	CCS	50 kW	Typ 2	3,3 kW
BMW i3 94Ah	2016	300 km	CCS	50 kW	Typ 2	7,4 kW
Citroën Berlingo Electric	2015	170 km	CHAdemo	50 kW	Typ 1	3,3 kW
Citroën Z-cero	2012	150 km	CHAdemo	50 kW	Typ 1	3,3 kW
Ford Focus Electric	2014	160 km	Nej	-	Typ 1	3,3 kW
Hyundai IONIQ Electric	2017	280 km	CCS	75 kW	Typ 2	7,4 kW
Hyundai KONA EV 45kWh	2018	300 km	CCS	100 kW	Typ 2	7,4 kW
Hyundai KONA EV 60kWh	2019	500 km	CCS	100 kW	Typ 2	7,4 kW
Jaguar I-PACE	2018	510 km	CCS	50 kW	Typ 2	11 kW
Kia Soul EV	2015	212 km	CHAdemo	100 kW	Typ 1	7,4 kW
Mercedes B-class 250E	2015	200 km	Nej	-	Typ 2	10 kW
Mitsubishi i-MiEV	2011	160 km	CHAdemo	50 kW	Typ 1	3,3 kW
Nissan e-NV200 24kWh	2014	160 km	CHAdemo	50 kW	Typ 1	3,3 kW
Nissan e-NV200 40kWh	2018	280 km	CHAdemo	50 kW	Typ 2	6,6 kW
Nissan Leaf 24kWh	2012	174 km	CHAdemo	50 kW	Typ 1	3,3 kW
Nissan Leaf 24kWh	2013	199 km	CHAdemo	50 kW	Typ 1	3,3 kW
Nissan Leaf 30kWh	2016	250 km	CHAdemo	50 kW	Typ 1	3,3 kW
Nissan Leaf 40kWh	2018	378 km	CHAdemo	50 kW	Typ 2	6,6 kW
Opel Ampera-e	2018	520 km	CCS	80 kW	Typ 2	6,6 kW
Peugeot iOn	2012	150 km	CHAdemo	50 kW	Typ 1	3,3 kW
Peugeot Partner Electric	2015	170 km	CHAdemo	50 kW	Typ 1	3,3 kW
Renault Kangoo Z.E.	2012	170 km	Nej	-	Typ 1	3,3 kW
Renault Kangoo Z.E.	2014	170 km	Nej	-	Typ 2	7,4 kW
Renault Kangoo Z.E.	2017	270 km	Nej	-	Typ 2	7,4 kW
Renault Master Z.E.	2017	200 km	Nej	-	Typ 2	7,4 kW
Renault Zoe Q210	2013	210 km	Typ 2	43 kW	Typ 2	22 kW
Renault Zoe R240	2015	240 km	Nej	-	Typ 2	22 kW
Renault Zoe R400	2017	403 km	Nej	-	Typ 2	22 kW
Tesla Model 3 50	2018	425 km	Tesla SC	120 kW	Typ 2	11 kW
Tesla Model 3 75D	2019	600 km	Tesla SC	120 kW	Typ 2	11 kW
Tesla Model S 60D	2016	400 km	Tesla SC	120 kW	Typ 2	11 kW
Tesla Model S 75D	2016	480 km	Tesla SC	120 kW	Typ 2	11 kW
Tesla Model S 85D	2014	502 km	Tesla SC	120 kW	Typ 2	11 kW
Tesla Model S 90D	2016	557 km	Tesla SC	120 kW	Typ 2	11 kW
Tesla Model S 100D	2017	613 km	Tesla SC	120 kW	Typ 2	11 kW
Tesla Model X 75D	2016	417 km	Tesla SC	120 kW	Typ 2	11 kW
Tesla Model X 90D	2016	489 km	Tesla SC	120 kW	Typ 2	11 kW
Tesla Model X 100D	2017	565 km	Tesla SC	120 kW	Typ 2	11 kW
Volkswagen e-Golf 28Ah	2014	190 km	CCS	50 kW	Typ 2	7,4 kW
Volkswagen e-Golf 37Ah	2017	300 km	CCS	50 kW	Typ 2	7,4 kW
Volkswagen e-Up!	2013	150 km	CCS	40 kW	Typ 2	3,3 kW

Tabell 1. Befintliga och kommande lanseringar av rena elfordon i Sverige

2.2.1. Prognos för elbilsbeståndet i Västra Götaland

Enligt statistik från Power Circle fanns det 5.053 laddbara bilar i Västra Götalands län i oktober 2017 varav 36% utgjordes av elbilar. Totalt finns 780.000 personbilar i länet vilket innebär att ca 0,65% är laddbara och endast 0,18% utgörs av elbilar.

Graf 1. Prognos för antal laddbara bilar i Sverige. Källa: Power Circle

Power Circle har tagit fram två olika prognoser för utvecklingen av elbilsbeståndet i Sverige. Utifrån dessa prognoser beräknas det finnas mellan 180.000 och 200.000 laddfordon i Sverige 2020. Om 13 år då Sverige ska vara fossiloberoende beräknas mellan 1.100.000 - 2.200.000 laddfordon finnas i landet.

Graf 2. Prognos för antal laddbara bilar i Västra Götalands Län. Källa: Power Circle

Prognosen för Västra Götalands län är ett totalt bestånd av 22.700 laddbara bilar 2020 och till 2030 beräknas det finnas 140.000 laddfordon i länet. Fördelningen mellan laddhybrider och rena elbilar är ej specificerat.

2.2.2. Regionala mål för andelen elbilar i Västra Götaland

För att uppnå målet med en fossiloberoende fordonsflotta 2030 behöver myndigheter, organisationer och företag agera för en snabb övergång till elektrifierade fordon och fordon som kan tankas/laddas med alternativa drivmedel. I skuggan av dieselskandalen som avslöjades 2015 står det nu klart att fossila bilar inte är en möjlig väg om vi vill begränsa växthuseffekten och få bättre luftkvalitet i

städer. Det är inte en fråga om, utan hur snabbt, omställningen ska ske. De bilar som sålts hittills under 2017 drivs till 48,5% av diesel och 46,3% av bensin och eftersom en bil i genomsnitt körs i 17 år är det nu mycket bråttom att ställa om då det bara är 13 år kvar till målet om en fossiloberoende fordonsflotta ska vara uppnått 2030.

Det införs ekonomiska styrmedel som kommer snabba på omställningen och bromsa försäljningen av fossilt drivna bilar då bonus-malus kommer införas 1 juli 2018 vilket innebär att alla nya bilar med CO2-utsläpp över 95 g/km får en straffskatt och rena elbilar får en bonus på 60.000 kr. Företag och organisationer får därigenom tydliga incitament att ställa om sin bilpark och uppdaterade tjänstebilspolicys kan styra förare av förmånsbilar att välja elbilar istället för dieselbilar. Sverige har 270.000 förmånsbilar som ska bytas ut inom de närmaste tre åren vilket i teorin möjliggör för samtliga nya förmånsbilar att bli laddbara bilar eller biogasbilar. Västra Götalands län har lite drygt 20% av landets tjänstebilar vilket innebär att det finns potential att ca 55.000 sådana bilar säljs inom tjänstebils-kategorin.

Bonus-malus i kombination med lägre inköpspriser och elbilarnas förbättrade räckvidd samt utbyggd och tillförlitlig laddinfrastruktur kommer troligen få fler att välja en rent eldriven bil framför en laddhybrid under senare delen av 2018.

Fossilfritt Sverige har lanserat ”[Tjänstebilsutmaningen](#)” som innebär att en organisation som skriver på lovar att enbart köpa in eller leasa elbilar, laddhybrider eller biogasbilar som tjänstebilar eller förmånsbilar senast från och med år 2020.

2.3. Laddstandarder och laddeffekt

Merparten av alla personbilar i Sverige står parkerade i snitt upp emot 23 timmar per dygn. Undersökningar visar också att huvuddelen av all elbilsladdning, 80-90 procent, vanligtvis sker vid icke-publika laddstationer och i många fall sker laddningen på privata parkeringsplatser.

Laddstationer som installeras på en privat parkeringsplats endast avsedd för laddning för boende i ett närliggande hus eller anställda på ett specifikt företag, erbjuder så kallad icke publik laddning eller hemmaladdning. En enskild laddplats kan även vara uppförd för laddning av ett företags eller en organisations egna elfordon.

En laddstation kan också placeras så att den är tillgänglig för alla elfordon, en så kallad publik laddstation, avsedd för snabbaddning eller destinationsladdning. Även om publik laddning endast utgör en mindre andel av laddningen är detta ett viktigt komplement för att öka laddmöjligheterna och tryggheten för att åstadkomma en ökad andel elfordon. Publika laddplatser bör anpassas för att leverera tillräcklig laddningseffekt under den tid ett kortare eller längre stopp görs i samband med besöket vid platsen. Större batteripack i de nyare elbilarna ökar behovet av högre laddningseffekt. Detta ställer högre krav på publika laddstationer och elnätet de är anslutna till.

2.4. Kontakter för laddning

I Europa fram till och med 2017 fanns det ingen beslutad standard för kontaktdon för laddning av elbilar. Detta har lett till att två olika typer av kontaktdon för växelströmsladdning tillämpats, samt ytterligare två olika typer av laddhandskar för likströmsladdning. För laddning med växelström består gränssnitt mot bil antingen av en Typ 1- eller Typ 2-kontakt, och i motsatt ände av sladden som kopplas till

elnätet är det vanligtvis en Schuko-kontakt (vanligt vägguttag) alternativt Typ 2-kontakt för inkoppling i publik laddstolpe med Typ 2-uttag. EU direktivet (KOM 2013:8) har uttryckt att Typ 2-kontakten skall vara standard vid publik normalladdning från och med 2017.

För Sverige tillämpas två olika typer av kontaktdon för växelströmsladdning och ytterligare två olika typer av laddhandskar för likströmsladdning. För laddning med växelström består gränssnitt mot bil antingen av en Typ 1- eller Typ 2-kontakt och i motsatt ände av sladden som kopplas till elnätet är det vanligtvis en Schuko-kontakt alternativt Typ 2-kontakt för inkoppling i laddstolpe med Typ 2-uttag.

Typ 1 som även kallas Yazaki eller SAE J1772. Typ 1 är avsedd för strömstyrkor upp till 32A enfas och används endast som kontakt mot bil.

Typ 2 kallas även för Mennekes och är ursprungligen ett tysk kontaktdon för ström upp till 70A enfas eller 63A trefas. Typ 2 förekommer som kontakt både mot bil och laddstolpe.

Bild 1 Typ 1-kontakt och -handske

Bild 2 Typ 2-kontakt och -handske

För snabbladdning med likström används idag antingen CCS eller CHAdeMO laddhandskar, där EU-direktivet anger att varje snabbladdare från 2017 måste ha minst ett CCS-uttag. De flesta snabbladdningsstationer idag har stöd för båda typerna av laddhandskar. Vissa snabbladdare erbjuder även destinationsladdning med växelström på 22 kW med Typ 2-uttag eller 43 kW med fast kabel och Typ 2-handske. Fördelen med CCS är att den delar kommunikationsdelen från en Typ 2-kontakt, vilket gör att elbilens CCS-intag kan användas för både normalladdning med en Typ 2-handske samt för snabbladdning med CCS-handske.

Bild 3. CCS-kontakt och -laddhandske

Den japanska laddhandsken, CHAdeMO, kan endast användas för likströmsladdning och bilar med denna lösning behöver därför två olika kontakter, en för normalladdning och en snabbladdning. I figur 2 visas bilder över CHAdeMO-kopplingar. CHAdeMO har förespråkats av japanska och franska biltillverkare och återfinns därför framförallt på bilar som Nissan, Mitsubishi, Citroën och Peugeot. Även om denna koppling inte ingår i EU-standarden så är det fortfarande många befintliga elbilar som använder sig av denna standard. Det bör även poängteras att EU-standarden inte förbjuder denna typ av kontakt, utan standarden anger bara att det måste finnas minst en CCS-kontakt vid en laddstation. Men i och med att fler och fler biltillverkare anpassar sig till CCS-standarden så kommer förmodligen behovet av laddare med CHAdeMO att minska i framtiden.

Bild 4. CHAdeMO-kontakt och -laddhandske

Av dagens elbilar är CHAdeMO vanligast förekommande laddstandard för snabbladdning med 30 % av det befintliga beståndet på ca 12.700 rena elbilar i slutet på oktober 2017. CCS-standarden var vid samma tidpunkt kompatibel med knappt 23 % av elbilarna medan Teslas Superchargers kan ladda lite drygt 29 % av elbilarna i Sverige. 18 % av de rena elbilarna på svenska vägar kan inte snabbladda alls.

2.5. Hemmaladdning

I europeisk och svensk standard (Svensk Standard SS-EN 61851) finns det olika säkerhetsnivåer definierade för laddning av elfordon, de olika nivåerna kallas modes. Mode 1 är den lägsta säkerhetsnivå som används vid laddning av elfordon och består av ett vanligt vägguttag utrustat med en jord-felsbrytare. Mode 1 saknar extra säkerhetsfunktioner då det inte sker någon kommunikation mellan uttaget och bilens inbyggda laddare. Mode 1-laddning förekommer främst på äldre elbilar då samtliga moderna elbilar som presenteras i tabellen på sida 5 stödjer som lägst Mode 2-laddning vid anslutning till vanliga hushållsuttag.

Mode 2-laddning görs i vanligt Schuko-uttag. Moderna bilar är konstruerade att kommunicera med laddstationen de är anslutna till men vid Mode 2-laddning sker denna kommunikation endast mellan bil och en box på laddsladden. Vid Mode 2-laddning rekommenderas att laddsladden som används är utrustad med temperatursensor i Schuko-kontakten, detta för att slå av laddningen ifall onormal värmeutveckling uppstår. Mode 2-laddning är vanligen begränsad till max 2,3 kW men det finns eftermarknads-sladdar som stödjer laddningseffekt upp till 3,7 kW vid anslutning till 230V 16 A. För att förenkla laddningen och korta ned laddningstiden rekommenderas installation av en Mode 3-laddbox vilket kan överföra betydligt större laddningseffekter. Beroende på fastighetens elinstallation kan effekten höjas till 22 kW med Mode 3 laddning vid anslutning till 400V/32A. Vanliga villor är oftast anslutna till elnätet med max 25 A som då begränsar anslutning av laddboxen till 230V/16A alternativt 400V/16A, vilket ger en laddeffekt på 3,7 respektive 11 kW.

2.6. Publik laddning

Enligt EU-beslut ska standarden för publik laddning av elfordon från och med 2017 uppfylla säkerhetsnivå Mode 3. Mode 3 ökar säkerheten då det krävs att både laddstation och fordon ska kommunicera med varandra för att bekräfta att alla komponenter är funktionsdugliga och att laddningskontakten är korrekt ansluten. Först när detta är bekräftat slås strömmen på och laddningen påbörjas.

I och med att Mode 3 kräver kommunikation mellan laddstation och fordon så är standarden förberedd att klara av framtida krav på V2G (vehicle-to-grid, ISO/IEC 15118). Detta innebär att laddningen (både tidsmässigt och laddeffekt) kan styras utifrån om elnätsägare skulle behöva detta. Detta ger också möjlighet att i framtiden kunna använda batterierna i elfordon, som står parkerade och anslutna

till en laddstation, som energilager för att stötta elnätet vid behov och på så sätt öka tillförlitlighet och elkvaliteten på elnätet.

2.5.1 Destinationsladdning

Destinationsladdning är den form av laddning som görs på platser som elbilsföraren besöker för att uträtta vissa ärenden. Laddtiden vid destinationsladdning beror på den tillgängliga effekten på laddplatsen samt hur mycket av denna effekt som elbilens inbyggda laddare kan utnyttja. Den tillgängliga effekten vid laddplatsen kan med fördel dimensioneras efter den förväntade tid som en besökare parkerar vid exempelvis köpcentrum eller under biobesök och träning.

Destinationsladdning sker oftast på publika platser i anslutning till stormarknader, centrala parkeringar och besöksattraktioner. Enligt EU direktivet skall publika laddplatser uppfylla Mode 3 samt ska ha minst ett Typ 2-uttag för växelströmsladdning. Laddstolpar och väggmonterade laddstationer kan vara olika utformade och leverera laddeffekter mellan 3,7 kW (230V/16A) till 22 kW (400V/32A).

Nätanslutning	Näteffekt	Uttag i laddare	Kontakt i bil	Laddeffekt	Km/tim
230V/10A	2,3 kW	Schuko	Typ 1 & Typ 2	2,3 kW	13 km
230V/16A	3,7 kW	Typ 2	Typ 1 & Typ 2	3,7 kW	20 km
230V/32A	7,4 kW	Typ 2	Typ 1 & Typ 2	7,4 kW	40 km
400V/16A	11 kW	Typ 2	Typ 1	3,7 kW	20 km
400V/16A	11 kW	Typ 2	Typ 2	11 kW	60 km
400V/32A	22 kW	Typ 2	Typ 1	7,4 kW	40 km
400V/32A	22 kW	Typ 2	Typ 2	22 kW	120 km

Tabell 2, Max uppladdad räckvidd per timme beroende på nätanslutning och kontakt

2.5.2. Snabbladdning

Enligt EUs direktiv för laddinfrastruktur så är laddning med en effekt större än 22 kW klassificerad som snabbladdning. Snabbladdare är främst tänkta att fungera som räckviddsförlängare för rena elbilar vid tillfällen då det inte finns tid för normalladdning, till exempel vid längre resor eller frekvent användande inom tätort. Laddplatsen är endast avsedd för ett kort stopp för snabbladdning och är ej till för längre parkering eftersom platsen då blir blockerad och hindrar andra elbilar från att snabbladda. En bättre definition för snabbladdning är att det ska ta max 30 minuter att återladda batteriet till 80 % laddningsnivå. För de allra flesta av dagens elbilar med batterier som varierar mellan 24-40 kWh krävs en laddeffekt på 50 kW för att kunna återladda dessa inom 30 minuter. Vintertid då batteriet är nedkyllt kan laddtiden dock bli längre än 30 minuter men det beror då på att batteriet inte klarar av att ta emot lika stor uppladdningseffekt som normalt.

För att överföra en laddeffekt på 50 kW krävs en extern likströmsladdare (DC) som överför energi direkt till elbilens batteri, och därmed kringgår eventuella begränsningar som bilens interna laddare har.

Idag är det endast Teslas elbilar som har batterier på 60-100 kWh och dessa laddas vid Teslas egna Supercharger stationer som levererar en laddeffekt på 120 kW. Tack vare den större laddeffekten kan Teslas elbilar återladda sina batterier till 80 % på 30-40 minuter. Många biltillverkare har aviserat att de kommer lansera flera nya elbilar redan kring 2018-2020 med lika stora batterier som Tesla har idag.

Teknikutvecklingen av både elbilar och snabbladdare går väldigt snabbt och det är tydligt att de snabbladdare som uppförs idag inte kommer räcka långt då det redan

om 2-3 år finns elbilar som kräver upp till sju gånger så hög laddeffekt för att snabbadda. Att ladda en bil med 100 kWh batteri till 80 % med bara 50 kW laddeffekt tar 90-100 minuter. Långa laddtider innebär i sin tur att det kommer uppstå köer vid snabbaddare när elbilarna blir fler på vägarna.

Trots att Teslas Super-chargerstationer har en laddeffekt på 120 kW och möjlighet att ladda mellan åtta och tolv elbilar samtidigt är det inte ovanligt att det blir laddkö vilket gör att laddstopp vid längre resor riskerar att ta längre tid än planerat.

Bild 5 Laddkö vid Teslas Superchargerstation i Uddevalla Bild: Gordon Strömfelt

Helt klart är att snabbaddning med 50 kW inte kommer vara tillräcklig för framtida elbilar med större batteripack om laddtiden ska begränsas till 30 minuter, vilket är en förutsättning för snabbaddning.

EU-direktivet föreskriver uppförande av CCS-laddare för snabbaddning av elfordon. CCS-standarden stödjer idag en överförd effekt upp till 150 kW, men i framtiden är det tänkt att denna ska kunna leverera en laddeffekt på upp till 350 kW. Med denna laddeffekt kommer ett 100 kWh batteri att kunna snabbaddas till 80 % på ca 15 minuter. Ökad laddeffekt är en förutsättning för att korta ned laddtiden vid snabbaddning vilket i sin tur minskar risken för köbildning då elbilarna blir allt vanligare på våra svenska vägar.

2.5.3. Betalmodeller vid laddning

Samtliga större laddoperatörer erbjuder medlemskap för betalning med laddkort eller RFID-bricka. Detta är antingen är förladdat som ett kontantkort eller så faktureras användaren för laddningen i efterhand. Det går även att betala för laddning genom att registrera ett betalkort för betalning via laddoperatörernas egna mobilapplikationer eller betalning med SMS. Båda dessa betalsätt kräver registrering av betalkort hos operatören och är alltså att likna vid ett medlemskap.

Idag finns det i huvudsak två olika betalmodeller som används för publika laddstationer. Den enklaste metoden är att ta betalt för tiden en elbil står på laddstationen, på liknande sätt som man betalar för parkering på en betalparkering. Betalning kan göras antingen vid en vanlig parkeringsautomat med betalkort eller via en mobilapplikation samt SMS-betalning. Viktigt att tänka på då man som operatör erbjuder betalning via parkeringsautomat är att det ska gå att betala med vanliga betal- eller kreditkort då elbilister sällan har bensinkort.

Genom att ta betalt för den tid som elbilen är ansluten till snabbaddaren minskar risken att fordonet står kvar och uppehåller laddplatsen i onödan, vilket medför att laddarens tillgänglighet förbättras. Vattenfalls betallösning kallas ”InCharge” och

Fortums heter ”Charge & Drive”, båda tillämpar debitering per minut på sina snabbbladdare.

En annan betallosning är att debitera för den mängd energi som överförs till fordonet vid laddning, på motsvarande sätt som används vid tankning på bensinstationer. Clever och E.ON tar betalt för överförd energi via RFID-kort. Clever erbjuder även betalning via mobilapp och laddning hos E.ON kan betalas med betal- eller kreditkort på web-sida samt i kortterminal på snabbbladdstationerna. Fördelen att betala för den överförda energin är att man bara betalar för det antal kWh man har laddat, precis som man betalar för den mängd bensin man tankar i en fossildriven bil.

Vid sidan av ovan betalmodeller pågår diskussioner om roamingtjänster som i framtiden kommer göra det möjligt att ladda på alla operatörers laddplatser, både inom Sverige och utomlands. Roaming fungerar på liknande sätt som att man kan ringa med sitt svenska mobilabonnemang även utomlands.

3. Nulägesbeskrivning

3.1. Befintlig laddinfrastruktur i Västra Götaland

Utbyggnaden av publika laddplatser i Västra Götalands län har långsamt utökat laddmöjligheterna från ca 100 laddpunkter i början på 2015 till 300 laddpunkter i slutet på 2016. Under senaste året har utbyggnaden tagit fart tack vare bidrag från Klimatklivet och ytterligare 200 laddpunkter har installerats under året och det fanns ca 490 laddpunkter i länet i oktober 2017.

Graf 3. Utbyggnaden av laddplatser i Västra Götalands Län. Källa: Power Circle

I maj 2013 fanns det endast tre snabbladdare i Västra Götalands län, alla med stöd för CHAdeMO-laddning. I Göteborg fanns en snabbladdare placerad vid Gatubolagets Tekniska kontor på Ringön och ytterligare en fanns hos Hedin Bil i Mölndal. Båda dessa laddare led av kraftiga driftstörningar vilket begränsade tillgängligheten och de är ej längre i drift idag.

Bohusläns första snabbladdare invigdes i maj 2013 och är nu placerad vid Orust Sparbank i Henån på Orust. Denna snabbladdare hade ursprungligen endast stöd för CHAdeMO-laddning men uppgraderades under sommaren 2017 även för CCS.

Bild 6 Bohusläns första snabbladdare i Henån på Orust. Foto från uppladdning.nu

I oktober 2017 fanns snabbladdare på totalt 50 platser i Västra Götaland men trots det är inte samtliga större vägar farbara med elbil. Utefter E6 har de större laddoperatörer uppfört snabbladdare på många platser vilket gör att det går utmärkt att resa utan problem från Kungsbacka upp till den norska gränsen.

Kartan nedan visar befintliga snabbbladdare där de lite större punkterna anger snabbbladdningsstationer utrustade med flera snabbbladdare på samma plats. Räckviddscirklarna i blått visar på glapp i korridorstrukturen vilket alltså utgör hinder för elbilsresor.

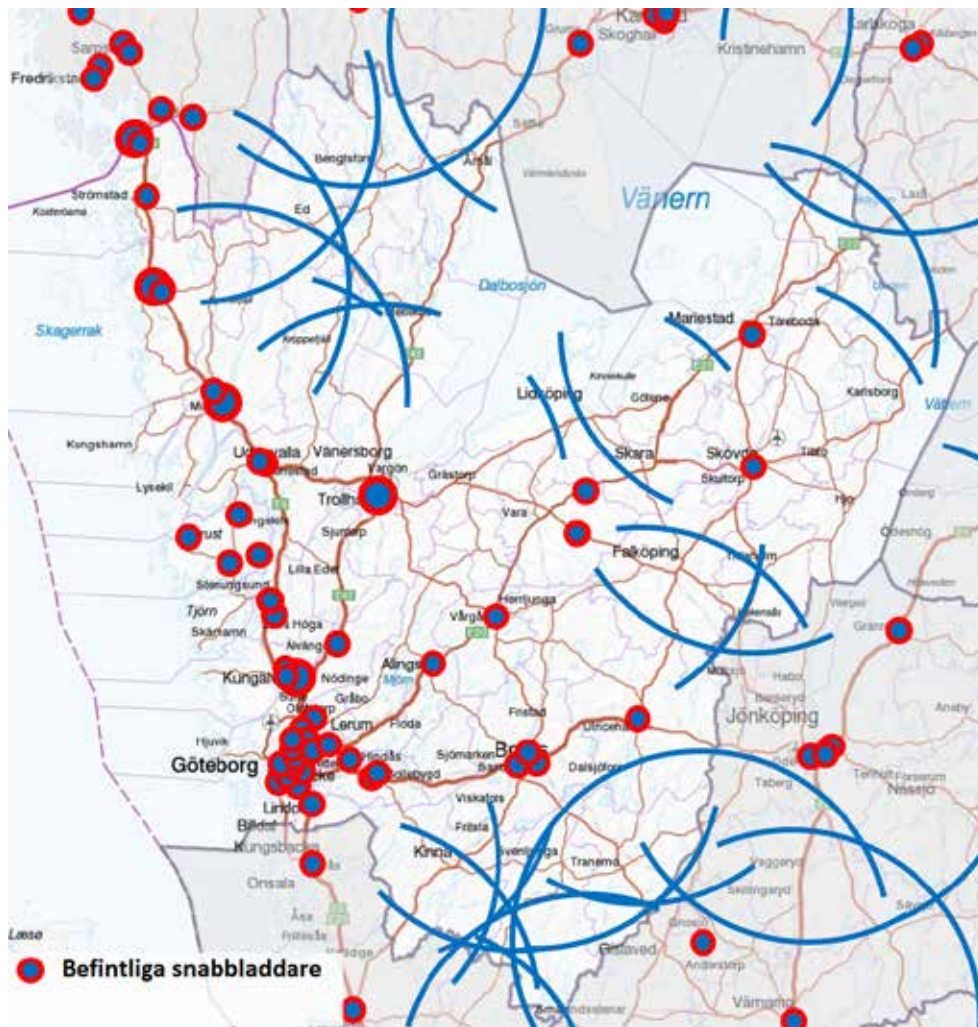

Bild 7 Befintliga snabbbladdare i Västra Götalands län

Väg 40 har snabbbladdare på flera platser som gör vägen farbar hela vägen mellan Göteborg och Jönköping. Det största avståndet mellan laddmöjligheterna är 50 km mellan Ulricehamn och Jönköping vilket alla befintliga elbilar klarar utan problem oavsett årstid och väderlek.

Utefter E45 saknas det möjlighet till snabbladdning mellan Trollhättan och Grums, en sträcka på 140 km som få av dagens elbilar klarar vintertid.

E20 norr om Mariestad saknar snabbbladdningsmöjlighet då avståndet på 110 km till Örebro är allt för långt för att alla elbilar ska klara denna resa. Avståndet på 65 km mellan de befintliga snabbbladdarna i Mariestad och Jung är också i längsta laget för att man enkelt ska kunna göra denna resa vintertid.

Det saknas helt laddmöjligheter i stora delar av Västra Götaland, speciellt i de nordöstra delarna av Fyrbodalen samt söder om väg 40 vilket torde ha en hämmande inverkan på elbilsförsäljning i dessa områden. Även stora delar av Skaraborg saknar laddinfrastruktur för problemfria resor inom denna del av Västra Götaland.

På flera platser har snabbbladdningsstationer med tre st snabbbladdare uppförts på samma plats vilket gör att det går att snabbladda upp till tre olika elbilar på samma gång.

Detta minskar risken för köbildning om flera elbilsförare kommer till laddstationen tätt efter varandra. Dessa framtidssäkrade snabbladdningsstationer är samtliga utrustade med tre st 50 kW snabbladdare och är placerade vid Nordby Köpcentrum, Tanum Shopping, Håby Rastplats och Överby Köpcentrum. Vid ICA Maxi i Kungälv har Kungälv Energi en snabbladdningsstation med två snabbladdare och denna är förberedd för ännu en snabbladdare under samma väderskydd.

3.1.1. Laddinfrastruktur Fyrbodalen

Totalt finns det snabbladdare på 14 platser och destinationsladdning på 34 platser inom Fyrbodalen.

Bild 8 Snabbladdningsstation på Överby köpcentrum uppför av Trollhättan Energi

I januari 2014 uppförde Trollhättan Energi en snabbladdningsstation på Överby köpcentrum ca 300 meter från E45. Laddstationen består av tre snabbladdare med stöd för både CHAdeMO och CCS. Laddstationen som har en sammanlagd effekt på 150 kW kan ladda tre elbilar samtidigt samt är försedd med väderskydd och det finns även WiFi-på platsen. Snabbladdstationen har endast stöd för CHAdeMO och CCS och kommer i november 2017 kompletteras med 10 st laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW effekt avsedda för destinationsladdning.

Bild 9 Snabbladdstation vid Tanum Shopping. Bild från uppladdning.nu

Snabbladdningsstationer med tre snabbladdare på samma plats finns utefter E6 vid Tanum Shopping i Tanumshede och Håby Rastplats i Munkedal. Gemensamt för dessa snabbladdstationer är att de har en sammanlagd laddeffekt på 150 kW och

kan ladda upp till tre elbilar samtidigt vilket minskar risken för köbildning. Vid ICA Maxi i Kungälv har Kungälv Energi uppfört en snabbladdningsstation med två snabbladdare som även är förberedd för ytterligare en snabbladdare och vid Nordby Köpcentrum norr om Strömstad har Fortum Charge & Drive nyligen installerat två st 50 kW snabbladdare i sin första svenska snabbladdningsstation som kan snabbladda två elbilar samtidigt.

Orust Kretsloppsakademi har fram till idag uppfört 4 snabbladdare på ön och ytterligare en planeras tas i drift innan årsskiftet. Även ett stort antal laddplatser för destinationsladdning har installerats på Orust vilket har resulterat i ett ökat antal elbilar i kommunen.

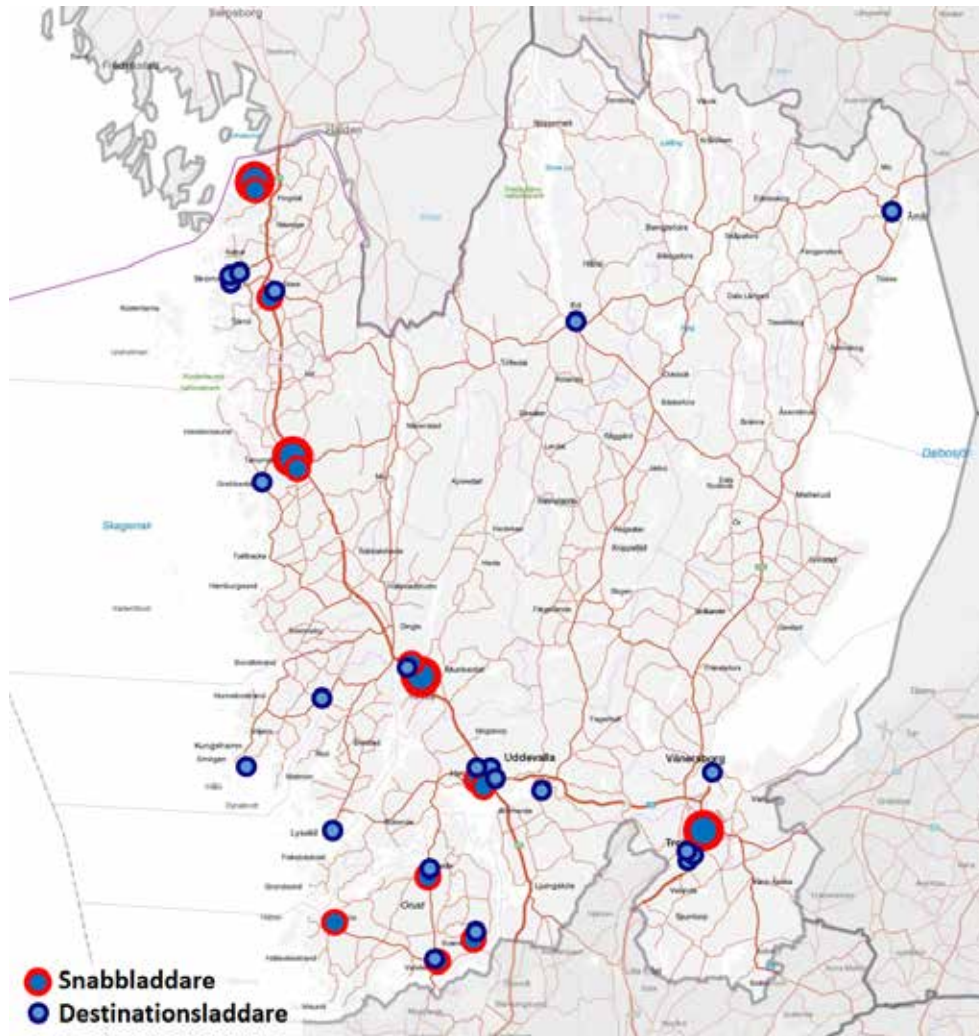

Bild 10 Publika laddplatser i Fyrbodalen

Snabbladdare är uppförda på följande platser i Fyrbodalen:

- Vattenfall InCharge, Parkeringsgaraget Nordby 1 st 50 kW
- Fortum Charge & Drive, McDonalds Nordby 2 st 50 kW
- Clever, Circle K Strömstad 1 st 50 kW
- Oppen, Tanum Shopping i Tanumshede 3 st 50 kW
- Clever, Preem Tanumshede 1 st 50 kW
- Fortum Charge & Drive, McDonalds Munkedal 1 st 50 kW
- Laddpunkten.se, Håby Rastplats 2 st 50 kW
- Clever, Preem Torp Köpcentrum 1 st 50 kW
- Vattenfall InCharge, MAX Restaurang Torp 1 st 50 kW

- Trollhättan Energi (InCharge), Överby Köpcentrum 3 st 50 kW
- Orust Kretsloppsakademi, Henån 1 st 50 kW
- Orust Kretsloppsakademi, Ellös 1 st 50 kW
- Orust Kretsloppsakademi, Svanesund 1 st 50 kW
- Orust Kretsloppsakademi, Varekil 1 st 50 kW

Destinationsladdning är möjligt på fem adresser i Strömstad:

- Skeppsbroplatsen i centrala Strömstad har två laddplatser med Typ 2-uttag på 3,6 kW effekt
- P-huset vid Strömstad Köpcenter har en laddplats med Typ 2-uttag på 22 kW
- Gallerian Strömstad har tio laddplatser med Typ 2-uttag på 22 kW
- Strömstad Ferry Terminal har fyra laddplatser med Typ 2-uttag på 22 kW
- Nilsson Bil i Skee har åtta laddplatser med Typ 2-uttag på 3,6 kW

Destinationsladdning finns på sex platser i Uddevalla:

- Parkeringen vid Gamla Sagabion har två laddplatser med Typ 2-uttag på 22 kW laddeffekt
- IKEA i Torp har fyra laddplatser med Typ 2-uttag på 3,6 kW effekt
- Östra Torp Handelsplats har två laddplatser med Typ 2-uttag, effekt okänd
- ICA Maxi vid Torp Köpcentrum har tre laddplatser med fast kabel och Typ 2-handske som levererar 22 kW samt tre laddplatser med fast kabel och Typ 1-handske på 7,4 kW laddeffekt
- Parkeringshuset Herrnhut i centrala Uddevalla har en laddplats med Typ 2-uttag på 11 kW

Destinationsladdning finns på fyra adresser i Trollhättan:

- Parkeringen Innovatum teknikpark har en laddplats med Typ 2-uttag på 22 kW
- Innovatumhallen har två laddplatser med Typ 2-uttag och 12 kW laddeffekt
- Parkeringen vid kommunhuset har en laddplats med Typ 2-uttag på 22 kW samt två laddplatser med fast kabel och Typ 1-handske på 3,6 kW resp. 7,4 kW
- Åkersjövägen vid Innovatum Science Center har en laddplats med Typ 2-uttag och 7,4 kW effekt

Destinationsladdning finns på tre orter på Orust:

- Parkeringen vid Orust Sparbank i Henån har fyra laddplatser med Typ 2-uttag på 22 kW
- Parkeringen vid Hemköp i Svanesund har fyra laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW effekt
- Pendelparkeringen i Varekil har fyra laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW effekt

Destinationsladdning finns på två platser i Ed:

- Kommunhuset har två laddplatser med Typ 2-uttag på vardera 22 kW effekt
- Parkeringen vid Willys har två laddplatser med Typ 2-uttag på vardera 22 kW laddeffekt

Destinationsladdning finns på två platser i Mellerud:

- På Köpmanstorget finns två laddplatser med Typ 2-uttag med 22 kW effekt
- Pendelparkeringen vid Resecentrum har två laddplatser med Typ 2-uttag med 11 kW effekt

Destinationsladdning finns på två platser i Lysekil:

- Vid Börjessonssliden i Lysekil finns två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW
- Rosvikstorg i Lysekil har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW laddeffekt

Destinationsladdare finns på ytterligare elva olika platser i Fyrbodal:

- McDonalds vid Nordby Köpcentrum har tre laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW laddeffekt
- McDonalds i Håby i Munkedal har två laddplatser med Typ 2-uttag på 22 kW
- Åby Säteri i Hunnebostrand har två laddplatser med Typ 2-uttag med 7,4 kW
- Nordens Ark har fyra laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW laddeffekt
- Gullmarstrands Hotell i Fiskebäckskil har två laddplatser med Typ 2-uttag och 11 kW effekt
- Villa Sjötorp i Ljungskile har en laddplats med Typ 2-uttag och 7,4 kW effekt
- Sport Shopen i Grebbestad har tio laddplatser med Typ 2-uttag på 22 kW
- Parkeringen vid Sotenäs Turistbyrå i Kungshamn har två platser med Typ 2-uttag på 7,4 kW
- Torget i centrala Åmål har två laddplatser med Typ 2-uttag på 22 kW effekt
- Trestads Center har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW laddeffekt
- Vänersborg har 6 laddplatser utrustade med sex st Typ 2-uttag på 11 kW laddeffekt vardera. Tidigare saknades skyltning av dessa platser vilket gjorde att dessa ofta blockerades av fossilbilar. Detta är nu åtgärdat.

Bild 11 Laddplatser som tidigare blockerades av fossilbilar i Vänersborg. Bild från uppladdning.nu

3.1.2. Laddinfrastruktur Skaraborg

Skaraborg har fyra st snabbaddare och destinationsladdplatser på 2 olika platser.

Skövde Kommun var först ut när de i augusti 2014 uppförde en snabbaddare på parkeringsplatsen vid Skaraborgs Allehanda i centrala Skövde. I juni 2015 installerade Kvänum Energi en snabbaddare vid rastplatsen i Jung där även Tesla uppfört 6 st Superchargerstationer. Sedan dröjde det ända till april 2017 då Fortum Charge & Drive driftsatte en snabbaddare vid McDonalds Lekeberg i Mariestad. Hösten 2017 uppförde Kvänum Energi en snabbaddare vid Tempobutiken i Tråvad i nära anslutning till väg 47.

Snabbaddarna i Jung och Mariestad är placerade i direkt närhet av E20 och de fyller en viktig funktion som första länkar i en laddkorridor utefter vägsträckan. Snabbaddaren i centrala Skövde är mer att betrakta som klusterladdare för att utöka den dagliga räckvidden för elbilar som trafikerar Skövde. Det finns dock

inget som hindrar att elbilar som färdas utefter väg 26 och väg 49 också nyttjar laddstationen.

Snabbladdare är uppförda på följande platser i Skaraborg:

· Kvänum energi, Jung Rastplats	1 st 50 kW
· Kvänum energi, Tempobutiken i Tråvad	1 st 50 kW
· Skövde Kommun, Parkering vid Skaraborgs Allehanda	1 st 50 kW
· Fortum Charge & Drive, McDonalds Lekeberg I Mariestad	1 st 50 kW

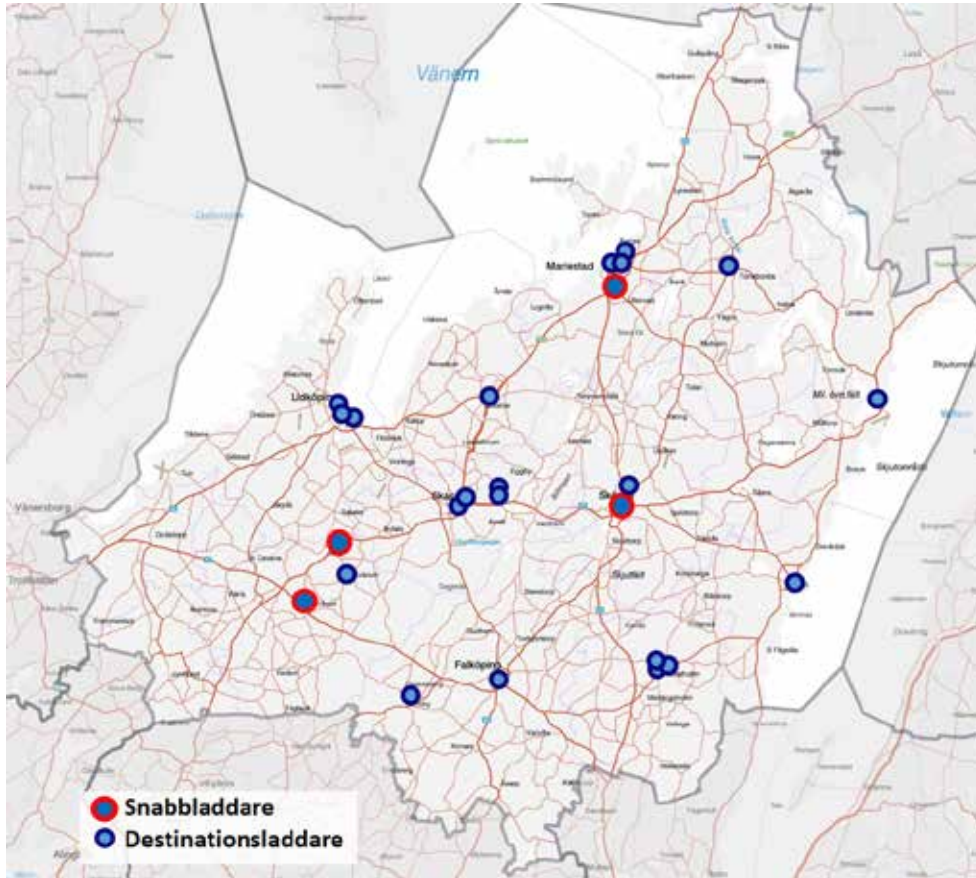

Bild 12 Karta över publika laddplatser i Skaraborg

Destinationsladdning kan göras på följande adresser i Mariestad:

- Väner Energis kontor på Strandvägen har två st laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW effekt
- Kommunhuset på Kyrkogatan i Mariestad har en laddstolpe med två Typ 2-uttag på 22 kW
- Parkeringen bakom Mariestads Stadshotell har en laddstolpe med två Typ 2-uttag på 22 kW

Destinationsladdning kan göras på fyra adresser i Lidköping:

- Turistbyrån på Nya Stadens Torg har en laddstolpe med två Typ 2-uttag på 22 kW laddeffekt
- Parkeringen vid Framnäs Köpcenter har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW effekt
- Burger King har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW tillgänglig laddeffekt
- Atelje Bastun i Sunnersberg har uppfört en laddbox med ett Typ 2-uttag och 18 kW effekt

Destinationsladdning kan göras på fyra platser i Skara:

- Besöksparkeringen vid Skara Energi har två laddplatser med Typ 2-uttag 7,4 kW
- Parkeringen vid ICA Munken har två laddplatser med Typ 2-uttag och 7,4 kW
- Skara Sommarland har två laddplatser med Typ 2-uttag på 22 kW samt två laddplatser, reserverade för Teslas elbilar, med Typ 2-handske och 22 kW
- Skara Sommarlands Camping har fyra laddplatser med Typ 2-uttag på 22 kW och ytterligare två laddplatser reserverade enbart för Tesla som har Typ 2-handske och 22 kW laddeffekt

Destinationsladdning kan göras på tre platser i Tidaholm:

- Besöksparkeringen vid Tidaholms Energi har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW
- Parkeringen mitt emot turistbyrån har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW laddeffekt
- Egnahemsvägen 9 har en laddstolpe med Typ 2-uttag, effekt okänd

Destinationsladdning kan göras på ytterligare åtta platser i Skaraborg:

- Falbygdens Energi har en laddplats med Typ 1-handske och 3,7 kW laddeffekt utanför entrén till sitt kontor i Falköping
- Svenska Motor i Skövde har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW
- Töreboda har en laddstolpe på Torget med två Typ 2-uttag på 22 kW
- Restaurang Femkanten i Floby har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW
- Hjo har en laddstolpe vid hamn med två Typ 2-uttag på 22 kW resp. 7,4 kW
- Infocenter i Karlsborg har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW
- Lilla Torget i Götene har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW
- Bakom restaurangen vid bensinmacken i Hova finns en laddplats med Typ 2-uttag på 11 kW
- Hotell Lumber & Karle i Kvänum har två laddplatser med Typ 2-uttag på 22 kW och ytterligare en laddplats, reserverad för Teslas elbilar, som har Typ 2-handske och 22 kW laddeffekt

Bild 13 Laddplats i Hjo med tydlig skyltning om parkeringsförbud. Bild från www.uppladdning.nu

3.1.3. Laddinfrastruktur Sjuhärad

Det finns tre st snabbladdare och 13 platser för destinationsladdning i Sjuhärad.

Fortum Charge & Drive var först ut och installerade en snabbladdare på Preem i Borås redan i april 2014. Denna laddaren öppnade upp Väg 40 för elbilsresor mellan Göteborg och Jönköping. I oktober 2015 uppförde Clever en snabbladdare på Statoil i Borås vilket utökade laddmöjligheterna utefter Väg 40.

I mars 2017 driftsatte Fortum Charge & Drive en snabbladdare vid McDonalds i Vårgårda vilken utgör en förstärkning av korridorstrukturen utefter E20 för elbilsresor mellan Göteborg och Mariestad.

Snabbladdare finns på följande platser i Sjuhärad:

- Fortum Charge & Drive Preem, Borås 1 st 50 kW
- Clever Circle K, Borås 1 st 50 kW
- Vattenfall InCharge Knalleland, Borås 1 st 50 kW
- E.On OKQ8, Borås 1 st 50 kW
- Fortum Charge & Drive McDonalds Vårgårda 1 st 50 kW
- Fortum Charge & Drive McDonalds, Ulricehamn 1 st 50 kW

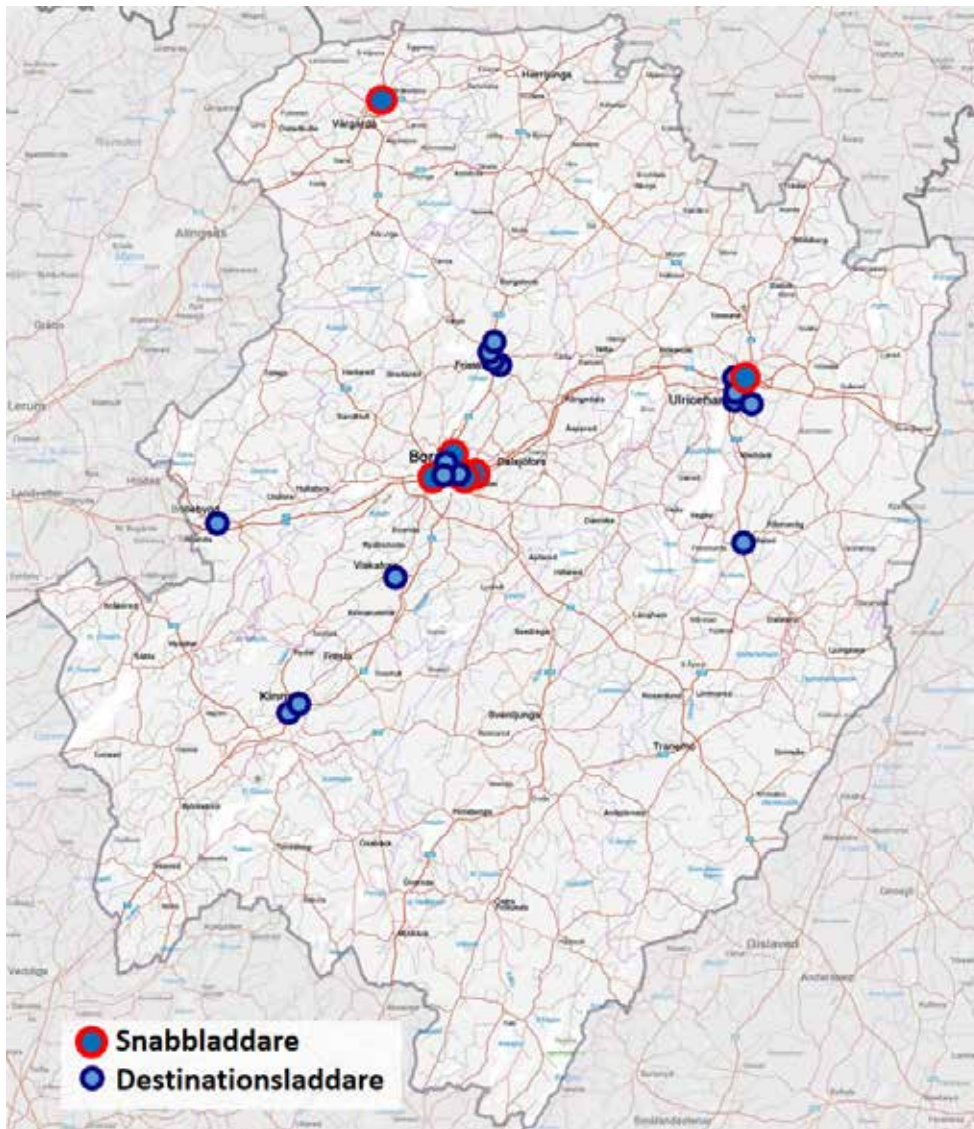

Bild 14 Karta över publika laddplatser i Sjuhärad

Destinationsladdning kan göras på sju platser i Borås:

- Parkeringshuset Kungsbron har två laddplatser med Typ 2-uttag på 3,7 kW
- Parkeringshuset Valhall har två laddplatser med Typ 2-uttag på 3,7 kW effekt
- Brodalsgaraget har två laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW laddeffekt
- Gjutarens parkeringsområde har fyra laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW
- Nybrons parkeringshus har två laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW effekt
- Söderbrons parkeringsplats har två laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW
- Textilstaden Sirius AB har uppfört en laddbox med Typ 2-uttag och 22 kW på Källegatan

Destinationsladdning kan göras på fem platser i Ulricehamn:

- Besöksparkeringen vid Ulricehamns Energi har två laddplatser, en med fast kabel och Typ 2-handske på 22 kW och en med fast kabel och Typ 1-handske med 7,4 kW laddeffekt
- Parkeringen vid Skidstadion Lassalyckan har två laddplatser, en med Typ 2-handske på 22 kW och en med Typ 1-handske med 7,4 kW laddeffekt
- Rådhusstorget har en laddstolpe med en Typ 2-handske på 22 kW och en Typ 1-handske med 7,4 kW laddeffekt
- I anslutning till biogasmacken finns det två laddstolpar som är utrustade med en Typ 2-handske på 22 kW och en Typ 1-handske med 7,4 kW laddeffekt
- Marknadsplatsen i centrala Ulricehamn har två laddplatser, en med Typ 2-handske på 22 kW och en med Typ 1-handske med 7,4 kW laddeffekt

Destinationsladdning kan göras på fyra platser i Fristad:

- Besöksparkeringen vid Prästskogsvägen har två laddplatser med Typ 2-uttag på 7,4 kW
- Besöksparkeringen vid Åsbroplan har två laddplatser med Typ 2-uttag 7,4 kW
- Besöksparkeringen vid Hammarbyvägen har två laddplatser med Typ 2-uttag på 7,4 kW
- Besöksparkeringen vid Tärnavägen har två laddplatser med Typ 2-uttag 7,4 kW

Destinationsladdning kan göras på ytterligare fem platser i Sjuhärad:

- Parkeringen vid Kommunhuset i Bollebygd har två laddplatser med Typ 2-uttag på 11 kW
- Parkeringen vid Ahman & Nielsen i Gällstad har två laddplatser med Typ 2-uttag på 22 kW
- Viskafors torg har en laddplats med Typ 2-uttag och 22 kW laddeffekt
- Kunskapens Hus (gymnasium) har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW laddeffekt
- Kinna kommunhus har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW laddeffekt

3.1.4. Laddinfrastruktur Göteborgsregionen

Gatubolaget har tillsammans med Göteborg Energi uppfört snabbbladdare med stöd för CHAdeMO, CCS och Typ 2-laddning på 12 olika parkeringsplatser i Göteborg stad och dessa ingår nu i Vattenfalls InCharge laddnätverk.

Bild 16 Göteborg Energis snabbladdare på Lindholmen i Göteborg

Ytterligare snabbladdare har installerats vid de större genomfartslederna och ringlederna av Fortum Charge & Drive, Clever och Vattenfall InCharge och i november 2017 fanns det totalt 19 snabbladdare i Göteborg.

Mölndal stad har två snabbladdare uppförda av E.On och Clever.

Vid Landvetter flygplats finns två publika snabbladdare uppförda av OKQ8 och Fortum Charge & Drive samt ytterligare två icke publika snabbladdare för eltaxi uppförda av Vattenfall InCharge.

Kungälv har en snabbladdstation med två snabbladdare uppförd av Kungälv Energi. Ytterligare två snabbladdare driftas av Fortum Charge & Drive och Hurtigs Bil i Kungälv.

Stenungsund har två snabbladdare utefter E6, en uppförd av Clever vid Circle K Stora Höga motet samt en uppförd av E.On vid Preem i Munkeröd.

Det finns en snabbladdare i Älvängen som driftas av AleEl och i Alingsås har Fortum Charge & Drive uppfört en snabbladdare.

Publika snabbladdare finns på följande platser i Göteborgsregionen:

- Göteborg Energi (InCharge), Hedens parkering, Göteborg 1 st 50 kW
- Göteborg Energi (InCharge), Linnéplatsen, Göteborg 1 st 50 kW
- Göteborg Energi (InCharge), Jaegerdorffsplatsen, Göteborg 1 st 50 kW
- Göteborg Energi (InCharge), Frölunda Torg, Göteborg 1 st 50 kW
- Göteborg Energi (InCharge), Casinot, Göteborg 1 st 50 kW
- Göteborg Energi (InCharge), Backaplan, Göteborg 1 st 50 kW
- Göteborg Energi (InCharge), Lindholmen, Göteborg 1 st 50 kW
- Göteborg Energi (InCharge), Eriksberg, Göteborg 1 st 50 kW
- Göteborg Energi (InCharge), Rastplats Delsjön, Göteborg 1 st 50 kW
- Göteborg Energi (InCharge), Munkeback, Göteborg 1 st 50 kW
- Göteborg Energi (InCharge), Bäckebo, Göteborg 1 st 50 kW
- Göteborg Energi (InCharge), Angered Centrum, Göteborg 1 st 50 kW
- Vattenfall InCharge, MAX Torpavallen, Göteborg 1 st 50 kW
- Vattenfall InCharge, MAX Bäckebo, Göteborg 1 st 50 kW
- Härryda Energi (InCharge), Mölnlyckemotet, Härryda 1 st 50 kW
- Fortum Charge & Drive, Preem Ullevi, Göteborg 1 st 50 kW
- Fortum Charge & Drive, McDonalds, Kungälv 1 st 50 kW
- Fortum Charge & Drive, McDonalds Flygplatsmotet, Härryda 1 st 50 kW
- Fortum Charge & Drive, McDonalds, Alingsås 1 st 50 kW

• Fortum Charge & Drive, McDonalds Joengatan, Mölndal	1 st 50 kW
• Fortum Charge & Drive, McDonalds Importgatan, Göteborg	1 st 50 kW
• Fortum Charge & Drive, McDonalds Gamla Kronvägen, Partille	1 st 50 kW
• Fortum Charge & Drive, McDonalds Upparp, Ulricehamn	1 st 50 kW
• Clever, Circle K Fässbergsmotet, Göteborg	1 st 50 kW
• Clever, Preem Hisings Backa, Göteborg	1 st 50 kW
• Clever, Circle K Spekeröd, Stenungsund	1 st 50 kW
• E.ON, OKQ8 Hultagatan, Borås	1 st 50 kW
• E.ON, OKQ8 Källered, Göteborg	1 st 50 kW
• E.ON, Preem Munkeröd, Stenungsund	1 st 50 kW
• OKQ8, Flygplatsmotet, Härryda	1 st 50 kW
• Kungälv Energi, ICA Maxi, Kungälv	2 st 50 kW
• Lidl, Marconimotet, Göteborg	1 st 50 kW
• Hurtigs Bil, Solbräcke, Kungälv	1 st 100 kW
• AleEl, Handelsplats Älvängen, Ale	1 st 50 kW

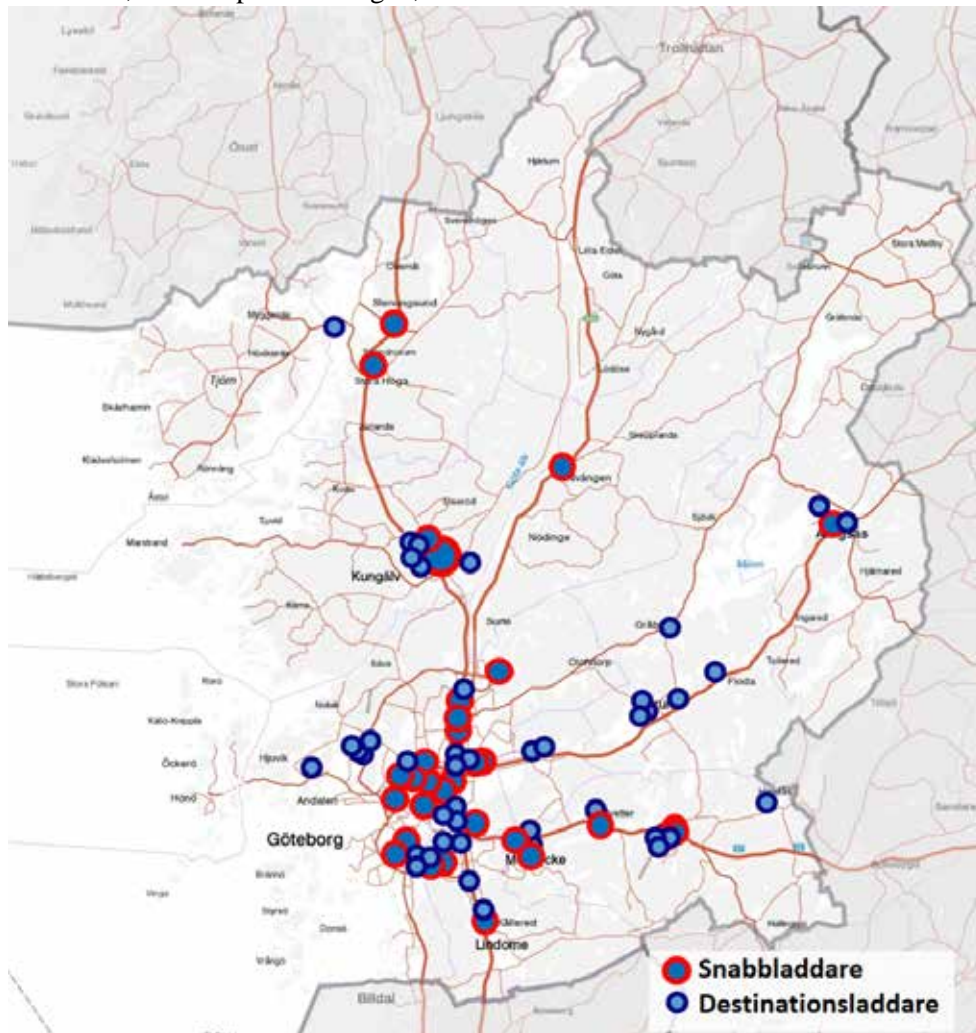

Bild 15 Karta över publika laddplatser i Göteborgsregionen

Destinationsladdning kan göras på sex platser i centrala Göteborg:

- Parkeringen vid Lindholmen Science Park har två laddstolpar med fasta kablage och en Typ 1-handske och tre med Typ 2-handske, samtliga med 3,7 kW
- Parkeringen utanför Restaurang Sjömagasinet har två laddplatser med Typ 2-handske, 11 kW

- Parkeringen vid ICA Kvantum Sannegården har fem laddplatser med Typ 2-uttag och 11 kW
- Storels kundparkering i Gamlestaden har två laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW effekt
- Parkeringen vid Biltema i Sisjön har fyra laddplatser med Typ 2-uttag och 11 kW
- Parkeringen vid Jula i Sisjön har en laddplats med Typ 2-uttag och 11 kW
- Parkeringen vid Schneider Electric på Mölndalsvägen har en laddplats med Typ 2-uttag 3,7 kW
- Hedin Bil på Mölndalsvägen har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW
- IKEA Bäckebo har fyra laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW effekt
- McDonalds Stigs Center i Hisings Backa har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW
- Parkeringen vid Rimmaregatan i Backa har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW
- Parkeringen vid Backa Strandgata i Hisings Backa har två laddplatser med Typ 2-uttag, 22 kW
- Parkeringen vid Backa Bergögata i Hisings Backa har två laddplatser med Typ 2-uttag, 22 kW
- P-hus Nordstan har 21 laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW laddeffekt
- Chalmers elbilspool i Johanneberg har två publika laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW
- Chalmers parkering Gibraltargatan har fyra laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW
- Johannebergs Science Park har två laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW

Destinationsladdning kan göras på fem platser i Mölndal:

- Parkeringen vid gamla Pedagoggen i Mölndal har en laddplats med Typ 2-handske och 7,4 kW
- Kundparkeringen till Hager Elektro vid Pedagoggen har två laddplatser med Typ 2-uttag, 11 kW
- Parkeringshus Tempelgatan har två st laddplatser med Typ 2-uttag på 3,7 kW
- IKEA Källered har fyra laddplatser med Typ 2-uttag och 11 kW laddeffekt
- McDonalds i Källered har två laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW
- P-hus Krokslättis Fabriker har 96 laddplatser med Typ 2-uttag och 11 kW
- McDonalds i Mölndal har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW
- Parkeringen vid Taljegårdsgatan har ett Typ 2-uttag med 22 kW laddeffekt

Destinationsladdning kan göras på åtta platser i Torslanda:

- Parkeringen vid ICA Maxi Torslanda har en laddplats med Typ 2-handske, okänd effekt
- Besöksparkeringen vid Volvo Cars Visitor Center har två platser med Typ 2-handske, 11 kW
- Parkeringshus PVV vid Volvo Cars har åtta laddplatser med Typ 2-handske och 11 kW effekt
- Besöksparkering VAK vid Volvo Cars har 15 laddplatser, nio med Typ 2-handske och sex med Typ 2-uttag, samtliga med 11 kW laddeffekt
- Besöksparkering PVE vid Volvo Cars har fem laddplatser, en med Typ 2-handske och fyra med Typ 2-uttag, alla med 11 kW effekt
- Parkeringshus PVÖS vid Volvo Cars har 28 laddplatser, 14 med Typ 2-handske och 14 med Typ 2-uttag, samtliga med 11 kW laddeffekt

- Parkeringsplats PVH vid Volvo Cars har två laddplatser med Typ 2-uttag och 11 kW laddeffekt
- Parkering PVB vid Volvo Cars har fyra laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW laddeffekt

Destinationsladdning kan göras på fyra platser i Lerum:

- Vattenpalatset i Lerum har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW
- På Bagges Torg i Lerum finns två laddplatser med Typ 2-uttag och 11 kW
- P-huset vid Lerums station har 16 laddplatser med Typ 2-uttag med 3,7 kW
- Vid Aludden i Lerum finns 4 laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW effekt
- Gråbo Torg har fyra laddplatser med Typ 2-uttag och 11 kW effekt
- Stenkullens idrottsområde har fyra laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW
- Floda Torg har fyra laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW laddeffekt

Destinationsladdning kan göras på tre platser i Alingsås:

- Köpcentrum Vimpeln har fyra laddplatser med Typ 2-uttag med 22kW
- Besöksparkeringen vid Alingsåshem har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW effekt
- McDonalds i Alingsås har tre laddplatser med Typ 2-uttag på 22 kW

Destinationsladdning kan göras på två platser i Partille:

- Takparkeringen på Allum köpcentrum har fyra laddplatser med Typ 2-uttag på 11 kW
- McDonalds i Partille har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW effekt

Destinationsladdning kan göras på nio platser i Härryda:

- Pendelparkeringen i Landvetter centrum har sex laddplatser med Typ 2-uttag på 3,7 kW
- Pendelparkeringen i Landvetter har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW laddeffekt
- Mölnlycke kommunhus har tolv laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW
- Härryda Energis kontor i Mölnlycke har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW effekt
- Besöksparkering till Solstengärdet har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW effekt
- Parkeringshus P3 vid Landvetter Flygplats har sex laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW
- Parkeringshus P4 vid Landvetter Flygplats har tio laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW
- Parkeringshus P7 vid Landvetter Flygplats har tio laddplatser med Typ 2-uttag och 3,7 kW
- Pendelparkeringen i Hindås har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW

Destinationsladdning kan göras på fyra platser i Kungälv:

- Parkeringen vid Motionscentral Fontin har två laddplatser med Typ 2-uttag och 7,4 kW effekt
- Parkering på Rollsbövägen har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW laddeffekt
- Parkering vid Friskis&Svettis på Bultgatan har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW
- Parkering på Bultgatan 14 har två laddplatser med Typ 2-uttag och 22 kW

Destinationsladdning kan göras på en plats i Stenungsund:

- Stenungsbadens Yacht Club har två laddplatser med Typ 2-uttag på 11 kW

3.2. Utbyggnadsplaner

Genom Klimatklivet har kommuner och andra aktörer ansökt om ekonomiskt bidrag för uppförande av laddinfrastruktur. Sedan 2016 och fram till den senaste ansökningsomgången i april 2017 har 68 olika projekt blivit beviljade stöd på totalt 24,4 MSEK i Västra Götaland, varav 6,8 MSEK har beviljats för 13 st snabbladdare. Tre har installerats vid McDonalds-restauranger i Alingsås, Mariestad och Vårgårda. Kartan på nästa sida visar befintliga och planerade snabbladdare där de lite större punkterna anger snabbladdningsstationer med flera snabbladdare på samma plats. Räckviddscirklarna i blått visar på glapp i korridorstrukturen som utgör hinder för elbilsresor.

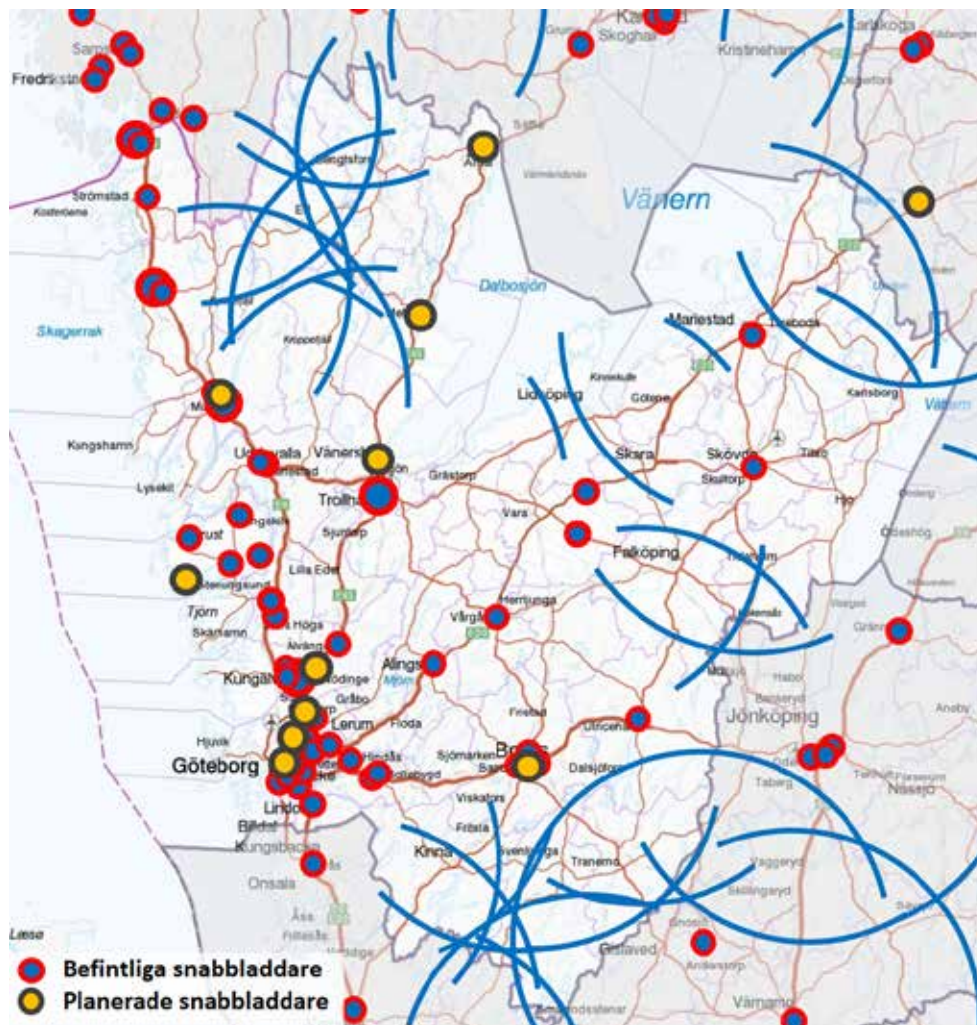

Bild 17 Befintliga snabbladdare samt snabbladdare som är under uppförande

Snabbladdare som beviljats stöd via Klimatklivet:

- Clever E45, Vänersborg
- Clever E45, Mellerud
- Clever E45, Åmål
- Orust Kretsloppsakademi Mollösund, Orust
- Johanneberg Science Park, Chalmers & Wallenstams kontor, Göteborg
- Ale Kommun Ledetvägen, Alafors

GREAT-projektet är en EU-finansierad infrastruktursatsning för att skapa en grön korridor med snabbladdare och gas-tankstationer från Hamburg upp till Oslo och Stockholm. Totalt ska det uppföras 70 snabbladdare för elbilar, varav 50 kommer att placeras i Sverige, och därmed skapa ett viktigt tillskott i byggandet av laddinfrastruktur för elfordon. E.On är den laddoperatör som kommer bygga laddnätverket i GREAT-projektet som ska stå klart senast 2019.

Beslutade snabbladdare i Västra Götaland inom Great-projektet:

- OKQ8 Bäckebo, Göteborg Planerad
- OKQ8 Håby, Munkedal Planerad

3.3. Trafikflöden i Västra Götaland

Kartläggning av aktuella trafikflöden i Västra Götalands län är gjord utifrån resultat av Trafikverkets mätningar registrerade 2010 eller senare.

De största vägarna genom regionen är E6 med mycket hög trafikbelastning mellan Kungsbacka och Stenungsund vilket minskar ytterligare något norr om Munkedal. Väg 40 mellan Göteborg och Borås har höga trafikflöden liksom E20 mellan Göteborg och Vårgårda och vidare till Mariestad.

Väg 44 har höga trafikflöden mellan Uddevalla och Vänersborg / Trollhättan och vidare mot Götene. E45 har högst trafikflöden mellan Göteborg och Trollhättan med en liten minskning norr om Mellerud.

Andra större vägar med höga flöden är väg 26 mellan Gullspång och Skövde samt väg 49 mellan Skara och Skövde och vidare mot Karlsborg. Även väg 41 mellan Borås och Horred samt väg 27 från Borås ner till Tranemo har höga trafikflöden.

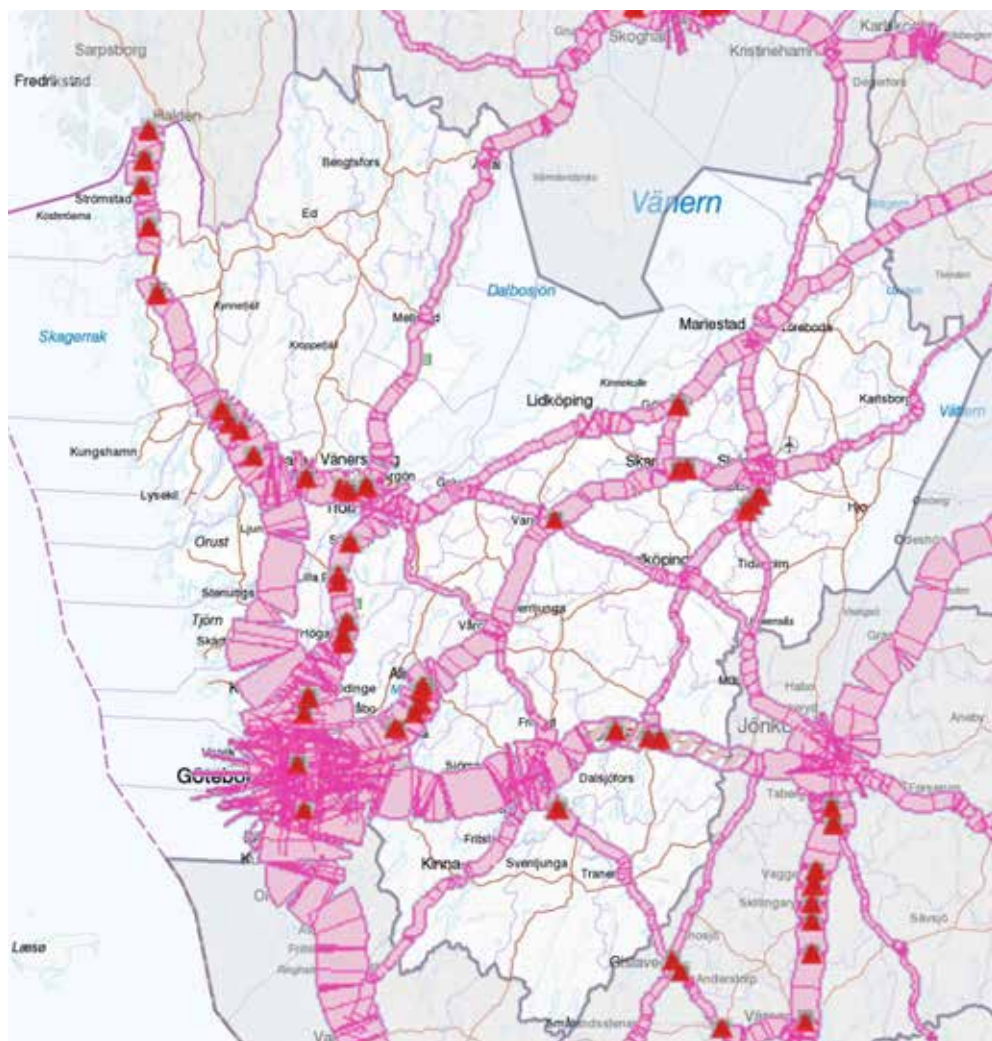

Bild 18 Trafikflöden i Västra Götalands län. Källa: Trafikverkets Vägtrafikflödeskartor

3.4. Pendling / Resmönster i regionen

Vid analys av resmönster för arbetspendling inom Västra Götaland syns det tydligt att Göteborg har en storregional funktion och har en pendlingsintegration med de andra städerna i övriga delregioner.

För Sjuhärad är Borås den största lokala knytpunkten med pendlingsströmmar orienterat mot Göteborg och Jönköping.

Skövde är den enskilt tydligaste knytpunkten i Skaraborg som över lag har en svag interaktion med Örebro län och Jönköpings län.

I Fyrbodalen är det stark interaktion mellan Trollhättan, Vänersborg och Uddevalla som alla tre även har stora pendlingsströmmar. Närheten till Norge gör att Strömstad drar svagt mot Norge och Åmål drar mot Karlstad.

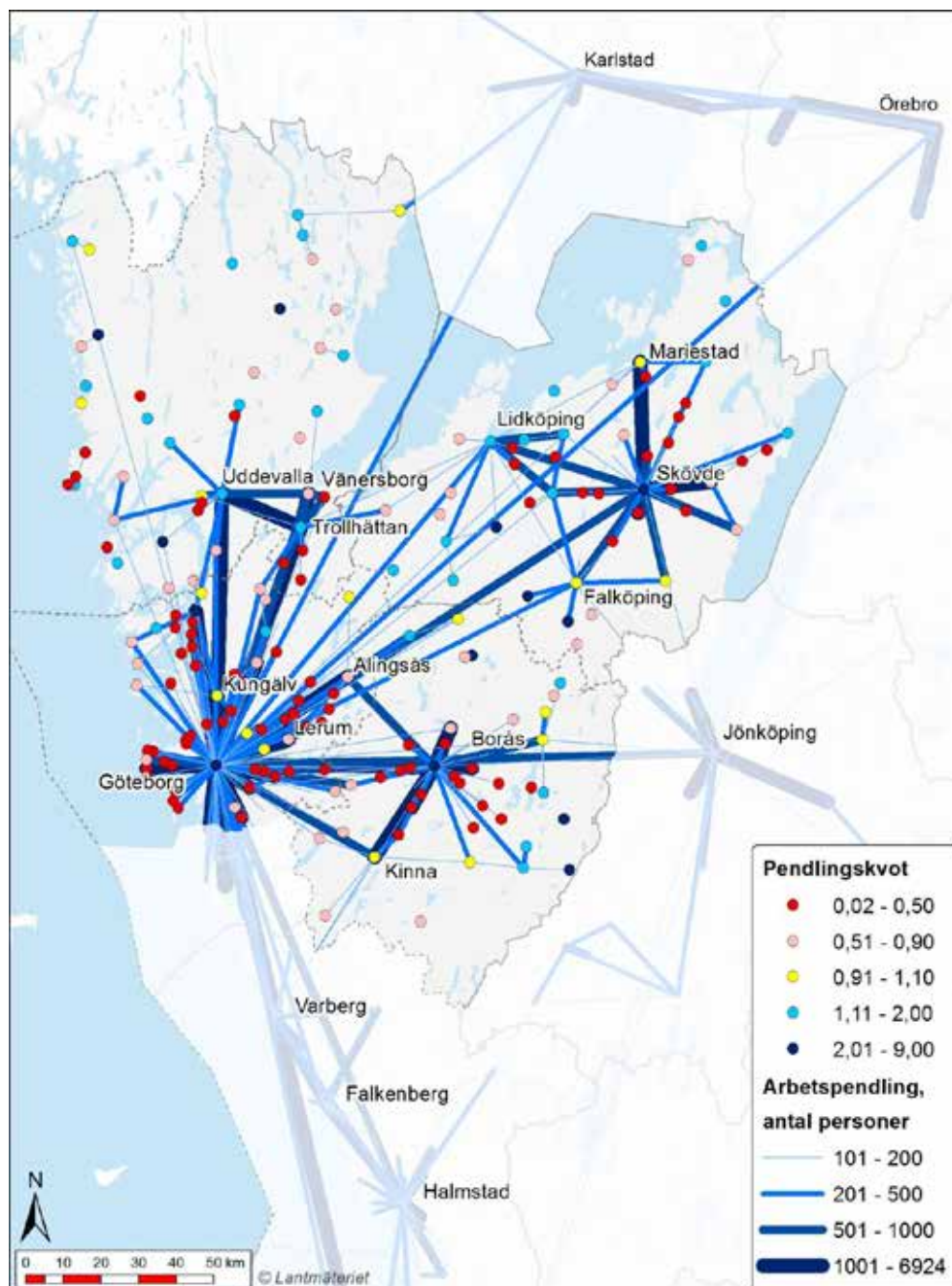

Bild 19 Resmönster inom Göteborgsregionen Källa: Västra Götalandsregionen

4. Strategi för utbyggnad i Västra Götaland

4.1. Principer för placering av snabbladdare

Två olika principer tillämpas vanligtvis vid upprättande av infrastruktur för snabbladdning. De olika principerna svarar mot olika syften och behov och en kombination av båda rekommenderas för att öka nyttan av en snabbladdningsstation. I rekommendationerna nedan föreslås en utbyggnad i två etapper, vilket inte ska tolkas som någon angiven prioriteringsordning.

4.1.1. Korridorstruktur

Placering av snabbladdare utmed motorvägar och större huvudleder skapar en korridorstruktur som möjliggör elbilsresor mellan städer och orter. Laddstationerna bör vara utplacerade på strategiskt rätt avstånd från varandra baserat på elbilars verkliga räckvidd vid motorvägskörning. Ett idealt avstånd för dagens elbilar är 50 km och som längst 80 km.

Varje laddplats bör på sikt utrustas med mer än en laddare och eventuellt med stöd för olika laddstandarder för att öka tillgängligheten samt att ge flera olika elfordon möjlighet att ladda samtidigt. En snabbladdningsstation bör inte vara placerad längre bort från huvudled än 2 km då man inte vill förbruka onödig räckvidd genom att avvika allt för långt från motorvägen för att snabbladda. Figuren nedan visar en principskiss över hur en laddinfrastruktur med korridorstruktur kan se ut.

4.1.2. Klusterstruktur

Då större delen av elbilsaddningen sker vid hemmet eller på arbetsplatsen används inte publika snabbladdningsstationer för frekvent laddning av privatbilar. Tillgång till publika snabbladdare ger i första hand en trygghet som ökar elbilsutnyttjandet hos befintliga elbilsägare samt är ett incitament för att fler ska våga köpa elbil.

Klusterstruktur av snabbladdare har istället större praktisk nytta för verksamheter som kör långa sträckor inom städer, exempelvis taxibolag, budfirmor, färdtjänst, hemtjänst och servicefordon. Den dagliga körsträckan för dessa verksamheter kan i varierande grad överstiga den normala räckvidd som en elbil får enbart genom nattladdning. Byte till elfordon för dessa bilparker kräver därmed strategiska placeringar av snabbladdare inom tätorten, där lämpliga platser och mängd/typ av laddare bör väljas i samråd med tilltänkta brukare av elfordon.

4.1.3. Kombinerad struktur

Placering av snabbladdare på en ort med huvudsyfte att öka tryggheten och förlänga den dagliga räckvidden för elbilar som används för privata resor eller transporter inom orten kan med fördel utformas för att även erbjuda

räckviddsförlängning för elbilsförare som är på genomresa. Viktigt att tänka på även här är att snabbladdaren inte placeras för långt ifrån motorvägen eller trafikleden, eftersom det inte får kosta räckvidd att ladda. Kombinerad struktur är strategiskt viktigt för att erhålla så stor bredd som möjligt på kundunderlaget för varje snabbladdningsstation.

4.2. Lämpliga placeringar av snabbladdare

Behov av snabbladdning uppstår främst när man är på resa och behöver stanna enbart för att ladda. Det är därför rimligt att denna typ av laddning är förlagd i första hand längs det större vägnätet så att man enkelt kan svänga av och ladda för att sedan köra vidare.

Vid uppförande av laddstationer är det avgörande att hitta rätt plats i förhållande till det befintliga elnätets utformning och placering av transformatorstationer. Att installera en snabbladdare på ett allt för långt avstånd till lämplig anslutning är kostsamt.

Att snabbladda en elbil kan ta upp till 40 minuter beroende på batteritemperatur och batteriets laddnivå då laddningen påbörjas. Laddplatsen måste därför kännas tillräckligt trygg och säker för att man ska vilja uppehålla sig där en längre stund även nattetid.

Rekommendationer vid placering av snabbladdningsstationer:

- Laddstationen ska vara lätt att hitta
- Placering invid vägar med frekvent trafik
- Lämplig plats utifrån elnätets dragning och kapacitet
- Öppen plats med fri sikt åt alla håll
- Laddstationen ska ha belysning och väderskydd

Laddplatsen bör även förberedas för uppförande av ytterligare laddpunkter vid ett ökat behov av laddning och minskad risk för köbildning när elbilarna blir fler.

Det är en fördel om snabbladdaren placeras i närheten av annan verksamhet eller service eftersom elbilsföraren kommer uppehålla sig på platsen under längre tid.

Exempel på verksamheter som är lämpliga att kombinera med snabbladdning:

- Shoppingcenter
- Väggkrog / Snabbmatsrestaurang
- Bemannade bensinstationer

4.2. Rekommenderad komplettering av snabbladdare enligt korridorstruktur (Etapp 1)

För att möjliggöra resor med elbilar utefter de mest trafikerade vägarna i Västra Götaland rekommenderas fortsatt utbyggnad för att komplettera existerande korridorstruktur. Det är främst E45 norr om Vänersborg samt E20 nordöst om Vårgårda som i dagsläget saknar snabbladdare.

Även andra större vägar i Västra Götaland behöver sammanhängande laddkorridorer för att elbilister obehindrat ska kunna resa utanför de stora europavägarna. Totalt krävs snabbladdare på ytterligare 14 platser för att skapa

sammanhängande korridorer genom hela länet. Placeringen av dessa snabbbladdare kompletterar befintliga snabbbladdare samt de snabbbladdare som fått beviljat stöd via Klimatklivet samt planeras inom GREAT-projektet.

Kartan nedan anger rekommenderad placering av snabbbladdare där de lite större punkterna anger större snabbladdningsstationer med flera snabbbladdare på samma plats. Räckviddscirklarna i blått indikerar kvarvarande svagheter i korridorstrukturen.

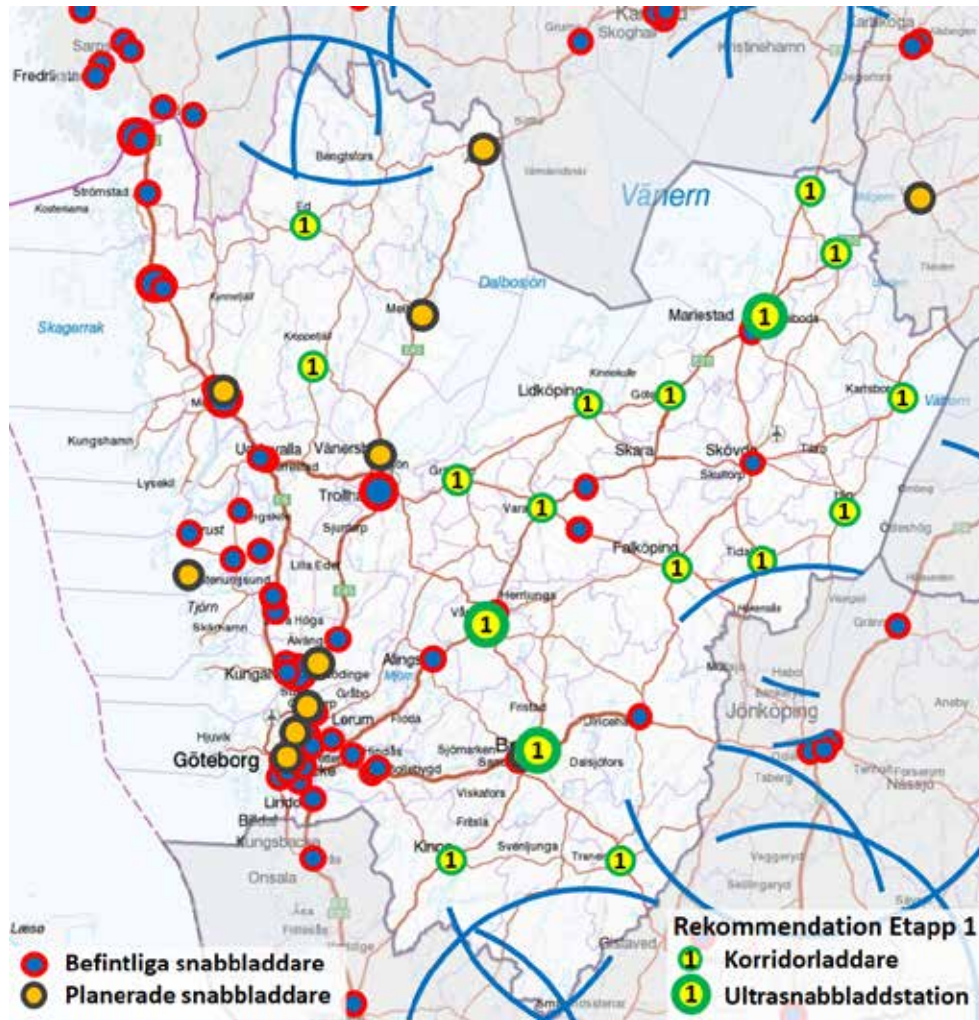

Bild 20 Karta över rekommenderad komplettering av korridorstruktur i Västra Götalands län

Korridorstruktur E20

E20 mellan Göteborg och Örebro är en av Sveriges mest eftersatta vägsträckor vad gäller laddinfrastruktur för elbilar. Det krävs ett flertal laddare för att skapa en sammanhängande korridorstruktur och ansluta till den planerade snabbbladdaren i Laxå i Örebro län som fått ansökan beviljad via Klimatklivet.

- Snabbbladdare Vara
- Snabbbladdare Götene
- Snabbbladdare Hova

Korridorstruktur E45

De redan planerade snabbbladdarna i Vänersborg, Mellerud och Åmål gör att det inom kort skapas en laddkorridor som ansluter till den befintliga snabbbladdaren i Grums.

Korridorstruktur Väg 26

Snabbladdarna i Mariestad och Skövde behöver kompletteras med fler laddmöjligheter på väg 26.

- Snabbladdare Gullspång
- Snabbladdare Tidaholm

Korridorstruktur Väg 44

För att öka framkomligheten med elbil på väg 44 mellan Trollhättan och Götene behövs två snabbladdare utefter vägen.

- Snabbladdare Grästorp
- Snabbladdare Lidköping

Korridorstruktur Väg 49

Väg 49 nordost om Skövde behöver förstärkas med en snabbladdare för att man som elbilist ska kunna köra hela vägen från Skövde till Askersund i Örebro län

- Snabbladdare Karlsborg

Korridorstruktur Väg 47

Väg 47 behöver en snabbladdare förutom de två som tidigare rekommenderats i Grästorp och Vara.

- Snabbladdare Grästorp (även väg 44)
- Snabbladdare Vara (även E20)
- Snabbladdare Falköping

Korridorstruktur Väg 41

Avståndet från Borås till Varberg är knappt 90 km vilket innebär att det behövs en möjlighet till snabbladdning på den sträckan.

- Snabbladdare Kinna

Korridorstruktur Väg 27

Väg 27 som sträcker sig sydöst från Borås och ner genom Småland behöver en snabbladdare för att nyttjas av elbilister.

- Snabbladdare Tranemo

Korridorstruktur Väg 195

Väg 195 är en förhållandevis liten väg men den utgör en viktig länk för elbilister som vill resa utefter Vätterns strand mellan Karlsborg och Jönköping.

- Snabbladdare Hjo

Korridorstruktur Väg 164/166/172

Fyrbodals inland har flera mindre vägar som binder ihop orterna och på dessa vägar är det relativt låga trafikflöden. Det är dock nödvändigt att öppna upp laddkorridorer för att öppna upp vägnätet för elfordon.

- Snabbladdare ED
- Snabbladdare Färgelanda

Större snabbladdningsstationer utefter större vägar

För att framtidssäkra korridorstrukturen rekommenderas att uppföra snabbladdningsstationer med laddeffekt på 150 kW eller mer på ett fåtal noga utvalda platser utefter de större vägarna genom regionen. En supersnabbladdstation kan utgöras av tre vanliga snabbladdare med 50 kW laddeffekt som tillsammans

kan ladda tre elbilar samtidigt alternativt uppförs nya generationens snabbladdare med en laddeffekt på 150 kW som ensam kan ladda flera elbilar på en gång.

Då de nya elbilar som lanseras inom bara några år kommer ha avsevärt större batterier räcker det att dessa supersnabbladdstationer placeras med ett avstånd på 100-140 km från varandra. Platserna bör förberedas för uppförande av ytterligare supersnabbladdare för att enkelt och snabbt kunna bygga ut laddkapaciteten när elbilarna blir fler på vägarna.

Rekommenderade placeringar av större snabbladdningsstationer:

- Mariestad
- Vårgårda
- Borås

Som redan nämnts så finns redan framtidssäkra snabbladdningsstationer utrustade med två eller tre st 50 kW snabbladdare vid Nordby Köpcentrum, Tanum Shopping, Håby Rastplats, Överby Köpcentrum och ICA Maxi i Kungälv vilka bör kompletteras med ytterligare snabbladdstationer för att skapa ett nätverk av dessa större snabbladdstationer.

4.3. Rekommenderad uppförande av snabbladdare enligt klusterstruktur (Etapp 2)

Parallellt med att de mest trafikerade vägarna i regionen får sammanhängande korridorer med snabbladdare rekommenderas att uppföra snabbladdare för klusterladdning på större orter för att öka den dagliga rörligheten med elfordon i och kring dessa orter. Dessa snabbladdare fungerar även som förstärkning av korridorstrukturen samt skapar ytterligare korridorer utefter vägar med mindre trafikflöden.

Klusterladdare rekommenderas på följande orter:

- Bengtsfors
- Östad
- Kungshamn
- Lysekil
- Skärhamn
- Torslanda
- Lilla Edet
- Lerum
- Skara
- Töreboda
- Tibro
- Herrljunga
- Fristad
- Sjömarken
- Svenljunga
- Trollhättan
- Stenungsund
- Uddevalla

Kartan nedan anger placering av snabbladdare enligt korridorstruktur, de blå räckvidds-cirklarna indikerar kvarvarande svagheter i korridorstrukturen.

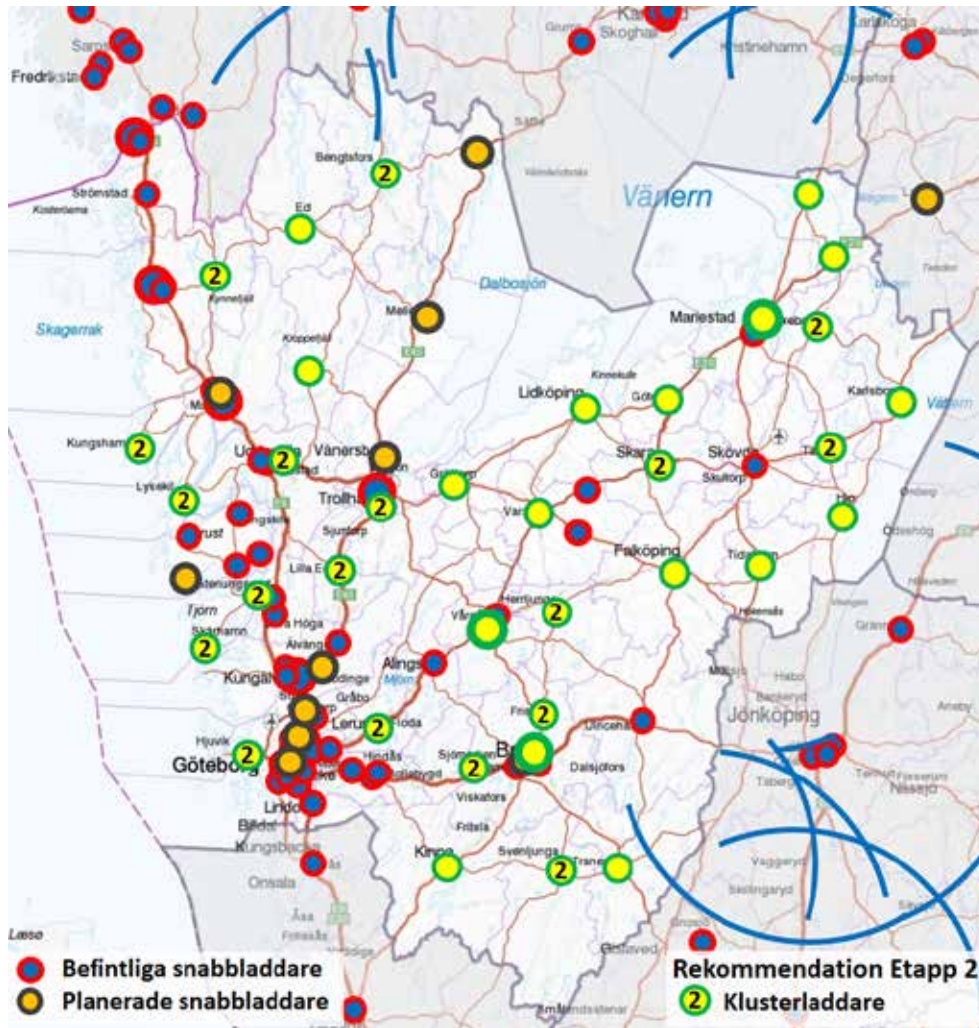

Bild 21 Karta över rekommenderad utbyggnad i en andra etapp i Västra Götalands län

Med 14 snabbladdare och 3 större snabbladdningsstationer för upprättande av laddkorridorer i kombination med ytterligare 18 snabbladdare för klusterladdning skapas en robust och sammanhängande laddinfrastruktur i hela Västra Götalands län. Genom att möjliggöra snabb återladdning av rena elbilars batterier var helst behovet uppstår kommer osäkerheten minska och intresset för samt försäljningen av rena elbilar i länet öka.

4.4. Principer för placering av destinationsladdare

Det är rimligt att koncentrera destinationsladdare till platser där bilanvändningen är som störst. Välbesökta parkeringar och parkeringshus bör ha fler laddare än mindre parkeringar med färre parkeringsplatser. Större inrättningar som sjukhus, flygplatser, kollektivtrafikknutpunkter, köpcentra och evenemangsplatser som normalt har ett vidare upptagningsområde bör erbjuda elbilsaddning då många som reser till denna typ av destination ofta har rest en längre sträcka och inte klarar en tur-och returresa på endast en laddning.

Vid grävning och framdragning av el för laddplatser bör redan från början fler tomrör anläggas för att förbereda för ytterligare laddstolpar, när antalet elbilar ökar och behovet av laddning blir större. Vid anläggning av nya parkeringsplatser och parkeringshus bör det förberedas för framtida framdragning av el till samtliga parkeringsrutor då kostnaden för detta oftast är marginell i relation till det övriga anläggningsarbetet.

Exempel på lämpliga destinationsladdplatser:

- Sjukhus/Flygplatser/Kollektivtrafikknutpunkter/Köpcentra/Idrotts- och evenemangsplatser
- Centrala parkeringar och parkeringshus i anslutning till affärer och köpcentrum
- Parkeringar för besökare hos företag och högskolor
- Gästparkerings vid restauranger och dagligvaruhandel
- Gästparkerings till hotell och vandrarhem

Pendelparkeringar vid busshållplatser och tågstationer i förorter är även lämpliga för uppförande av laddstolpar, främst för laddning av laddhybrider. Pendlare som reser med kollektivtrafik bor vanligtvis inom en radie på 15 km från hållplatsen vilket passar dessa fordon då de har en begränsad elektrisk räckvidd. För att kunna ladda både laddhybrider och lätta eldrivna fordon som elmopeder och elmpedbilar bör laddplatser vid pendelparkeringar utrustas med både Typ 2-uttag och vanliga Schuko-uttag.

Beroende på verksamhet och den tid som en besökare vanligen spenderar på platsen kan laddeffekten med fördel dimensioneras efter den förväntade laddtiden. Viktigt är också att överväga hur långt en besökare kan tänkas ha kört för att ta sig till destinationen samt den räckvidd som elbilisten behöver för att ta sig hem igen efter besöket. Exempelvis flygplatser, centralstationer och hotell har besökare som i medeltal rest längre sträckor än elbilister som kör till och från sin arbetsplats eller en lunchrestaurang.

Typ av verksamhet	Laddtid	Nätanslutning	Enfas laddning		Trefas laddning	
			Effekt	Räckvidd	Effekt	Räckvidd
Flygplats	2-14 dygn	230V / 16A	3,7 kW	>400 km	3,7 kW	>400 km
Centralstation	12-24 tim	400V / 16A	3,7 kW	>240 km	11 kW	>700 km
Boendeparkering	12 tim	400V / 16A	3,7 kW	240 km	11 kW	700 km
Hotell / Vandrarhem	10 tim	400V / 16A	3,7 kW	200 km	11 kW	600 km
Arbetsplats	9 tim	230V / 16A	3,7 kW	180 km	3,7 kW	180 km
Arena / Nöjesfält / Sjukhus	4 tim	400V / 32A	7,4 kW	160 km	22 kW	480 km
Köpcentrum/Restaurang/Biograf	2 tim	400V / 32A	7,4 kW	80 km	22 kW	240 km
Lunchrestaurang/Livsmedelsbutik	1 tim	400V / 32A	7,4 kW	40 km	22 kW	120 km

Tabell 3, Dimensionera laddeffekt utifrån besökares förväntade laddtid och behov av återladdning

Ytterligare en aspekt att ta hänsyn till är att en elbilist som bara stannar en eller två timmar inte gärna gör sig besväret att söka upp en laddplats och ansluta bilen till laddstationen om man endast kan återladda en eller två mil elektrisk räckvidd. Detta gäller främst förare till laddhybrider som inte behöver bekymra sig om batteriet blir urladdat vilket i praktiken innebär att laddhybrider många gånger gör återresor från många destinationer drivna av bensin eller diesel. Dagens laddhybrider har en verklig elektrisk räckvidd på 20-40 km på el och är vanligtvis utrustade med 3,7 kW (230V/16A) ombordladdare vilket är fullt tillräckligt för att ladda det lilla batteriet fullt på 3-4 timmar.

4.5. Rekommenderade placeringar av destinationsladdare

Som nämnts ovan avses med destinationsladdare laddstationer som placeras på parkeringar där bilen förväntas stå parkerad allt från en timme under dagtid till flera dygn i samband med övernattnig eller längre resor. Identifiering av lämpliga placeringar av destinationsladdare på lokal nivå görs lämpligen av berörda aktörer.

5. Olika aktörers roller i utbyggnaden

Flera olika aktörer är viktiga i arbetet med att bygga ut en fungerande laddinfrastruktur i samhället. Det lokala engagemanget samt den egna verksamhetens behov är viktiga drivkrafter för en ökad elbilsanvändning. Det finns flera möjliga samverkanslösningar mellan olika aktörer som visat sig vara framgångsrika för att stimulera en utveckling.

5.1. Laddoperatörer

Idag finns flera stora laddoperatörer som Clever, InCharge, Charge & Drive och E.ON som erbjuder helhetslösningar för laddinfrastruktur. Bakom dessa operatörer står Sveriges största elbolag samt en lång rad underleverantörer som tillverkar eller distribuerar laddstolpar. Privata näringsidkare, som till exempel shoppingcenter, hotell och restauranger, kan ingå i samarbete med en laddoperatör för att erbjuda laddning för elbilar vid sin verksamhet. Större laddoperatörer erbjuder ofta helhetslösningar för uppförande, drift, övervakning, underhåll och betalningsslösningar för laddplatser.

Det finns även fristående operatörer som erbjuder molntjänster för övervakning och betallösning för företag och organisationer som själva vill uppföra egna laddstationer och erbjuda laddning till besökare.

5.2. Offentliga aktörer

Offentliga aktörer har flera viktiga roller i utbyggnaden av laddinfrastruktur. Dels har de offentliga aktörerna ofta egna stora fordonsparker och är därför viktiga som föregångare i omställningen till hållbara transporter. En viktig roll blir därmed att fungera som katalysator i form av att skapa intresse och driva på utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Detta görs inte enbart av den offentliga organisationens egna verksamheter, utan minst lika mycket genom samarbeten, informationsspridning och projekt.

5.2.1. Kommuner

Kommunerna ansvarar för markanvändning och detaljplanearbete i tätbebyggda områden och kan upplåta mark till satsningar inom ramen för det övergripande hållbarhetsarbetet.

Samverkanslösningar mellan kommuner och köpcentra, köpmannaföreningar, fastighetsägare har visat sig vara en bra kombination. Kommunen behöver inte själva stå för att sätta upp laddare, men stöttar exempelvis en större fastighetsägare i det arbetet. Drift och underhåll ligger sedan där det hör hemma, hos fastighetsägaren eller laddoperatören om sådan är upphandlad.

5.2.2. Kommunala energibolag

Flera kommunala energibolag har utvecklat sina verksamheter och kan erbjuda laddlösningar på liknande sätt som laddoperatörerna. Ofta sker det i samverkan mellan det kommunala energibolaget och en leverantör av laddinfrastruktur eller annan partner. Kommunala energibolag kan vara viktiga parter i utvecklingen av lokala satsningar på laddinfrastruktur. De kommunala energibolagen kan stå både för kompetens och underhåll av laddare. För externa aktörer är kompetensen i de kommunala energibolagen en mycket viktig pusselbit.

5.2.3. Kommunala bostadsbolag

Allmännyttan förfogar över ett stort bestånd av flerbostadshus, ofta med många hyreslägenheter i samma byggnad. Uppförande av laddplatser i flerbilsgarage kräver nära samarbete med nätägare då laddning av flera elbilar i samma fastighet kräver lastbalansering. Detta för att jämna ut effektoppar och elförbrukning då flera elbilar laddas samtidigt.

5.3. Privata aktörer

Privata näringsidkare kan genom anläggande av laddplatser för den egna bilparken och besökande kunder skapa förutsättning att öka andelen elektrifierade fordon i den egna organisationen samt för kunder och besökare.

5.3.1. Fastighetsägare och bostadsrättsföreningar

Möjligheten att kunna ladda sin elbil hemma är en av de viktigaste förutsättningarna för att fatta ett beslut om att investera i en elbil. Fastighetsägare och bostadsrättsföreningar blir därmed mycket viktiga aktörer för den fortsatta utbyggnaden. Erfarenheter visar att det finns ett behov av att sprida information men också att kunna ge en mer personlig rådgivning till denna målgrupp. Här är kommunernas energi- och klimatrådgivare en viktig källa till information. Målgruppsanpassad rådgivning finns även på Energimyndigheten samt på www.fixaladdplats.se

5.3.2. Privata företag och arbetsgivare

Många privata företag förfogar över egna bruksfordon och det förekommer även tjänstebilar eller förmånsbilar som används av anställda. Genom att erbjuda destinationsladdning ökar möjligheten för anställda och kunder att gå över till eldrift. Laddning vid arbetsplatsen är speciellt värdefullt för den som kör laddhybrid eftersom dessa har kort elektrisk räckvidd och därför riskerar att köras hem på bensin om inte batteriet återladdas under arbetsdagen.

5.3.3. Dagligvaruhandel och handelsplatser

Köpcentrum och dagligvaruhandel förfogar ofta över stora parkeringsytor för kundparkering. Att erbjuda destinationsladdning kan ge konkurrensfördel och signalerar även ett miljöengagemang. Laddning är vanligen begränsad till butikens öppettider och laddning av besökande elfordon sker vanligen under kortare tid. Uppförandet av dessa laddplatser bekostas oftast av fastighetsägaren eller affärsinnehavaren som även själv står för drift och underhåll.

5.3.3. Hotell och restauranger

Hotell och restauranger jobbar oftast aktivt med sin miljöprofil vilken stärks ytterligare vid uppförande av laddplatser för besökande mat- och nattgäster. Hotell kan med fördel uppföra flera laddplatser med lägre laddeffekt då övernattande gäster har god tid att ladda upp elbilens batteri.

6. Generella rekommendationer

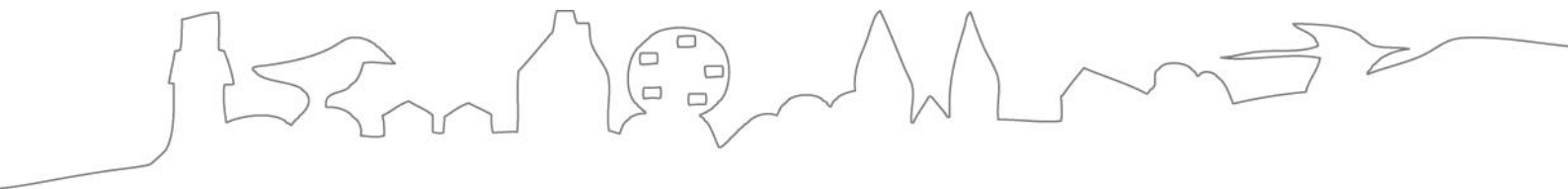
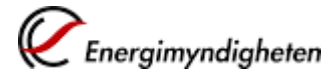
Rekommendationer för en framtidssäkrad och kostnadseffektiv utbyggnad av laddinfrastruktur för elbilsaddning.

6.2. Destinationsladdning

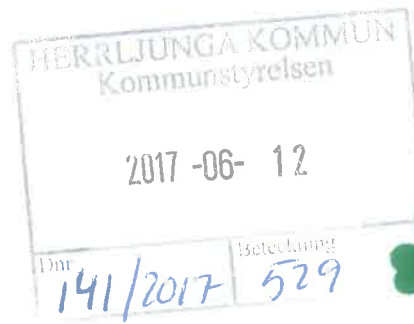
- Vid anläggning av nya parkeringsplatser och parkeringsgarage bör samtliga platser vara förberedda med tomrör för el och därigenom förenkla framtida installation av laddplatser. Kostnaden för tomrör vid nyetablering är försumbar jämfört med att göra detta i efterhand.
- Då antalet laddplatser blir fler på en och samma parkeringsplats kommer det att krävas smarta lokala elnät som kan effektbalansera då fler elbilar laddar samtidigt, detta för att minska på säkringsbehovet mot elnätet och minska kostnad för nätanslutning och nätavgift.
- Anpassa utbyggnad av laddinfrastrukturen i linje med EU:s riktlinjer avseende publik laddning, EU-standard är att det skall finnas minst ett Typ 2-uttag vid laddplatser för normalladdning.
- Planera och förbered för en successiv utbyggnad av fler laddstationer på samma plats.
- Utgå från framtida behov av antal laddpunkter och effekt vid anläggande av laddplats.
- Dimensionera laddeffekten efter den förväntade laddtiden en kund kan tänkas spendera på platsen – ett kort stopp för lunch eller shopping kräver större effekt medan en övernattning eller långtidsparkering med fördel kan erbjuda lägre effekt per laddplats. Med lägre effekt per laddplats kan man istället uppföra fler laddplatser på samma ställe.
- Skylta upp med tydlig information om parkeringsförbud för bilar som inte laddar på platsen samt ange max laddtid, ex; ”Endast för elfordon under pågående laddning”.
- Tillgänglighetsanpassa laddplatsen så att även rörelsehindrade enkelt kan parkera och ta sig ur bilen, ansluta kontaktdon och starta laddningen. Undvik trottoarkanter och placera laddstolpar och påkörningsskydd så dessa inte utgör hinder för rullstolsburna elbilister.
- Laddplatsen ska vara barnsäkrad så att det inte föreligger risk för personskada – varken genom elchock eller fysiska skador orsakade av fall- eller klämolyckor.
- Lägg upp laddplatsen i de nationella databaserna laddinfra.se och uppladdning.nu för att laddplatsen ska vara sökbar och lätt att hitta för elbilister i behov av laddning.
- Koppla upp laddplatsen till övervakningstjänst som skickar realtidsdata vidare till de nationella databaserna laddinfra.se och uppladdning.nu. Detta för att det ska vara enkelt att hitta och visa tillgänglighet på publika kartfunktioner.

6.1. Snabbladdning

- Vid uppförande av en första snabbladdningsstation är det viktigt att förbereda för ytterligare snabbladdare på samma plats genom att detaljplanera och gräva ner tomrör för framtida dragning av elservis för anslutning av fler snabbladdare.
- Tillse att platsen har nätkapacitet för att leverera tillräcklig effekt för en framtida utbyggnad med fler snabbladdare och ökad laddeffekt till minst 150 kW per laddare.
- Hitta rätt plats i förhållande till det befintliga elnätets utformning och placering av transformatorstationer.
- Det är viktigt att inte underskatta framtida behov av hög laddningseffekt då detta är en förutsättning för att bibehålla korta laddningstider vid snabbladdning.
- Anpassa utbyggnad av laddinfrastrukturen i linje med EU:s riktlinjer avseende publik snabbladdning med minst ett CCS-uttag på platsen.
- Då många befintliga elbilar har stöd för laddstandarden CHAdeMO bör snabbladdstationen kompletteras med detta för att öka antalet potentiella besökare.
- För ökad tillgänglighet skall snabbladdare aldrig utrustas med Typ 2-uttag eller Typ 2-handske då det ökar risken att snabbladdaren blockeras av elbilar som normalladdar under lång tid.
- Placera ett flertal laddstolpar med Typ 2-uttag och 22 kW laddeffekt vid närliggande parkeringsplatser vid uppförande av snabbladdningsstation.
- Utgå från framtida behov av effekt och antal laddpunkter vid anläggande av laddplats. Dagens behov tenderar oftast att vara gårdagens behov när väl laddplatsen tas i bruk.
- Uppför med fördel snabbladdstation i närhet av restaurang eller shoppingcenter då det kommer öka den framtida tillströmningen av potentiella kunder till platsen.
- Förse snabbladdare med påkörningsskydd och väderskydd för att minska behov av service och reparation. Ett väderskydd gör även snabbladdningsstationen lätt att lokalisera på håll.
- Tillgänglighetsanpassa snabbladdningsstationen så att rörelsehindrade enkelt kan parkera och ta sig ur bilen, ansluta kontaktdon och stata laddningen. Undvik trottoarkanter och placera påkörningsskydd så dessa inte utgör hinder för rullstolsburna elbilister.
- Laddplatsen ska vara barnsäkrad så att det inte föreligger risk för personskada – varken genom elchock eller fysiska skador orsakade av fall- eller klämolyckor.
- Skylta upp med tydlig information om parkeringsförbud och ange max laddtid 30 minuter.
- Ansök om tillägsskyltar vid motorvägsavfarter och tillfartsvägar hos Trafikverket för att tydligt visa vägen till snabbladdningsstationen så att laddplatsen är lätt att hitta.
- Lägg upp laddplatsen i de nationella databaserna laddinfra.se och uppladdning.nu för att laddplatsen ska vara sökbar och lätt att hitta för elbilister i behov av laddning.
- Koppla upp snabbladdaren till övervakningstjänst som skickar realtidsdata vidare till de nationella databaserna laddinfra.se och uppladdning.nu. Detta för att det ska vara enkelt att hitta och visa tillgänglighet på publika kartfunktioner.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Laddstolpar i Herrljunga Kommun!

En av vår tids stora utmaningar är den globala uppvärmningen. För att stävja den negativa utvecklingen så är omställningen till en hållbar fordonsflotta väsentlig. Här kan vi i Herrljunga ta en ledande roll!

Jag förespråkar att vi i vår kommun ska satsa på att bygga laddstolpar. Detta är ett effektivt sätt att ge våra invånare goda möjligheter att göra klimatsmarta val. Vi som kommun måste ta egna initiativ för att erbjuda invånarna en god och miljöfrämjande infrastruktur. Elbilar och batteritekniken utvecklas med hisnande fart, priserna sjunker och är snart jämförbara med bensinbilar. Med en stödjande infrastruktur där man kan ladda bilen på exempelvis pendelparkeringar eller skolor blir valet att välja en elbil desto mer attraktivt.

Riksdagen har stakat ut mål om en fossilfri fordonsflotta 2030. Detta är en målbild vi måste dela. Genom investeringsstödet Klimatklivet kan kommunen även få stöd med att finansiera nya laddstationer. Jag vill att vår kommun ska vara ledande i arbetet mot att skapa en hållbar vardag.

Jag yrkar därför:

att: Herrljunga kommun under år 2017 utreder kostnaderna och möjligheterna för att sätta upp laddstolpar i kommunen.

Simon Fredriksson, Centerpartiets Ungdomsförbund

Simon Fredriksson

KF § 77

DNR KS 141/2017 529

Medborgarförslag – Laddstolpar i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom från Simon Fredriksson , Herrljunga 2017-06-12;

"En av vår tids stora utmaningar är den globala uppvärmningen. För att stävja den negativa utvecklingen så är omställningen till en hållbar fordonsflotta väsentlig. Här kan vi i Herrljunga ta en ledande roll!

Jag förespråkar att vi i vår kommun ska satsa på att bygga laddstolpar. Detta är ett effektivt sätt att ge våra invånare goda möjligheter att göra klimatsmarta val. Vi som kommun måste ta egna initiativ för att erbjuda invånarna en god och miljöfrämjande infrastruktur. Elbilar och batteritekniken utvecklas med hisnande fart, priserna sjunker och är snart jämförbara med bensinbilar. Med en stödjande infrastruktur där man kan ladda bilen på exempelvis pendelparkeringar eller skolor blir valet att välja en elbil desto mer attraktivt.

Riksdagen har stakat ut mål om en fossilfri fordonsflotta 2030. Detta är en målbild vi måste dela. Genom investeringsstödet Klimatklivet kan kommunen även få stöd med att finansiera nya laddstationer. Jag vill att vår kommun ska vara ledande i arbetet mot att skapa en hållbar vardag.

Jag yrkar därför:

att: Herrljunga kommun under år 2017 utreder kostnaderna och möjligheterna för att sätta upp laddstolpar i kommunen."

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Lokalresursplan 2018-2027

Sammanfattning

Strategisk planering av verksamhetslokaler är av hög dignitet för Herrljunga kommuns framtid, såväl avseende planering av verksamhetsutveckling som planering av kort- och långsiktig god ekonomisk hushållning.

Herrljunga kommun har antagit visionen Våga-Vilja-Växa, vilket medför behov av att skapa förutsättningar för verksamheterna att kunna växa, med god planering i takt med tillväxt och utveckling för kommunen.

Större långsiktiga kapitalinvesteringar, kopplat till kommunens ambition att våga vilja växa, påverkar inte enbart den ansvariga verksamheten, utan påverkar även samhällsplaneringen i stort.

Samtliga objekt konkurrerar inbördes om ett begränsat investeringsutrymme, i linje med ekonomistyrningsprinciperna med god ekonomisk hushållning.

Lokalresursplanen är framtagen av Lokalresursgruppen (LRGr) består av Bildningschef, Socialchef, Teknisk chef, Fastighetschef, Ekonomichef och Kommundirektör.

Lokalresursplanen utgår inte från befintlig investeringsbudget.

Befolkningsprognos för Herrljunga kommun utgör underlag för Lokalresursplan 2018-2027.

Lokalresursplan 2018-2027 utgör planeringsunderlag för investeringsbudget 2019-2021.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-02-21

Lokalresursplan 2018-2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner redovisad Lokalresursplan 2018-2027.

Lokalresursplan 2018-2027 utgör planeringsunderlag för investeringsbudget 2019-2021.

Niels Bredberg

Kommundirektör

Expedieras till: Kommunstyrelsen
För kännedom till:

[Redacted]

Bakgrund

Strategisk planering av verksamhetslokaler är av hög dignitet för Herrljunga kommuns framtid, såväl avseende planering av verksamhetsutveckling som planering av kort- och långsiktig god ekonomisk hushållning.

Herrljunga kommun har antagit visionen Våga-Vilja-Växa, vilket medför behov av att skapa förutsättningar för verksamheterna att kunna växa, med god planering i takt med tillväxt och utveckling för kommunen.

Större långsiktiga kapitalinvesteringar, kopplat till kommunens ambition att våga vilja växa, påverkar inte enbart den ansvariga verksamheten, utan påverkar även samhällsplaneringen i stort.

Inför budgetplaneringen 2019-2021 har Lokalresursgruppen arbetat med strategisk lokalplanering, dels utifrån ett kort perspektiv 1-3 år och ett längre perspektiv 10 år.

Herrljunga kommuns strategi för lokalresursplanering utgår från att kommunens lokaler ska svara upp mot behoven som finns i den kommunala verksamheten. Den absolut övergripande styrande ambitionen ska vara att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler till så låg kostnad som möjligt.

Större långsiktiga kapitalinvesteringar, kopplat till kommunens ambition att våga vilja växa, påverkar inte enbart den ansvariga verksamheten, utan påverkar även samhällsplaneringen i stort.

Kommunstyrelsens förvaltning har i uppdrag att arbeta fram gemensamt förslag till Lokalresursplan 2018-2027.

Lokalresursplanen 2018-2027 utgör för åren 2019-2021, underlag för budgetberedning 2019-2021.

Kraven vid framtagandet av Lokalresursplan 2018-2027 är att förändrade lokalbehov för verksamheterna ska delas in i de tre delarna;

1. Möjlig avveckling av lokalytor
2. Behov av förändring av lokalytor
3. Behov av tillkommande ytor

I arbetet har orsak till behov av lokalförändringar angivits utifrån;

1. Styrande lagstiftning och regelverk, bland andra Arbetsmiljölagsstiftning och Miljölagsstiftning
2. Prognostiserade volymförändringar, vilka ligger till grund för bedömda behov av lokalförändringar

Vid bedömning av framtida lokalbehov ska säkerställas att normalt underhåll av lokaler tillgodoses löpande enligt framarbetad plan. Tekniska nämnden ansvarar för plan för reinvesteringar och underhåll av Herrljunga kommuns verksamhetslokaler inom det ekonomiska utrymme som Kommunfullmäktige fastställer.

Ekonomisk bedömning

Lokalresursplan 2018-2027 medför i sig inte några ekonomiska åtaganden, utan ska utgöra underlag för beredningen av investeringsbudget 2019-2021.

Juridisk bedömning

Ligger inte något juridiskt åtagande i Lokalresursplanen i sig.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2018-02-21 DNR KS
48/2018
Sid 3 av 3

Miljökonsekvensbeskrivning

Lokalresursplanen i sig medför inga miljökonsekvenser.

Samverkan

Lokalresursplan 2018-2027 kommuniceras inom det reguljära samverkanssystemet genom CSG.

Motivering av förslag till beslut

Kommunstyrelsens förvaltning har gemensamt genom Lokalresursgruppen arbetat fram Lokalresursplan 2018-2027.

Lokalresursplan redovisar behov av tillkommande och förändrade verksamhetslokaler utifrån ett befolkningsförändringsperspektiv, befolkningsprognos Herrljunga kommun.

Lokalresursplan 2018-2027 utgör planeringsunderlag inför och vid beredning av investeringsbudget 2019-2021.

DIARIENUMMER: xxxx
FASTSTÄLLD: åååå-mm-dd
VERSION: 7
SENAST REVIDERAD: 2018-02-12
GILTIG TILL: 2019-06-30
DOKUMENTANSVAR: Fastighetschef

Lokalresursplan

Plan för 2018-2027

Innehåll

Inledning.....	2
Strategisk lokalförsörjning	2
Lokalresursplaneringens fyra olika faser.....	2
Avgränsningar	3
Metod.....	3
Övergripande	4
Befolkningsprognos.....	4
Bildningsnämndens verksamhet	5
Förskola.....	5
Nulägesbeskrivning	5
Befolkningsprognos för förskoleverksamhet.....	6
Bedömda lokalbehov	6
Skola.....	7
Nulägesbeskrivning	7
Befolkningsprognos för skolverksamheten	8
Bedömda lokalbehov	8
Övriga ytor tillhörande Bildningsnämnden	9
Socialnämndens verksamhet	10
Nulägesbeskrivning	10
Befolkningsprognos för socialnämndens verksamhet	11
Bedömda lokalbehov	11
Övriga verksamheter	12
Bedömda lokalbehov	12
Slutsats.....	

Inledning

En kommun har ett föränderligt behov av lokaler. Förändringar i befolkningsstrukturen eller i hur kommunen organiserar sig påverkar ofta behovet av lokaler. För att effektivt kunna möta kommunens lokalbehov krävs både långsiktig planering och kontinuerligt arbete.

Lokalresursplaneringen kan innebära investeringar av skiftande storlek. Investeringsbehovet i verksamhetslokaler blir således en viktig del i kommunens budget- och planarbete. Dels i form av investeringsutgifter och därmed finansierings- och likviditetsfrågor, dels i form av tillkommande drifts- och räntekostnader. Investeringar bör endast utföras om under förutsättning att den verksamhetsdrivande nämnden kan rymma driftskostnaden inom sin budget.

I en kommun som Herrljunga, där marknadsvärdet av fastigheter ofta understiger investeringskostnaderna, är det särskilt viktigt att kommunen planerar sitt lokalbehov eftersom fastigheter kan vara svåra att hitta andra intressenter för.

Strategisk lokalförsörjning

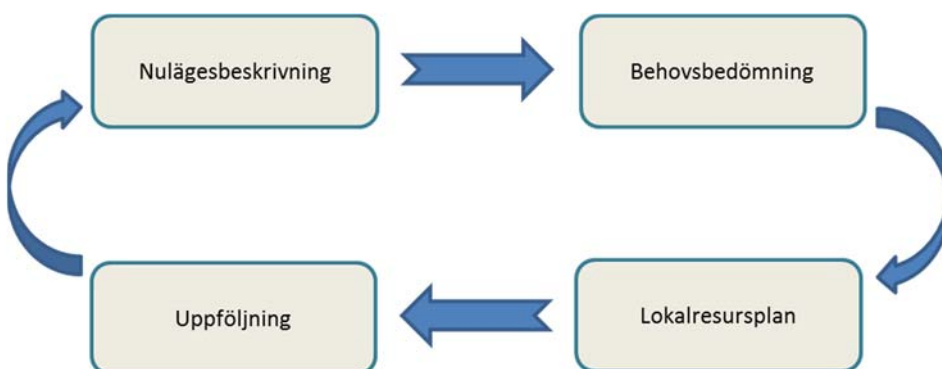
Verksamhetens behov av lokaler ska styra hur lokalerna används. Verksamheternas behov av lokaler varierar över tiden. Ibland handlar det om att undvika kostnader för outnyttjade lokaler. I annat fall handlar det om att minimera risken att stå utan nödvändiga lokaler när de behövs. Därav krävs en långsiktig planering och ett strategiskt arbetssätt som fokuserar på att effektivt utnyttja kommunens lokaler för att tillgodose lokalbehovet. Utan långsiktig planering finns risk att investeringar genomförs och sedan används under alltför kort tid eller samnyttjande inte används i tillräcklig utsträckning.

Lokalernas användande påverkar i sin tur både fastighetsförvaltning och övriga verksamheter som är beroende av hur verksamheterna använder lokalerna, så som IT och måltid. De är beroende av hur verksamheten förändras men har bristande möjlighet att förutse de förändringar som påverkar dem.

Effektiv lokalresursplanering samordnar verksamhetens totala behov, inklusive relaterade investeringar och tjänster, så att kommunens lokaler kan utnyttjas effektivt.

Lokalresursplaneringens fyra olika faser

Arbetet med effektiv lokalresursplanering består av fyra olika faser som tillsammans skapar möjligheter för kommunen att säkerställa att lokalbehoven uppfylls på ett effektivt sätt.

I nulägesbeskrivningen ska nuvarande lokaler och behov beskrivas. En bedömning kan göras av för vilka andra ändamål än de nuvarande som befintliga lokaler skulle kunna användas. Även huruvida befintliga lokaler är ändamålsenliga i dagsläget är viktigt att belysa.

Behovsbedömningen prognosticerar tillkommande, avgående och förändrade behov långsiktigt. För att prognosen ska fungera som planeringsunderlag behöver respektive verksamhet ha bra metoder för att ta fram prognoser som beskriver hur verksamheten kommer att utvecklas.

Lokalresursplanen samordnar och omsätter de olika verksamheternas lokalbehov. Resultatet blir en sammanställning där verksamhetens planerade förändringar kan koordineras så att lokalerna kan utnyttjas effektivt. Planen skapar även möjligheter att samordna investeringar och planera relaterade verksamheter mer effektivt.

Det arbete som tar vid efter att lokalresursplanen är antagen är att betrakta som uppföljning. Uppföljning kan ske på flera sätt men är en förutsättning för att arbetet ska fortgå eftersom förutsättningarna för verksamheten ständigt förändras. Genom uppföljning förändrar verksamheten således sina nulägesbeskrivningar och behovsbedömningar.

Avgränsningar

Lokalresursplanering kan ske på många nivåer. Kommunens lokalresursplan syftar till att beskriva och planera för respektive fastighet men tar inte hänsyn till den lokalplanering som är möjlig att genomföra inom respektive fastighet. Det är fortsatt upp till respektive verksamhet att använda de lokaler de hyr så effektivt som möjligt med hjälp av exempelvis schemaplanering.

Lokalresursplanen har för avsikt att bedöma prognosperioden 2018-2027. Hänsyn har inte tagits till reinvesteringar d.v.s. underhåll av befintliga lokaler. Behovet av underhåll är stort och kommer kräva mycket resurser under de kommande åren. Lokalresursplanen har inte tagit hänsyn till allmännyttan och det behov av nya bostäder som uppstår. Behov av föreningslokaler, utomhusytor för aktivering av ungdomar, har inte heller belysts i denna lokalresursplan. Behovet av idrottshallar ligger också utanför planen.

Metod

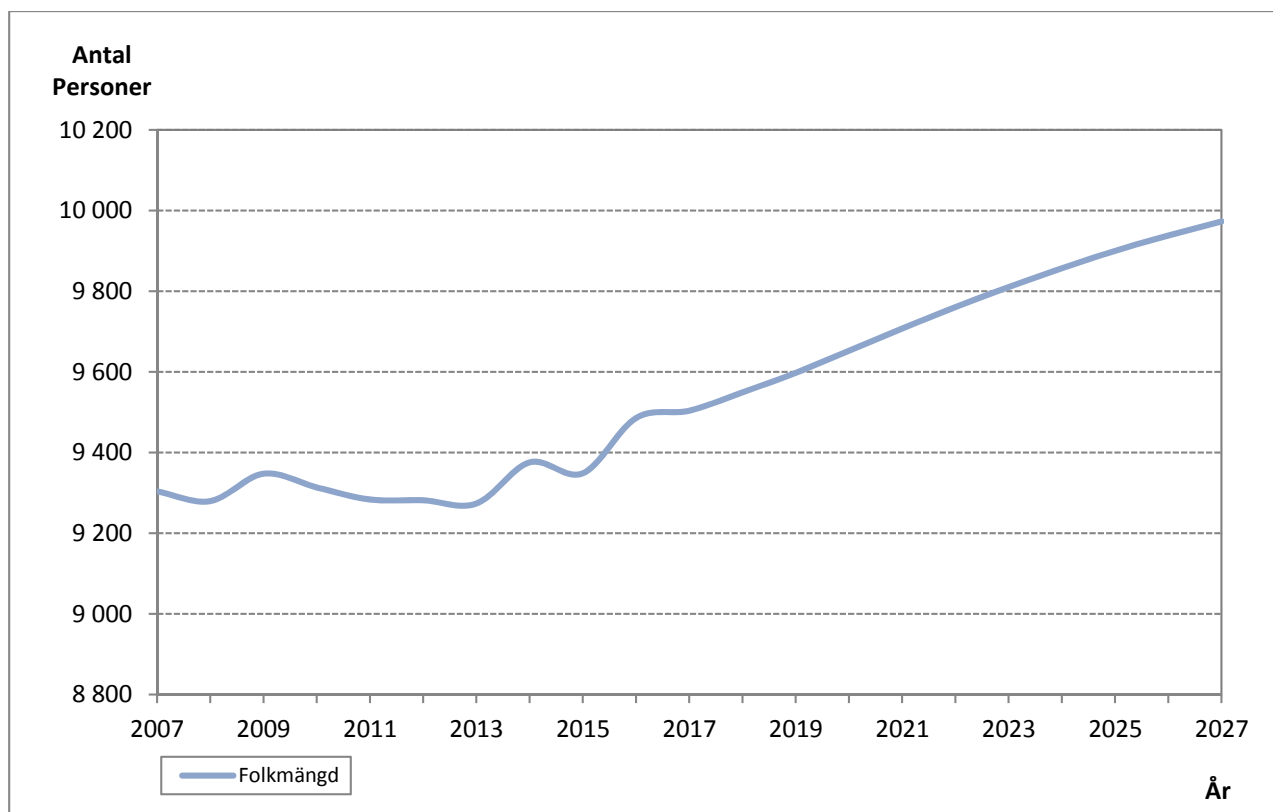
Fastighetsavdelningen tar fram lokalresursplanen i samverkan med representanter från de olika förvaltningarna. Förvaltningarna har redogjort för kommande behov inom respektive verksamhet. Underlag för bedömning av kommande behov baserar sig på prognoser från SCB samt professionella bedömningar från verksamheten. Prognosperioden från SCB är 2018 – 2027.

Övergripande

Befolkningsprognos

Herrljunga kommun beräknas öka i antal invånare under de kommande 10 åren. Kommunens utveckling de senaste åren pekar på en utveckling som prognosticerar att kommunen kommer ha 9 973 invånare i slutet av planperioden. Det innebär en förändring med 469 personer under 10 år.

Befolkningsutvecklingen innebär ökade skatteintäkter men kräver även planering av kommunens verksamhet, för att kunna möta behoven av kommunal service. Det finns idag inget som tyder på att befolkningsutvecklingen är temporär, utan kommunen bör planera för en fortsatt positiv utveckling även efter planperioden.

Bildningsnämndens verksamhet

Bildningsnämnden har ansvar för förskoleverksamhet, förskoleklass, grundskola, fritidshem, fritidsgård, grundsärskola och gymnasieskola samt bibliotek, musikskola och familjecentral. Verksamheten styrs till stora delar av lagar och förordningar. I skollagen sägs att ett barn ska erbjudas plats vid förskola så nära barnets hem som möjligt. I den nya skollagen sägs också att föräldrar kan överklaga kommunens beslut om placering vid skolenhet då det även här är viktigt med placering i närhet till hemmet.

Förskola

Antalet barn i åldern 1-5 år ökar med cirka 50 barn under prognosperioden 2018-2027. Förskolan har under flera år varit ansträngd gällande fysisk plats för förskolebarnen. Idag hyrs externa lokaler och moduler för att få plats med det behov som redan uppstått. I Herrljunga tätort finns idag tre modullösningar placerade på förskolorna Horsby, Ugglan och Lyckan. I tätorten hyrs också extern lokal, Missionskyrkan, för att täcka behovet av förskoleplatser. Dessutom har en tillfällig avdelning skapats i Ugglans lekhall. Behovet av förskoleplatser finns både i Herrljunga tätort och på landsbygd. Några av de barn som är i förskoleåldern har alternativa placeringar i form av fristående förskolor samt annan pedagogisk verksamhet.

Skolverket ger vägledning till barngruppens storlek. När man planerar barngruppers storlek och sammansättning är det viktigt att väga in kvalitetsfaktorerna så som personalens kompetens, personaltäthet, sammansättning av barn, inne och utemiljö. För barn mellan ett och tre år kan ett riktmärke för barngruppens storlek vara sex till tolv barn. För barn mellan fyra och fem år kan ett riktmärke vara nio till 15 barn. Dessa riktmärken från skolverket kan användas som något att förhålla sig till och vara ett stöd för att skapa lagom stora barngrupper. Utifrån det kan sedan lokalbehovet anpassas.

Nulägesbeskrivning

Tabellen nedan visar antal förskolor i Herrljunga tätort och landsbygd samt fristående förskolor, dess avdelningar, inskrivna barn samt relevant kommentar.

Förskola	Avdelningar	Antal inskrivna barn (2018-01-20)	Kommentar
Ugglan	5,5	86	2 av avdelningarna är tillfälliga i forma av en modul och en omgjord lekhall
Horsby	5	86	1 avdelning är tillfällig i form av en modul
Missionskyrkan	1	13	Extern lokal som hyrs på kort sikt
Lyckan	2	26	Tillfällig modullösning
Igelkotten	1	21	Fristående
Påskliljan	1	18	Fristående
Eggvena	1	19	
Knattebo	1	17	Fristående pedagogisk omsorg
Hudene	2	41	Extern permanent lokal som hyrs på lång sikt
Eriksberg	2	35	
Od	2	26	
Molla	2	27	Nybyggt 2017
Mörlanda	4	66	Varav en är tillfälligt inrymd i skolans verksamhet
Tallkotten	1	21	Fristående

Befolkningsprognos för förskoleverksamhet

Prognos framtagen av SCB visar på ett ökat behov av förskoleplatser under den kommande prognosperioden. Tabellen nedan visar utvecklingen per område för barn i förskoleåldern. Bildning bedömer att 95 % av alla barn kommer vara aktuella för förskoleplacering.

Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Herrljunga tätort	252	265	271	276	279	284	287	290	291	292
Eggvena	51	40	45	43	42	42	43	43	43	43
Hudene	56	58	56	57	56	56	57	57	57	57
Eriksberg	53	54	50	53	53	54	54	53	53	53
Od	30	26	27	27	28	28	28	28	28	28
Molla	31	30	31	32	31	31	31	31	31	31
Mörlanda	101	100	103	108	105	106	107	108	108	109

Bedömda lokalbehov

För att klara av ökade förskoleplatser behöver permanenta lokaler skapas. De tillfälliga lösningar som idag finns för förskoleplacering är kostsamt för kommunen och genererar ingen trygghet för inflyttning, personal och föräldrar. Utöver de tillfälliga lösningarna, som behöver permanentas genom investering i nybyggnation, behöver ytterligare permanenta platser skapas utifrån SCBs prognos på utveckling.

En **ny förskola**, med 2-4 avdelningar, skulle samla upp de 40 barn som prognosperioden visar att **Herrljunga tätort** kommer öka med under prognosperioden. Förskolan skulle också fånga upp några av de barn som idag är placerade i någon form av tillfälliga lokaler. Förslaget bygger på att projektet med nya avdelningar på Horsby förskola genomförs och fångar upp flertalet av de som idag är placerade i tillfälliga lokaler. Storleken på en ny förskola är en framtida projekteringsfråga. En ny förskola skulle kunna fånga upp det behov som finns i nära anslutning till tätorten istället för att utöka med yta i ytterområdena.

Eggvena förhåller sig stabilt i sitt behov av förskoleplatser. SCBs bedömning är att det nu finns ett behov av mellan 40 och 50 platser under prognosperioden. Verkligheten visar att det är 19 barn inskrivna på förskolan och att resten har annan pedagogisk omsorg eller väntar på att få plats. Idag har Eggvena bara en avdelning och behovet av en till avdelning till har redan uppstått för att få plats med de 30 barn som idag är inskrivna, står på kö eller har annan placering. Istället för att öka lokalytan i Eggvena finns alternativet att placera barn i en ny förskola i Herrljunga.

I upptagningsområdet för **Hudene** är förhållandet med antal förskoleplatser stabilt. Då Hudene redan i dagsläget har för liten yta för alla barn i förskoleålder ses ett behov av att utöka med yta för det behov som redan uppstått. Istället för att öka lokalytan i Hudene finns alternativet att placera barn i en ny förskola i Herrljunga.

Eriksberg har under prognosperioden inget behov av tillkommande eller avgående ytor. Eriksberg har idag 35 barn inskrivna, fördelade på två avdelningar, och barn som väntar eller har annan placering. Bedömningen är att barn som är i behov av plats i upptagningsområdet för Eriksberg kan placeras i kringliggande områden.

Under prognosperioden tappar **Od** något av sitt behov av förskoleplatser. Då nedgången är så liten bedöms inte ytorna i Od påverkas.

Upptagningsområdet **Molla** är stabilt under prognosperioden och har inget ytterligare behov eller avgående behov som påverkar lokalresursplanen.

Upptagningsområdet för **Mörlanda** visar på en ökning om ett par år. Då förskolan i Mörlanda redan idag har det trångt, och dessutom tar yta från skolans verksamhet, finns ett behov av en ytterligare avdelning. Mörlanda behöver också ha en kapacitet att placera barn som inte ryms vid övriga förskolor i södra kommundelen. För detta krävs utbyggnad och investering.

Skola

Antalet barn i grundskola ökar under prognosperioden med 122 barn. Dessa barn fördelas i åldersgrupper och för 6-årsverksamhet ökar antalet barn med 10 stycken, barn i åldern 7-12 år ökar med 75 barn och barn i åldern 13-15 år ökar med 37 barn. Redan nu planeras det för fler tillkommande klassrum på Horsbyskolan för att få plats med de barn som redan idag finns i verksamheten. Horsbyskolan har också en tillfällig lösning med paviljong där fyra klassrum finns för undervisning.

Då regeringen fattade beslut om en stadiindelad timplan, som träder ikraft läsåret 2018/2019, ändras några förutsättningar för bland annat språkundervisning. Det innebär att elever från andra enheter kommer att ha behov av Altorps lokaler och klassrum viss typ av undervisning. Behovet av utrymmen/lokaler för idrottsundervisning är också stort och kommer öka under prognosperioden men är undantaget i denna lokalresursplan.

Nulägesbeskrivning

Herrljunga har idag sju låg- och mellanstadieskolor varav en är placerad i tätorten. Det finns en högstadieskola och en gymnasieskola som också är placerade i tätorten. Skolbyggnaderna består av både verksamhets- och kontorslokaler. I de flesta fall samnyttjas lokalerna mellan skola, förskola och fritidshem. Tabellen nedan visar antalet barn/skola samt kvm/skola.

Skola	Stadium	Antal elever	Kvm	Kvm/elev
Altorp	hög	328	7386	22,7
Eggvena	låg och mellan	54	562	10,4
Eriksberg	låg och mellan	52	1015	19,5
Horsby	låg och mellan	352	3964	11,3
Hudene	låg och mellan	82	978	11,9
Molla	låg och mellan	38	863	22,7
Mörlanda	låg och mellan	145	1852	12,8
Od	låg och mellan	44	704	16,0

Befolkningsprognos för skolverksamheten

Prognos framtagen av SCB visar på ett ökat antal barn i skolverksamheten under den kommande prognosperioden. Tabellen nedan visar utvecklingen per område för barn i skolåldern sex till 15 år.

Skola	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Herrljunga tätort låg och mellanstadie	359	351	353	372	378	386	388	388	399	405
Herrljunga tätort högstadie	295	312	337	333	328	312	341	350	358	352
Eggvena	52	55	47	50	54	56	56	55	55	57
Hudene	73	70	75	79	83	84	81	84	86	84
Eriksberg	68	69	73	69	73	74	75	74	75	72
Od	33	30	34	31	31	31	33	30	33	31
Molla	50	47	49	49	47	47	48	49	48	49
Mörlanda	141	145	143	144	151	152	152	155	154	157

Bedömda lokalbehov

För att kunna bedriva undervisning med hög kvalitet och ge alla elever en bra utbildning behöver lokaler tillföras utifrån den prognos som SCB visar. Det är lokaler för undervisning och stödprocesser som behövs dvs. klassrum, grupprum, kontorsplatser, teknikutrymmen och plats för måltid. Från 2018 till 2027 har SCB beräknat att 103 nya elever kommer behöva yta för skolgång i **Herrljunga tätort** fördelat på låg – och mellanstadiet 46 elever och högstadiet 57 elever. De 46 elever i lågstadiet tillsammans med de som idag vistas i tillfälliga lokaler ger underlag för utökning av ytor i Herrljunga tätort.

I **Herrljunga tätort** finns en grundskola, **Horsbyskolan**, som redan i nuläget har otillräckligt med yta för att kunna säkerställa en god arbetsmiljö för elever och pedagoger. Här pågår redan ett projekt med att skapa åtta nya klassrum för att ta hand om de elever som idag finns på skolan samt ökning av elever under prognosperioden. En tillfällig paviljong med fyra klassrum finns uppställd på området och de beräknas utgå genom utbyggnad med åtta klassrum samt ombyggnad av tidigare måltidskök och matsal.

Högstadieskolan **Altorp** kommer också få ett utökat antal elever under prognosperioden. Viss omdisponering av yta bör göras här för att skapa förutsättningar för sammanhållning av olika ämnesgrupper. En viss utbyggnad av klassrum behöver också ske då fler elever från andra skolor också kommer till Altorp för undervisning.

I upptagningsområdet för **Eggvena** prognostiseras en ökning av 5 elever under prognosperioden. Bedömningen är att barnen ryms i befintlig skola.

I upptagningsområdet för **Hudene** säger SCB att barnantalet kommer öka under prognosperioden med 11 elever. Bedömningen är att de eleverna får plats i befintlig skola.

Eriksberg skola kommer under prognosperioden behöva utrymme för ytterligare 4 barn vilket inte genererar några tillkommande ytor.

I upptagningsområdet för **Od** finns ingen positiv prognos för antalet elever i skolålder. Området tappar i antal och inga tillkommande ytor behöver skapas som påverkar lokalresursplanen. Då barnantalet sjunker sakta är bedömningen att inga ytor kan avyttras.

Inom **Mollas** upptagningsområde ses ingen förändring. Ytorna som behövs för undervisning är konstanta under prognosperioden. Molla skola kan rymma fler elever.

Inom prognosperioden kommer **Mörlanda** skola att öka sin verksamhet med totalt 16 barn i skolåldern. För att säkerställa en god arbetsmiljö för både barn och pedagoger samt övrig personal inom skolan behöver yta skapas som genererar en investering.

Övriga ytor tillhörande Bildningsnämnden

Bildningsnämnden har även ansvar för Bibliotek, Musikskola och Familjecentral.

I tätorten är **Biblioteket** placerat i Kulturhuset där också Komvux, kontor för fackliga organisationer, museum och samlingssal finns att tillgå. För denna verksamhet ses inga förändringar i tillkommande eller avgående ytor som påverka lokalresursplanen. Det finns också ett bibliotek i Ljung. För detta ändamål hyrs externa lokaler in. En framtida lösning är att skapa yta inom det befintliga fastighetsbeståndet för detta ändamål. Ytor på Gäsenegården kan redan nu byggas om för detta ändamål vilket kräver en investering.

Musikskolan är placerad i gamla kommunhuset. Huset är gammalt men uppfyller funktioner för verksamhetens ändamål. Verksamheten skulle i en framtid kunna rymmas i Altorpskolan om den byggs ut. Då detta inte bedöms som något primärt för att kunna bedriva verksamhet tas det inte med i redovisad investeringsplan.

För den verksamhet som **Familjecentralen** bedriver hyrs lokalyta av extern hyresvärd. Denna yta bedöms vara bestående och konstant under prognosperioden.

Socialnämndens verksamhet

Socialnämnden ansvarar för alla så kallade riktade insatser. Med riktade insatser menas att ge stöd och service till personer, som är i behov av hjälp för att uppnå skälig levnadsnivå och få ett så självständigt liv som möjligt. Socialnämnden ska främja människornas, ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor, aktiva deltagande i samhällslivet. Nämnden ansvarar för äldrefrågor, stöd till personer med funktionsnedsättning, försörjningsstöd, stöd till enskilda och familjer, missbruksfrågor, ungdomsmottagning, ensamkommande barn, flyktingmottagande och kommunens arbetslöshetsåtgärder. Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet. Det är framför allt Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslagen samt kommunala riktlinjer som styr verksamheten.

Nulägesbeskrivning

Tabellen nedan visar socialnämndens lokaler, vad de huvudsakligen har för användningsområde, kvadratmeter samt relevant kommentar.

Fastighet	Verksamhet	Kvm	Kommentar
Tors Hus	Arbetsmarknadsenhet Mötesplats för personer med psykiatrisk eller boendeproblematik Kontor		Extern hyresvärd
Hagen	SÄBO Daglig verksamhet Kontor	6 700	Delvis ombyggd 40 boendeplatser
Nästegårdsgatan 4A, 4B	Serviceboende		Extern hyresvärd 18 boendeplatser
Gäsenegården	Dagverksamhet Hemtjänst LSS boende Kontor Café Trygghetsboende	6 500	Socialförvaltningen hyr delar av huset. Trygghetsboendet ansvarar Tekniska Nämnden för.
Hemgården	SÄBO Hemtjänst Kontor Kök Café	7 000	51 boendeplatser. Extern hyresgäst i köket.
TB huset	Kontor	545	Extern hyresvärd

Befolkningsprognos för socialnämndens verksamhet

Utifrån SCBs statistik kommer antalet personer som är över 85 år att öka i Herrljunga med 240 28 % jämfört med antalet äldre idag. Denna ökning genererar ett ökat antal platser på SÄBO. Den största ökningen av äldre, som förväntas vara i behov av särskilt boende, sker mellan åren 2022 till 2027 men även innan dess ökar de äldre i antal.

Tabellen nedan visar ökningen av platser under prognosperioden.

År	Totalt SÄBO*	Demens**	Omvårdnad	Hemtjänst***
2018	82	63	28	190
2019				
2020	84	63	21	209
2021				
2022	88	66	22	216
2023				
2024				
2025				
2026				
2027	103	77	26	250

*Beräkningen baserar sig på att 14 % av de över 80 år och 1 % av de mellan 65-79 år är i behov av särskilt boende och att omsättningen per plats och år är 1,1 individer.

**Ca 60 % av alla som har behov av särskilt boende beräknas ha demenssjukdom.

***23 % av de över 80 år och 4 % av de mellan 65-79år.

Bedömda lokalbehov

Utifrån befolkningsprognosen under prognosperioden bedöms antalet sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter öka då antalet äldre ökar samt att de äldre vårdas mer och mer i det egna hemmet. Av den anledningen ökar behovet av kontorsplatser till administrativ personal.

Behovet av ytorna, som **Tors Hus** upprätthåller, bedöms vara stabila och kommer att nyttjas under hela prognosperioden. Tors hus är externa inhyrda lokaler. Det är Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler som äger fastigheten och Herrljunga Kommunen hyr. Ägarförhållanden och nyttjanderätter kan med fördel ses över under prognosperioden.

Då behovet av platser för demens ökar inom prognosperioden behöver **Hagen**, som är kommunens demenscentra, utöka sina platser. Det finns planer på att flytta dagverksamheten från Gäsenegården till Hagen. Förändringarna på Hagen kräver flytt av andra verksamheter samt ut- och ombyggnad som kräver investering och genererar kapitalkostnader.

Nästegårdsgatans lägenheter som Herrljunga kommun hyr av det kommunala bostadsbolaget, HERBO, bedöms vara stabila och kommer nyttjas under hela prognosperioden.

Flera av ytorna på **Gäsenegården** bedöms under prognosperioden succesivt övergå till trygghetsboende. För att skapa attraktiva lägenheter i trygghetsboendet behöver viss ombyggnad göras som genererar en

investering. Korttidsboendet som idag finns i byggnaden bedöms flytta tillbaka till Herrljunga tätort när ytor skapats för detta inom befintligt fastighetsbestånd. Det finns även planer på att dagverksamheten ska flytta tillbaka till Herrljunga. Hemtjänst och LSS-boende kommer finnas kvar på Gäsenegården under hela prognosperioden.

Behovet av boendeplatser på **Hemgården** kommer att minska under prognosperioden med 25platser. Det innebär att ytor för boende kan avyttras till förmån för annan verksamhet inom socialnämndens ansvarsområde. Då det finns ett behov av kontorsplatser är bedömningen att dessa kan skapas på Hemgården i takt med det minskade behovet av boendeplatser. En flytt av korttidsboendet på Gäsenegården kan också vara aktuellt att inrymma i den yta som kan avyttras på Hemgården. Om Hemgården ska ha kvar alla sina boendeplatser krävs stora investeringar i brandskyddet som t.ex. installation av sprinkler. Boendet behöver också moderniseras utifrån andra organisatoriska aspekter.

Det finns ett behov från verksamheten att ha ytorna i **TB huset** samt betydligt mer yta för administration då den typen av tjänster kommer att öka i takt med den ökade befolkningen. För att kunna arbeta effektivt i en god arbetsmiljö och samordna verksamheten behöver yta skapas för tillkommande administrativa tjänster samt nuvarande, i anslutning till varandra. Bedömningen är att detta kan göras på den yta som Hemgården kan avyttra för boendeplatser. På det viset kan TB- huset avyttras och all den administrativa delen kan rymmas i kommunens eget fastighetsbestånd.

Övriga verksamheter

Bedömda lokalbehov

Kommunstyrelsen ser inget behov av tillkommande eller avgående ytor för administration under prognosperioden.

Bygg och Miljönämnden ser inget behov av tillkommande eller avgående ytor under prognosperioden.

Tekniska nämnden har många integrerade ytor i andra verksamheter vilka är oerhört viktiga att få med vid projektering av tillkommande ytor. Med den positiva utvecklingen av antalet barn i kommunen ses ett behov av att utöka köksytor för att klara av en säker och funktionell måltidshantering. Det är utökningen av elever i Mörlanda, Horsby och Hudene som medför förändringar i köksytor. Ytor för den här stödprocessen är viktigt att ha med från början i en om- och tillbyggnad.

Slutsats

Kommunen har behov av tillkommande ytor och förändrade ytor. Behoven har redan uppstått för en del verksamheter och för en del uppstår behovet inom kort. Att avyttra ytor är inte aktuellt inom prognosperioden däremot kan ytor om disponeras.

Bifogad tabell nedan visar behov av verksamhetslokaler utifrån lokalresursplan 2018-2027. I tabellen ligger enbart inlagt, de bedömda lokalresursbehov, som förvaltningsberedningen identifierat i den 10-åriga lokalresursplanen. Tabellen omfattar inte de av kommunfullmäktige, i juni 2017, fastställda investeringsramarna för verksamhetslokaler för 2018-2020.

Inför varje årligt budgetbeslut, ska den tre-åriga investeringsbudgeten fastställas. I juni 2018 ska den tre-åriga investeringsbudgeten fastställas för perioden 2019-2021. Lokalresursplanen 2018-2027 ska utgöra ett underlag för beslut i budgetprocessen 2019-2021.

I lokalresursplanen 2018-2027 finns inte medplanerat för allmännyttans behov av bostäder som uppstår under prognosperioden. Behov av föreningslokaler, idrottshallar, utomhusytor för aktivering av ungdomar belyses inte heller i nedan bifogad tabell.

I tabellen finns inlagt både behovet av ny förskola i Herrljunga Centralort och utökning av verksamhetslokaler för förskola i Eggvena och Hudene. Bedömningen är att, skapas en ny förskola i Herrljunga Centralort med 4 avdelningar, 2020, kan det även omfatta förskole-placeringar för barn i Eggvena och Hudene, vilket minskar behovet av nya förskole-ytor i Eggvena och Hudene.

I tabellen finns inlagt de redovisade behoven av verksamhetslokaler för äldreomsorgen och behov av verksamhetslokaler avseende socialförvaltningen, vilka berör Hagen, Hemgården och Gäsenegården. Planeringen följer Socialnämndens målbild avseende verksamhetslokaler.

Eftersom förutsättningarna för kommunens verksamheter, löpande förändras kommer även förutsättningarna för lokalresursplanen förändras. I vidareutvecklingen av planen ska idrottsanläggningar, föreningslokaler och utomhusytor för aktivitet implementeras. För att fakta och bedömningar i lokalresursplanen 2018-2027 ska kunna få effekt, är det viktigt att lokalresursplanen implementeras i budgetarbetet. Av den anledningen ska planen uppdateras årligen inför budgetprocessen.

Tabell

Tabellen visar de bedömda lokalbehoven utifrån prognosperiod 2018-2027.

De redovisade bedömda behoven av verksamhetslokaler är i lokalresursplanen inte kostnadsbedömda, men ligger markerade i tabellen utifrån tidsintervall för färdigställande utifrån redovisade behov.

I kommande förvaltningsberedda förslag till investeringsbudget 2019-2021, ligger kostnadsbedömda föreslagna prioriterade objekt med.

Benämning	Åtgärd	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Bildning											
1. Ny förskola	Herrljunga C-ort, 4 avd										
2. Eggvena fsk	En avdelning										
3. Hudene fsk	En avdelning										
4. Hudene kök	Tillbyggnad										
ÄO/Soc											
5. Hagen	Om- o nybyggnation										
6. Hemgården	Ombyggnation, bef lok										
7. Gäsenegården	Ombyggnation, bef lok										

Kortfattad beskrivning per objekt

Bildning	Kortfattad beskrivning
1. Ny förskola i Herrljunga Centralort	4 nya avdelningar i Herrljunga centralort. Byggs för behov i Herrljunga Centralort, men kan även ta emot barn från Hudeneområdet och Eggvenaområdet.
2. Eggvena	1 avdelning till för förskolebarn under planperioden. Alternativt bygga ny förskola i Herrljunga Centralort.
3. Hudene	1 avdelning till för förskolebarn under planperioden. Alternativt bygga ny förskola i Herrljunga Centralort.
4. Hudene	Tillbyggnad av kök. Fler barn.
ÄO/Soc	
5. Hagen	Både ombyggnation av befintliga lokaler och nybyggnation. Följer Socialnämndens målbild med Demenscentra vid Hagen.
6. Hemgården	Ombyggnation av befintliga lokaler bl.a. till kontor för socialförvaltningen. Tydligt behov av förvaltningsarbetsplatser. Ger möjlighet att förändra användningen av TB-huset. Följer Socialnämndens målbild för verksamhetslokaler. Alternativt bygga nya förvaltningsarbetsplatser i andra lokaler eller hyra in extern förvaltningslokal.
7. Gäsenegården	Ombyggnation av befintliga lokaler till ett attraktivt trygghetsboende. Bygga om för att skapa yta för biblioteksverksamhet.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Mats Bjurbom

Tjänsteskrivelse
2018-02-28
DNR KS 24/2018 679
Sid 1 av 3

Nationaldagsfirande 6 juni 2018

Sammanfattning

Herrljunga kommun har de fyra senaste åren, 2014, 2015, 2016 och 2017, ordnat medborgarskapsceremoni framför kommunhuset den 6 juni kl 11 - 13. Vid denna ceremoni, som lockat cirka 500 besökare, har även kulturpristagare, stipendiat, årets ungdomsledare samt medaljörer uppmärksammats. Evenemanget har präglats av generositet och en välkomnande vi-känsla.

Förslag till beslut

Herrljunga kommun arrangerar nationaldagsfirande den 6 juni 2018 med aktiviteter mellan kl. 11 – 13.
Arrangemanget belastar kommunstyrelsens konto för tillväxt och utveckling med maximalt 75 tkr.

Mats Bjurbom
Utvecklare

Bakgrund

Herrljunga kommun firade 40 år som kommun år 2014, och detta firades på nationaldagen den 6 juni. I samband med firandet genomfördes en ceremoni där nya svenska medborgare uppmärksammades. Evenemanget lockade cirka 1 000 personer som kom till området framför kommunhuset, åt rulltårta och tog del av den underhållning som bjöds.

2015 upprepades arrangemanget, nu med fokus på medborgarskapsceremonin och att uppmärksamma medaljörer, alltså personer med kopplingar till kommunen som uppnått särskilda resultat regionalt, nationellt och internationellt i olika sammanhang. År 2015 serverades varm ostpaj. Det gjordes för att lyfta fram lokala produkter, samt Restaurang- och livsmedelsprogrammet på Kunskapskällan. Cirka 500 portioner ostpaj serverades, och antalet besökare uppskattades till 600 personer. I den tipspromenad som arrangerades kunde man välja att betygsätta arrangemanget. 106 personer tog denna möjlighet, och på en skala mellan 1 och 5 så blev resultatet 4,36.

2016 ordnades medborgarskapsceremoni på nationaldagen för tredje gången, enligt samma koncept. Nu uppmärksammades också årets kulturpristagare, kulturstipendiat och ungdomsledare. Cirka 20 nya medborgare kom till ceremonin. Det totala antalet besökare uppskattas till 600, och det serverades en efterrätt med äpple och vaniljgrädde, samt cider till.

2017 var den fjärde gången som arrangemanget ordnades. Nu serverades ”somla”, en sommar-semla, som var mycket populär.

Erfarenheten av de fyra åren med medborgarskapsceremoni framför kommunhuset på nationaldagen är att arrangemanget lockat förhållandevis många, både nya medborgare och besökare. Det sker på en begränsad tid, och är generöst, eftersom det bjuds på någon slags fika, hoppborg, karusell samt underhållning. Arrangemanget inkluderar också någon form av medborgardialog.

Ekonomisk bedömning

Kostnaden för tidigare års firande har legat runt 75 000 kr. Det har varierat beroende på vad som har serverats, vilken underhållning som har anlitats och i vilken omfattning som annonsering har skett. Till årets firande är bedömningen att 75 000 kr är en tillräcklig summa för att skapa ett attraktivt arrangemang.

Motivering av förslag till beslut

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Mats Bjurbom

Tjänsteskrivelse
2018-02-28
DNR KS 24/2018 679
Sid 3 av 3

Arrangemanget är generöst och med en välkomnande vi-känsla, en mötesplats som skapar gemenskap. Det bidrar också till att de nya medborgarna, medaljörer och pristagare får uppskattning under högtidliga former.

SN § 8

DNR SN 4/2018

Godkännande av Handlingsplan för psykisk hälsa 2018-2020

Sammanfattning

Statsbidragen inom området psykisk hälsa är utformade som stimulansmedel för utvecklings- och förstärkningsinsatser inom olika områden. Krav och innehåll specificeras i årliga överenskommelser mellan Socialdepartementet och SKL. En särskild del i överenskommelsen handlar om och ställer krav på utvecklingsarbete och samarbete mellan regionen och länets 49 kommuner.

Kravet att ta fram regionala handlingsplaner syftar till att stärka kommuner och regioner att främja psykisk hälsa och ömsesidigt arbeta för att minska psykisk ohälsa. Var och en av huvudmännen får ekonomiskt stöd för att stärka sina egna insatser inom området och för det gemensamma arbetet att ta fram en regional handlingsplan. Varje enskild huvudman ansvarar för rapportering och redovisning till SKL.

Arbete har under 2016 och 2017 gjorts för att utreda behov och formulera gemensamma mål för länets samtliga 50 huvudmän inom fem fokusområden: förebyggande och främjande arbete, tillgängliga tidiga insatser, enskildas delaktighet och rättigheter, utsatta grupper samt ledning, styrning och organisation.

Hösten 2016 och våren 2017 har innefattat en bred dialog i länet med deltagande tjänstemän från kommun och region från delregional vårdssamverkan i syfte att skapa delaktighet och förankring i det arbete som ska göras och för prioritering av insatser. Dialoger har förts med samarbetspartners, brukarföreträdare, representanter från HBTQ-community och nationella minoriteter.

Boråsregionens direktion rekommenderar medlemskommunerna att anta handlingsplanen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-01-11

Protokollsutdrag Boråsregionen 2017-12-08

Brev från Boråsregionen daterad 2018-01-04

Handlingsplan för psykisk hälsa 2018-2020

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Handlingsplanen för psykisk hälsa 2018-2020 antas.

Lennart Ottosson (KV) föreslår följande tillägg:

- Besluts punkt 1 kompletteras med "För socialnämndens vidkommande"
- Besluts punkt 2 tillförs med följande formulering: "Bildningsnämnden och kommunstyrelsen rekommenderas att också anta föreliggande handlingsplan."

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut med Lennart Ottossons (KV) tilläggsförslag antas och finner att så sker.

Fortsättning SN § 8

Socialnämndens beslut

1. Handlingsplanen för psykisk hälsa 2018-2020 antas för socialnämndens vidkommande.
2. Bildningsnämnden och kommunstyrelsen rekommenderas att också anta föreliggande handlingsplan.

Expedieras till: Kommunstyrelsen, Bildningsnämnden

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

2018-01-04

Till medlemskommunerna i
Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Rekommendation om att godkänna handlingsplan för psykisk hälsa 2018-2020

Direktionen har den 8 december 2017 beslutat rekommendera medlemskommunerna att godkänna handlingsplan för psykisk hälsa och översänder nu sitt beslut samt rekommenderad handlingsplan..

Medlemskommunernas beslut meddelas Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund snarast möjligt på

info@borasregionen.se

alternativt

Lena Brännmar
Boråsregionen - Sjuhärads kommunalförbund
Skaraborgsvägen 1A
506 30 Borås

BORÅSREGIONEN SJUHÄRADS KOMMUNALFÖRBUND

Lena Brännmar
Administrativ chef

Bilagor

1. Protokollsutdrag
2. Handlingsplan Psykisk hälsa

18

Det goda livet
i Västra Götaland

**Handlingsplan för
psykisk hälsa**

2018-2020

20

Innehåll

Bakgrund	2
Vi sätter ljus på skavet	3
Syfte med handlingsplanen	3
Fokusområden	3
Process för framtagande	3
Organisation	3
Samverkan för psykisk hälsa i Västra Götaland	4
Genomförande	4
Uppföljning	4
Fokusområden och mål för vuxna	5
Fokusområden och mål för barn och unga	8

Bakgrund

År 2016 slöt regeringen och Sveriges kommuner och landsting (SKL) överenskommelsen "Stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa". Överenskommelsen syftar bland annat till att stärka kommuner och regioner i arbetet med att främja psykisk hälsa och ömsesidigt arbeta för att minska den psykiska ohälsan. Huvudmännen får ekonomiskt stöd för att stärka och utveckla sina insatser inom området och för det gemensamma arbetet att ta fram regionala handlingsplaner.

Denna handlingsplan är gemensam för Västra Götalandsregionen (VGR), de 49 kommunerna via kommunalförbunden och VästKom samt Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa i Göteborg och Västra Götaland (NSPHiG). Den gemensamma arenan är vårdsamverkan regionalt, delregionalt och lokalt.

Vi sätter ljus på skavet

Den mänskliga rättigheten till bästa uppnåeliga fysiska och psykiska hälsa gäller för alla människor som bor, verkar och vistas i Västra Götaland. Samverkan över organisatoriska gränser med människan i centrum, är en förutsättning för att uppnå detta.

Anställda och politiker inom regionens alla delar och i alla kommuner gör sitt bästa – det tas fram planer, det satsas, det följs upp och det utvecklas. Var och en för sig går det ganska bra, ibland riktigt bra, men i mötet oss emellan skaver det ibland. De organisatoriska gränserna blir hinder och det är svårt att se förbi dem för att istället se till den enskildes behov. Vi vet dessutom ofta väl var det skaver och det skiljer sig inte

åt om vi befinner oss i stora Göteborg, i något mindre Skövde eller i lilla Dals-Ed. I arbetet med att ta fram handlingsplanen har vi lagt mycket tid på att identifiera och sätta ljus på områden där det skaver extra mycket, där vi alla vill åt samma håll, där alla måste bidra och göra det samtidigt.

Syfte med handlingsplanen

Med handlingsplanens mål, aktiviteter och indikatorer för uppföljning vill vi sätta ljus på frågor där vi vill bli bättre i hela Västra Götaland. Eller med andra ord: Vi vill se handlingsplanen som ett försök att sätta plåster på några redan uppkomna skav, se till att det läker ordentligt och att det inte uppstår nya.

Fokusområden

Regeringen har i sin strategi för området psykisk hälsa pekat ut fem fokusområden som särskilt viktiga. Dessa anges även i den nationella överenskommelsen och sammanfattar olika delar inom områden som är viktiga att fokusera på utifrån befolkningens behov för främja psykisk hälsa, motverka psykisk ohälsa och erbjuda effektiva insatser till de som drabbats.

De fem fokusområdena har legat till grund för arbetet med framtagandet av handlingsplanens mål och målsättningen har varit att formulera minst ett mål för varje fokusområde.

- Förbyggande och främjande arbete
- Tillgängliga tidiga insatser
- Enskildas delaktighet och rättigheter
- Utsatta grupper
- Ledning, styrning och organisation

Process för framtagande

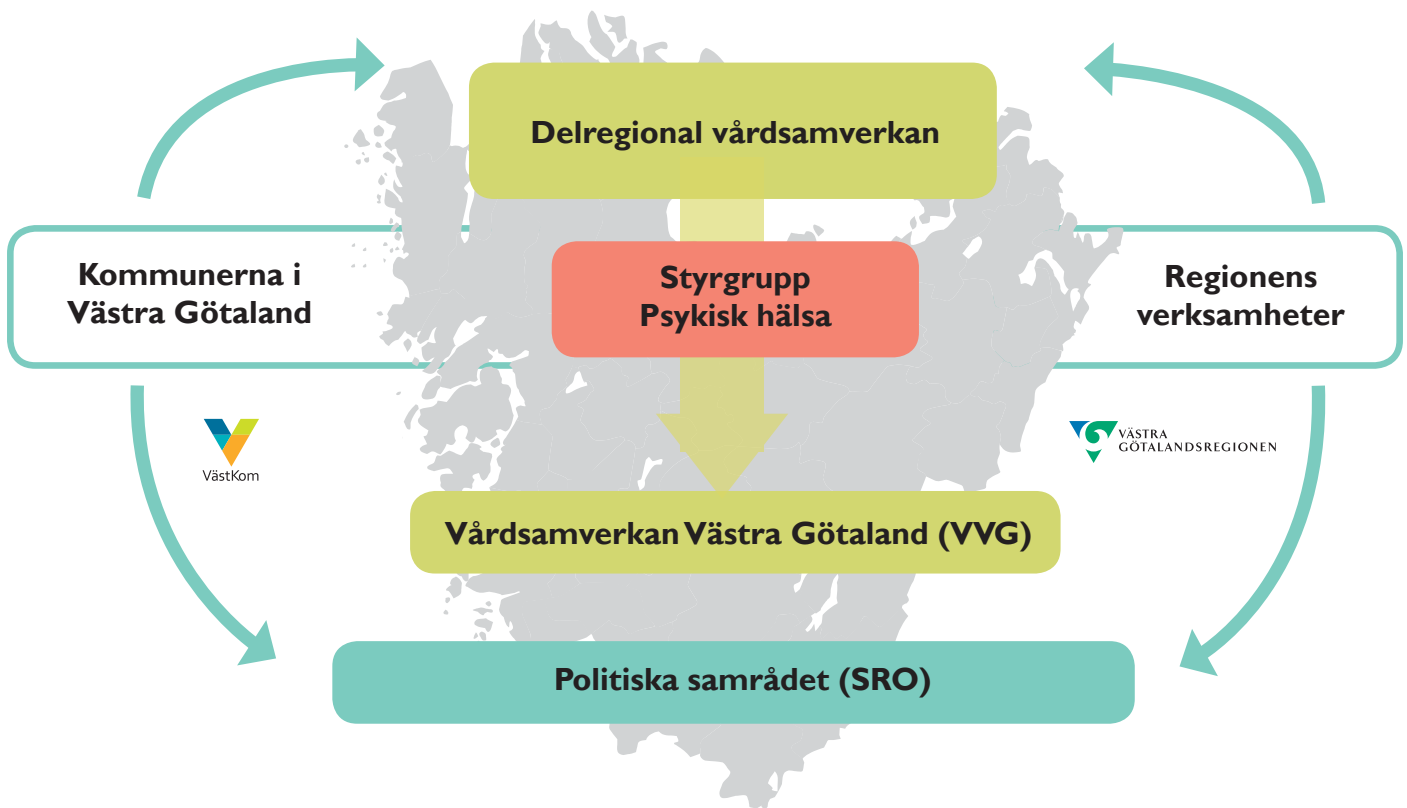
Organisation

Att i en handlingsplan formulera sig tillsammans så att alla nivåer – regionalt, delregionalt och lokalt – strävar åt samma håll ställer krav på gemensamma strukturer. På strategisk övergripande nivå mellan de 49 kommunerna och Västra Götalandsregionen finns sedan 2012 en struktur för ledning i samverkan. År 2017 förändrades sammansättningen och gruppen benämns nu Vårdsamverkan Västra Götaland (VVG). Deltagare i VVG är en representant från varje huvudman (kommun och region) utsedda via delregional vårdsamverkan. Uppdraget är att identifiera gemensamma behov, utgöra stöd för kunskapsutveckling, stödja samordning och skapa förutsättningar för länets utveckling inom välfärdsområdet.

Sedan hösten 2016 finns en särskild styrgrupp för handlingsplanen för psykisk hälsa. Styrgruppen ska följa utvecklingen och genomförandet av handlingsplanens delar och ansvara för återrapportering såväl till VVG som till de delregionala vårdsamverkansorganisationerna. I styrgruppen finns representanter från de fem vårdsamverkansområdena från specialistpsykiatri, primärvård och kommun. I styrgruppen ingår även NSPHiG och representant från VGR:s avdelning folkhälsa. Styrgruppen leds av representanter från VästKom och VGR:s koncernstab hälso- och sjukvård.

Arbetet med prioritering av mål har skett på bred front med deltagande tjänstemän från kommun och region från samtliga vårdsamverkansområden i syfte att skapa delaktighet och förankring i det arbete som ska göras. Dialoger har förts med samarbetspartners, brukarföreträdare, representanter från HBTQ-communityt och nationella minoriteter.

Samverkan för psykisk hälsa i Västra Götaland

Genomförande

Delregional vårdssamverkan har ansvar för genomförande av de mål som är definierade i handlingsplanen. Hur arbetet ska göras ska beskrivas i en genomförandeplan med delregionala och/eller lokala aktiviteter för att nå målen. En delregional genomförandeplan möjliggör anpassningar till de geografiska och befolkningsmässiga skillnader som finns i länet och hur arbete ska ske tillsammans med t ex privata vårdgivare, samarbetspartners och brukarföreträdare på lokal nivå.

Länsgemensamma aktiviteter kommer ske inom ramen för några av målen.

Uppföljning

Styrgruppen ansvarar för uppföljning av handlingsplanen. För att följa handlingsplanens 15 mål över tid har uppföljningsindikatorer valts ut. Målsättningen är att indikatorerna ska göra det möjligt att jämföra processer och resultat, och därigenom stimulera och initiera förbättringsarbete.

Till stöd för arbetet med uppföljning finns en **användarmanual** och ett **excel-ark för baslinjemätning**. Dessa finns att hämta på VästKoms hemsida (www.vastkom.se) och på Vårdgivarwebben (<http://www.vgregion.se/halsa-och-varld/varldgivarwebben>).

Fokusområden och mål för vuxna

1. Förbyggande och främjande arbete

Mål 1.1

Nollvision om suicid i Västra Götaland

Varje år tar cirka 230 personer i Västra Götaland sitt eget liv. Bakom varje fullbordat självmord går det tio allvarliga försök och bakom statistiken döljer sig psykisk ohälsa som kan förebyggas genom samverkan över verksamhetsgränser. Det kan handla om att tidigt uppmärksamma varningssignaler, identifiera, ge stöd och behandling till grupper i särskilt utsatta situationer och att utbilda personal. Ingen i Västra Götaland ska behöva se självmord som en utväg.

Indikatorer

- Antal självmord i befolkningen.
- Antal självmordsförsök i befolkningen.
- Handlingsplan för suicidprevention.

Länsgemensam aktivitet

- Länsgemensam handlingsplan för suicidprevention ska tas fram i enlighet med Folkhälsomyndighetens uppdrag.

2. Tillgängliga tidiga insatser

Mål 2.1 Äldre personer med psykisk ohälsa ska få rätt vård och stöd

Åldrandet i sig innebär en ökad risk för både fysiska och psykiska sjukdomar. Depression och ångest är vanligt hos äldre personer och cirka en femtedel av den äldre befolkningen lider av psykisk ohälsa, vilket gör att vi kan tala om det som ett folkhälsoproblem. Psykisk ohälsa är dock inte en del av det naturliga åldrandet och äldre är i behov av evidensbaserade insatser precis som alla andra åldersgrupper. Social gemenskap, fysisk aktivitet och bra matvanor kan förebygga ohälsa. Psykisk ohälsa bland äldre behöver uppmärksammas för att fler ska få rätt vård, stöd och behandling.

Indikatorer

- Aktuella rutiner för samordning inom äldreomsorgen.
- Förskrivning av antidepressiva läkemedel i befolkningen.

3. Enskildas delaktighet och rättigheter

Mål 3.1 Personer som har behov av samordnade insatser ska ha en SIP

Sedan 2010 är det lagstiftat, både i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen, att kommun och landsting ska upprätta en samordnad individuell plan (SIP) när en person har behov av insatser från båda huvudmännen. En SIP säkerställer att den enskilde får sina behov tillgodosedda när flera aktörer ansvarar för insatser. En SIP gör den enskilde och närstående delaktiga i planeringen av insatser från hälso- och sjukvård och socialtjänst och ansvarsfördelningen blir tydlig. SIP är också ett bra verktyg för samordning mellan verksamheter inom en huvudman.

Mål 3.2 Brukarföreträdare ska erbjudas delaktighet i utvecklingsarbete

Den enskildes egna upplevelser behöver tas tillvara för att kunna utveckla ett kunskapsbaserat arbetssätt. Delaktighet i sin egen hälsa och vård är en mänsklig rättighet och en hälsofrämjande faktor. Inflytandet behövs på lokal, delregional, regional och nationell nivå och varje insats behöver betraktas ur den enskildes perspektiv. De som berörs av insatser ska i så hög utsträckning som möjligt kunna påverka verksamhetsutveckling och definiera vad god kvalitet är.

Indikatorer

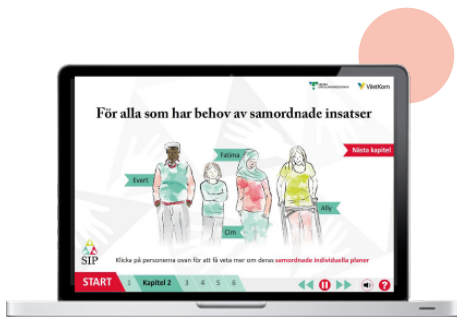
- Upprättande av SIP i befolkningen.
- Uppföljning av SIP i befolkningen.
- Rutin för information om SIP.

Länsgemensamma aktiviteter

- Vid behov revidera den länsgemensamma riktlinjen och stödmaterialet för SIP.
- Från länsgemensam styrgrupp för handlingsplan psykisk hälsa framföra vikten av digitalt stöd för SIP till Styrgrupp IT i Väst (SITIV).
- Uppdra åt brukarorganisationer att följa arbetet med SIP – hur blir det för den enskilde?

Indikator

- Systematiskt samarbete med brukarorganisationer.

Tips!

Informations- och arbetsmaterial för SIP i Västra Götaland finns på VästKoms hemsida (www.vastkom.se/sip) samt på Vårdgivarwebben (www.vgregion.se/svpl/sip).

4. Utsatta grupper

Mål 4.1

Ingen ska diskrimineras eller uppleva negativt bemötande i kontakterna med kommunerna och regionen

Det finns sju diskrimineringsgrunder som omfattas av lagens diskrimineringsförbud: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Personal ska få ökad kunskap om hur gruppers utsatthet, bl a minoritetsstress och skillnader i psykisk hälsa, kan relateras till att personer bryter mot normer utifrån exempelvis sexuell läggning, könsidentitet och nationellt ursprung. Kunskapen om mänskliga rättigheter, normativt bemötande och hur det påverkar individer i enskilda möten ska också öka.

Mål 4.2

Personer med missbruk, psykisk ohälsa och/eller komplex problematik ska få integrerade insatser

Den enskilde ska få vård, stöd och insatser som upplevs som en väl fungerande helhet. Det är viktigt att personer med två eller flera sjukdomstillstånd samtidigt (samsjuklighet) får vård och behandling parallellt och samordnat. Vård- och stödinsatser från olika aktörer i kommun och region kan också behöva integreras för att möta den enskildes behov. Insatserna ska syfta till att förhindra utveckling av allvarliga tillstånd och ytterst bidrar till undvika slutenvård.

Indikator

- Klagomål med avseende på bemötande inom socialtjänst och sjukvård.

Länsgemensam aktivitet

- Se över och, vid behov, ta fram länsgemensamt utbildningsmaterial om t ex rättighetslagstiftning och diskrimineringsgrunder.

Indikatorer

- Antal personer med missbruk och/eller beroende utskrivna enligt LVM.
- Undvikbara slutenvårdstillfällen.
- Case management till personer med psykisk sjukdom.
- Aktuella rutiner för samordning inom socialtjänsten.

Länsgemensam aktivitet

- Uppföljning av delregionala/lokala tillämpningar av "Överenskommelse om samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med missbruk".

5. Ledning, styrning och organisation

Mål 5.1

Invånare ska få tillgång till evidensbaserade metoder inom vård, stöd och behandling

Evidens innebär bästa sammantagna vetenskapliga stöd och bevis om insatsers effekt. Det är en utmaning för verksamheterna att dra nytta av vetenskap och kunskap som finns och systematiskt tillämpa den. Samtidigt är det av yttersta vikt att främja spridningen av evidensbaserade metoder och bromsa användningen av ineffektiva metoder och rent av skadliga insatser. Det gäller att hushålla med resurserna genom att satsa på de metoder som gör störst nytta. Det finns nationella riktlinjer för målgrupper som är gemensamma för huvudmännen och som ger rekommendationer om vilka behandlingar och metoder som olika verksamheter i vård och omsorg bör satsa på.

Indikatorer

- Standardiserade bedömningsmetoder inom missbruk- och beroendeverksamhet.
- Standardiserade bedömningsmetoder för utredning av alkoholmissbruk.
- Standardiserade bedömningsmetoder för utredning av drogmissbruk.

Länsgemensam aktivitet

- Inrättande av regionalt resurscentra för psykisk hälsa.

Fokusområden och mål för barn och unga

1. Förbyggande och främjande arbete

Mål 1.1 Föräldrar ska erbjudas stöd under barnets hela uppväxt

Föräldrar är viktiga i varje barns liv. De påverkar förutsättningarna för barnets fysiska och psykiska hälsa och utveckling i stort. Därför är det viktigt att ge föräldrar och vårdnadshavare stöd utifrån sina och barnens behov när det behövs. Det kan gälla föräldrar till barn med funktionsnedsättning eller föräldrar med psykisk ohälsa och/eller missbruk. Verksamheter som arbetar med barn och som möter föräldrar behöver kunna erbjuda föräldrarna anpassat stöd under barnets hela uppväxt, 0-18 år.

Indikatorer

- Manualbaserad insats för föräldrastöd.
- Standardiserade bedömningsmetoder för föräldraförmåga.

Mål 1.2 Alla elever ska lämna grund- och gymnasieskolan med godkända betyg

Att klara godkänt resultat i skolan är en stark faktor för god hälsa senare i livet. En fjärdedel av varje årskull går inte ut gymnasiet i Västra Götaland idag. Samtidigt är det en viktig förutsättning att ha gymnasiekompetens för att kunna leva ett självständigt liv. Elever med hög frånvaro måste uppmärksammas tidigt och ges det stöd de behöver för att närvara i skolan. Det är viktigt att utveckla närvarofrämjande åtgärder och arbetssätt i samverkan.

Indikatorer

- Andel elever som fullföljt gymnasieutbildningen inom tre år.
- Andel elever utan godkända betyg från år 9.
- Andel elever med betydande frånvaro från skolan.

2. Tillgängliga tidiga insatser

Mål Barn och unga med psykisk ohälsa ska få rätt insatser i rätt tid

2.1

Att tidigt identifiera psykisk ohälsa hos barn och unga kan förhindra utveckling av allvarliga problem. Det som ofta benämns som "första linjen" är de funktioner eller verksamheter som har i uppgift att första emot barn, ungdomar eller familjer som söker hjälp när ett barn har problem eller mår dåligt. Barn och föräldrar ska veta vart de ska vända sig. Därför behöver första linjen för barn och ungas psykiska hälsa vara definierad och känd. En bra första linje är tillgänglig, utgår från barnets bästa och sätter barn och familj i centrum. Den hjälper barn och unga genom att kunna identifiera problem, behandla lindriga problem, remittera vidare när det behövs och säkerställa att alla barn och unga får tidig och högkvalitativ hjälp.

Mål Förebygga och uppmärksamma bruk av alkohol och narkotika bland unga

2.2

Bruk av alkohol och narkotika kan påverka fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande. För att ge goda förutsättningar för ett gott vuxenblivande behöver missbruk tidigt uppmärksammas. Missbruk hos unga samspelar ofta med psykiska och sociala faktorer som påverkar missbruket och samsjukligheten är ofta hög. Det finns samband med individers livsvillkor och sociala sammanhang. Särskilt sårbara och viktiga att uppmärksamma är t ex hbtq-personer, ensamkommande/ nyanlända och barn till föräldrar med eget missbruk eller psykisk ohälsa. Det är viktigt att samordna insatser för unga som har kontakt med flera myndigheter och behandlingsverksamheter. I samverkan behöver kommun och hälso- och sjukvård utveckla former för att tidigt identifiera dessa unga.

Indikatorer

- Barn och unga med psykiatrisk diagnos som vårdats i slutenvård.
- Standardiserade bedömningsmetoder för utredning av missbruk.

Indikatorer

- Andel elever med riskkonsumtion av alkohol i åk 9.
- Andel elever med riskkonsumtion av alkohol i gymnasiet år 2.
- Andel elever som någon gång använt narkotika i åk 9.
- Andel elever som någon gång använt narkotika i gymnasiet år 2.

Länsgemensam aktivitet

- Sammanställa kunskap och ta fram ett regionalt inriktningsdokument för integrerade verksamheter/ mottagningar för unga.

3. Enskildas delaktighet och rättigheter

Mål 3.1 Barn och unga som har behov av samordnade insatser ska ha en SIP/Västbusplan

Sedan 2010 är det lagstiftat, både i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen, att kommun och landsting ska upprätta en samordnad individuell plan, SIP, när en person har behov av insatser från båda huvudmännen. I Västra Götaland finns Västbus riktlinjer och en motsvarande Västbusplan framtagen för barn och unga. En SIP/Västbusplan gör den enskilde och närstående delaktiga i planeringen av insatser från hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola och ansvarsfördelningen blir tydlig. SIP är också ett bra verktyg för samordning mellan verksamheter inom en huvudman.

Mål 3.2 Brukarföreträdare ska erbjudas delaktighet i utvecklingsarbete

Barns och ungas egna upplevelser behöver tas tillvara för att kunna utveckla ett kunskapsbaserat arbetssätt. Barn har rätt till delaktighet i alla frågor som berör dem enligt FN:s konvention om barnets rättigheter. Inflytandet behövs på lokal, delregional, regional och nationell nivå och varje insats behöver betraktas från barnets perspektiv. Barn, unga och deras vårdnadshavare ska i så hög utsträckning som möjligt kunna påverka verksamhetsutveckling och definiera vad god kvalitet är.

Indikatorer

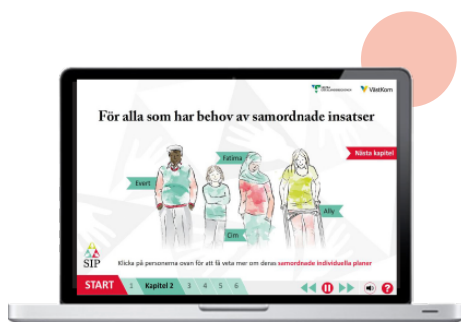
- Upprättande av SIP i befolkningen 0-20 år.
- Uppföljning av SIP i befolkningen 0-20 år.
- Rutin för information om SIP.

Länsgemensam aktivitet

- Revidering av Västbus riktlinjer och stödmaterial.

Indikator

- Systematiskt samarbete med brukarorganisationer.

Tips!

Informations- och arbetsmaterial för SIP i Västra Götaland finns på VästKoms hemsida (www.vastkom.se/sip) samt på Vårdgivarwebben (www.vgregion.se/svpl/sip).

Informations- och arbetsmaterial för Västbus finns på en egen webbplats: www.vgregion.se/vastbus

4. Utsatta grupper

Mål 4.1

Ingen ska diskrimineras eller uppleva negativt bemötande i kontakterna med kommunerna och regionen

Det finns sju diskrimineringsgrunder som omfattas av lagens diskrimineringsförbud: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Personal ska få ökad kunskap om hur grupper utsätts, bl a minoritetsstress och skillnader i psykisk hälsa, kan relateras till att personer bryter mot normer utifrån exempelvis sexuell läggning, könsidentitet och nationellt ursprung. Kunskapen om mänskliga rättigheter, normativt bemötande och hur det påverkar unga i enskilda möten ska också öka.

Indikator

- Klagomål med avseende på bemötande inom socialtjänst och sjukvård.

Länsgemensam aktivitet

- Se över och, vid behov, ta fram länsgemensamt utbildningsmaterial om t ex rättighetslagstiftning och diskrimineringsgrunder.

5. Ledning, styrning och organisation

Mål 5.1

Nollvision om suicid i Västra Götaland

I flera undersökningar uppger upp till 8 procent av flickorna och 4 procent av pojkarna att de någon gång försökt ta sitt liv. I Västra Götaland sker i genomsnitt 8–9 självmord per år i åldersgruppen 15-19 år. Bakom varje fullbordat självmord går det tio allvarliga försök och bakom statistiken döljer sig psykisk ohälsa som är viktig att uppmärksamma. Unga personer med förhöjd suicidrisk ska identifieras och erbjudas rätt hjälp i tid så att de inte försöker ta sitt liv. Detta sker genom utvecklad samverkan och samsyn mellan olika aktörer. Ingen i Västra Götaland ska behöva se självmord som en utväg.

Indikatorer

- Antal självmord i befolkningen 0-19 år.
- Antal självmordsförsök i befolkningen 0-19 år.
- Handlingsplan för suicidprevention.

Länsgemensamma aktiviteter

- Länsgemensam handlingsplan för suicidprevention ska tas fram i enlighet med Folkhälsomyndighetens uppdrag.
- Tillgängliggöra nationellt webbaserat verktyg (SPISS).

Ärende 23

VÄSTSVENSKA KOMMUNALFÖRBUNDENS SAMORGANISATION

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

NSPHiG

Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa i Göteborg

§ 97 **Handlingsplan psykisk hälsa**

Statsbidragen inom området psykisk hälsa är utformade som stimulansmedel för utvecklings- och förstärkningsinsatser inom olika områden. Krav och innehåll specificeras i årliga överenskommelser mellan Socialdepartementet och SKL. En särskild del i överenskommelsen handlar om och ställer krav på utvecklingsarbete och samarbete mellan regionen och länets 49 kommuner.

Kravet att ta fram regionala handlingsplaner syftar till att stärka kommuner och regioner att främja psykisk hälsa och ömsesidigt arbeta för att minska psykisk ohälsa. Var och en av huvudmännen får ekonomiskt stöd för att stärka sina egna insatser inom området och för det gemensamma arbetet att ta fram en regional handlingsplan. Varje enskild huvudman ansvarar för rapportering och redovisning till SKL.

Arbete har under 2016 och 2017 gjorts för att utreda behov och formulera gemensamma mål för länets samtliga 50 huvudmän inom fem fokusområden: förebyggande och främjande arbete, tillgängliga tidiga insatser, enskildas delaktighet och rättigheter, utsatta grupper samt ledning, styrning och organisation.

Hösten 2016 och våren 2017 har innefattat en bred dialog i länet med deltagande tjänstemän från kommun och region från delregional vårdsamverkan i syfte att skapa delaktighet och förankring i det arbete som ska göras och för prioritering av insatser. Dialoger har förts med samarbetspartners, brukarföreträdare, representanter från HBTQ-communityt och nationella minoriteter.

Direktionen beslutar

att rekommendera medlemskommunerna att godkänna Handlingsplan för psykisk hälsa 2018 – 2020

Vid protokollet
Lena Brännmar
Administrativ chef

Justerat av
Crister Persson
Ordförande

Tony Willnér

Justeringen tillkännagiven den 3 januari 2018 enligt anslag
Rätt utdraget betygar: Lena Brännmar

Medborgarförslag – Mer valfrihet i skolan

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2018-01-16 från Magnus Lennartsson, Herrljunga;

”Forskningsläget om skolmat är inte helt entydigt, olika forskningsläger säger olika saker när det gäller bland annat fetter. Många kommuner förlitar sig på livsmedelsverket som förordar just margarin och lättprodukter eftersom det innehåller mindre fett och att det därför skulle minska risken för hjärt- och kärlsjukdomar i framtiden. Men livsmedelsverkets rekommendationer ska ses just som det – och inget som kommunerna är tvingade att följa.”

Efter beredning i KSAU görs bedömningen att medborgarförslaget överlämnas till Tekniska nämnden för beredning.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2018-01-16
Kommunfullmäktiges beslut § 29 daterad 2018-02-13
Beredning KSAU 2018-03-05

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut

Medborgarförslaget överlämnas till Tekniska nämnden för beredning.

Johnny Carlsson

Kommunstyrelsens ordförande

Expedieras till

KF § 29

DNR KS 16/2018 220

Medborgarförslag – Mer valfrihet i skolan**Sammanfattning**

Följande medborgarförslag inkom 2018-01-16 från Magnus Lennartsson, Herrljunga;

“Forskningsläget om skolmat är inte helt entydigt, olika forskningsläger säger olika saker när det gäller bland annat fetter. Många kommuner förlitar sig på livsmedelsverket som förordar just margarin och lättprodukter eftersom det innehåller mindre fett och att det därför skulle minska risken för hjärt- och kärlsjukdomar i framtiden. Men livsmedelsverkets rekommendationer ska ses just som det - och inget som kommunerna är tvingade att följa.

Tolkningen är väldigt mycket att Livsmedelsverket säger att man ska servera lättprodukter, men så är det alltså inte. Vill man inte följa ett av förslagen i riktlinjerna, till exempel det om att servera lättmjölk och lättmargarin, så får man jobba med matsedeln så att eleverna får en näringsriktig kost. Åsikterna bland föräldrar och elever går isär, vissa förkastar mjölk helt och andra väljer lantmjölk, fett på smörgåsen skiljer sig också minst lika mycket. Nu är det dags att våra elever själva får välja vad dom vill dricka och ha på smörgåsen.

Det viktigaste är att barnen äter skolmaten och där har vi problem. Det ser vi när vi studerar elever i matsalen att långtifrån alla barn äter det de skulle behöva. I stället för att hamna i en konflikt mellan margarin och smör så borde diskussionen hamna där.

Mitt förslag är att

- *alla elever skall erbjudas vanlig mjölk, lantmjölk och smör till smörgåsen (utöver det som erbjuds idag)*
- *justering av kostpolicy görs enligt detta förslag”*

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om medborgarförslaget överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Medborgarförslaget överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Medborgarförslag – Det digitala samhället

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2017-12-22 från Magnus Lennartsson, Herrljunga;

”I arbetsordning regleras hur olika förslag och handlingar skall hanteras. I dagens samhälle där faxen och scanner inte hör till det vanligaste är det lite konstigt att man inte kan skicka in tex medborgarförslag via epost eftersom det krävs ”underskrift” för att förslaget skall hanteras.”

Efter beredning i KSAU görs bedömningen att medborgarförslaget överlämnas till kanslichef administration- och kommunikationsavdelningen för beredning.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2017-12-22
Kommunfullmäktiges beslut § 27 daterad 2018-02-13
Beredning KSAU 2018-03-05

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut
Medborgarförslaget överlämnas till administration- och kommunikationsavdelningen för beredning.

Johnny Carlsson
Kommunstyrelsens ordförande

Expedieras till

KF § 27

DNR KS 280/2017 945

Medborgarförslag – Det digitala samhället

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2017-12-22 från Magnus Lennartsson, Herrljunga;

"I arbetsordning regleras hur olika förslag och handlingar skall hanteras. I dagens samhälle där faxen och scanner inte hör det vanligaste är det lite konstigt att man inte kan skicka in tex medborgarförslag via epost eftersom det krävs "underskrift" för att förslaget skall hanteras.

Mitt förslag är att kommunfullmäktige i Herrljunga kommun gör en översyn i arbetsordningar etc och anpassar dessa till ett modernt synsätt"

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om medborgarförslaget överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Medborgarförslaget överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.
-

Medborgarförslag – Den smarta Herrljungabygden

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2017-12-22 från Magnus Lennartsson, Herrljunga;

”Hur jag än på kommunens hemsida och handlingar letar kan jag inte hitta någon tydlig plan hur kommunen skall hantera eller utvecklas utifrån den digitalisering som sker runt omkring oss. Detta finner jag lite anmärkningsvärt då en av framgångsfaktorerna är ett bra och tydligt beslut på övergripande nivå. En övergripande utvecklingsplan för företag såväl som andra organisationer är en förutsättning för att nå mål och framgång. För en kommun som har till uppgift att tillgodose medborgarnas behovs och förväntningar är det en stor utmaning.”

Efter beredning i KSAU görs bedömningen att medborgarförslaget överlämnas till kommundirektören för beredning.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2017-12-22

Kommunfullmäktiges beslut § 26 daterad 2018-02-13

Beredning KSAU 2018-03-05

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut

Medborgarförslaget överlämnas till kommundirektör för beredning.

Johnny Carlsson

Kommunstyrelsens ordförande

Expedieras till

KF § 26

DNR KS 279/2017 945

Medborgarförslag – Den smarta Herrljungabygden

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2017-12-22 från Magnus Lennartsson, Herrljunga;

*"Hur jag än på kommunens hemsida och handlingar letar kan jag inte hitta någon tydlig plan hur kommunen skall hantera eller utvecklas utifrån den digitalisering som sker runt om kring oss. Detta finner jag lite anmärkningsvärt då en av framgångsfaktorerna är ett bra och tydligt beslut på övergripande nivå. En övergripande utvecklingsplan för företag såväl som andra organisationer är en förutsättning för att nå mål och framgång. För en kommun som har till uppgift att tillgodose medborgarnas behov och förväntningar är det en stor utmaning. **En plan måste utgå från en övergripande vision och tydliga mål.***

- Enklare vardag för privatpersoner och företag
- Smartare och öppnare förvaltning stödjer innovation och delaktighet
- Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

Utöver detta krävs en tydlig strategi som har samma utgångspunkt "medborgaren"

- Utvecklingen utgår från medborgarnas behov
- Samordnad förändringsledning
- Samarbete
- Säker och effektiv IT leverans

För att säkerställa en god och säker utveckling bör antalet "programområden" begränsas

- Eförvaltning
- Hälsa
- Digitalisering skola
- Smart bygd

Kommunchef bör vara ägare och drivande i utvecklingen, trender och drivkrafter påverkar utvecklingen vilka förutsättningar och möjligheter har Herrljunga kommun?

För att lyckas krävs en tydlig och moderna "förändringsbenägen" ledning som kan samarbeta över alla traditionella gränser som bygger på förtroende och säkerhet.

Mitt förslag är att kommunfullmäktige i Herrljunga kommun tar fram en och fastsätter en "Utvecklingsplan för den smarta Herrljunga bygden"

Fortsättning KF § 26

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om medborgarförslaget överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Medborgarförslaget överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Protokoll nr 66**Styrelsesammanträde Nossan Förvaltningsaktiebolag AB**Närvarande:

Styrelse: Anders Andersson, Patrik Benjaminsson, Staffan Setterberg
Ordförande: Staffan Setterberg

Tjm: Linda Rudenwall (VD)

Plats: Kommunhuset, B-sal

Tid: 2018-02-05 kl. 14.00-16.00

1. Styrelsesammanträdets öppnande
Mötet förklarades öppnat av ordförande
2. Godkänna dagordning
Dagordningen godkändes
3. Att jämte ordförande utse justerare av dagens protokoll
Beslut: Anders Andersson och Patrik Benjaminsson valdes att justera dagens protokoll
4. Herrljunga Hotellfastigheter, aktuell information i ärendet
Den 18/1 kallades Nossans styrelse, KSAU samt Herrljunga Hotellfastigheters styrelse till överläggningar. Diskussion fördes kring mötet.
5. Genomgång av Nossans resultat samt fastställande av koncernbidrag 2017
På föregående styrelsemöte den 4 december 2017 godkände Nossans styrelse inriktningen för hanteringen av koncernbidrag, anteciperad utdelning och ägartillskott för verksamhetsåret 2017. Vid genomgång av Nossans resultat för 2017 kan styrelsen konstatera att inriktningen för beslutat koncernbidrag ser rimligt ut och därför bör fastställas.

Beslut: Styrelsen godkänner resultaträkning för Nossan förvaltningsaktiebolag och fastställer beloppen för koncernbidrag, anteciperad utdelning och ägartillskott enligt inriktningsbeslut i december 2017.

6. Beslut om ägarrepresentanter till bolagsstämmor i koncernen

Beslut: Nossan Förvaltningsaktiebolag utser ägarrepresentanter till bolagsstämmor enligt följande:

Meddelande 1

Sida 2 av 2

Herrljunga Elektriska AB: Patrik Benjaminsson
Herrljunga Vatten AB: Patrik Benjaminsson
Herrljunga Elkraft AB: Patrik Benjaminsson

Herrljungabostäder AB: Anders Andersson
Herrljunga Hotellfastighets AB: Anders Andersson

Datum och tid för bolagens årsstämmor kommer att diskuteras med respektive bolag.

7. Se över datumen i årsplaneringen
Årsplaneringen har ändrats med nya datum för ägardialoger med KS presidie.
Årsplaneringen har skickats ut till Nossans styrelse.

Beslut: Styrelsen godkänner årsplaneringen.

8. Avslut
Ordförande avslutar mötet

Vid protokollet

Linda Rudenwall

Staffan Setterberg
Styrelseordförande

Anders Andersson
Styrelseledamot

Patrik Benjaminsson
Styrelseledamot

Norito AB

Lilla Ågränd 2
703 64 Örebro

Revisionsrapport

*Utvecklings- och förändrings-
arbete inom socialnämndens
ansvarsområde*

Socialnämnden i Herrljunga

September – oktober 2017

Innehållsförteckning

Sammanfattning och revisionell bedömning	1
1. Bakgrund till granskningen	3
1.1 Uppdraget	3
1.2 Metod och avgränsning	3
2. Granskningsresultat	4
2.1. Chefers arbetssituation	4
2.2. Långsiktigt utvecklingsarbete - nämndens ansvar	5
2.2.1. Nämndens initiativ för långsiktig utveckling	5
2.2.2. Nämndens delaktighet i bostads- och verksamhetsplaneringen	6
2.2.3. Långsiktigt utvecklingsarbete inom personalområdet	7
2.3. Iakttagelser och bedömning	9
2.4. Internt strategiskt utvecklingsarbete inom förvaltningen	10
2.4.1. Pågående utvecklings- och förändringsarbete - förvaltningsledning	10
2.4.2. Utvecklings- och förändringsarbete inom enheterna	11
2.4.3. Arbetet med ständiga förbättringar inom verksamheterna	12
2.5. Iakttagelser och bedömning	13

Bilaga 1a)	Visuell bild över chefskontinuitet inom socialförvaltningen tiden januari 2015-oktober 2017
Bilaga 1b)	Antal medarbetare per enhetschefsområde inom Socialförvaltningen

Sammanfattning och revisionell bedömning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun har Norito AB genomfört en granskning av socialnämnden.

Syftet med granskningen har varit att besvara revisionsfrågan: *Har socialnämnden säkerställt att det finns resurser och rimliga förutsättningar för chefer och medarbetare i ledande ställning att bedriva ett långsiktigt, systematiskt fungerande utvecklings- och förändringsarbete?*

Med hänsyn till revisionsfrågan och de kontrollmål som angavs i revisorernas projektplan har granskningen inriktats dels mot sådan långsiktig planering där socialnämnden även är beroende av samverkan med kommunstyrelsen, dels mot förvaltningens och verksamhetens operativa utvecklingsarbete. Granskningen genomfördes under september – oktober 2017 genom ett 15-tal intervjuer och granskning av olika styr- och uppföljningsdokument samt socialnämndens och kommunstyrelsens protokoll.

Kontrollmål: *Vilka underlag finns för nämndens och kommunstyrelsens bedömning avseende behovet av utvecklingsinsatser? Vilka underlag finns för nämndens och kommunstyrelsens bedömning avseende resurser för utvecklings- och förändringsarbete?*

Utifrån de delar vi granskat konstateras att det i nuläget saknas aktuella underlag som visar nämndens och kommunstyrelsens bedömning avseende behovet av långsiktiga utvecklingsinsatser inom socialnämndens ansvarsområde och att varken nämnd eller styrelse bedömt resursbehovet för utvecklingsarbetet. De underlag som nämnden lämnat vidare till kommunstyrelsen har varit av traditionell karaktär, dvs treåriga budget- och verksamhetsplaner, ekonomiska uppföljningsrapporter och verksamhetsberättelser, där det framgår vilken verksamhet som kunnat bedrivas. Vi bedömer att det finns stora behov av att klara flera långsiktiga utvecklingsfrågor och rekommenderar att nämnden tillsammans med styrelsen identifierar viktiga utvecklingsområden samt startar en långsiktig planering.

Granskningen visar även att socialnämnden inte upprättat någon långsiktig plan eller gett förvaltningsledningen i uppdrag att ta fram underlag för att påvisa långsiktiga utvecklingsbehov. Det nämnden gjort är flera försök till att skapa ett brett politiskt deltagande för framtidsfrågor inom sitt ansvarsområde. Nämnden har inte fått något gehör för initiativen, varken hos kommunstyrelse eller kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har hänvisat till att behov av lokaler hanteras i den tio-åriga Lokalresursplanen (den senaste från år 2013) och att övriga frågor ingår i socialnämndens ordinarie uppdrag. Inom kommunen finns ett ökat behov av bostäder och som en förberedelse i arbetet har Kommunstyrelsen bl.a. arbetat fram en ny Översiktsplan och antagit riktlinjer för Bostadsförsörjningen. Där framgår inget specifikt om behovet av bostäder för äldre eller för andra särskilda målgrupper. De bostäder som byggts de senaste åren eller planeras att byggas är tillgängliga/kommer att vara tillgängliga och åldersblandade. De kommer att ligga centralt med närhet till service och kommunikationer.

Ett visst långsiktigt utvecklingsarbete bedrivs med stöd från Personalavdelningen (PA). I kommunfullmäktiges personalpolitiska program framgår en övergripande vision att kommunen ska öka sin attraktionskraft som arbetsgivare. Kopplat till visionen hör två prioriterade mål, dels att sjukfrånvaron ska minska, dels att andelen heltidsanställda ska öka. För målet om sänkt sjukfrånvaro har PA sedan årsskiftet startat ett projekt med ett systematiskt arbete för att sänka sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron är hög bland socialförvaltningens personal och två enheter från socialförvaltningen ingår i projektet. Något liknande systematiskt arbete, med stöd från PA, för att öka andelen heltider har inte startat. Det har ännu inte fattats något politiskt beslut om inriktningen och har inte genomförts någon kartläggning av behovet eller konsekvensanalys av effekterna (schematekniska och ekonomiska) beträffande fler heltider.

Kontrollmål: *Finns strategier och planer för det operativa utvecklingsarbetet? Hur följs strategier och resultat upp? Vilka åtgärder vidtas om önskade resultat uteblir?*

Efter genomförd granskning är vår bedömning att nämnden, förvaltningen och verksamheterna under de senaste åren haft sitt huvudsakliga fokus på att få struktur i den interna verksamhetsplaneringen, få ordning på interna stödprocesser och att få budget i balans. Genom de åtgärder som vidtagits ligger nu kostnaderna inom de olika verksamheterna strax under standardkostnaden i riket. Ledningen har även

arbetat för att ge cheferna en möjlig arbetssituation med ett rimligt antal medarbetare så att styrning och ledning underlättas. Vi bedömer att det mer långsiktiga utvecklingsarbetet inom förvaltningen, med uppföljningar och utvärderingar, har fått stå tillbaka.

Innevarande år har dock ett arbete med ett treårigt utvecklingsprojekt inletts av förvaltningsledningen. Utvecklingsprojektet har delats upp i fyra olika problemområden där två av områdena är ”att behålla och rekrytera personal” samt ”att utveckla kundbehovet”. Några resultat från de planerade delområdena har ännu inte redovisats. Med stöd från kvalitetssamordnarna SAS¹ och MAS² bedrivs inom verksamheterna även ett kvalitetsarbete i enlighet med Socialstyrelsens föreskrift. Vår bedömning är att det saknas strategi och övergripande mål för arbetet med att säkra och utveckla kvaliteten i verksamheterna. Vi bedömer att långsiktigheten i kvalitetsarbetet kan utvecklas och att kvalitetsarbetet integreras som en naturlig del i det ordinarie arbetet.

Inom respektive enhet pågår ett internt utvecklings- och förbättringsarbete. Enheternas arbetsplaner, som är en del i nämndens/förvaltningens återkommande årliga verksamhetsplanering, utgör underlag för enhetens utvecklingsarbete. Verksamhetsplaneringen bedömer vi har utvecklats, innehållet i enheternas arbetsplaner är ändamålsenligt och där framgår även vilka utvecklingsbehov som finns inom respektive enhet. För respektive utvecklingsbehov finns även angivna aktiviteter. Inom verksamhetsområdet Vård och Omsorg (VO) följs utvecklingsarbetet upp regelbundet av verksamhetschef. Det utvecklingsarbete som inte hinns med att genomföras som planerat fortsätter året därpå.

På grund av den stora omsättningen bland chefer har socialnämnden beslutat att på olika sätt följa deras arbetssituation. Uppföljning har gjorts genom att regelbundet använda olika mätverktyg, genom chefsenkäter och genom sammanträffanden. Sedan hösten 2016 finns också PA:s återkommande utbildningsprogram, som nya chefer i kommunen kan delta i. Nämndens presidium och förvaltningschef bedömer nu chefsleden vara mer stabila än tidigare. Sjukfrånvaron är hög inom framför allt VO och de har en hög andel deltidstjänster. Inom socialförvaltningen har gjorts en jämförelse mellan kommuner beträffande bemanningen (både dag- och nattbemanning) inom äldreboenden. De har konstaterat att de har en förhållandevis låg bemanning, vilket förvaltningsledningen menar kan vara en av orsakerna till den höga sjukfrånvaron. Det har varit svårt att rekrytera omvårdnadspersonal, socialsekreterare och sjuksköterskor. Trots hjälp från förvaltningens Bemanningenshet måste chefer använda mycket tid och energi till att bemanna tomma arbetspass samt för att rekrytera till vakanta tjänster.

Vårt svar på revisionsfrågan är, efter genomförd granskning och efter en samlad bedömning:

Under de senaste åren har nämnden på olika sätt arbetat för att skapa resurser och rimliga förutsättningar för att chefer och medarbetare ska kunna bedriva ett systematiskt utvecklingsarbete på operativ nivå. Både presidium och förvaltningsledning bedömer att det nu finns en stabilitet i chefsleden. Trots detta beskriver enhetscheferna att de fortfarande har en ansträngd arbetssituation, främst på grund av den tid och energi de behöver använda för att bemanna tomma arbetspass och rekrytera till vakanta tjänster. Det finns ingen plan för långsiktiga utvecklingsbehov inom nämndens ansvarsområde. Nämnden har gjort försök att skapa en bred politisk beredning för långsiktig planering, men har inte lyckats. Inom förvaltningsledningen har nyligen initierats ett utvecklingsprojekt med en plan för viktiga utvecklingsområden. Projektet är under uppstart och något resultat har ännu inte redovisats.

I nuläget och under rådande rekryteringssvårigheter, är vår revisionella bedömning, att nämnden inte självständigt kan säkerställa att det finns resurser och rimliga förutsättningar för chefer och medarbetare att bedriva ett långsiktigt, systematiskt och fungerande utvecklingsarbete. För att ytterligare kunna påverka chefernas arbetssituation på ett positivt sätt, bedömer vi nämnden vara beroende av ett kommungemensamt långsiktigt arbete. Vi ser ett stort behov av ett kommungemensamt arbete med långsiktig personalförsörjning. Ett sådant strategiskt arbete bedömer vi även skulle säkra verksamhetens kvalitet, utveckla kundbehovet samt bidra till att förbättra arbetssituationen för chefer.

¹ SAS = Socialt ansvarig socionom, med övergripande ansvar att brukarna får de insatser de beviljats och att insatserna är av god kvalitet.

² MAS = Medicinskt ansvarig sjuksköterska, som har ett övergripande ansvar för patientsäkerheten.

1. Bakgrund till granskningen

Socialnämnden i Herrljunga kommun har haft en betydande omsättning bland chefer i olika befattningar. Vid de intervjuer som genomförs i samband med att medarbetare lämnar sin tjänst har ett återkommande motiv varit att det inom socialnämndens ansvarsområde saknas resurser och förutsättningar att bedriva ett långsiktigt, systematiskt fungerande utvecklings- och förändringsarbete.

1.1 Uppdraget

Revisorerna har i sin riskbedömning funnit det angeläget att genomföra en granskning av socialnämndens arbete med utvecklings- och förändringsarbete.

Revisionsfråga: *Har socialnämnden säkerställt att det finns resurser och rimliga förutsättningar för chefer och medarbetare i ledande ställning att bedriva ett långsiktigt, systematiskt och fungerande utvecklings- och förändringsarbete?*

Kontrollmål/underliggande frågor:

- Vilka underlag finns för nämndens och kommunstyrelsens bedömning avseende behovet av utvecklingsinsatser?
- Vilka underlag finns för nämndens och kommunstyrelsens bedömning avseende resurser för utvecklings- och förändringsarbete?
- Finns strategier och planer för det operativa utvecklingsarbetet?
- Hur följs strategier och resultat upp?
- Vilka åtgärder vidtas om önskade resultat uteblir?

Revisionskriterier:

Socialtjänstlagen, kommunallagen, socialstyrelsens föreskrifter och rekommendationer samt lokala styrdokument.

1.2 Metod och avgränsning

Intervjuer har genomförts med: socialnämndens presidium, kommunstyrelsens ordförande, kommunchef, personalchef (servicenämnden), förvaltningschef inom socialförvaltningen, två f.d. verksamhetschefer, verksamhetschef för Socialt Stöd (var på väg att sluta) och verksamhetschef för Vård och Omsorg, Medicinsk ansvarig sjuksköterska (MAS), Socialt ansvarig samordnare (SAS), tre enhetschefer inom Vård och Omsorg, en enhetschef inom Socialt Stöd samt att samtal hållits med Stabschef.

De dokument vi tagit del av under granskningen är: Reglementen för kommunstyrelse och för socialnämnd, Kommunens årsredovisning 2016, Budget- och Verksamhetsplan 2017-2019, Policy för Verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper, Socialnämndens budget 2017-2019, Verksamhetens övergripande budgetdokument 2017-2019, Verksamhetsberättelse 2016 och Delårsrapport 2017. Delar av Översiktsplanen, Riktlinjer för bostadsförsörjningen, Policy för Socialtjänstplanen, Socialnämndens Patientsäkerhetsberättelse 2016 och Kvalitetsberättelse 2016. Arbetsplaner från tre verksamhetschefer och fyra enhetschefer, uppföljningsdokument avseende enhetschefer arbetsplaner inom VO, dokumentet Sammanställning över verksamheternas behov för budgetperioden 2018, Investeringsbeskrivning utifrån investeringar beställda av socialnämnden inför budget 2018, Projektstatusrapport – Vision 2020, Övergripande Lokalresursplan 2013 antagen av kommunstyrelsen, Socialnämndens underlag till Lokalresursplan antagen av Socialnämnden 2015, Uppdragsbeskrivningar för chefer och för MAS respektive SAS, Rutin för Egenkontroll, Internkontrollplaner 2016-2017.

Dessutom har vi gått igenom socialnämndens samtliga protokoll från september 2015-oktober 2017 med fokus på behov av långsiktig verksamhetsutveckling och chefers arbetsmiljö samt kommunstyrelsens protokoll för motsvarande period med fokus på ärenden som initierats från socialnämnden.

Granskningen avgränsas till socialnämndens arbete med utvecklings- och förändringsarbete.

2. Granskningsresultat

Med hänsyn till revisionsfrågan har granskningen inriktats på:

- dels chefers arbetssituation,
- dels sådant långsiktigt, systematiskt utvecklings- och förändringsarbete som ska bedrivas inom en socialnämnds ansvarsområde.

2.1. *Chefers arbetssituation*

Vid intervjutillfällena i månadsskiftet september-oktober 2017 var två av tjänsterna som verksamhetschef vakanta, och den tredje verksamhetschefen hade endast arbetat tio månader. Det har därför inte funnits tillräckliga underlag för att bedöma verksamhetschefernas arbetssituation och vi har riktat in oss på enhetschefernas.

I Herrljunga har omsättningen av socialnämndens chefer på olika nivåer inom Vård och Omsorg (VO) varit betydande. Vid revisionens tidigare granskning av enhetschefernas arbetssituation (september-oktober 2015) bedömdes att enhetscheferna inom VO, efter omorganisationen 2012/13 och efter förstärkning med fler chefsområden, skulle få en arbetssituation som ansågs vara rimlig under ”normala” förhållanden. Vid intervjuerna nu, två år senare, säger representanter för enhetschefer, förvaltningsledning och socialnämndens presidium, att chefsituationen har stabiliserats. Det finns i dagsläget enhetschefer för samtliga enheter. Tio av femton chefer har arbetat inom förvaltningen under mer än ett år. Chefskontinuiteten sedan år 2015 framgår på bilaga 1a). Där kan man även se att omfattningen på chefsbytena varierar mellan verksamhetsområden och enheter.

Socialnämnden och förvaltningsledningen har under åren använt sig av olika verktyg för att kunna bedöma enhetschefernas arbetssituation. Cheferna har varje månad fått sätta ett värde på sin upplevda arbetsbelastning och trivsel (Psykosociala Mätstickan). Från början var det chefer inom VO som använde Mätstickan, men numer ingår även enhetschefer inom Socialt Stöd (SS). Alla chefer som arbetat mer än en månad ingår i mätningen. Under åren har chefer bytts, organisationen har förändrats och även mätmetoden, vilket gör det svårt att dra några långtgående slutsatser utifrån det sammanställda resultatet på Mätstickan. Verktöget har ändå varit användbart eftersom respektive verksamhetschef har kunnat identifiera de chefer som upplevt sin situation vara svårhanterbar. När en chef har angett högt värde på sin arbetssituation, har ansvarig verksamhetschef haft ett enskilt samtal. Utöver Mätstickan för chefer så har förvaltningen genomfört en Hälsoenkät för samtliga medarbetare och chefer under år 2016. Vid jämförelse av enkätresultatet från år 2016 med resultatet från den kommunövergripande Medarbetarenkäten från år 2015, kan ses en positiv trend för chefernas nöjdhet avseende arbetssituation och meningsfullhet i arbetet. Resultat för den kommungemensamma enkäten från år 2017 kommer att redovisas i december.

Enhetscheferna inom VO har ny verksamhetschef sedan december 2016 och enhetschefer och personal inom SS befinner sig vid granskningstillfället under ett byte föranledd av en organisationsförändring. Det planeras att två nya verksamhetschefer (verksamhetsområde Myndighet och verksamhetsområde Socialt Stöd-verkställighet) kommer att tillträda i mitten av november.

Nämndens presidium och förvaltningschef bedömer chefsleden nu vara mer stabila och de enhetschefer som intervjuats anser att de får bra stöd av respektive verksamhetschef/f.d. verksamhetschef. Men trots den ökade stabiliteten så framgår det i både intervjuer och av dokument, att arbetssituationen i nuläget är ansträngd hos flertalet av enhetscheferna. Enhetschefernas arbetssituation påverkas f.n. i hög grad av den höga sjukfrånvaron inom verksamheten och i svårigheterna att rekrytera personal, som exempelvis omvårdnadspersonal, sjuksköterskor och handläggare inom socialtjänsten.

Enhetscheferna får lägga mycket tid till att bemanna tomma arbetspass och ibland vid långtidsrekrytering saknas sökande med relevant utbildning. Det finns en Bemanningseenhet med två administratörer som ansvarar för korttidsbemanning av omvårdnadspersonal samt rekrytering av timvikarier. Men även Bemanningseenheten har svårt att rekrytera omvårdnadspersonal, vilket gör att chefer ofta själva får ta hand om att bemanna arbetspass, då det ju är cheferna som har verksamhetsansvaret.

Utöver svårigheterna att korttids- och långtidsrekrytera och den extra tidsåtgång det medför, sägs vid intervjuerna att delar av de administrativa arbetsuppgifterna tar onödigt lång tid. Exempelvis tar arbetet med att registrera löner mer tid än nödvändigt eftersom underlagen ofta måste kompletteras. Extra tid går även åt för schemaläggning vid individuellt förlagd arbetstid (s.k. önskeschema). Inom hemtjänstområdena kommer de därför att återgå till fasta scheman senare i höst.

Flera chefer uppger att de inte hinner med att göra uppföljningar av verksamheten, riskbedömningar beträffande arbetsmiljön, att arbeta förebyggande, att arbeta professionellt med klagomåls- och synpunktshantering samt att göra personal delaktiga i pågående förändringsarbete. De chefer vi intervjuat önskar att mer tid fanns till arbetet med arbetsledning/handledning i arbetet runt brukaren. Men de framhåller att det är rekryterings- och bemanningsarbetet som tar mest tid och energi utifrån det faktum att verksamheterna måste bemannas så att brukare/klienter får stöd och omvårdnad.

Presidiet och förvaltningsledning har fört diskussioner med enhetschefgruppen inom VO vilken avlastning de skulle behöva ytterligare för att få en rimlig arbetssituation. Det som nu bestämts är att fortsätta minska chefsområdena, dels genom ytterligare en cheftjänst inom VO, dels genom administrativt stöd motsvarande 0,5 tjänst inom funktionshinderenheten samt att på försök inrätta en vikariepool med 5 personer. Vikariepoolen ska prövas under ett år och bedöms underlätta rekryteringsarbetet och avlasta både Bemanningenheten och enhetschefer. Efter tillsättandet av ytterligare en chef inom hemtjänsten kommer enhetscheferna i förvaltningen att ha mellan 14 - 35 medarbetare inom sin enhet, se bilaga 1 b). Bilagan visar även vilka chefsområden som fått annan avlastning i sin arbetssituation.

2.2. Långsiktigt utvecklingsarbete - nämndens ansvar

Enligt Socialtjänstlagens 5 kapitel § 5 och 6 ska socialnämnden verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Nämnden ska verka för att äldre människor får goda bostäder och att de som behöver får stöd och hjälp i hemmet. Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för de som behöver särskilt stöd. Socialnämnden ska göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för äldre människor samt i sin uppsökande verksamhet upplysa om socialtjänstens verksamhet på detta område. Kommunen ska planera sina insatser för äldre.

Det är alltså nämnden som har det lagstadgade ansvaret för övergripande planering av verksamheten. När det gäller vissa utvecklingsbehov är nämnden beroende av att även kommunstyrelsen medverkar i planeringen. För att vi i vår granskning ska kunna bedöma förekomsten av långsiktigt, systematiskt utvecklings- och förändringsarbete inom nämndens ansvarsområde, har vi inriktat oss på i huvudsak **två olika former** av förändrings- och utvecklingsarbete. Det är:

- **Långsiktigt strategiskt utvecklingsarbete** som spänner sig över längre tid än tre år, exempelvis arbete med bostadsförsörjning för en trygg och effektiv äldreomsorg samt personal- och kompetensinriktat arbete för att kunna rekrytera och behålla personal inom socialnämndens verksamheter samt det rehabiliteringsarbete som behövs för att öka frisknärvaron. För sådan planering är socialnämnden beroende av kommunstyrelsens medverkan.
- **Internt strategiskt utvecklingsarbete inom förvaltningen, d v s**
 - ✓ *Förändringsarbete inom förvaltningen och inom verksamheten/den egna enheten under en ett- treårscykel. Hur ser behoven ut, vad planeras och vad görs?*
 - ✓ *Arbetet med ständiga förbättringar, enligt Socialstyrelsens föreskrift SOSFS 2011:9; Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, d v s att det ska upprättas ett ledningssystem genom vilka verksamheternas kvalitet/eller patientsäkerhet utvecklas och säkras.*

2.2.1. Nämndens initiativ för långsiktig utveckling

Framtidsfrågor och behov av långsiktig utveckling av äldreomsorgen och behov av verksamhetslokaler har lyfts av både socialnämndens ordförande enskilt och av nämnden gemensamt till kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Behoven har framförts i form av en motion till fullmäktige (2015-10-23) och genom beslut i socialnämnden (2017-02-28 och 2017-10-03) med förslag om att tillsätta en fullmäktigeberedning för att ta fram en plan som tillgodoser förvaltningens lokalbehov från år 2018 och tio år

framåt. Syftet, enligt ordföranden, har varit att få en bred politisk beredning och förankring för några av socialnämndens behov och framtidsfrågor. Kommunstyrelsen har i båda fallen hänvisat till att frågor som avser socialnämndens behov av lokaler redan hanteras i Lokalresursplaneringsgruppen och att övriga frågor kring utveckling och behov ingår i socialnämndens ordinarie uppdrag.

Vid vår intervju med kommunstyrelseordförande och kommunchef sägs att utvecklingsbehov inom socialnämnden även kan tas upp vid de kvartalsvisa dialogmötena som hålls mellan kommunstyrelsens presidium och nämndernas presidier. Vid dialogmötena sker informationsutbyte, bl a om den fysiska, sociala, miljö- och hälsoinriktade samhällsplaneringen.

Efter socialnämndens försök att få till ett politiskt engagemang och beredning av långsiktiga utvecklingsbehov inom sitt ansvarsområde, så anser nämndens presidium att de inte får något gehör för diskussion eller beslut om utredning av framtidsfrågor/långsiktiga behov varken hos kommunstyrelse eller hos fullmäktige. Nämnden har inte upprättat någon egen plan för långsiktiga utvecklingsbehov och inte heller formulerat och fattat beslut om något sådant utredningsuppdrag för förvaltningsledningen. Det nämnden gjort är att i februari 2015 anta ett övergripande dokument som visar nämndens grundsyn och inriktningen på nämndens arbete, en Socialtjänstplan. Planen har fastställts av fullmäktige.

När vi frågat förvaltningsledningen om plan för verksamhetens framtida behov har vi fått tre dokument. Två av dokumenten ingår som underlag i budgetprocessen och har processats vid budgetdagarna under våren 2017. Det är dels äskande på 14,2 mnkr inför budget 2018 (daterat 2017-03-13), dels en Investeringsbeskrivning (Underlag till budget och verksamhetsplan 2018-2020, daterat 2017-02-10). Det tredje dokumentet är "Projektstatusrapport Vision 2020", en sammanställning över pågående projekt inom förvaltningen (daterat 2017-05-14). Mer om projektstatusrapporten kommer under rubriken 2.4.1. "Pågående utvecklingsarbete- och förändringsarbete – förvaltningsledning" (sidan 10).

Nämndens budgetäskande inför budget 2018 gällde medel för att höja bemanningen för nattpersonal på särskilda boenden, på korttidsboende och för nattpatrull samt för att höja grundbemanningen dagtid i särskilt boende. Äskandet innehöll även medel till drift av nybyggda Hagen 4 (ytterligare nio boendeplatser under våren -18), för genomförandet av organisationsförändring och till förstärkt stöd för Barn och Unga. Vid Kommunfullmäktiges beslut om kommunbidragsfördelning tilldelades socialnämnden drygt 203 mnkr, vilket är drygt 6 mnkr utöver 2017 års ram.

2.2.2. Nämndens delaktighet i bostads- och verksamhetsplaneringen

I det långsiktiga utvecklingsarbetet för äldrefrågor på det kommunala planet kan krävas ett gemensamt arbete mellan kommunstyrelsen och socialnämnden. Kommunstyrelsen ansvarar för den övergripande strategiska planeringen inklusive bostadsplanering medan socialnämnden innehar det övergripande verksamhetsansvaret för äldre. Grundstrukturen och tillgängligheten i det ordinarie bostadsbeståndet påverkar möjligheten för äldre att bo kvar i sitt eget hem/egen bostad. Grundstrukturen kan även påverka behovet av platser inom särskilda boenden för äldre samt ge socialnämnden förutsättningar att effektivisera omvårdnads- och serviceinsatser till äldre med hemtjänst.

I de statliga utredningarna Äldreboendedelegationens betänkande "Bo bra hela livet" SOU 2008:113, Bostäder att bo kvar i (SOU 2015:85) samt i Nationell Kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre (SOU 2017:21) framförs behovet av att planera för aktiva äldre, att renodla former av boenden och att öka tillgängligheten i nuvarande bostadsbestånd. I den senaste statliga utredningen uppmärksammas behov och åtgärder som exempelvis: behov av bättre förebyggande insatser, behov av tryggad personalförsörjning, översyn av särskilda boendeformer och utveckling av välfärdsteknik.

Inom Herrljunga kommun råder bostadsbrist. Kommunen har en vision om ökat befolkningsantal vilket kräver ett ökat bostadsbyggande. En ny översiktsplan inklusive en fördjupad översiktsplan för tätorten har nyligen antagits av kommunfullmäktige (2017-09-15). Planen är en förutsättning för framtida fysisk planering av bostadsbyggande. Det finns ingen särskild planering för bostäder som är riktade till målgruppen äldre (t ex allmänt tillgängliga bostäder i vanliga hyreshus, speciella kategoriboenden som Se-

niorbostäder och Trygghetsboende eller för behovet av ytterligare vårdboenden), vilka samtliga bostadsformer påverkar socialnämndens ansvarsområde. Vid intervjuer med kommunstyrelsen framförs att de bostäder som byggts och som det planeras för i Herrljunga ligger inom tätorten och är/ska vara tillgängliga och inriktade mot åldersblandat boende.

Inom kommunen finns en 10-årig Lokalresursplan som underlag för planering av kommunens verksamhetslokaler. Lokalresursplanen ska innehålla underlag från förvaltningarna, med en nulägesanalys och en behovsbedömning framåt i tiden. Som komplement till skriftliga underlag hålls även fysiska möten mellan berörda förvaltningar. Arbetet samordnas av tekniska förvaltningen. I nuläget saknas en aktuell Lokalresursplan. Den senaste är från år 2013 (antagen i kommunstyrelsen 2013-10-14) och avser tiden 2013-2023. I 2013 års plan framgår att den årligen ska revideras och antas av kommunstyrelsen. Vid intervjuer med kommunstyrelsens ordförande och kommunchef sägs att revideringen skulle ha påbörjats under 2016/17. Det planeras nu att ny Lokalresursplan ska tas fram under 2018 för att därefter fastställas och utgöra underlag för årliga bedömningar av investeringar.

Enligt uppgift kan nämnden även påtala utvecklingsbehov i samband med presidiernas kvartalsvisa dialogmöten. Vi har tagit del av de minnesanteckningar som förts från mötena under år 2016 (fyra stycken) och 2017 (två stycken hitintills i oktober) och kan konstatera att det som noterats främst handlar om nulägesrapporter avseende ekonomi och verksamhet, d v s måluppfyllelse, ekonomisk redovisning, och uppdatering av väsentliga händelser. Vid ett tillfälle, april 2017, framfördes den problematiska boendesituationen för s.k. anvisade personer i kommunen. Under mötet diskuterades och planerades för ett sätt att hantera den akuta situationen och hur tekniska nämnden och HERBO skulle involveras. I anteckningarna finns inget ytterligare noterat om nämndens utvecklingsbehov.

När det gäller lokalbehovet så har socialnämnden påtalat behov av ytterligare vård- och demensplatser i vårdboendena samt att lokalerna för en del befintliga vårdplatser behöver ersättas eller göras mer ändamålsenliga. De har även påtalat behov av säkerhetsgodkända lokaler för SS samt ett ökat behov av kontorsrum. Senaste underlaget till socialnämndens lokalresursplan, antogs av socialnämnden 2015-02-03. Planen redovisade en sammanställning över socialnämndens ovan nämnda och bedömda lokalbehov tio år framåt i tiden. Hösten 2015 påbörjades ett arbete för att revidera socialnämndens underlag men underlaget antogs aldrig av nämnden och lämnades aldrig vidare till tekniska förvaltningen. Utöver 2015 års underlag beträffande lokalbehovet finns en framtagen demografisk sammanställning från år 2016, vilken visar beräknade insatsbehov till äldre > 65 år avseende tiden fram till år 2036.

2.2.3. Långsiktigt utvecklingsarbete inom personalområdet

Socialnämndens verksamheter är personalintensiva. Det gäller framför allt deras vårdboenden och hemtjänstområden, vilka är verksamheter som måste vara bemannad dygnet runt och året runt. Vid intervjuer och i en jämförelse som förvaltningsledningen gjort redovisas att det är en låg bemanning per brukare i genomsnitt på vårdboende (främst på natten men även dagtid). Det sägs också att det kan vara en av anledningarna till den höga sjukfrånvaron inom förvaltningen.

Fullmäktige har fastställt ett personalpolitiskt program med en Övergripande vision att: **”Herrljunga kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som möter kommuninnevånare med engagemang och kompetens”**. Ett av kommunens övergripande mål är att arbetet i kommunen ska ske i enlighet med det fastställda personalpolitiska programmet.

Till det övergripande målet hör två prioriterade mål, dels att **sjukfrånvaron ska minska**, dels att **andelen heltidsanställda ska öka**. Servicenämnden, via personalavdelningen (PA), ska stötta facknämnderna i arbetet med att nå de prioriterade målen. PA:s huvudsakliga fokus under 2017-2019 är inriktade på dessa två prioriterade mål.

Projektet om **sänkt sjukfrånvaro** startade vid årsskiftet 2016/17 med deltagande enheter från Vårgrårda och två förskolenheter i Herrljunga. Sedan maj 2017 ingår två av socialförvaltningens chefsområden i projektet. För deltagande enheter inleds arbetet med en kartläggning av enhetens sjukfrånvaro. Kartläggningen kompletteras med intervjuer som genomförs av representant från PA och som därefter

dokumenterar situationen. Efter genomgång med ansvarig enhetschef och verksamhetschef och tillsammans med skyddsombud upprättas en handlingsplan för enheten. Extra stöd från PA i rehabiliteringsarbetet ges till deltagande enheter under två års tid.

Inom sjukfrånvaroprojektet har tydliga och enhetliga rutiner arbetats fram för hur sjukanmälan ska gå till. Vi har intervjuat en av de chefer vars enhet deltar i projektet och förstått att det förändrade arbetssättet lett till ett tydligare tillvägagångssätt i rehabiliteringsarbetet både för den sjukskrivne och för chef. Enhetschefen tycker att det är ett bra upplägg i projektet med tydliga rutiner vid sjukfrånvaro och att bli a hälsosamtal kan erbjudas vid återkommande sjukfrånvaro. De andra enhetscheferna vi träffat uppskattar också stödet från PA i rehabiliteringsarbetet och har tagit till sig av erfarenheterna från projektet.

Även om det gått mycket kort tid sedan sjukfrånvaroprojektet startade i Herrljunga och det är svårt att dra några slutsatser, kan vi se att sjukfrånvaron bland anställda inom kommunen totalt sett har minskat från 6,9 % (juni 2016) till 6,6 % motsvarande tid år 2017. Inom Socialförvaltningen var motsvarande uppgifter för sjukfrånvaron 8,7 % tiden jan-juni 2017, vilket var en ökning med 0,2 % jämfört med samma period föregående år. Det finns variationer i sjukfrånvaron, några enheter inom socialförvaltningen har ökat sjukfrånvaro, andra har minskat sin sjukfrånvaro.

Beträffande det prioriterade målet att **andelen heltidsanställda ska öka** har kommunerna Vårgård och Herrljunga kommit olika långt. I Herrljunga kommun har det ännu inte fattats några politiska beslut om omfattningen eller inriktningen på antalet heltider. Det har lett till att det ännu inte satts igång något stöttande arbete från PA:s sida. Andelen heltidsanställda totalt sett redovisades i kommunens Årsredovisning 2016 och låg då på 63 %. I kommunstyrelsens delårsrapport 2017-08-31 redovisades en ökning av andelen heltider motsvarande 0,3 procentenheter. Bland kvinnor hade andelen heltidsanställda minskat motsvarande 0,4 procentenheter. För socialförvaltningen, som har den största andelen deltidsanställda, låg andelen med heltidsanställning den sista november 2016³ på 47,1 %. I nämndens delårsrapport från 2017-08-31 redovisas andelen heltid vara 48,4 %, d v s en viss ökning.

För att komma igång i arbetet med det prioriterade målet om att öka andelen heltidsanställda, påbörjades ett kommunövergripande arbete tidigare i år bland kommunens högsta tjänstemän. Både förvaltningschef och verksamhetschef för VO var representerade i styrgruppen. I samband med byte av kommundirektör upphörde gruppen med sitt arbete. Trots att fullmäktige inte fattat något beslut ännu om inriktningen avseende det prioriterade målet, försöker cheferna inom socialförvaltningen, när en möjlighet uppstår, att successivt utöka de anställdas tjänstgöringsgrader. Vi har även fått veta att verksamhetschef för VO håller förvaltningen uppdaterad genom kontakter med PA. De har även gjort gemensamma studiebesök i andra kommuner och fått användbar information.

Som tidigare angetts i rapporten framgår i det personalpolitiska programmet att kommunen ska **öka sin attraktionskraft som arbetsgivare**. Vi har noterat att det inte finns något övergripande eller prioriterat mål som gäller arbetet med att öka attraktionskraften. Det har inte heller gjorts något konkret för att kartlägga vad det är som kan göra kommunen attraktiv som arbetsgivare och attrahera fler sökande. Vid våra intervjuer betonas att det för närvarande framför allt handlar om att behålla kompetent personal.

Det som konkret har gjorts från kommunstyrelsens sida för att behålla kompetent personal är, dels att i lönerevision 2016 prioritera vissa svårrekryterade yrkeskategorier och chefer, dels att uppdraga till PA att erbjuda bra chefsintroduktion och återkommande chefsutbildning. Men för övrigt ges inga exempel på stöd från kommunstyrelsen, eller att något uppdrag getts om förstärkning/utveckling eller utredning.

PA startade under hösten 2016 ett utbildningsprogram för att utbilda och stärka chefer i Herrljunga kommun. Utbildningarna är välbesökta och uppskattade av cheferna och det finns nu ett rullande program med olika teman. Inom PA arbetas för ytterligare steg i chefsutbildningen. Efter årsskiftet startar första gruppen med ett internt utformat program inriktat på att utveckla det personliga ledarskapet. Ett ytterligare steg som planeras är att utforma ett program för egen intern chefsförsörjning i kommunen.

³ Redovisades i socialnämndens verksamhetsberättelse 2016-12-31

Planen är att börja med att ta fram ”ledarkriterier”, att använda ett mentorskapsprogram där seniora chefer fungerar som mentorer till nya och att lära sig om ledarskap genom kontakt med externa aktörer, t e x affärlivet.

När vi ställer frågor till kommunstyrelse, socialnämnd och PA angående behovet av en gemensam strategi för en långsiktig personalförsörjning/kompetensförsörjning för svårrekryterade yrken får vi lite olika svar. Enligt uppgift från PA ligger det i deras uppdrag att vara behjälplig i arbetet med långsiktig kompetensförsörjning, men att respektive nämnd/förvaltning måste stå för innehållet. Vid intervju med kommunchef och kommunstyrelsens ordförande konstateras att det är svårt att rekrytera personal även för andra kommuner. Vid intervjuer med förvaltningsledning och socialnämndens presidium påtalas att de efterfrågat stöd avseende kompetensförsörjning och planering både hos PA och kommunledning, men att de inte fått något gehör för begäran. Inom socialförvaltningen pågår nu ett internt arbete med planering för att skapa en rekryteringsplan, en av uppgifterna i förvaltningens ”Vision 2020”.

2.3. Iakttagelser och bedömning

- *Vilka underlag finns för nämndens och kommunstyrelsens bedömning avseende behovet av utvecklingsinsatser?*
- *Vilka underlag finns för nämndens och kommunstyrelsens bedömning avseende resurser för utvecklings- och förändringsarbete?*

I nuläget saknas aktuella underlag som visar nämndens och kommunstyrelsens bedömning avseende behovet av långsiktiga utvecklingsinsatser inom socialnämndens ansvarsområde. Vi har kunnat konstatera att nämnden på olika sätt försökt att få uppmärksamhet beträffande framtidsfrågor och framför allt behoven inom vård och omsorg. Det har skett genom att ställa en motion till fullmäktige och även genom att föreslå att tillsätta en fullmäktigeberedning för att ta fram en långsiktig plan. Tillvägagångssättet har inte lett till något mer resultat än att fullmäktige och kommunstyrelse informerats.

Socialnämnden har inte själva tagit fram eller gett förvaltningsledningen i uppdrag att ta fram underlag för behovet av långsiktiga utvecklingsinsatser. Kommunstyrelsen har inte gett något specifikt uppdrag för att påvisa nämndens långsiktiga verksamhetsbehov. Vid vår granskning har vi därför inte fått tillgång till eller tagit del av något underlag som beskriver socialnämndens långsiktiga utvecklingsbehov.

Vår bedömning är att kommunstyrelse och socialnämnd inte har någon tradition av att samverka i arbetet med långsiktig verksamhetsplanering. Den verksamhetsplanering som sker är genom den treårsplanering som tillämpas i kommunens rullande flerårsplanering där kommunfullmäktige årligen fastställer ekonomiska mål och verksamhetsmål för kommande treårsperiod. Det ska finnas en 10-årig Lokalreversplan, som ska identifiera lokalbehoven inom kommunen och utgöra underlag för långsiktiga investeringar. Men eftersom den inte har uppdaterats sedan 2013 bedömer vi att den inte kan utgöra ett fullgott underlag för att i nuläget prioritera vilka investeringar som behöver göras.

De underlag som nämnden lämnat vidare till kommunstyrelsen har varit av traditionell karaktär, d v s treårig Budget- och verksamhetsplan, regelbundna ekonomiska rapporter, delårsrapport och verksamhetsberättelse, där det framgår vilken verksamhet som kunnat bedrivas inom befintliga ekonomiska ramar. Kommunstyrelsen tar även del av uppföljningsdokument som Patientsäkerhetsberättelse och Kvalitetsberättelse. Gemensamt för underlagen som har lämnats till kommunstyrelsen är, att det inte framgår vilka resurser som kan behövas för långsiktigt utvecklings- och förändringsarbete.

Socialnämndens verksamheter är personalintensiva. Sjukfrånvaron inom förvaltningen är betydligt högre än i jämförelse med övriga förvaltningars i kommunen. Med stöd från PA pågår ett långsiktigt arbete med att sänka sjukfrånvaron. Trots den korta tid som åtgått har projektet visat positiva resultat. Socialförvaltningen har en hög andel deltidsanställda. Trots fullmäktiges prioriterade mål om att öka andelen heltidsanställda inom kommunen har inte något systematiskt arbete startat. Det har inte fattats något politiskt inriktningsbeslut om omfattningen. På operativ nivå har det inte gjorts någon konsekvensanalys avseende effekter (schematekniska eller ekonomiska) av ökad andel heltidsanställda.

Efter genomförd granskning bedömer vi det finns anledning att starta ett arbete för att klara flera långsiktiga utvecklingsfrågor. Socialnämnden har stora svårigheter att rekrytera omvårdnadspersonal, sjuksköterskor och socialsekreterare, vilket påverkar både verksamheten och chefers arbetssituation. Utifrån den situationen kan vi se att det finns stora behov av att arbeta mer aktivt med långsiktig personalförsörjning. Vi bedömer det vara angeläget att nämnden tillsammans med andra berörda nämnder och med stöd av kommunstyrelse och servicenämndens PA arbetar för att göra kommunen mer attraktiv som arbetsgivare och på sikt attrahera den personal som kan behövas i framtiden.

2.4. Internt strategiskt utvecklingsarbete inom förvaltningen

Behov av internt strategiskt utvecklingsarbete kan diskuteras vid presidie möten. Vanligen förs dock sådana diskussioner inom förvaltningsledningen, d v s mellan förvaltningschef och verksamhetschefer samt inom förvaltningsledningsgruppen (FLG). Respektive chefsnivå har ett ansvar för att utföra utvecklingsarbete inom det egna ansvarsområdet.

2.4.1. Pågående utvecklings- och förändringsarbete - förvaltningsledning

Fram till år 2013 bestod socialförvaltningen av två förvaltningar. Efter sammanslagningen och efter att nuvarande socialchef kom i tjänst (april 2014) har fokus legat på att få ekonomi i balans. Arbete har också gjorts för att få struktur och ordning på den interna verksamhetsplaneringen och styrningen, att förtydliga de interna processerna samt att ge organisationens chefer en möjlig arbetssituation med förutsättning att styra och leda verksamheterna.

Inom förvaltningsledningen har det under det senaste året varit byten på samtliga tre verksamhetschefstjänster och det är endast ett fåtal ledande tjänstemän som arbetat längre tid inom den nya organisationen (se bilaga 1a). Det övergripande ansvaret för verksamhetsutveckling inom förvaltningen ligger hos förvaltningschef och verksamhetschefer med stöd av stabschef. Till stöd i arbetet finns även MAS och SAS som utöver sina respektive specialuppdrag (MAS avseende hälso- och sjukvårdsinsatser och SAS avseende socialtjänst- och LSS-insatser) även ansvarar för att samordna förvaltningens kvalitetsarbete. Sedan årsskiftet 2016/17 deltar SAS och MAS i förvaltningens ledningsgruppsmöten vid ett tillfälle per månad.

I samband med granskningen har vi fått en projektsammanställning som övergripande redovisar vilka projekt som pågår och planeras inom förvaltningen med bäring på Vision 2020.

Följande fyra delområden omnämns: a) *Att behålla & rekrytera personal*, b) *Att utveckla välfärdstjänster/E-hälsa & smarta IT-lösningar*, c) *Att utveckla styrning och ledning*, och d) *Att utveckla kundbehovet*.

Tidsperspektivet på genomförandet är 2017 – 2020/25. Till varje delområde finns beskrivet ett antal tidsatta uppgifter/aktiviteter, de flesta med slutdatum 2017-12-31. Det framgår vem som är ansvarig pådrivare för respektive uppgift. För flertalet aktiviteter är det förvaltningschef, respektive verksamhetschef, stabschef eller FLG som är ansvarig pådrivare.

Vid intervjuer efterlyser verksamhetschefer, enhetschefer, SAS och MAS större delaktighet i pågående och planerade utvecklingsarbeten. Vi har uppfattat att projektet med bäring på Vision 2020 inte har processats tillräckligt inom och mellan chefsleden och att det inte är så välkänt. Att projekten inte är kända kan ju även bero på att det varit kontinuitetsbrister på de ledande tjänsterna eller på att arbetet än så länge befinner sig på planeringsstadiet? Vi har förstått att dokumentet finns med på dagordningen varje FLG-möte och följs upp inom ledningen. Några resultat från de planerade delområdena har ännu inte redovisats.

Förvaltningens arbete med att styra den interna verksamhetsplaneringen har utvecklats sedan förra granskningen. Vårt intryck när vi tagit del av olika arbetsplaner, både från verksamhetschefer och enhetschefer, är att dessa fått ett mer väsentligt och ändamålsenligt innehåll. Varje verksamhetschef upprättar en övergripande verksamhetsplan/arbetsplan med nedbrutna prioriterade mål samt aktiviteter

som ska utföras. Utifrån verksamhetschefens arbetsplan ska enhetscheferna upprätta enhetens arbetsplan. I respektive chefs plan anges vilka förbättringsområden som enheten ska fokusera på under arbetsåret och på vilket sätt arbetet ska ske. Arbetsplanen ska följas upp tre gånger per år.

Det har även utförts utvecklingsarbete inom verksamheterna. Inom VO har exempelvis hemtjänstens analoga trygghetslarm bytts till digitala. Beslut har fattats om tillsynskamera som ska kunna ersätta tillsynsbesök, men har ännu inte tagits i bruk. För att underlätta hemtjänstens besök och minska antalet resor vid larm och tillsyn har beslut tagits om att upphandla nyckelfria lås. Inom Hagens äldreboende pågår en utbyggnad som kommer att ge fler boendeplatser och i Hemgårdens äldreboende har renoveringar och ombyggnationer utförts främst av arbetsmiljömässiga skäl. Inom SS har ett stort arbete påbörjats för att anpassa kapaciteten i förhållande till behovet av platser på HVB-hem⁴. De har även arbetat med att revidera Riktlinjer för handläggning inom olika specialområden.

Gemensamt inom förvaltningen är att de kommit igång med kompetensutveckling för ordinarie personal. Behovet av kompetensutveckling är stort och har varit eftersatt. Men i den rådande situationen med svårigheter att rekrytera vikarier, så har förvaltningen ibland haft svårt att genomföra de planerade utbildningstillfällena. Ska en ordinarie personal delta i utbildning behövs som regel en vikarie. På grund av rekryteringssvårigheterna händer det ibland vid vakanser att cheferna inom VO kan få in utbildad personal.

2.4.2. Utvecklings- och förändringsarbete inom enheterna

Förvaltningen använder sedan några år tillbaka ett ”årshjul” som på ett schematiskt sätt visar vad varje enhetschef återkommande ska göra under arbetsåret. Årshjulet har utvecklats och även anpassats till kommunens övergripande årshjul. Inom flera enheter används den årligen upprättade arbetsplanen aktivt för enhetens interna utvecklingsarbete. På enhetens arbetsplatsträffar brukar ansvarig chef muntligt följa upp vad som gjorts. De intervjuade enhetscheferna berättar att de inte hunnit med de regelbundna uppföljningarna, som enligt planen ska göras tre gånger per år. Inom VO följs enheternas arbetsplaner upp vid enskilda månadsmöten som hålls mellan VO:s verksamhetschef och enhetschef. Då diskuteras även vad som gjorts respektive planeras för att nå nämndens mål samt enhetens egna utvecklingsmål.

Utöver det utvecklingsarbete som sker i enheterna så har ett lite mer omfattande utvecklings- och förändringsarbeten genomförts på Hemgården och inom Hemtjänsten. Dessa har även rapporterats i socialnämnden. På Hemgården var syftet i första hand att förbättra den psykiska och fysiska arbetsmiljön och få ned sjukfrånvaron. Men genom det systematiska utvecklingsarbetet så har de även fått igång sociala aktiviteter för de boende på enheten och även börjat informera boende och anhöriga genom månadsbrev. Inom Hemtjänsten startades ett förändrings- och utvecklingsarbete redan hösten 2015 och intensifierades våren 2016. Utvecklingsarbetet har fokuserat på arbetsmiljö, att utveckla planeringen av dagliga hemtjänstinsatser och att tydliggöra olika ansvarsområden. Målet med utvecklingsarbetet har utöver att minska kostnaderna även varit att skapa en struktur med bättre ordning och reda genom tydligare styrning och ledning. För att öka kontinuiteten för brukaren har cheferna på senare tid förändrat enhetens egen organisation och minskat antalet personal per arbetsgrupp.

De enhetschefer vi intervjuat ser utvecklingsframsteg inom sina enheter, bl a att personalen dokumenterar utförda insatser och händelser i mycket högre grad nu än tidigare samt att personal även använder brukarens/klientens genomförandeplan på ett mer aktivt sätt. Samtliga chefer vi intervjuat önskar att de kunde lägga mer tid på att utveckla arbetet runt brukaren/klienten exempelvis genom metodhandledning/arbetsledning till personal samt att arbeta mer systematiskt med kvalitetsarbetet, dvs att säkra arbetet runt brukare/klient.

Flera av cheferna vi intervjuat efterlyser mer av långsiktiga mål och visioner för verksamhetsutvecklingen. De önskar en långsiktighet i planeringen som visar vart man vill nå, s.k. Strävansmål⁵, för verksamheten och ett större fokus på arbetet runt brukaren/klienten. Några efterfrågar en långsiktig planering av personalens kompetensutveckling som underlag för målmedveten utveckling med riktning mot

⁴ HVB= Hem för vård eller boende; en verksamhet som bedriver behandling eller är inriktad på omvårdnad, stöd eller fostran.

”Strävansmålet”. De enhetschefer vi intervjuat uppskattar stödet från sin verksamhetschef/f.d. verksamhetschef och även från MAS och SAS som i flera fall har fungerat som bollplank i arbetet med brukaren.

2.4.3. Arbetet med ständiga förbättringar inom verksamheterna

Enligt Socialstyrelsens föreskrift SOSFS 2011:9 ska verksamheten identifiera, beskriva och fastställa de processer som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet. Detta i sin tur ska ligga till grund för förbättringar av ledningssystemets processer och rutiner. Föreskriften beskriver vilka delar som bör ingå i ett ledningssystem och ger exempel på vad som behöver tydliggöras.

Förenklat beskrivet kan man säga att det i verksamheten finns huvudprocesser (kärnprocesser/verksamhetens huvuduppdrag) som ska utföras och till stöd för detta finns stödprocesser (t ex Riktlinjer och rutiner för utförandet exempelvis för genomförandeplan, dokumentation osv) och administrativa processer (t ex ekonomi- och personaladministration). En viktig del i arbetet med att identifiera förbättringsområden är att systematiskt samla in och analysera olika avvikelser⁵ som kan förekomma i verksamheten. Ett annat är att sammanställa brukarundersökningar och jämföra resultat mellan åren. Ytterligare ett sätt är att hantera klagomål- och synpunkter som kommer in, att sammanställa, analysera samt åtgärda. Alla delar i att identifiera förbättringsområden hålls samman i ett s.k. ledningssystem där även ansvaret för de olika delarna ska framgå.

Det är nämnden som är ytterst ansvarig för kvalitetsarbetet. Inom socialförvaltningen finns en Handbok med rutiner för kvalitetsarbetet, rutinerna är inlagda digitalt i intranätet. Den organisatoriska ansvarsfördelningen, som visar roller i kvalitetsarbetet för olika funktioner, chefsnivåer och personal, finns nedtecknad. Inom socialförvaltningen är det MAS och SAS som har det övergripande ansvaret för att samordna förvaltningens kvalitetsarbete. De samarbetar, men utifrån respektive professions ansvarsområde. SAS är även tillsynsansvarig tjänsteman över socialtjänsten/vård och omsorg/funktionshinderområdet. MAS har ett övergripande ansvar att bevaka patientsäkerheten. I den tidigare nämnda projektsammanställningen (Vision 2020) finns delområdet ”Kundbehov”. Varken SAS och MAS finns representerade i arbetet med Kundbehov.

Inom förvaltningen finns en struktur för träffar avseende kvalitetsarbetet. MAS träffar samtliga sjuksköterskor respektive Rehabiliteringspersonal (fysioterapeut och arbetsterapeut) minst tre gånger/termin. SAS och MAS har gemensamma s.k. Kvalitetsmöten med respektive enhetschef varje kvartal då de pratar om och går igenom enhetens s.k. avvikelser. Vid behov och på begäran från enhetschef kan SAS och MAS även delta på enhetens arbetsplatsträffar. Hur kvalitets- respektive patientsäkerhetsarbetet fungerat under året kan utläsas i den årliga Kvalitets- respektive Patientsäkerhetsberättelsen. Respektive berättelse summerar vilka förbättringsområden som identifierats under året och ger även förslag på åtgärder. Några av de identifierade förbättringsområdena följs även upp genom nämndens internkontroll.

Vid intervjuerna säger MAS och SAS själva, att det finns stora behov av att utveckla kvalitetsarbetet och inlemma det som en naturlig del i det ordinarie arbetet i verksamheterna. Behov finns att utveckla medarbetarens delaktighet både i planering och genomförande, att riskanalyser görs vid behov och att analysarbetet fördjupas när avvikelser samt händelser uppstår. Överhuvudtaget menar MAS och SAS att arbetet behöver inriktas mot att bli mer strategiskt, långsiktigt och förebyggande. För närvarande är deras uppfattning att det saknas en strategi med övergripande mål för kvalitetsarbetet. De menar att de har rutiner som stödjer processerna, men att man inom förvaltningen inte identifierat och dokumenterat Huvudprocesserna. De ger även en del konkreta exempel på fel som uppstått bl a på korttids och i samband med utskrivning från sjukhus på grund av att det varit otydligt med ansvarsfördelning om *vem som ska göra vad och när*. I samband med faktakontroll av revisionsrapporten meddelas att de planerar inom kort starta ett arbete med att kartlägga väsentliga processer.

Flera av dem vi intervjuat anser att verksamhetsutvecklingsarbetet och kvalitetsarbetet saknar långsiktighet och att många lösningar haft karaktären av ”här och nu”, d v s tillfälliga. Samarbetet mellan kvalitetssamordnarna och chefer samt personal i verksamheterna behöver utvecklas och komma ett steg

⁵ En avvikelse är en icke förväntad händelse som medfört eller skulle ha kunnat medföra fysisk eller psykisk skada hos brukaren.

vidare, så att förbättringsarbetet blir en naturlig del i arbetet. Flera av de intervjuade beskriver att känslan f.n. är att många arbetar var för sig och inte mot gemensamt mål för brukaren/klienten. Någon säger att MAS och SAS "arbetar på" med sina kontroller, men att arbetet inte tas till vara så de kan undvika att liknande problem uppstår igen, d v s det saknas f.n. ett lärande i organisationen.

Trots de utvecklingsbehov som uppmärksammats i kvalitetsarbetet, så kan vi se i Patientsäkerhetsberättelse och i Kvalitetsberättelse från år 2016, att det gjorts en hel del förbättringar i arbetet runt brukare/klienter/patienter. Kvalitetsberättelsen redovisar att det i äldreomsorgens nationella brukarenkäter går att se att resultaten förbättrats i Herrljunga. Mellan åren 2015 och 2016 har fler brukare angett att de nu sammantaget är mer nöjda med helheten både inom hemtjänst och inom särskilt boende. För Individ- och familjeomsorgen kan ses att väntetiden för första kontakt minskat, liksom tiden för handläggare att genomföra utredningar.

När SAS kontrollerat dokumentationen i verksamheterna konstateras också en förbättring, vilket sannolikt är resultatet av att det hållits flera utbildningstillfällen samt att chefer påmint om att dokumentation ingår i omvårdnadsarbetet. Patientsäkerhetsberättelsen redovisar att det gjorts fler registreringar i olika nationella kvalitetsregister, exempelvis i Senior Alert⁶ där fler riskbedömningar gjorts samt fler BPSD⁷-registreringar med förslag på åtgärder. Samtliga åtgärder är en del i kvalitetssäkringen av arbetet runt brukare/patient.

2.5. Iakttagelser och bedömning

- Finns strategier och planer för det operativa utvecklingsarbetet?
- Hur följs strategier och resultat upp?
- Vilka åtgärder vidtas om önskade resultat uteblir?

På förvaltningsledningsnivå har initiativ tagits till en treårig utvecklingsplan (Vision 2020) med inriktning mot fyra strategiskt viktiga delområden. Trots många planerade aktiviteter och uppgifter bedömer vi att arbetet med utvecklingsplanen än så länge är i inledningsfasen. Den har inte antagits av nämnden, gjorts känd eller förankrats inom förvaltningen. Det planerade utvecklingsarbetet har sannolikt påverkats och fördröjts av organisationsförändringar och av byten på tjänsterna som verksamhetschef. Den treåriga utvecklingsplanen följs upp regelbundet på förvaltningsledningens träffar. Vid granskningstillfället hade det ännu inte redovisats något resultat från den treåriga utvecklingsplanen.

Den återkommande verksamhetsplanering som finns för det operativa utvecklingsarbetet är den ettåriga verksamhets-/arbetsplanen för respektive verksamhetsområde och enhet. Vi bedömer att dessa planer har en bra struktur för innehållet och att innehållet är ändamålsenligt. Respektive plan innehåller även identifierade utvecklingsområden för respektive verksamhet/enhet. Skriftlig uppföljning av enheternas planer har inte gjorts enligt mallen, vid tre tillfällen per år. Det har dock gjorts en uppföljning både muntligt och skriftligt beträffande utförda aktiviteter vid VO:s månatliga träffar mellan verksamhetschef och enhetschef. Vid uteblivet resultat för planerat utvecklingsarbete så fortsätter det året därpå.

Strategi och övergripande mål för arbetet med att säkra kvaliteten i verksamheten (enligt SOSFS) saknas. Nämnden som är ansvarig för kvalitetsarbetet har inte antagit några övergripande mål kopplat till patientsäkerhets- eller kvalitetsarbetet. Inom förvaltningen pågår ett arbete där delar i ett ledningssystem tillämpas. De förbättringsområden som kommer fram redovisas i de årliga uppföljningarna, Patientsäkerhetsberättelse och Kvalitetsberättelse. Nämnden antar respektive berättelse och några av de identifierade förbättringsområdena tas även upp för uppföljning i nämndens internkontrollplan. Vår bedömning är att förbättringsområdena från Patientsäkerhetsberättelse och Kvalitetsberättelse borde

⁶ Ett riksomfattande register för förebyggande vård och omsorg, där viktiga områden som risk för undernäring, fall och trycksår registreras och följs upp.

⁷ BPSD = ett register för beteendemässiga och psykiska symptom vid demens som syftar till att kvalitetssäkra omvårdnaden av personer med demenssjukdom och att uppnå ett likvärdigt omhändertagande.

kunna integreras på ett bättre sätt i det gemensamma utvecklingsarbetet och även integreras som ett av förbättringsunderlagen i enheternas planering.

Granskningen visar att nämnden och förvaltningsledningen, under åren från starten av den nya organisationen med en förvaltning, har haft fokus på att få ekonomi i balans och att få till en struktur för ledning och styrning. Äldreomsorgens och individ- och familjeomsorgens nettokostnader ligger nu strax under de genomsnittliga i riket.

I en utredning som gjordes år 2012, inför sammanslagningen av de två förvaltningarna till en socialförvaltning, beskrevs att verksamhet och ledning i huvudsak arbetat med kort framförhållning och att en långsiktighet i arbetet saknades. Vår bedömning är att styrningen av det övergripande och långsiktiga utvecklingsarbetet för förvaltningens verksamheter fortfarande behöver utvecklas. Flera chefer och funktioner har i samband med intervjuerna efterlyst mer av långsiktiga mål och visioner för verksamhetsutvecklingen, och efterlyst en långsiktighet i planeringen som visar ”vart man vill nå”.

Vi bedömer att situationen med bristande kontinuitet bland chefer på olika nivåer har varit ansträngd och sannolikt har påverkat långsiktigheten i utvecklingsarbetet. Vår slutliga bedömning är att nu när ekonomin är i balans och det bedöms vara en stabilitet i organisationen, borde förutsättningarna vara goda för att även komma igång med strategiskt och långsiktigt utvecklingsarbete.

Bilaga 1a)

Visuell bild över chefskontinuitet inom socialförvaltningen januari 2015 t o m september 2017

(upprättat efter uppgifter som inhämtats från stabschef i september 2017)

	2015				2016				2017			Antal chefer
	Jan-Mars	April-Juni	Juli-Sept	Okt-Dec	Jan-Mars	April-Juni	Juli-Sept	Okt-Dec	Jan-Mars	April-Juni	Juli-Sept	
Förv.chef												1
VÅRD & OMSORG Verksamhetschef												4
EC, HAGEN												1
EC, HEMGÅRDEN												4
EC, HEMGÅRDEN												3
EC, HEMTJÄNST 1												2
EC, HEMTJÄNST 2												4
EC, KORTTID MM												5
HSL-verksamhet												2
SOCIALT STÖD Verksamhetschef												3
EC, BARN o FAM												2
EC, VUXNA												1
EC, ARBETS-MARKN												3
EC, LSS												2
EC, ENSAMKOM.												2
BISTÅND Verksamhetschef												3

*) Konsult, **) Intern EC-lösning samt Konsult, ***) Intern rekrytering av EC, ****) Intern lösning, *****) Deltidssjukskrivning

Bilaga 1b) Antal medarbetare per enhetschefsområde

(hämtat från Förvaltningens dokument Verksamhetsförändringar för budgetperioden 2018)

Enhet	Medarbetare	Stöd
Hemgården demens	24	-
Hemgården omvårdnad	18	-
Hemtjänsten Herrljunga	41 – ska minska mest	2 planerare av HT-insatser
Hemtjänsten Ljung	32- ska minska något	1 planerare
Hemtjänstområde 3 - <i>nyinrättad</i>	Kommer att ta över från övriga HT	
Hälso- och Sjukvård, inkl. hemsjukvård	39	-
Hagen	32	-
Korttid mm, Stöd i ordinärt boende	20	-
Funktionshinder - LSS	35	0,5 tjänst administrativt stöd
HVB Ensamkommande	30	3 samordnare
IFO Barn och Familj	14	En 1:e soc.sekr 0,75 tjänst
IFO Vuxen	18	En 1:e soc.sekr. 0,25 tjänst
Arbetsmarknadsenhet - Sysselsättning	32	3 arbetsledare

Meddelande 3

Herrljunga kommun

Revisorerna

Protokoll fört vid sammanträde med Herrljunga kommuns revisorer

onsdagen den 22 november 2017.

Plats: Kommunhuset B-salen

Närvarande: Ann-Christin Snygg, Erik Nilstad, Sture Johansson, Roland Oscarsson samt Hans-Lennart Stenqvist.

Ärende

Sammanträdestider våren 2018.

Revisorerna beslutar att fastställa nya sammanträdestider enligt följande:

17/1, 15/2, 15/3, 18/4, 17/5 samt 13/6.

Vid protokollet

Hans-Lennart Stenqvist

Justeras

Erik Nilstad

Sture Johansson

SJUHÄRADS SAMORDNINGSFÖRBUND

i samverkan med Sjuhärads kommuner:

BOLLEBYGD · BORÅS · HERRLJUNGA · MARK · SVENLJUNGA · TRANEMO · ULRICEHAMN · VÅRGÅRDA

ANSLAG/BEVIS

Protokollet från styrelsen för Sjuhärads samordningsförbunds möte är justerat. Justeringen tillkännages genom anslag på medlemskommunernas anslagstavlor samt på Västra Götalandsregionens anslagstavla.

Sammanträdesdatum: 2018-01-22

Justeringsdatum: 2018-02-12

Anslaget sätts upp: 2018-02-14

Anslaget tas ned: 2018-03-07

Protokollet finns tillgängligt på

www.samverkanvg.se/sjuharad

Originalprotokollet förvaras hos Sjuhärads samordningsförbund,
Österlånggatan 74, Borås.

Sjuhärads Samordningsförbund

Anna Fagefors
Förbundschef

anna.fagefors@sjusam.se

Organ **Förbundsstyrelsen för Sjuhärads Samordningsförbund**
Tid **Måndag den 22 januari 2017, klockan 13.30-16.00**
Plats **Skene, Eriksdalsgatan 12 hos RAMS**

Beslutande

Cecilia Andersson (C), Västra Götalandsregionen
Gulli Håkanson (L), Ulricehamns kommun
Jonas Ryhr, Arbetsförmedlingen
Sofia Sandäng, Försäkringskassan

Ersättare

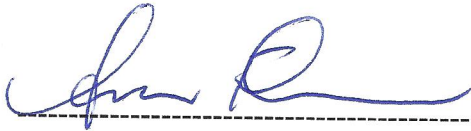
Anders Lindal (M), Marks kommun
Christina Abrahamsson (M), Herrljunga kommun
Hanne Jensen (S), Västra Götalandsregionen
Kerstin Göss-Lindh (S), Svenljunga kommun
Lars-Åke Johansson (S), Borås Stad

Övriga

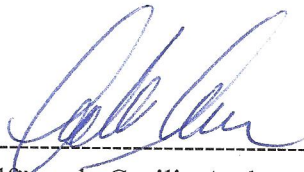
Tomas Johansson, Kommunalråd Marks Kommun
Anna Fagefors, Förbundschef
Pernilla Knutsson, Projektledare, Biträdande förbundschef

Omfattning

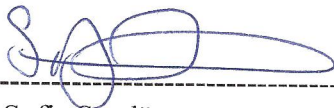
§§ 1-11

Sekreterare Anna Fagefors

Ordförande Cecilia Andersson

Justerare Sofia Sandäng

Meddelande 4

Sjuhärads Samordningsförbund
Org.nr 222000-2105

Protokoll Styrelsemöte 2018-01-22
Sidan 2 av 3

§§	Ärenden	Beslut
1	Mötet öppnas Mötet är förlagt till Marks kommun hos RAMS där all avtalad verksamhet bedrivs. Innan mötet öppnas sker en rundvisning i lokalerna tillsammans med en kort beskrivning av hur arbetet sker för målgruppen. Delar av personalgruppen medverkar i presentation.	Mötet öppnas. Dagordningen godkänns.
2	Val av justerare	Sofia Sandänger justerar
3	Föregående protokoll, den 13/12 2017 Uppföljning från föregående möte och protokoll. Protokollet är anslaget och nås på samverkanvg.se	Protokollet godkänns och läggs till handlingarna.
4	Tilldelningsbeslut IPU Second opinion om urval beträffande konsulttjänster till projekt Positiv Rörelse och/eller egenfinansierad verksamhet har inhämtats och föredras.	Tilldelningsbeslut fattas. Uppdrag åt ordförande att teckna ramavtal med båda anbudsgivarna.
5	Internkontroll Internkontroll har utförts. Tre utbetalningar har granskats av vice ordförande. Särskild notering om väldokumenterade prisjämförelser kring urval av inköp. (gäller kontrollerad kortbetalning, övriga betalningar avser tjänster enligt avtal.)	Styrelsen godkänner årets första internkontroll.
6	Årsredovisning 2017 Förslag till årsredovisning bifogades med kallelse. Inga kommentarer därutöver har inkommit från beredningsgrupperna. Biträdande revisor granskar räkenskaper och dokumentation 30/1. Förbundsmedlemmarna skall var för sig pröva frågan om styrelsen skall beviljas ansvarsfrihet.	Styrelsen fastställer årsredovisning för 2017. Undertecknad kopia sänds till revisorer. När revisionsberättelse inkommit sänds redovisning och revisionsberättelse till samtliga medlemmar för fråga om ansvarsfrihet.
7	Beredningsgrupperna Enbart ett beredningsmöte är genomfört sedan föregående styrelsemöte och detta möte nyttjades främst till operativ utformning av ny verksamhet. Mer information vid kommande möte. Styrelsen kan ha intresse av att delta vid enstaka beredningsmöte för förankring /fördjupad kunskap. Mötestider mailas i dessa fall till intresserade.	Informationen noteras.

8	<p>Verksamhetsuppföljning (2018)</p> <p>A, ESF-projekt Space: kortfattad information om att det fungerar väl med nytillkommen personal och att en nystartad grupp nu förbereds för praktik på Malta</p> <p>B, ESF-projekt Point: 2018 är sista projektåret och metodträffar för implementering av ACT mm planeras. Fler Act-grupphandledare utbildas. Transnationellt samarbete har närmast CSR i fokus i utbyte med Holland. Arbetsmarknadsanställningar utvärderas och 2 mars sker workshop. Ev. spridning vid Almedalsveckan.</p> <p>C, ESF-projekt Positiv Rörelse Avtal är tecknat för individinriktade åtgärder. Utbildningar inom detta område påbörjas 6/2. ESF har formellt godkänt övergång till genomförande.</p> <p>D, Ordinarie verksamhet samt team: Bollebygd har ej med vården i teamet, Kinna och Boda medverkar till förnyelse/utveckling, Herkules löper effektivt liksom Svenljungas team med egen drift. Tidig samverkan är viktig och efterfrågad.</p>	<p>A informationen noteras</p> <p>B styrelsen uppmuntras att delta i kollegial ACT och medverka i workshop 2 mars. Inbjudan kommer per mail.</p> <p>C Informationen noteras</p> <p>D Informationen noteras</p>
9	<p>Nationella konferensen</p> <p>Nationella konferensen är i Göteborg 17-18/4. Sjuhärads samordningsförbund medverkar i ett seminarium tillsammans med ESFs programchef.</p>	<p>Styrelsen uppmuntras att delta vid konferensen och anmäler sig på egen hand. Boende kan bokas vid behov.</p>
10	<p>Aktuellt från parterna</p> <p>Arbetsförmedlingen meddelar att en ny representant utsetts till styrelsen. Nicole Bouyer kommer att vara ersättare istället för Arben Doroci. Analysmaterial visas över arbetslöshet. Arbetsmarknadsläget generellt positivt.</p> <p>Försäkringskassan har inriktningsbeslut om att utlokalisera vissa ansvarsområden till kransområden. Mer information kommer inom ca en månad.</p> <p>Västra Götalandsregionen och kommunerna Sammanslagning planeras bland samordningsförbunden i Skaraborg. Politiker berörs av att det är valår.</p>	
11	<p>Övriga frågor,</p> <p>Vad händer efter Point?</p> <p>Mötet avslutas</p>	<p>Beredningsgrupperna uppmanas att påkalla ev. behov av fortsatt projektdrift.</p> <p>Mötet avslutas.</p>

SN § 23

DNR SN 13/2018

Ombudgetering investeringar 2017 till 2018

Sammanfattning

Investeringsmedel avseende Hemgården larm samt kvarvarande medel från Hemgården ombyggnad begärs överförda till budget 2018.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-02-02
Ombudgetering investeringar

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Förslag till ombudgetering investeringar godkänns och lämnas vidare till kommunfullmäktige.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Förslag till ombudgetering investeringar godkänns och lämnas vidare till kommunfullmäktige.

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom
till:

SN § 21

DNR SN 66/2017

Reviderad budget

Sammanfattning

Kommunstyrelsen tog den 18 december beslut om ramväxling på grund av ändrad hantering av internhyror och den del som avser kapitalkostnad. Tilldelning av kapitalkostnadspott enligt resursfördelningsmodellen har också gjorts. Utifrån dessa beslut har socialnämndens budget reviderats enligt bilaga. Ramväxlingen är kostnadsneutral och påverkar inte verksamhetens övriga kostnader/intäkter.

Förändring av fördelat kommunbidrag har även gjorts inom socialnämndens område då förvaltningsbeslut tagits att flytta tillbaka verksamheten personlig assistans extern regi till socialt stöd från myndighet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-02-13

Kommunfullmäktige § 71/2017-06-20

Socialnämnden § 89/2017-10-03

Kommunfullmäktige § 121/2017-11-14

Socialnämnden § 108/2017-11-28

Kommunfullmäktige § 14/2018-02-13

Budget 2018 (bilaga 1, SN § 21/2018-02-27)

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Reviderad budget godkänns och lämnas till kommunfullmäktige för kännedom.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Reviderad budget (bilaga 1, SN § 21/2018-02-27) godkänns och lämnas till kommunfullmäktige för kännedom.

För kännedom Kommunfullmäktige
till:

PROTOKOLL

Instans: KSAU
Tid: kl. 08.30-12.30
Plats: Sämsjön, kommunhuset

Medverkande:

Johnny Carlsson (C), ordförande	Viveca Lundahl, folkhälsosamordnare
Christina Abrahamsson (M), vice ordf.	Emelie Cergic-Boberg, kanslichef
Anette Rundström (S)	Linda Rudenwall, ekonomichef
Niels Bredberg, kommundirektör	Anthon Gustavsson, nämnsamordnare

Ärendeberedning

KSAU diskuterar de ärenden som ska behandlas på kommunstyrelsens nästkommande sammanträde.

Ekonomichef Linda Rudenwall informerar om bokslut 2017 och övriga ekonomiärenden.

Nämnsamordnare Anthon Gustavsson informerar om den nya policyn för informationssäkerhet, utvärdering av vision 2020 samt internkontroll för administration- och kommunikationsenheten.

Johnny Carlsson
Ordförande

Emelie Cergic-Boberg
Kanslichef